

*Programi
poklicnega
in strokovnega
izobraževanja
na trgu dela*

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Center
Republike Slovenije
za poklicno
izobraževanje

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

*Programi
poklicnega
in strokovnega
izobraževanja
na trgu dela*

Programi poklicnega in strokovnega izobraževanja na trgu dela

---

Avtorji:

mag. Darija Štrkl

Franci Pavlišič

mag. Mojca Cek

dr. Urban Vehovar

dr. Anton Kramberger

Urednica:

mag. Darija Štrkl

Strokovni pregled:

Bojana Pribošič Peric

Sonja Pirher

Jezikovni pregled:

Jana Šmagelj

Daniela Močnik

Založnik:

Center RS za poklicno

izobraževanje

Ljubljana, oktober 2013

Tisk:

Cicero d.o.o.

Naklada:

600 izvodov

Oblikovanje:

Kofein

Fotografije:

Mare Mutić

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

377:331.5

PROGRAMI poklicnega in strokovnega izobraževanja na trgu dela / [avtorji Darija Štrkl ... [et al.] ; urednica Darija Štrkl]. - Ljubljana : Center RS za poklicno izobraževanje, 2013

ISBN 978-961-6904-18-6

1. Štrkl, Darija

269325312

Brošura je bila izdana v okviru operacije Posodobitev in širitev poklicnih standardov in katalogov. Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007 - 2013, 1. razvojne prioritete »Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti« ter 1.2. prednostne usmeritve »Usposabljanje in izobraževanje za konkurenčnost in zaposljivost.

*Programi
poklicnega
in strokovnega
izobraževanja
na trgu dela*

Kazalo

Uvod	8
1 Vsebinska in metodološka pojasnila k analizi strokovnih področij	12
2 Analiza posameznih strokovnih področij	18
2.1. Strokovno področje: elektrotehnika	19
2.2. Strokovno področje: gostinstvo in turizem	27
2.3. Strokovno področje: gradbeništvo in geodezija	34
2.4. Strokovno področje: grafika in mediji	41
2.5. Strokovno področje: kmetijstvo in hortikultura	46
2.6. Strokovno področje: lesarstvo in tapetništvo	51
2.7. Strokovno področje: mehatronika	57
2.8. Strokovno področje: metalurgija	62
2.9. Strokovno področje: poslovanje, uprava in trgovina	67
2.10. Strokovno področje: promet in logistika	76
2.11. Strokovno področje: računalništvo	81
2.12. Strokovno področje: rudarstvo in geologija	85
2.13. Strokovno področje: steklarstvo, optika in keramika	89
2.14. Strokovno področje: strojništvo	93
2.15. Strokovno področje: tekstil in usnjarstvo	106
2.16. Strokovno področje: živilstvo	113
3. Povpraševanje delodajalcev po nazivih, pridobljenih v sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK)	120
4. Glavne ugotovitve z vidika obsega in značilnosti povpraševanja	128
5. Izobraževanje v razvojno blokirani družbi	134
6. Upad signalne vrednosti specializirane (poklicne) izobrazbe v Sloveniji	146
7. Priloge	186

Stopnjevanje tehnološke in stroškovne konkurenčnosti v globalizirani ekonomiji je glavni dejavnik vse večje dinamike in kompleksnosti sprememb na trgu dela. Zaposlitve postajajo nestabilne, povečuje se število prehodov med različnimi statusi v povezavi s trgom dela, obvladovanje teh prehodov predstavlja nove oblike tveganj tako za posameznika kot celotno družbo. Za socialno varnost posameznikov postaja zaposljivost skozi celotno delovno kariero pomembnejša od varnih in stabilnih zaposlitev.

Ohranjanje zaposljivosti že zaposlenih in odraslih je povezana z možnostmi za vseživljenjsko usposabljanje in pridobivanje novih znanj z delom. Za mlade, ki prvič stopajo na trg dela je zaposljivost povezana predvsem z izobrazbo, ki so jo pridobili v rednem izobraževanju. Tveganje, da bodo pri prehodu na trg dela uspešni, je manjše, če so si v rednem izobraževanju pridobili znanja, veščine in kompetence, ki so za delodajalce relevantne in po katerih obstaja povpraševanje. Ker med investicijami v razvoj in pridobivanje znanja ter možnostjo za njegovo uporabo ob vstopu na trg dela vedno obstaja določen časovni zamik, je pomembno, da izobraževalni sistem sledi potrebam in spremembam trga dela ter jih s posodabljanjem izobraževalnih programov tudi upošteva in sam pospešuje. Pri tem je pomembno, da imamo na voljo celovite in zanesljive podatke, s katerimi lahko trende na trgu dela prepoznavamo, in jih spreminjamo v uporabne informacije za izvajalce izobraževalnih politik na eni strani ter za njihove uporabnike – posameznike, podjetja – na drugi strani. Pomen sistematičnega spremljanja trga dela z uporabo podatkov in analiz velja v enaki meri tudi za vodenje politik na področju zaposlovanja. Večja transparentnost trga dela zagotavlja učinkovitejše ukrepe in storitve, s katerimi lahko država najustrezneje pomaga posameznikom obvladovati tveganja, povezana z zagotavljanjem in ohranjanjem zaposljivosti.

Na tem področju pa Slovenija še vedno zaostaja za mnogimi evropskimi državami, saj nima razvitega kakršnegakoli sistematičnega spremljanja trga dela niti sistema srednjeročnega predvidevanja potreb po znanjih in veščinah na nacionalni ravni. Spremljanje trga dela je omejeno na njegove posamezne vidike in občasne raziskovalne naloge. Izjemo predstavljata Zavod RS za zaposlovanje (ZRSZ) in Center RS za poklicno izobraževanje (CPI), ki spremljanje trga dela zagotavljata z vidika izvajanja svojih osnovnih dejavnosti. ZRSZ z uporabo podatkov, ki izhajajo iz njegove temeljne dejavnosti posredovanja zaposlitev, spremlja kratkoročne potrebe in neskladja med ponudbo in povpraševanjem, CPI pa se teh podatkov poslužuje kot ene izmed podlag za pripravo poklicnih standardov ter zasnovo izobraževalnih programov in njihovih posodobitev v okviru segmenta poklicnega in strokovnega izobraževanja. Pri pripravi poklicnih standardov so v ospredju znanja in kompetence, ki jih morajo pridobiti udeleženci izobraževanja za uspešno opravljanje poklicnega dela. CPI z analiziranjem podatkov ZRSZ pridobiva še informacije o obsegu povpraševanja po diplomantih vseh stopenj in smeri poklicnega in strokovnega izobraževanja. Na ta način hkrati preverja in se povratno informira o njihovi zaposljivosti. V razmerah, ko v Sloveniji že tradicionalno zanemarjamo podatkovno-analitične podlage za usklajevanje celotnega izobraževalnega sistema s trgom dela, je načrtovanje poklicnih standardov in izobraževalnih vsebin v poklicno-strokovnem izobraževanju pomembna izjema, ki jo potrjuje pričujoča strokovna publikacija. Le-ta predstavlja nadaljevanje sistematičnega analiziranja podatkov o povpraševanju na trgu dela, ki ga je CPI opravil za obdobje 2002–2006 ter v letu 2008 objavil v publikaciji *Izobraževalni programi na trgu dela*. V njej je z uporabo podatkov o prostih delovnih mestih proučil 13 strokovnih področij izvajanja izobraževanja. V tokratni publikaciji so pregledno urejeni podatki za 16 strokovnih področij, opazovano obdobje pa vključuje leta od 2009 do 2012. Posebno poglavje prinaša pregled vključenosti nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK) v povpraševanje, kar velja izpostaviti posebej. Predstavlja namreč analitičen pregled povpraševanja po NPK in daje povratno informacijo o najbolj iskanih NPK na trgu dela.

Zadnji del publikacije prinaša dva prispevka strokovnjakov Urbana Vehovarja in Antona Krambergerja, ki odpirata nekoliko širši sociološki pogled na obravnavano tematiko.

Čeprav se CPI z analizo podatkov o povpraševanju na trgu dela osredotoča predvsem na informacije, ki so lahko uporabne za pripravo poklicnih standardov in izobraževalnih programov z vidika znanj in veščin za večjo zaposljivost, so lahko njegove analize koristne še za druge institucije. V njih najdemo pomembna opozorila tudi za nosilce izobraževalne politike, ki odločajo o celotnem izobraževalnem sistemu, zlasti o njegovi strukturiranosti po ravneh in vrstah izobraževalnih programov, tj. o razmerjih med splošnimi in poklicno-strokovnimi izobraževalnimi programi. Podobno kot analize ZRSZ tudi analitično spremljanje v okviru CPI opozarja na poglobljanje neusklajenosti med povpraševanjem in ponudbo predvsem v segmentu srednjega poklicnega izobraževanja. Na eni strani gre za dlje časa trajajoči trend zmanjševanja obsega tega segmenta izobraževanja kot celote, po drugi strani pa za problem zmanjševanja in celo izginjanja njegovih posameznih delov. Na trgu dela se to kaže v večletnih ponavljajočih se in s tem trajnih primanjkljajih delavcev za opravljanje poklicev zlasti s področja gradbeništva, lesarstva, obdelave kovin, elektrotehnike, proizvodno-obrtnih storitev, gostinstva ter transporta. Zaradi zanemarjanja sistematičnega proučevanja trga dela je politika razvoj našega izobraževalnega sistema že od druge polovice 90-ih let utemeljevala bolj na splošnem političnem prepričanju o nujnosti zviševanja izobrazbe prebivalstva in mlajših generacij kakor pa na realnih potrebah našega gospodarstva in njegovih realnih razvojnih potencialih. Posledica tovrstnih političnih usmeritev in ciljev se kaže v trendu širjenja splošno-izobraževalnih programov na sekundarni ravni, predvsem na račun poklicnega izobraževanja in sistematičnega izgrajevanja njegove lastne vertikalne stopenjske oz. kvalifikacijske strukture.

To potrjujejo tudi podatki o vpisu v sekundarno izobraževanje. V šolskem letu 2001/02 je bil delež vpisanih dijakov v poklicno izobraževanje še 25,5 %, v šolskem letu 2010/11 se je zmanjšal na 15,2 %. V enakem obdobju se je delež vpisanih v srednje tehnične in strokovne šole povečal z 38,5 % na 43,4 %, delež vpisanih v srednje splošno izobraževanje pa je porasel s 35,9 % na 41,3 %. Med drugimi dejavniki je tudi takšno, izrazito politično usmerjanje šolskega sistema zniževalo ugled in privlačnost srednjega poklicnega izobraževanja med mladimi. Večletno upadanje interesa za vpis v poklicne programe, za katere trg dela stabilno povprašuje, je politika spregledala, manjkajoče delavce pa nadomeščala z delavci migranti. Posledice zamujene aktivne regulacije izobraževalnega in zaposlitvenega sistema, ki bi ta negativni trend lahko ustavila, so danes sestavni del dejavnikov naše aktualne gospodarske krize. Med njimi ima posebno mesto tudi opuščanje sankcij pravne države na trgu dela. Ta praksa se je najprej pojavila pri delavcih migrantih, a se je kmalu pričakovano razširila še na druge skupine delavcev. Njene posledice omenjamo zato, ker je vztrajanje na zagotavljanju vseh vidikov pravnega varstva zaposlenih eden od ključnih mehanizmov države, s katerim delodajalce prisiljuje k višanju konkurenčnosti skozi vlaganja v tehnologijo, v uporabo znanja, v kadre ter inovacije. Če te prisile ni, se objektivno izgublja skrb delodajalcev za ustrezno usposobljene kadre, prevladujoč obrazec dvigovanja konkurenčnosti pa postane zniževanje vseh vrst stroškov dela, povečevanje delovne intenzivnosti ter opuščanje tehnoloških in organizacijskih razvojnih sprememb. Zato ni naključje, da precej bolj razvite države, kot so Avstrija, Nemčija, Nizozemska, Danska, zagotavljajo sisteme za učinkovito povezovanje izobraževanja s trgom dela ter ob tem ohranjajo vertikalo poklicnega izobraževanja in usposabljanja v obsegu, ki predstavlja nad polovični delež vseh udeležencev izobraževalnih aktivnosti.

Znotraj Evropske unije se danes sistemi izvajanja in razvoja poklicnega izobraževanja v navedenih državah poudarjajo kot primeri dobrih praks in kot zgled za ostale države. Zgled so predvsem zato, ker so z njihovim izvajanjem te države bistveno lažje prebrodile posledice ekonomske krize in uspele zadržati stopnjo brezposelnosti med mladimi globoko pod povprečjem EU, tj. na ravni 10 % ali manj. Na ravni EU se prav v tem času oblikujejo aktivnosti pod nazivom Evropska zveza za vajeništvo (European Alliance for Apprenticeship), ki bo v obliki tehnične pomoči in z neposrednim financiranjem spodbujala nacionalne reforme poklicnega izobraževanja, utemeljene na partnerskem povezovanju vlad,

delodajalcev in sindikatov ter na principih vajeništva. Vajniški sistemi so učinkoviti predvsem zato, ker najneposredneje upoštevajo potrebe delodajalcev, le-ti pa v vajeniških sistemih hkrati udeležajo lastno materialno in družbeno odgovornost za usposabljanje in usposabljenost kadrov, ki jih potrebujejo.

Kot rečeno, je tudi v Sloveniji delež tekočega povpraševanja po poklicni izobrazbi pomemben, stabilen skozi čas in se v letih aktualne krize ni pomembneje spreminjal. V letu 2004 je predstavljal 35,1 %, v letu 2008 35,4 %, v 2012 pa 34,5 % povpraševanja. Med vsemi brezposelnimi konec leta 2008 so osebe s poklicno izobrazbo predstavljale 24 %, konec 2012 pa slabih 25 % brezposelnih oseb. Med mladimi brezposelnimi v starostnem razredu 15–29 let je bil leta 2008 ta delež 19 % in 17,4 % v letu 2012. Porast števila brezposelnih mladih v isti starostni skupini med letoma 2008 in 2012 je bil med osebami s srednjo poklicno izobrazbo 39 %, slabih 46 % med tistimi s srednjo strokovno in splošno izobrazbo ter kar 137 % med mladimi s terciarno izobrazbo. Tudi ti podatki potrjujejo zgornje razmisleke o razlogih naše krize ter omejenih sposobnostih naše ekonomije, da izkoristi višji izobražen potencial, ki se je oblikoval s hitro rastjo števila udeležencev predvsem v splošnih srednjih in vseh programih terciarnega izobraževanja od konca 90-ih let dalje. Ekonomska rast, ki smo jo imeli, ni gradila na zdravih dejavnikih dviga konkurenčnosti, zato je zunanji šok zmanjšane povpraševanja naše gospodarstvo porinil v dolgotrajnejšo recesijo glede na večino drugih evropskih držav. Kriza je neusklajenost med strukturo povpraševanja in strukturo izobraženih prilivov, ki je obstajala že pred njo, samo še poglobila ter zaradi bistvenega zmanjšanja povpraševanja skoraj podvojila število brezposelnih oseb. Krizne razmere vprašanja zaposljivosti močno zaostrujejo in enako, če ne celo bolj, tudi prislovično odsotnost racionalne regulacije zaposlitvenega in izobraževalnega sistema. Zaradi vsega navedenega se potreba po analitičnem in na podatkih utemeljenem spremljanju trga dela dodatno povečuje. Potrebni so podrobnejši analitični vpogledi v posamezne strukture razmerij med ponudbo in povpraševanjem. Šele z njimi lahko presežemo pogosto napačne ocene, ki izhajajo iz analiz preširokih agregatov, kakršna je npr. stopnja izobrazbe. Pričujoča strokovna publikacija odpira prostor za argumentirano razpravo in odločanje – tako za potrebe strokovnega dela CPI kakor za nosilce izobraževalne politike.

Pripravljalci in izvajalci izobraževalnih programov bodo v pričujoči publikaciji imeli veliko možnosti, da se podrobno informirajo o tem, koliko in kje trg dela prepozna in pričakuje uporabo rezultatov njihovega profesionalnega dela. V vsakem od 16 poglavij so namreč predstavljeni podatki o obsegu povpraševanja po diplomantih posameznega strokovno-izobraževalnega področja v obdobju zadnjih 4 let; temu sledi še podrobnejši pregled izobraženih nazivov istega strokovnega področja po dveh zaposlitvenih atributih, kakor se pojavljata v tekočem povpraševanju, in sicer po dejavnosti delodajalca in po vsebini dela/poklica.

Verjamemo, da bodo načrtovalci poklicnih standardov in izobraževalnih programov ter izvajalci šolskih programov – torej tisti, ki jim je publikacija v prvi vrsti namenjena – sami najbolje razbrali zanje koristna sporočila iz podatkovnih in analitičnih pregledov. S pomočjo celovitih in nazorno urejenih podatkovnih prikazov lahko strokovni bralci pridejo do koristnih informacij za načrtovanje in posodabljanje izobraževalnih programov zlasti glede relevantnosti izobraževalnih programov za trg dela, poklicno specifičnih in poklicno nespecifičnih, tj. poklicno prenosljivih kompetenc, in glede potreb po interdisciplinarnih znanjih in veščinah ter odprtega kurikulumu, ki ga izvajalci izobraževalnih programov načrtujejo samostojno. Uporaba predstavljenih analiz z vseh omenjenih vidikov bo pomenila izpolnitev ciljev in namenov, ki smo jim avtorji publikacije sledili.

Vsebinska in metodološka pojasnila k analizi strokovnih področij

V času ekspanzije globalnega gospodarstva je včasih težko slediti potrebam delodajalcev. Delovna mesta se hitro spreminjajo, nekatera med njimi zahtevajo vedno več visoko specializiranega tehnološkega znanja, druga vse bolj vključujejo znanja z različnih področij, nekatera pa ostajajo tradicionalna in se dokaj malo spreminjajo. V slednjih še najbolj prepoznamo tradicionalne obrtne poklice. Spreminja in posodablja se tudi ponudba izobraževalnih programov. Po eni strani se izobraževalni programi prilagajajo spreminjajoči se strukturi delovnih mest v podjetjih, po drugi pa s sodobnejšimi nazivi, ki se jih podeljuje po zaključenem izobraževanju, poskušajo biti čim bolj privlačni populaciji, ki vanje vstopa.

Center RS za poklicno izobraževanje (CPI) že vrsto let spremlja podatke ZRSZ, ki so zbrani v bazi prostih delovnih mest (baza PDM). V bazi PDM so zbrani podatki, ki jih v obliki zahtev za zasedbo prostega delovnega mesta, opredeljujejo delodajalci, ko iščejo ustrezne kandidate. Sprva smo podatke le pregledovali in beležili, koliko prostih delovnih mest glede na opredeljeno izobrazbo so delodajalci prijavili ZRSZ v posameznem letu. Pozneje smo ugotovili, da baza PDM, poleg spremljanja osnovnih informacij o povpraševanju na trgu dela, z analitskega vidika omogoča mnogo več. Podatke je tako mogoče spremljati in analizirati tudi z vidika dejavnosti delodajalcev, ki povprašujejo po točno določeni izobrazbi, ter z vidika izobrazbe, ki jo delodajalci zahtevajo za delo v posameznih poklicih. Podatki prav tako omogočajo analizo po regijah, iz katerih prihajajo delodajalci, vpogled v trajanje zaposlitve in še nekatere druge analitične vidike, ki so za pripravljalce izobraževalnih programov pomembni.

Izhodišče analiz, ki jih predstavljamo v nadaljevanju, so nazivi izobrazb, po katerih povprašujejo delodajalci, ko iščejo primerne kandidate za zasedbo prostih delovnih mest znotraj posameznih poklicev oz. poklicnih skupin. Ponudbeno stran tvorijo nosilci izobrazbe, znanja in kvalifikacij. Sistem poklicnega in strokovnega izobraževanja pomembno sooblikuje strukturo in značilnosti ponudbe na trgu dela, zato smo se v analizi osredotočili na vprašanje, koliko in v kakšnih povezavah se ponudba poklicnega in strokovnega izobraževanja pojavlja na strani povpraševanja. Vprašanje je neposredno povezano s pripravo izobraževalnih programov, saj morajo le-ti bodoči kader usposobiti za produktivno opravljanje poklicnih nalog. Izobrazba je za delodajalca pomemben kriterij pri izbiri kandidata za zasedbo delovnega mesta. Delodajalci jo prepoznajo po nazivu, ki ga dijak/študent pridobi po uspešno zaključenem izobraževalnem programu. Poklic odraža vsebino dela, ki jo zaposleni opravlja na delovnem mestu. Za zahtevanimi izobrazbami in poklici stojijo delodajalci, ki glede na dejavnost, ki jo opravljajo, iščejo najboljše možno ujemanje med izobrazbo in poklicem. Izobrazba oz. naziv izobrazbe, poklic in dejavnost delodajalca so ključne spremenljivke, ki smo jih uporabili v analizi, da bi dobili povratne informacije o ustreznosti ponudbe izobraževalnih programov v okviru poklicnega in strokovnega izobraževanja.

Izdelane analize po posameznih izobraževalnih strokovnih področjih so torej pregled dinamike ponudbe in povpraševanja na trgu dela, ki se odraža v medsebojnem odnosu med izobrazbami, poklici in dejavnostjo delodajalcev.

Pri analizi podatkov iz baze PDM izhajamo iz aktualnega povpraševanja. Delodajalec, ki Zavodu RS za zaposlovanje (ZRSZ) posreduje pogoje za zasedbo delovnega mesta na predpisanem tiskanem ali elektronskem obrazcu, predpostavlja, da bo delavca z želenimi lastnostmi tudi dobil. Če delavca, ki bi izpolnjeval vse zahtevane pogoje ne dobi, zaposli tistega, ki te pogoje v največji meri izpolnjuje.

Baza PDM torej omogoča vpogled v to, kar delodajalci za opravljanje določenih poklicnih nalog od kandidata pričakujejo. Njihova pričakovanja glede izobrazbe so ključna za namen naše analize, saj odražajo delodajalčev pogled na pomen in relevantnost programov poklicnega in strokovnega izobraževanja. V analizo zato nismo vključevali drugih podatkovnih zbirk, s katerimi bi na primer raziskovali razlike med iskano izobrazbo in izobrazbo oseb, ki so se dejansko zaposlile. Izhajali smo iz baze PDM kot tiste, ki zrcali delodajalčevo razumevanje najustrežnejšega razmerja med izobrazbo in poklicnim delom.

Ker gre za bazo z množico podatkov, je izvedba analize zahtevala obsežne priprave. Velik del urejanja podatkov je vključeval ustrezno umeščanje nazivov izobrazbe v strokovna področja, kakor jih pozna poklicno in strokovno izobraževanje. V nadaljevanju natančneje prikazujemo, katera klasifikacijska orodja so bila uporabljena pri urejanju in prikazovanju podatkov.

1.1 Značilnosti in struktura analize

Zaradi obsežnosti analiziranih podatkov v pričujoči analizi prikazujemo le tisti del, ki v obliki tabel in grafov povzema najpomembnejše ugotovitve z vidika namena in ciljev naše raziskave. Podrobnejše oz. celotne tabele z obdelanimi podatki se nahajajo v prilogah. V analizi so zajeti podatki za obdobje 2009–2012, in sicer za celotno 4-letno obdobje skupaj. V publikaciji predstavljamo 16 strokovnih področij. Pri tem smo se osredotočili le na tiste poklicne in strokovne nazive, ki izhajajo iz nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja ter srednjega strokovnega in poklicno tehniškega izobraževanja ter višjega strokovnega izobraževanja.

Vsako analizirano strokovno področje predstavlja svoje poglavje, ki je sestavljeno iz dveh delov oz. podpoglavij. V prvem podpoglavju prikazujemo pregled značilnosti povpraševanja, in sicer po nazivih izobrazbe na posameznem strokovnem področju ter po stopnjah izobrazbe (vsakič tabelarno in grafično). V prikaz smo vključili le izobrazbene nazive, po katerih delodajalci največ povprašujejo. V drugem podpoglavju prikazujemo povezanost med izbranimi izobrazbenimi nazivi z dejavnostmi delodajalcev na eni strani in s poklici na drugi. S tem povezovanjem smo želeli ugotoviti razpršenost posamezne izobrazbe med poklici in dejavnostmi delodajalcev. Za izbrane nazive smo zato tabelarno prikazali, v katerih dejavnostih ter v katerih poklicih se zanje pojavlja povpraševanje. Tabele in prikazi so v obeh podpoglavjih opremljeni s kratkimi komentarji, širšo interpretacijo pa prepuščamo strokovnjakom s posameznih strokovnih področij, ki se ukvarjajo s pripravo izobraževalnih programov (npr. zbornicam, svetovalcem za kurikul in poklicne standarde ...). Poklic (SKP) je v tabelah prikazan s štirimestno kodo, to je z enoto področne skupine poklicev na osnovi Standardne klasifikacije poklicev (SKP). Za tako prikazovanje smo se odločili zaradi večje analitične preglednosti. Dejavnost delodajalca je prikazana z dvomestno kodo skladno s Standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD).

Vse tabele so opremljene tudi s podatki o zaposlitvi za določen/nedoločen čas, ki so informativne narave in jih posebej ne izpostavljamo. Za pozornega bralca pa so lahko zanimivi, saj odražajo še eno pomembno strukturno značilnost aktualnega povpraševanja – v opazovanem obdobju (2009–2012) se je zaradi ekonomske krize povečal delež zaposlovanja za določen čas.

Delodajalci kot pogoj za zaposlitev ne postavljajo vedno le izobrazbe temveč tudi ustrezno nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK). Povpraševanje po NPK prikazujemo na koncu predstavitve posameznih analiziranih strokovnih področij.

1.2 Uporabljene klasifikacije in oblikovanje strokovnih področij

Klasifikacijsko orodje za evidentiranje nazivov poklicne oz. strokovne izobrazbe v bazi PDM je Šifrant poklicne in strokovne izobrazbe Zavoda RS za zaposlovanje. Šifrant je prvotno nastal kot izvleček iz nomenklature poklicev in se je pod nazivom Šifrant poklicev vse od leta 1970 dalje na ZRSZ

uporabljal kot pripomoček pri evidentiranju prostih delovnih mest in evidentiranju brezposelnih oseb. S sprejemom nove nacionalne standardne klasifikacije poklicev 1997 (SKP) se je v Sloveniji uvedlo dosledno razmejevanje med izobrazbo in poklicem. Ker je bila vsebina takratnega Šifrant poklicev pretežno vezana na nazive izobrazbe po končanem šolanju, se je preimenoval v Šifrant poklicne in strokovne izobrazbe ZRSZ. S Šifrantom poklicne in strokovne izobrazbe v bazi PDM ZRSZ evidentira zahtevo delodajalca po izobrazbi, v bazi brezposelnih oseb pa izobrazbo, ki so jo osebe pridobile. Ves čas je ZRSZ skrbel za njegovo dopolnjevanje z novimi izobraževalnimi nazivi, ki so jih pridobili diplomanti novo nastalih izobraževalnih programov. Hkrati je šifrant ohranjal nazive starih izobraževalnih programov

Zaradi opisane zgodovine so v Šifrantu ostali tudi nazivi, ki so jih zaposleni pridobili s krajšimi oblikami usposabljanja na delu ali z delovnimi izkušnjami v podjetju in so jih delodajalci priznavali (npr. USO programi). Pri analizi posameznih strokovnih področij smo večkrat naleteli tudi na te nazive. Kljub določenemu anahronizmu nam ta podatek pove, da so delavci s temi nazivi na trgu še vedno prisotni in s strani delodajalcev prepoznani.

V Šifrantu poklicne in strokovne izobrazbe se nazivi izobrazbe združujejo v izobrazbene skupine po kriteriju podobnosti vsebin/področij izobraževalnih programov. Šifrant omogoča, da znotraj vsake od teh skupin razvrstimo izobrazbene nazive še po stopnjah zahtevnosti. Za potrebe naše analize smo morali vzpostaviti ustrezne povezave med izobrazbenimi področji Šifranta in strokovnimi področji izobraževanja, postavljenimi na CPI. Pri tem smo poskušali zagotoviti čim bolj smiselno povezovanje. Izhajali smo torej iz poimenovanja področij v Šifrantu ZRSZ ter jih ustrezno prilagodili strokovnim področjem CPI. V Sloveniji so sicer v rabi različne klasifikacije za evidentiranje izobrazbe, med katerimi je Šifrant ZRSZ najbolj razširjen. Novi nacionalni standard KLASIUS za razvrščanje in evidentiranje izobraževalnih aktivnosti in izidov, ki je bil sprejet leta 2006, postopno že nadomešča zatečene klasifikacije oz. šifrante v administrativnih evidencah in statističnih raziskovanjih. ZRSZ načrtuje prehod na KLASIUS v začetku leta 2014. S tem prehodom bo povezovanje med podatki ZRSZ in CPI bistveno lažje zagotoviti. Programi poklicnega in strokovnega izobraževanja so namreč že evidentirani s kodami klasifikacijskega sistema KLASIUS.

1.3 Uporabljeni pojmi

1.3.1 *Naziv poklicne in strokovne izobrazbe (izobrazba, naziv)*

Navedeni pojmi označujejo naziv, pridobljen po uspešno zaključenem izobraževanju v sistemu javnega izobraževanja, ki se izkazuje s spričevalom ali z diplomom.

1.3.2 *Stopnja izobrazbe*

Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju¹ opredeljuje vrsto in stopnjo izobraževanja (izobrazbe) opisno (npr. nižje poklicno, srednje poklicno izobraževanje). V naslednji tabeli so navedene stopnje izobrazbe po Šifrantu ZRSZ in njim ustrezni programi izobraževanja glede na stopnjo njihove zahtevnosti.

---

¹ Uradni list RS, št. 79/2006

Stopnje izobrazbe, prilagojene Šifrantu ZRSZ

Stopnja v Šifrantu ZRSZ	Stopnja reformiranega izobraževalnega sistema
1*	
2*	
3	Nižje poklicno izobraževanje
4	Srednje poklicno izobraževanje
5	Srednje strokovno in splošno izobraževanje
6**	Višje strokovno izobraževanje
7	Visoko strokovno izobraževanje, univerzitetno dodiplomsko izobraževanje, magisterij, doktorat, bolonjski programi

* V 1. in 2. stopnjo izobrazbe se razvrščajo delavci z nedokončano ali končano osnovnošolsko izobrazbo, glede na vsebino njihovih delovnih izkušenj, krajših programov usposabljanja ipd.

** V 6. stopnjo so v Šifrantu ZRSZ vključeni nazivi, pridobljeni na višješolski ravni, ter nazivi, ki so jih podeljevale z zakonom odpravljene nekdanje višje šole (fakultete). Razliko med ukinjenimi in novo nastalimi višješolskimi programi nakazuje v Šifrantu ZRSZ dodatna oznaka VŠŠ (višja strokovna šola).

1.3.3 Šifrant poklicne in strokovne izobrazbe ZRSZ

Šifrant ZRSZ je klasifikacijsko orodje za evidentiranje nazivov poklicne in strokovne izobrazbe.

1.3.4 Poklic (SKP)

Poklic (SKP) je skupek del, katerih skupne naloge in dolžnosti so si podobne po vsebini in zahtevnosti.²

1.3.5 Standardna klasifikacija poklicev (SKP)

Standardna klasifikacija poklicev je obvezen nacionalni standard, ki se uporablja pri evidentiranju, zbiranju, obdelovanju, analiziranju, posredovanju in izkazovanju statistično-analitičnih podatkov, pomembnih za spremljanje stanj in gibanj na socialno-ekonomskem področju v Republiki Sloveniji.

SKP se uporablja za razvrščanje dela, delovnih mest oz. poklicev v skupine poklicev, in sicer v uradnih oz. administrativnih zbirkah ter v statističnih raziskovanjih in statističnih registrih, s čimer se zagotavlja jo konsistentni podatki za statistično, analitično in raziskovalno spremljanje poklicne strukture aktivnega prebivalstva ter povpraševanja po delu.

SKP ima hierarhično strukturo. Poklici se združujejo oz. razdružujejo v skupine poklicev na štirih klasifikacijskih ravneh. V analizi smo zajeli poklice na ravni štirimestne kode, tj. enote področne skupine poklicev.³

² Opredelitev poklic (SKP) po Standardni klasifikaciji poklicev 2008

³ Vir: Statistični urad RS: Standardna klasifikacija poklicev 2008, Uradni list RS, št. 50/2010, Ljubljana

1.3.6 *Standardna klasifikacija dejavnosti (SKD)*

Standardna klasifikacija dejavnosti je slovenski statistični standard za evidentiranje, zbiranje, analiziranje in izkazovanje podatkov, pomembnih za prikaz značilnosti gospodarstva, in za spremljanje razvojnih gibanj in strukturnih sprememb. Ta standard se uporablja za razvrščanje poslovnih subjektov in njihovih enot po dejavnosti v različnih statističnih in administrativnih zbirkah podatkov. Dejavnost je poglavitna naloga poslovnega subjekta, s katero le-ta ustvarja ali dosega temeljni namen svoje ustanovitve. Poglavitna dejavnost poslovnega subjekta je registrirana oz. s predpisom ali z aktom o ustanovitvi določena dejavnost. Če poslovni subjekt opravlja eno samo dejavnost, je to njegova poglavitna dejavnost. Če poslovni subjekt opravlja več dejavnosti, je njegova poglavitna dejavnost tista, s katero ustvarja največji delež skupne dodane vrednosti.⁴

---

4 Vir: Statistični urad RS: Standardna klasifikacija dejavnosti 2008, Uradni list RS, št. 69/2007 in št. 17/2008, Ljubljana

2

Analiza posameznih strokovnih področij

2.1 Strokovno področje: *elektrotehnika*

Na področju elektrotehnike je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

Nižje poklicno izobraževanje	-
Srednje poklicno izobraževanje	elektrikar
Srednje strokovno izobraževanje/poklicno tehniško izobraževanje	elektrotehnik tehnik elektronskih komunikacij
Višje strokovno izobraževanje	inženir telekomunikacij inženir elektroenergetike inženir elektronike

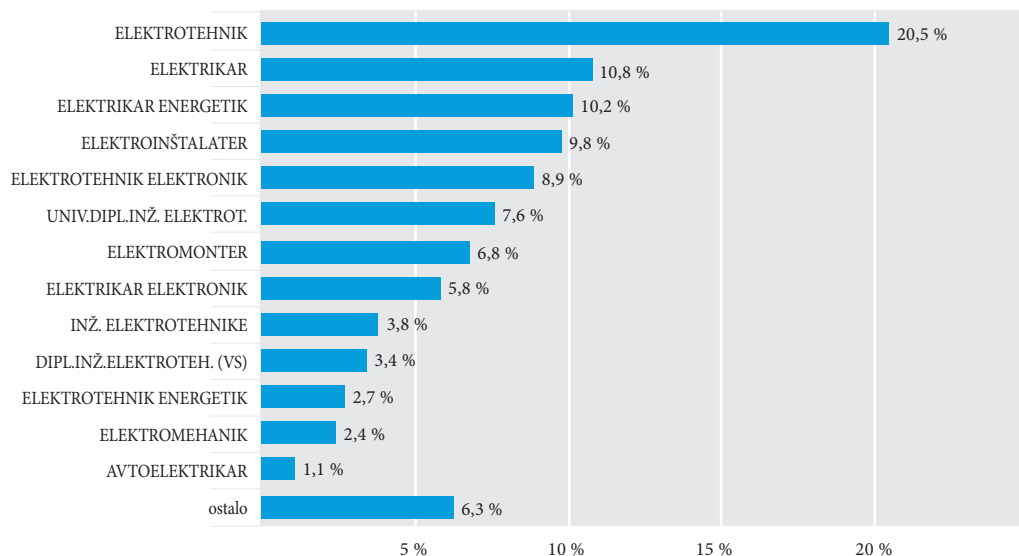
2.1.1 Značilnosti povpraševanja

Na strokovnem področju elektrotehnika so delodajalci izkazali največ povpraševanja po nazivu izobrazbe *elektrotehnik*. Skoraj polovico manjše je bilo povpraševanje po nazivu *elektrikar*. Sledijo nazivi, katerih izobraževalni programi so se prenovili ali pa se več ne izvajajo. To so predvsem *elektrikar energetik*, *elektroinštalater*, *elektrotehnik elektronik* itd. Povpraševanje po kadrih z zaključeno višješolsko izobrazbo je bilo manjše, čeprav še vedno pomembno (za podrobnejši pregled vseh podatkov glej prilogo 1).

Tabela 1: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *elektrotehnika*, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
52501 ELEKTROTEHNIK	4.623	20,5	79,7
42516 ELEKTRIKAR	2.435	10,8	91,8
42500 ELEKTRIKAR ENERGETIK	2.299	10,2	86,4
42504 ELEKTROINŠTALATER	2.205	9,8	87,9
52530 ELEKTROTEHNIK ELEKTRONIK	2.010	8,9	82,8
72501 UNIV. DIPL. INŽ. ELEKTROTEHNIKE	1.725	7,6	60,7
42501 ELEKTROMONTER	1.527	6,8	88,1
42530 ELEKTRIKAR ELEKTRONIK	1.319	5,8	86,0
62501 INŽ. ELEKTROTEHNIKE	857	3,8	58,3
72511 DIPL. INŽ. ELEKTROTEHNIKE (VS)	777	3,4	61,3
52500 ELEKTROTEHNIK ENERGETIK	611	2,7	79,7
42521 ELEKTROMECHANIK	547	2,4	82,8
42513 AVTOELEKTRIKAR	240	1,1	71,7
ostalo	1.414	6,3	68,4
Skupaj	22.589	100,0	80,1

Slika 1: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **elektrotehnika**, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

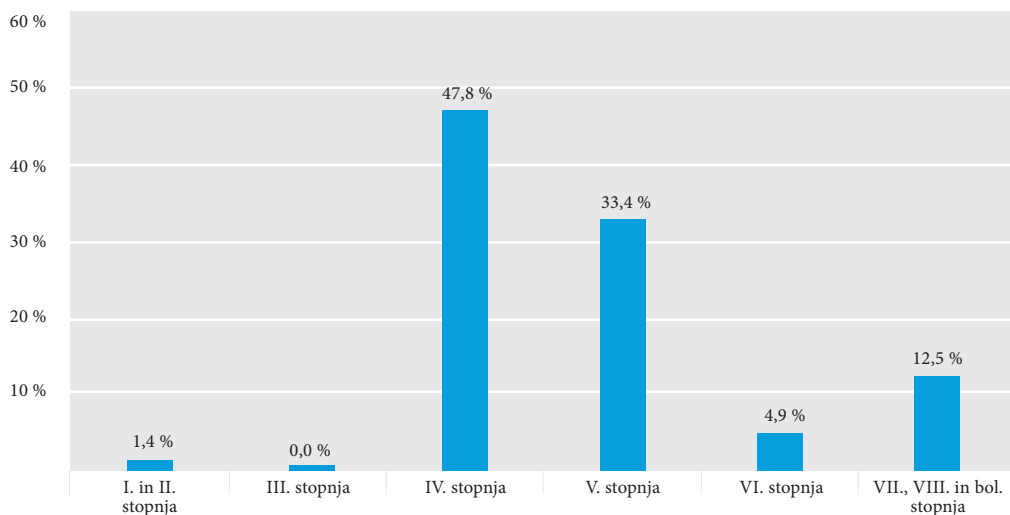
Pregled po stopnjah izobrazbe, po katerih so delodajalci največ povpraševali, kaže, da je bila za delodajalce najbolj zaželena srednja poklicna izobrazba ter takoj za njo srednja strokovna izobrazba.

Tabela 2: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **elektrotehnika** po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve, obdobje 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II.	315	1,4	89,8
III.	8	0,0	12,5
IV.	10.796	47,8	87,4
V.	7.535	33,4	80,0
VI.	1.110	4,9	57,9
VII., VIII., bolonjski programi	2.825	12,5	60,0
Skupaj	22.589	100,0	80,1

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 2: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **elektrotehnika** po stopnjah izobrazbe, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.1.2 Povezanost med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem

Iz spodnjih tabel razberemo, da so delodajalci, ki so povpraševali po nazivih izobrazbe s strokovnega področja elektrotehnika, prihajali predvsem iz dejavnosti *inštaliranje pri gradnjah* in *montaža industrijskih strojev in naprav*. Za vse spodaj prikazane izbrane nazive izobrazbe je značilno, da so se delavci večinoma zaposlili v poklicnih skupinah *elektroinštalaterji* in *elektromehaniki*.

Tabela 3: Struktura povpraševanja po izobrazbi **elektrotehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	861	18,6	83,7
33.2	Montaža industrijskih strojev in naprav	539	11,7	95,2
78.2	Posredovanje začasne delovne sile	192	4,2	95,8
71.1	Arhitekturno in tehnično projektiranje in s tem povezano svetovanje	150	3,2	82,7
25.1	Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov	135	2,9	94,8
35.1	Oskrba z električno energijo	107	2,3	57,0
62.0	Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	91	2,0	45,1
ostalo		2.548	55,1	75,1

Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7412	Elektromehaniki	1.292	27,9	89,2
3113	Tehniki za elektrotehniko ipd.	967	20,9	78,7
7411	Elektroinštalaterji	691	14,9	87,0
7233	Mehaniki in serviserji kmetijskih, industrijskih in drugih strojev	179	3,9	79,3
3322	Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	129	2,8	56,6
7421	Mehaniki in serviserji elektronskih naprav	100	2,2	72,0
ostalo		1.265	27,4	69,9
Skupaj		4.623	100,0	79,7

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 4: Struktura povpraševanja po izobrazbi **elektrikar** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	727	29,9	93,3
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	239	9,8	100,0
33.2	Montaža industrijskih strojev in naprav	187	7,7	93,6
25.1	Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov	162	6,7	100,0
42.9	Gradnja drugih inženirskih objektov	146	6,0	100,0
25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	118	4,8	96,6
ostalo		856	35,2	84,3
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7411	Elektroinštalaterji	1.509	62,0	93,8
7412	Elektromehaniki	670	27,5	90,0
5153	Vzdrževalci in upravljalci stavb	62	2,5	83,9
ostalo		194	8,0	85,6
Skupaj		2.435	100,0	91,8

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 5: Struktura povpraševanja po izobrazbi **elektrikar energetik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	991	43,1	86,7
35.1	Oskrba z električno energijo	151	6,6	82,8
33.2	Montaža industrijskih strojev in naprav	144	6,3	96,5
43.3	Zaključna gradbena dela	100	4,3	99,0
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	96	4,2	97,9
25.1	Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov	73	3,2	100,0
71.1	Arhitekturno in tehnično projektiranje in s tem povezano svetovanje	72	3,1	84,7
25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	71	3,1	90,1
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	49	2,1	93,9
ostalo		552	24,0	77,2
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7411	Elektroinštalaterji	1.078	46,9	86,7
7412	Elektromehaniki	808	35,1	87,5
7233	Mehaniki in serviserji kmetijskih, industrijskih in drugih strojev	93	4,0	92,5
5153	Vzdrževalci in upravljalci stavb	48	2,1	83,3
7413	Monterji električnega omrežja	47	2,0	97,9
ostalo		225	9,8	76,4
Skupaj		2.299	100,0	86,4

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 6: Struktura povpraševanja po izobrazbi **elektroinštalater** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	669	30,3	78,9
78.2	Posredovanječasne delovne sile	369	16,7	98,9
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	200	9,1	95,5
33.2	Montaža industrijskih strojev in naprav	134	6,1	100,0
72.1	Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju naravoslovja in tehnologije	86	3,9	100,0
56.1	Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	80	3,6	100,0
43.3	Zaključna gradbena dela	75	3,4	62,7
ostalo		592	26,8	85,8

Poklic (SKP)	N	Delež v %	Določen čas v %
7411 Elektroinštalaterji	1.748	79,3	88,1
7412 Elektromehaniki	283	12,8	92,9
ostalo	174	7,9	78,2
Skupaj	2.205	100,0	87,9

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 7: Struktura povpraševanja po izobrazbi **elektrotehnik elektronik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)	N	Delež v %	Določen čas v %
33.2 Montaža industrijskih strojev in naprav	415	20,6	99,0
43.2 Inštaliranje pri gradnjah	324	16,1	90,4
71.1 Arhitekturno in tehnično projektiranje in s tem povezano svetovanje	82	4,1	76,8
62.0 Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	78	3,9	51,3
78.2 Posredovanje začasne delovne sile	65	3,2	95,4
26.1 Proizvodnja elektronskih komponent in plošč	63	3,1	79,4
ostalo	983	48,9	75,9
Poklic (SKP)	N	Delež v %	Določen čas v %
7411 Elektroinštalaterji	514	25,6	97,1
7412 Elektromehaniki	354	17,6	89,3
3113 Tehniki za elektrotehniko ipd.	241	12,0	73,0
3114 Tehniki za elektroniko	128	6,4	82,8
7421 Mehaniki in serviserji elektronskih naprav	118	5,9	85,6
7233 Mehaniki in serviserji kmetijskih, industrijskih in drugih strojev	52	2,6	90,4
8212 Sestavljalci električne in elektronske opreme	45	2,2	93,3
ostalo	558	27,8	67,7
Skupaj	2.010	100,0	82,8

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 8: Struktura povpraševanja po izobrazbi **elektromonter** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	402	26,3	74,9
41.1	Organizacija izvedbe stavbnih projektov	271	17,7	99,6
33.2	Montaža industrijskih strojev in naprav	166	10,9	98,8
43.3	Zaključna gradbena dela	81	5,3	98,8
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	69	4,5	100,0
71.1	Arhitekturno in tehnično projektiranje in s tem povezano svetovanje	57	3,7	98,2
ostalo		481	31,5	84,2
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7412	Elektromehaniki	992	65,0	89,1
7411	Elektroinštalaterji	214	14,0	81,3
7413	Monterji električnega omrežja	109	7,1	96,3
7214	Pripravljalci in monterji kovinskih konstrukcij	44	2,9	100,0
ostalo		168	11,0	82,1
Skupaj		1.527	100,0	88,1

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 9: Struktura povpraševanja po izobrazbi **elektrikar elektronik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	457	34,6	91,2
33.2	Montaža industrijskih strojev in naprav	168	12,7	82,1
25.1	Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov	52	3,9	98,1
ostalo		642	48,7	82,2
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7412	Elektromehaniki	531	40,3	83,8
7411	Elektroinštalaterji	312	23,7	91,7
7421	Mehaniki in serviserji elektronskih naprav	55	4,2	89,1
ostalo		421	31,9	84,1
Skupaj		1.319	100,0	86,0

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 10: Struktura povpraševanja po izobrazbi **elektrotehnik energetik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	153	25,0	75,8
33.2	Montaža industrijskih strojev in naprav	82	13,4	96,3
71.1	Arhitekturno in tehnično projektiranje in s tem povezano svetovanje	36	5,9	80,6
ostalo		340	55,6	77,4
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7411	Elektroinštalaterji	187	30,6	86,1
7412	Elektromehaniki	133	21,8	84,2
3113	Tehniki za elektrotehniko ipd.	127	20,8	79,5
ostalo		164	26,8	68,9
Skupaj		611	100,0	79,7

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 11: Struktura povpraševanja po izobrazbi **elektromehanik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	82	15,0	86,6
43.3	Zaključna gradbena dela	40	7,3	100,0
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	32	5,9	90,6
25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	30	5,5	83,3
ostalo		363	66,4	79,3
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7412	Elektromehaniki	265	48,4	84,9
7411	Elektroinštalaterji	71	13,0	87,3
7212	Varilci ipd.	28	5,1	100,0
5153	Vzdrževalci in upravljavci stavb	28	5,1	53,6
ostalo		155	28,3	79,4
Skupaj		547	100,0	82,8

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.2 Strokovno področje: *gostinstvo in turizem*

Na strokovnem področju gostinstvo in turizem je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

Nižje poklicno izobraževanje	
Srednje poklicno izobraževanje	gastronom hotelir
Srednje strokovno izobraževanje/poklicno tehniško izobraževanje	gastronomsko turistični tehnik gastronomski tehnik
Višje strokovno izobraževanje	organizator poslovanja v gostinstvu in turizmu organizator poslovanja v velneški dejavnosti

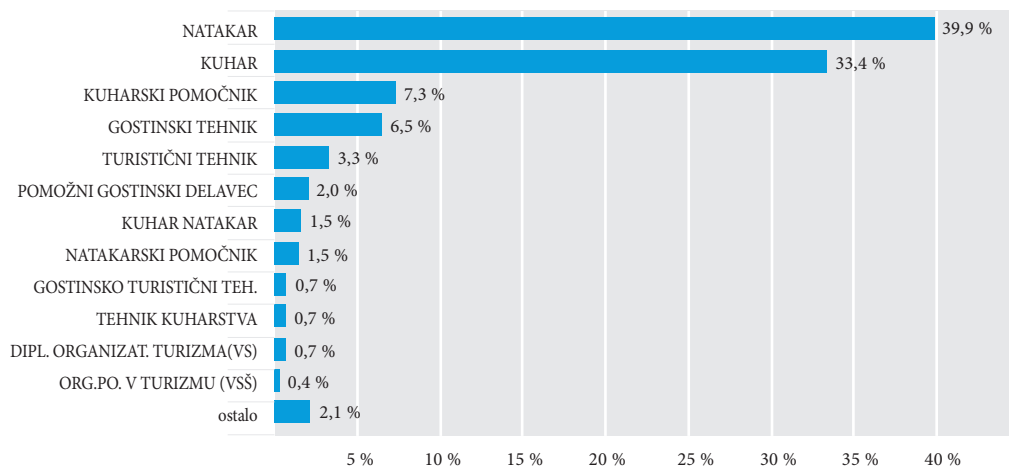
2.2.1 Značilnosti povpraševanja

Kljub temu, da je bilo izobraževanje za pridobitev naziva *natakar in kuhar* ukinjeno oz. ju je nadomestil program *gastronom hotelir*, pa sta oba naziva še vedno najbolj prepoznavna in zaželeni pri delodajalcih. Ta dva naziva sta pokrivala glavino vseh zaposlitev delodajalcev.

Tabela 12: Povpraševanje po delavcih, ki imajo izobrazbo s področja *gostinstvo in turizem*, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
46621 NATAKAR	11.281	39,9	79,5
46611 KUHAR	9.445	33,4	75,0
26611 KUHARSKI POMOČNIK	2.066	7,3	87,6
56603 GOSTINSKI TEHNIK	1.847	6,5	69,7
56604 TURISTIČNI TEHNIK	928	3,3	87,6
16601 POMOŽNI GOSTINSKI DELAVEC	568	2,0	91,5
46601 KUHAR NATAKAR	437	1,5	71,4
26621 NATAKARSKI POMOČNIK	428	1,5	86,7
56601 GOSTINSKO TURISTIČNI TEHNIK	201	0,7	77,6
56611 TEHNIK KUHARSTVA	194	0,7	63,9
76603 DIPL. ORGANIZATOR TURIZMA (VS)	185	0,7	71,4
66621 ORGANIZATOR POSLOVANJA V TURIZMU (VSŠ)	107	0,4	58,9
ostalo	598	2,1	79,9
Skupaj	28.285	100,0	78,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 3: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s področja **gostinstvo in turizem**, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

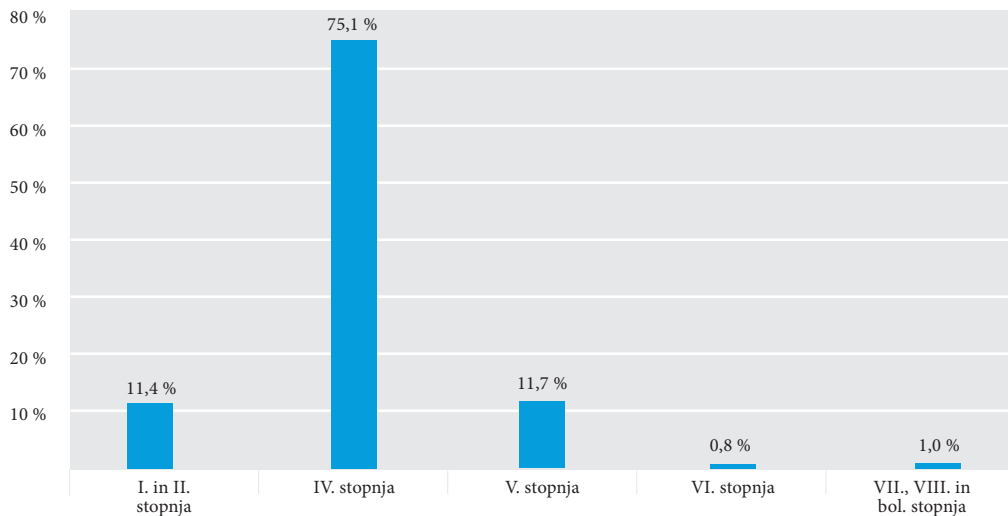
Delodajalci na področju gostinstva in turizma so povpraševali predvsem po kadru s triletno poklicno izobrazbo.

Tabela 13: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **gostinstvo in turizem** po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve, obdobje 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II.	3.233	11,4	88,2
IV.	21.244	75,1	77,3
V.	3.319	11,7	75,3
VI.	218	0,8	63,8
VII., VIII. in bol. stopnja	271	1,0	72,0
Skupaj	28.285	100,0	78,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 4: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **gostinstvo in turizem** po stopnjah izobrazbe, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.2.2 Povezanost med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem

Povezanost med izobrazbo in poklicem je za nazive izobrazbe *natakar, kuhar ter kuharski pomočnik* visoka. Zaposlujejo se na področju *gostinskih dejavnosti*.

Tabela 14: Struktura povpraševanja po izobrazbi **natakar** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
56.1	Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	4.565	40,5	74,3
56.3	Strežba pijač	2.143	19,0	79,8
55.1	Dejavnost hotelov in podobnih nastanitvenih obratov	1.181	10,5	86,2
47.1	Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	337	3,0	90,5
78.2	Posredovanje začasne delovne sile	237	2,1	97,0
ostalo		2.818	25,0	82,0
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
5131	Natakarji	10.815	95,9	79,5
ostalo		465	4,1	79,1
Skupaj		11.280	100,0	79,5

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 15: Struktura povpraševanja po izobrazbi **kuhar** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
56.1	Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	4.412	46,7	70,6
55.1	Dejavnost hotelov in podobnih nastanitvenih obratov	1.022	10,8	82,1
85.2	Osnovnošolsko izobraževanje	586	6,2	79,7
ostalo		3.425	36,3	77,6
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
5120	Kuharji	8.202	86,9	74,7
ostalo		1.237	13,1	76,6
Skupaj		9.439	100,0	75,0

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 16: Struktura povpraševanja po izobrazbi **kuharski pomočnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
56.1	Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	1.067	51,6	88,4
56.2	Priložnostna priprava in dostava jedi ter druga oskrba z jedmi	262	12,7	92,0
85.1	Predšolska vzgoja	151	7,3	83,4
87.3	Dejavnost nastanitvenih ustanov za oskrbo starejših in invalidnih oseb	110	5,3	80,0
85.2	Osnovnošolsko izobraževanje	96	4,6	87,5
55.1	Dejavnost hotelov in podobnih nastanitvenih obratov	84	4,1	94,0
86.1	Bolnišnična zdravstvena dejavnost	46	2,2	65,2
ostalo		250	12,1	87,6
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
9412	Kuhinjski pomočniki	1.766	85,5	87,3
5120	Kuharji	213	10,3	88,7
ostalo		87	4,2	90,8
Skupaj		2.066	100,0	87,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

Delodajalci iz dejavnosti *restavracij in druge strežbe jedi* so zaposlovali *gostinske tehnike* predvsem v poklicni skupini *natakarji*.

Tabela 17: Struktura povpraševanja po izobrazbi **gostinski tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
56.1	Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	720	39,0	64,3
55.1	Dejavnost hotelov in podobnih nastanitvenih obratov	282	15,3	75,5
56.3	Strežba pijač	143	7,7	72,7
ostalo		702	38,0	72,4
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
5131	Natakarji	937	50,9	73,9
5120	Kuharji	313	17,0	73,2
3434	Glavni kuharji ipd.	258	14,0	44,6
ostalo		333	18,1	74,8
Skupaj		1.841	100,0	69,8

Vir: ZRSZ, baza PDM

Turistični tehniki so se najpogosteje zaposlovali v poklicni skupini *receptorji*. Povpraševanje po tem nazivu izobrazbe je bilo največje pri delodajalcih iz *dejavnosti hotelov in podobnih nastanitvenih obratov*.

Tabela 18: Struktura povpraševanja po izobrazbi **turistični tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
55.1	Dejavnost hotelov in podobnih nastanitvenih obratov	370	39,9	90,0
79.1	Dejavnost potovalnih agencij in organizatorjev potovanj	188	20,3	87,8
47.1	Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	41	4,4	100,0
ostalo		329	35,5	83,3
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
4226	Receptorji (razen v hotelu)	281	30,3	91,1
4221	Referenti v turističnih in potovalnih agencijah	127	13,7	87,4
4224	Hotelski receptorji	104	11,2	93,3
3322	Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	93	10,0	83,9
5113	Vodniki	61	6,6	96,7
ostalo		261	28,2	80,8
Skupaj		927	100,0	87,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

Pomožni gostinski delavec je kvalifikacija, ki so jo v preteklosti zaposleni pridobili na podlagi večletnih delovnih izkušenj. Delodajalci po tem kadru še vedno povprašujejo. Iz spodnje tabele je razvidno, da so zaposljivi predvsem kot *kuhinjski pomočniki in natakarji*.

Tabela 19: Struktura povpraševanja po izobrazbi **pomožni gostinski delavec** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
56.1	Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	271	47,7	92,6
56.3	Strežba pijač	93	16,4	91,4
47.1	Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	83	14,6	88,0
55.1	Dejavnost hotelov in podobnih nastanitvenih obratov	24	4,2	95,8
ostalo		97	17,1	90,7
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
9412	Kuhinjski pomočniki	165	29,1	92,1
5131	Natakarji	117	20,6	88,0
9411	Pripravljavci hitre hrane	104	18,3	99,0
9629	Drugi delavci za preprosta dela, d. n.	52	9,2	80,8
5169	Drugi poklici za osebne storitve, d. n.	39	6,9	100,0
5132	Točaji	18	3,2	88,9
ostalo		72	12,7	88,9
Skupaj		567	100,0	91,5

Vir: ZRSZ, baza PDM

Izobraževanje za *kuharja natakarja* se ne izvaja več, delodajalci so ta kader zaposlovali predvsem v poklicu *kuhar in natakar*.

Tabela 20: Struktura povpraševanja po izobrazbi **kuhar natakar** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
56.1	Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	226	51,7	68,6
55.1	Dejavnost hotelov in podobnih nastanitvenih obratov	35	8,0	60,0
ostalo		176	40,3	77,3
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
5120	Kuharji	193	44,3	74,1
5131	Natakarji	158	36,2	65,8
ostalo		85	19,5	75,3
Skupaj		436	100,0	71,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Za *natakarske pomočnike* velja enako kot za *pomožne gostinske delavce*. Delodajalci so jih večinoma zaposlovali kot *natakarje*.

Tabela 21: Struktura povpraševanja po izobrazbi **natakarski pomočnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
56.1	Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	178	41,6	84,3
56.3	Strežba pijlač	127	29,7	82,7
	ostalo	123	28,7	94,3
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
5131	Natakarji	386	90,2	85,8
	ostalo	42	9,8	95,2
	Skupaj	428	100,0	86,7

Vir: ZRSZ, baza PDM

Delodajalci so *gostinsko turistične tehnike* (izobraževalni program za pridobitev tega naziva se ne izvaja več) zaposlovali predvsem v gostinskih poklicih kot *natakarje ali kuharje*.

Tabela 22: Struktura povpraševanja po izobrazbi **gostinsko turistični tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
56.1	Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	43	21,4	65,1
55.1	Dejavnost hotelov in podobnih nastanitvenih obratov	43	21,4	86,0
	ostalo	115	57,2	79,1
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
5131	Natakarji	55	27,4	78,2
5120	Kuharji	40	19,9	85,0
4226	Receptorji (razen v hotelu)	26	12,9	92,3
	ostalo	80	39,8	68,8
	Skupaj	201	100,0	77,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.3 Strokovno področje: *gradbeništvo in geodezija*

Na strokovnem področju gradbeništvo in geodezija je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

Nižje poklicno izobraževanje	Pomočnik v tehnologiji gradnje
Srednje poklicno izobraževanje	Tesar Zidar Kamnosek Slikopleskar-črkoslikar Izvajalec suhomontažne gradnje Pečar-polagalec keramičnih oblog Upravitelj težke gradbene mehanizacije
Srednje strokovno izobraževanje/Poklicno tehniško izobraževanje	Gradbeni tehnik Geodetski tehnik
Višje strokovno izobraževanje	Inženir gradbeništva

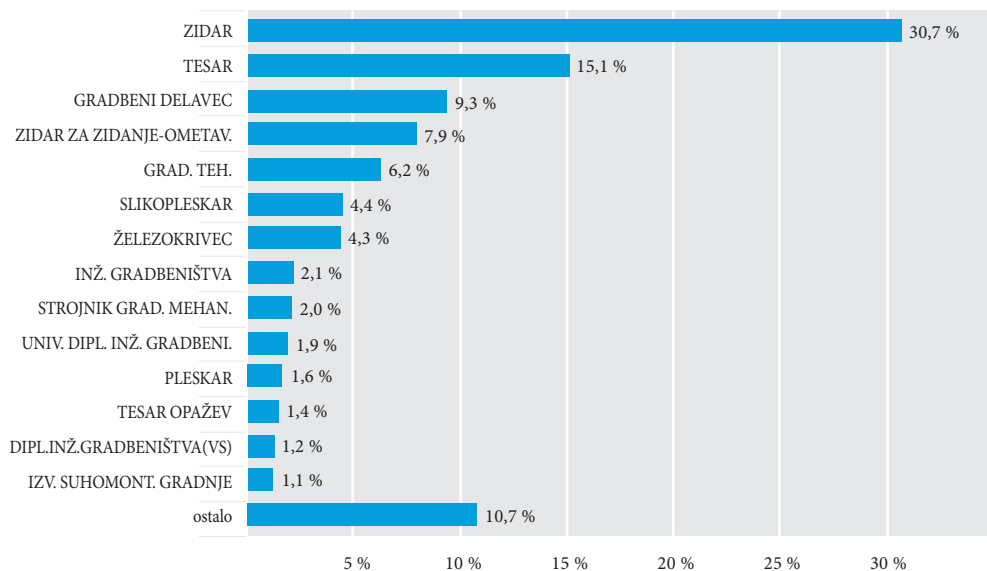
2.3.1 Značilnosti povpraševanja

Med delodajalci je bilo največ povpraševanja po *zidarjih in tesarjih*. *Zidarji* predstavljajo tretjino vseh povpraševanj na področju gradbeništva. Za delodajalce so zanimivi tudi *gradbeni tehniki*, medtem ko med najbolj iskanimi nazivi izobrazbe ne zasledimo *geodetskega tehnika* (glej prilogo 3)

Tabela 23: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s področja *gradbeništvo in geodezija*, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
45204 ZIDAR	14.039	30,7	88,8
45203 TESAR	6.910	15,1	90,4
15201 GRADBENI DELAVEC	4.253	9,3	89,3
25204 ZIDAR ZA ZIDANJE-OMETAVANJE	3.618	7,9	92,5
55211 GRADBENI TEHNIK	2.839	6,2	70,9
44701 SLIKOPLESKAR	2.022	4,4	87,7
45202 ŽELEZOKRIVEC	1.991	4,3	90,2
65201 INŽ. GRADBENIŠTVA	969	2,1	65,1
45210 STROJNIK GRAD. MEHANIZACIJE	931	2,0	83,6
75203 UNIV. DIPL. INŽ. GRADBENIŠTVA	851	1,9	60,5
24701 PLESKAR	740	1,6	86,6
25203 TESAR OPAŽEV	628	1,4	93,2
75221 DIPL. INŽ. GRADBENIŠTVA (VS)	566	1,2	59,0
45232 IZV. SUHOMONT. GRADNJE	506	1,1	92,3
ostalo	4.921	10,7	81,2
Skupaj	45.784	100,0	86,0

Slika 5: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s področja **gradbeništvo in geodezija**, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

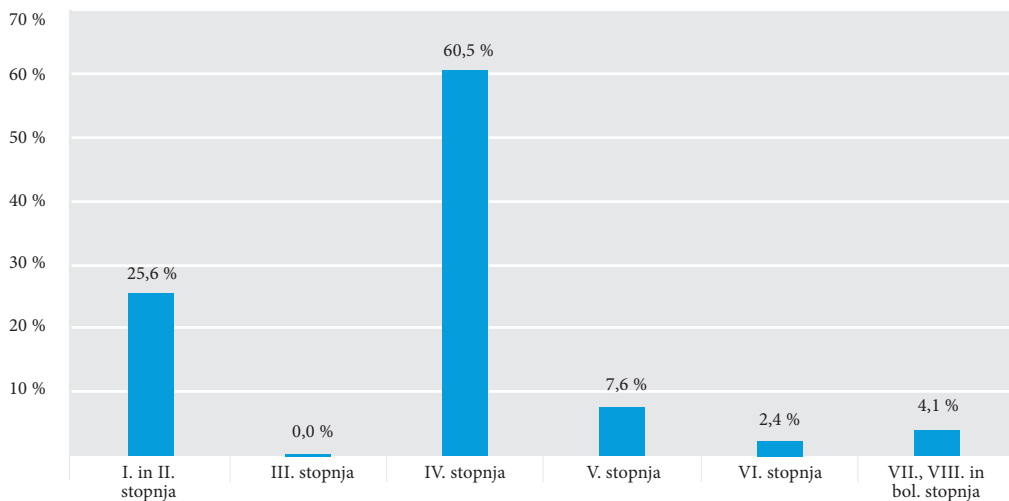
Na področju gradbeništvo in geodezija je po stopnji izobrazbe izrazito izstopala srednja poklicna izobrazba z večino vseh povpraševanj. Visok delež povpraševanja po tej stopnji pripisujemo velikim potrebam delodajalcev po *zidarjih*.

Tabela 24: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **gradbeništvo in geodezija** po stopnjah izobrazbe in času zaposlitve, 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II.	11.698	25,6	89,9
III.	1	0,0	0,0
IV.	27.687	60,5	88,8
V.	3.463	7,6	70,6
VI.	1.078	2,4	64,2
VII., VIII. in bol. stopnja	1.857	4,1	61,9
Skupaj	45.784	100,0	86,0

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 6: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **gradbeništva in geodezije** po stopnjah izobrazbe, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.3.2 Povezava med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem

Po nazivu *zidar*, ki je med delodajalci najbolj iskan, so povpraševali delodajalci iz dejavnosti *gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb*. Povezanost s poklicem je pričakovano visoka.

Tabela 25: Struktura povpraševanja po izobrazbi **zidar** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	6.642	47,3	91,3
43.3	Zaključna gradbena dela	2.616	18,6	90,4
43.9	Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	1.015	7,2	77,4
42.1	Gradnja cest in železnic	347	2,5	89,6
ostalo		3.419	24,4	85,8
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7112	Zidarji itd.	11.863	84,5	88,6
9313	Delavci za preprosta dela pri visokih gradnjah	659	4,7	95,3
7123	Izvajalci suhomontažne gradnje, štukaterji ipd.	651	4,6	88,5
9312	Delavci za preprosta dela pri nizkih gradnjah	240	1,7	95,4
7119	Gradbinci ipd., d. n.	163	1,2	89,0
ostalo		463	3,3	80,1
Skupaj		14.039	100,0	88,8

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tesarje po izobrazbi so delodajalci zaposlovali izključno v njihovem poklicu, največ delodajalcev je bilo iz dejavnosti *gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb*.

Tabela 26: Struktura povpraševanja po izobrazbi *tesar* glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	3.451	49,9	92,5
43.3	Zaključna gradbena dela	1.136	16,4	94,7
43.9	Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	647	9,4	79,9
ostalo		1.676	24,3	87,3
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7115	Tesarji ipd.	6.416	92,9	90,9
ostalo		494	7,1	83,8
Skupaj		6.910	100,0	90,4

Vir: ZRSZ, baza PDM

Gradbeni delavci so večinoma priučeni delavci, ki so jih zaposlovala različna gradbena podjetja v poklicni skupini *delavci za preprosta dela pri visokih gradnjah in nizkih gradnjah*.

Tabela 27: Struktura povpraševanja po izobrazbi *gradbeni delavec* glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	2.111	49,6	89,2
43.3	Zaključna gradbena dela	904	21,3	86,8
43.9	Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	315	7,4	88,9
ostalo		923	21,7	91,9
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
9313	Delavci za preprosta dela pri visokih gradnjah	2.931	68,9	89,8
9312	Delavci za preprosta dela pri nizkih gradnjah	647	15,2	94,0
7112	Zidarji ipd.	216	5,1	78,2
ostalo		459	10,8	84,3
Skupaj		4.253	100,0	89,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Zidarje za zidanje-ometavanje so delodajalci zaposlovali predvsem v poklicu zidar, delodajalci so bili večinoma podjetja iz gradbenih dejavnosti.

*Tabela 28: Struktura povpraševanje po izobrazbi **zidar za zidanje-ometavanje** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012*

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	1.691	46,7	92,5
43.3	Zaključna gradbena dela	862	23,8	90,4
43.9	Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	408	11,3	95,1
ostalo		657	18,2	93,3
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7112	Zidarji itd.	2.781	76,9	92,8
7123	Izvajalci suhomontažne gradnje, štukaterji ipd.	340	9,4	90,9
9313	Delavci za preprosta dela pri visokih gradnjah	281	7,8	92,9
ostalo		216	6,0	89,8
Skupaj		3.618	100,0	92,5

Vir: ZRSZ, baza PDM

*Gradbeni tehniki so se najpogosteje zaposlovali v poklicni skupini **gradbeni nadzorniki** in v dejavnosti **gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb ter zaključna gradbena dela**.*

*Tabela 29: Struktura povpraševanja po izobrazbi **gradbeni tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012*

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	847	29,8	69,1
43.3	Zaključna gradbena dela	321	11,3	69,5
43.9	Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	221	7,8	69,2
71.1	Arhitekturno in tehnično projektiranje in s tem povezano svetovanje	212	7,5	74,1
42.1	Gradnja cest in železnic	189	6,7	73,0
ostalo		1.049	36,9	72,3
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
3123	Gradbeni nadzorniki	921	32,4	69,7
3112	Tehniki za gradbeništvo, geodezijo ipd.	833	29,3	75,0
3322	Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	115	4,1	59,1
7112	Zidarji ipd.	71	2,5	88,7
ostalo		899	31,7	68,5
Skupaj		2.839	100,0	70,9

Vir: ZRSZ, baza PDM

Povezanost med izobrazbo in poklicem je pri *slikopleskarjih* visoka, po njih so povpraševala gradbena podjetja.

Tabela 30: Struktura povpraševanje po izobrazbi *slikopleskar* glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
43.3	Zaključna gradbena dela	1.166	57,7	85,6
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	425	21,0	94,1
ostalo		431	21,3	87,2
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7131	Pleskarji itd.	1.611	79,7	88,3
7123	Izvajalci suhomontažne gradnje, štukaterji ipd.	325	16,1	86,8
ostalo		86	4,3	80,2
Skupaj		2.022	100,0	87,7

Vir: ZRSZ, baza PDM

Izobraževanje za pridobitev naziva izobrazbe *železokrivec* se ne izvaja več, zaposlovala so jih podjetja predvsem v poklicni skupini *betonerji*.

Tabela 31: Struktura povpraševanja po izobrazbi *železokrivec* glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	1.012	50,8	92,5
43.9	Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	277	13,9	71,5
43.3	Zaključna gradbena dela	250	12,6	93,6
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	77	3,9	83,1
42.1	Gradnja cest in železnic	71	3,6	98,6
ostalo		304	15,3	96,7
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7114	Betonerji ipd.	1.902	95,5	90,4
ostalo		89	4,5	85,4
Skupaj		1.991	100,0	90,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Delodajalci so *inženirje gradbeništva* zaposlovali predvsem v njihovem poklicu, manjši delež tudi v poklicni skupini *gradbeni nadzorniki*. Dejavnosti delodajalcev so razpršene, med njimi jih je bilo največ iz dejavnosti *gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb*.

Tabela 32: Struktura povpraševanja po izobrazbi **inženir gradbeništva** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	211	21,8	59,7
71.1	Arhitekturno in tehnično projektiranje in s tem povezano svetovanje	104	10,7	61,5
43.9	Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	78	8,0	78,2
42.1	Gradnja cest in železnic	71	7,3	62,0
	ostalo	505	52,1	66,5
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
2142	Inženirji gradbeništva	522	53,9	68,6
3123	Gradbeni nadzorniki	150	15,5	61,3
2422	Strokovnjaki za oblikovanje, izvajanje in nadzor politik, programov in ukrepov	55	5,7	63,6
1323	Menedžerji za proizvodnjo v gradbeništvu	55	5,7	60,0
	ostalo	187	19,3	60,4
Skupaj		969	100,0	65,1

Vir: ZRSZ, baza PDM

Strojnike gradbene mehanizacije so delodajalci zaposlovali predvsem v poklicni skupini *upravljalci strojev za zemeljska dela*. Dejavnosti podjetij so bile različne, prevladuje *gradnja cest in železnic*.

Tabela 33: Struktura povpraševanja po izobrazbi **strojnik gradbene mehanizacije** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
42.1	Gradnja cest in železnic	156	16,8	81,4
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	134	14,4	87,3
43.9	Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	114	12,2	90,4
42.9	Gradnja drugih inženirskih objektov	107	11,5	80,4
49.4	Cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost	74	7,9	71,6
42.2	Gradnja objektov oskrbne infrastrukture	63	6,8	73,0
43.1	Pripravljalna dela na gradbišču	52	5,6	90,4
	ostalo	231	24,8	86,1
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
8342	Upravljalci strojev za zemeljska dela ipd.	848	91,1	83,7
	ostalo	83	8,9	81,9
Skupaj		931	100,0	83,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.4 Strokovno področje: grafika in mediji

Na strokovnem področju grafika in mediji je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

Nižje poklicno izobraževanje	-
Srednje poklicno izobraževanje	grafični operater
Srednje strokovno izobraževanje/poklicno tehniško izobraževanje	grafični tehnik medijski tehnik
Višje strokovno izobraževanje	inženir medijske produkcije

2.4.1 Značilnosti povpraševanja

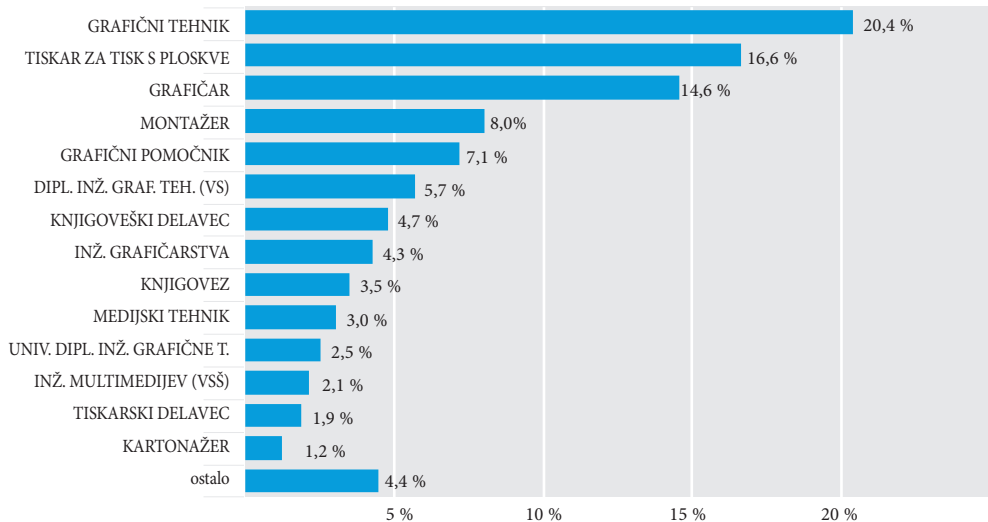
Delodajalci so v analiziranem obdobju največ povpraševali po *grafičnih tehnikih*, le nekoliko manjše je bilo povpraševanje po *tiskarjih za tisk s ploskve in grafičarjih*. *Medijski tehniki in inženirji multimedijev* so bili za delodajalce manj zanimivi. *Inženir multimedijev* se je s prenovo programa preimenoval v *inženir medijske produkcije*.

Tabela 34: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **grafika in mediji** glede na trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
54501 GRAFIČNI TEHNIK	391	20,4	65,0
44531 TISKAR ZA TISK S PLOSKVE	318	16,6	78,6
44510 GRAFIČAR	279	14,6	77,4
44514 MONTAŽER	153	8,0	91,5
24501 GRAFIČNI POMOČNIK	137	7,1	97,1
74502 DIPL. INŽ. GRAF. TEHNOL. (VS)	109	5,7	67,0
14551 KNJIGOVEŠKI DELAVEC	91	4,7	94,5
64501 INŽ. GRAFIČARSTVA	82	4,3	56,1
44551 KNJIGOVEZ	67	3,5	73,1
54502 MEDIJSKI TEHNIK	58	3,0	63,8
74503 UNIV. DIPL. INŽ. GRAFIČNE TEHNOL.	48	2,5	68,8
62724 INŽENIR MULTIMEDIJEV (VSŠ)	40	2,1	67,5
14501 TISKARSKI DELAVEC	36	1,9	80,6
41231 KARTONAŽER	23	1,2	95,7
ostalo	85	4,4	57,6
Skupaj	1.917	100,0	75,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 7: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **grafika in mediji**, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

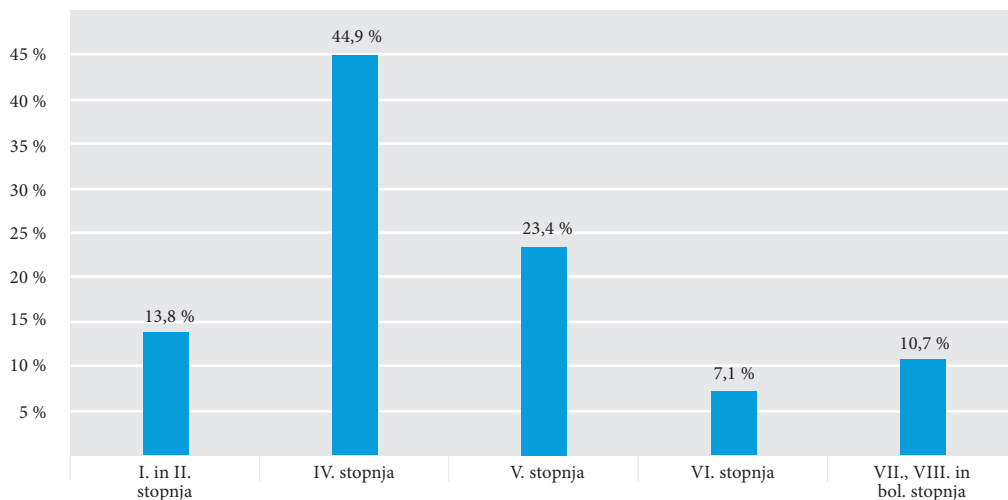
Delodajalci so v analiziranem obdobju povpraševali predvsem po kadru s triletno poklicno izobrazbo.

Tabela 35: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **grafika in mediji**, po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve, obdobje 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II.	264	13,8	93,9
IV.	861	44,9	80,3
V.	449	23,4	64,8
VI.	137	7,1	61,3
VII., VIII. in bol. stopnja	206	10,7	63,1
Skupaj	1.917	100,0	75,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 8: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **grafika in mediji** po stopnjah izobrazbe, 2009 - 2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.4.2 Povezava med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem

Delodajalci, ki so želeli zaposliti *grafične tehnike* so prihajali največkrat iz dejavnosti *tiskarstvo in z njim povezane storitve*. *Grafične tehnike* so zaposlovali predvsem v poklicih *grafični in multimedijski oblikovalci ter tiskarji*.

Tabela 36: Struktura povpraševanja po izobrazbi **grafični tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
18.1	Tiskarstvo in z njim povezane storitve	156	39,9	57,7
17.2	Proizvodnja izdelkov iz papirja in kartona	28	7,2	78,6
	ostalo	207	52,9	68,6
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
2166	Grafični in multimedijski oblikovalci	94	24,0	68,1
7322	Tiskarji	93	23,8	65,6
7321	Poklici za pripravo tiska	50	12,8	54,0
	ostalo	154	39,4	66,2
Skupaj		391	100,0	65,0

Vir: ZRSZ, baza PDM

Po *tiskarjih za tisk s ploskve* so povpraševali delodajalci iz dejavnosti *tiskarstvo in z njim povezane storitve* in *proizvodnja izdelkov iz papirja in kartona*. Večina se jih je zaposlila v poklicni skupini *tiskarji*.

Tabela 37: Struktura povpraševanja po izobrazbi **tiskar za tisk s ploskve** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
18.1	Tiskarstvo in z njim povezane storitve	141	44,3	63,1
17.2	Proizvodnja izdelkov iz papirja in kartona	104	32,7	96,2
	ostalo	73	23,0	83,6
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7322	Tiskarji	238	74,8	73,5
	ostalo	80	25,2	93,8
	Skupaj	318	100,0	78,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

Po *grafičarjih* so povpraševali delodajalci iz *dejavnosti tiskarstvo in z njim povezane storitve*. Zaposlovali so jih predvsem v poklicni skupini *tiskarji*.

Tabela 38: Struktura povpraševanja po izobrazbi **grafičar** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
18.1	Tiskarstvo in z njim povezane storitve	181	64,9	75,7
	ostalo	98	35,1	
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7322	Tiskarji	104	37,3	67,3
9329	Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	36	12,9	94,4
7323	Poklici za zaključna tiskarska dela in knjigovezi	28	10,0	82,1
2166	Grafični in multimedijski oblikovalci	28	10,0	78,6
8143	Upravljalci strojev za proizvodnjo papirnih izdelkov	22	7,9	86,4
	ostalo	61	21,9	78,7
	Skupaj	279	100,0	77,4

Vir: ZRSZ, baza PDM

Povpraševanje po *medijskih tehnikah in inženirjih multimedijev* (zdajšnji naziv je *inženir medijske produkcije*) je bilo pri delodajalcih majhno, zato težko komentiramo, v katerih značilnih poklicih in dejavnostih so se zaposlovali.

Tabela 39: Struktura povpraševanja po izobrazbi **medijski tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
18.1	Tiskarstvo in z njim povezane storitve	10	17,2	90,0
60.2	Televizijska dejavnost	8	13,8	87,5
	ostalo	40	69,0	52,5
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
2166	Grafični in multimedijski oblikovalci	13	22,4	61,5
3521	Tehniki operaterji oddajnih in avdiovizualnih naprav	11	19,0	63,6
	ostalo	34	58,6	64,7
Skupaj		58	100,0	63,8

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 40: Struktura povpraševanja po izobrazbi **inženir multimedijev** (VŠŠ) glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
60.2	Televizijska dejavnost	8	20,0	100,0
94.9	Dejavnost drugih članskih organizacij	4	10,0	100,0
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	4	10,0	25,0
	ostalo	24	60,0	58,3
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
2166	Grafični in multimedijski oblikovalci	8	20,0	50,0
	ostalo	32	80,0	71,9
Skupaj		40	100,0	67,5

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.5 Strokovno področje: *kmetijstvo in hortikultura*

Na strokovnem področju kmetijstvo in hortikultura je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

Nižje poklicno izobraževanje	pomočnik v biotehnikih in oskrbi
Srednje poklicno izobraževanje	gospodar na podeželju mehanik kmetijskih in delovnih strojev vrtnar cvetličar
Srednje strokovno izobraževanje/poklicno tehniško izobraževanje	kmetijsko podjetniški tehnik hortikulturni tehnik
Višje strokovno izobraževanje	inženir kmetijstva in krajine inženir hortikulture

2.5.1 Značilnosti povpraševanja

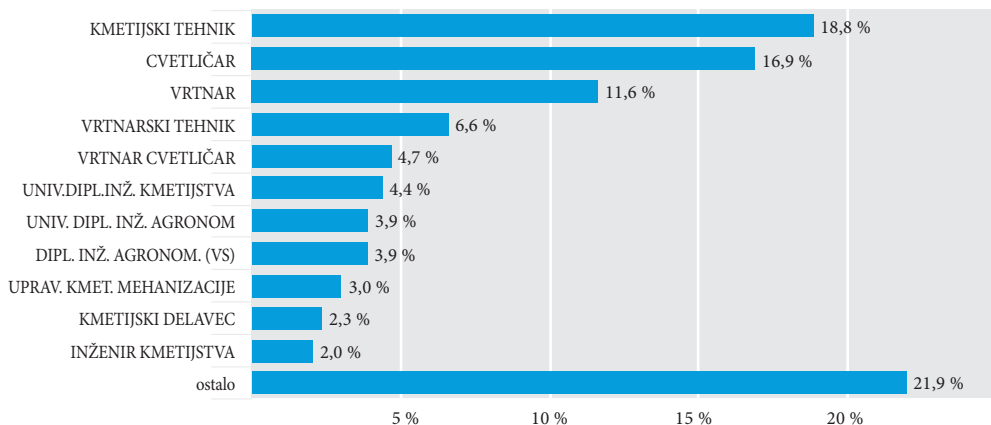
Delodajalci so največ povpraševali po nazivu *kmetijski tehnik*, ki se je v zdaj veljavnem izobraževalnem programu preimenoval v *kmetijsko podjetniški tehnik*, ter po kadru s triletno poklicno izobrazbo, predvsem po *cvetličarjih* in *vrtnarjih*.

Tabela 41: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *kmetijstvo in hortikultura*, 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
50101 KMETIJSKI TEHNIK	619	18,8	76,7
40165 CVETLIČAR	554	16,9	77,4
40164 VRTNAR	381	11,6	88,7
50162 VRTNARSKI TEHNIK	216	6,6	83,3
40161 VRTNAR CVETLIČAR	155	4,7	74,8
70131 UNIV. DIPL. INŽ. KMETIJSTVA	144	4,4	77,1
70135 UNIV. DIPL. INŽ. AGRONOMIJE	128	3,9	71,9
70134 DIPL. INŽ. AGRONOMIJE (VS)	127	3,9	65,4
40121 UPRAV. KMET. MEHANIZACIJE	98	3,0	91,8
10101 KMETIJSKI DELAVEC	76	2,3	89,5
60141 INŽENIR KMETIJSTVA	66	2,0	72,7
ostalo	721	21,9	79,9
Skupaj	3.285	100,0	79,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 9: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *kmetijstvo in hortikultura*, 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

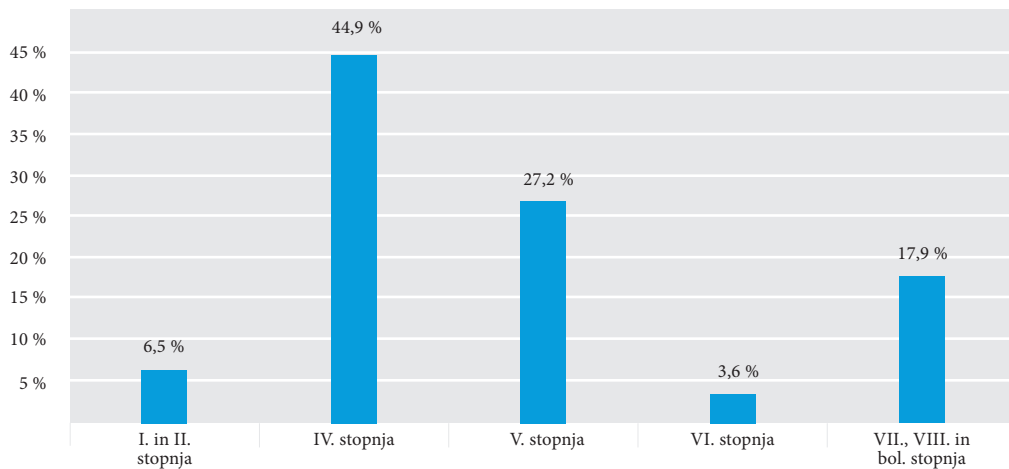
Med delodajalci, ki so želeli zaposliti delavce z izobrazbo s področja kmetijstvo in hortikultura je prevladovalo povpraševanje po kadrih s triletno poklicno izobrazbo.

Tabela 42: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *kmetijstvo in hortikultura* po stopnjah izobrazbe in času zaposlitve, obdobje 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II.	213	6,5	87,3
IV.	1.475	44,9	82,8
V.	892	27,2	78,5
VI.	117	3,6	71,8
VII., VIII. in bol. stopnja	588	17,9	70,4
Skupaj	3.285	100,0	79,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 10: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *kmetijstvo in hortikultura* po stopnjah izobrazbe, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.5.1 Povezava med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem

Največ delodajalcev, ki so želeli *zaposeliti kmetijske tehnike*, je bilo iz dejavnosti *posredništvo*. Gre za agencije, ki zaposlujejo delavce in jih posredujejo podjetjem. Kmetijske tehnike so delodajalci zaposlovali tudi v dejavnosti *trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah*. Večina *kmetijskih tehnikov* se je zaposlovala v poklicni skupini *prodajalec*.

Tabela 43: Struktura povpraševanja po izobrazbi *kmetijski tehnik* glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
46.1	Posredništvo	59	9,5	84,7
47.1	Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	49	7,9	73,5
01.4	Živinoreja	48	7,8	100,0
47.7	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki	42	6,8	69,0
ostalo		421	68,0	74,1
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
5223	Prodajalci	169	27,4	80,5
6130	Kmetovalci na mešanih kmetijah	52	8,4	90,4
3142	Laboratorijski tehniki in asistenti svetovalci v kmetijstvu	47	7,6	80,9
8341	Upravljalci premičnih kmetijskih in gozdarskih strojev	41	6,6	90,2
6113	Vrtnarji in drevničarji	37	6,0	67,6
ostalo		271	43,9	70,1
Skupaj		617	100,0	76,7

Vir: ZRSZ, baza PDM

Cvetličarje so delodajalci zaposlovali kot prodajalce, poglavitna dejavnost delodajalcev je bila trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki.

Tabela 44: Struktura povpraševanja po izobrazbi cvetličar glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
47.7	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki	298	53,8	84,6
81.3	Urejanje in vzdrževanje zelenih površin in okolice	38	6,9	28,9
01.1	Pridelovanje netrajnih rastlin	30	5,4	83,3
46.1	Posredništvo	22	4,0	90,9
ostalo		166	30,0	72,9
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
5249	Prodajalci ipd., d. n.	485	87,5	78,4
ostalo		69	12,5	71,0
Skupaj		554	100,0	77,4

Vir: ZRSZ, baza PDM

Prevladujoče dejavnosti delodajalcev, ki so povpraševali po vrtnarjih, so bile *pridelovanje netrajnih rastlin, urejanje in vzdrževanje zelenih površin in okolice* ter *trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki*. Večino vrtnarjev se je zaposlovala v poklicni skupini *vrtnarji in drevesničarji*.

Tabela 45: Struktura povpraševanja po izobrazbi vrtnar glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
01.1	Pridelovanje netrajnih rastlin	80	21,0	88,8
81.3	Urejanje in vzdrževanje zelenih površin in okolice	58	15,2	82,8
47.7	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki	43	11,3	95,3
ostalo		200	52,5	89,0
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
6113	Vrtnarji in drevesničarji	305	80,1	89,8
ostalo		76	19,9	84,2
Skupaj		381	100,0	88,7

Vir: ZRSZ, baza PDM

Vrtnarske tehnike, ki so se s prenovo izobraževalnega programa preimenovali v *hortikulturne tehnike*, so delodajalci zaposlovali predvsem v poklicni skupini *vrtnarji in drevesničarji* ter *prodajalci*. Največ delodajalcev, ki so zaposlovali *vrtnarske tehnike*, je bilo iz dejavnosti *urejanje in vzdrževanje zelenih površin in okolice* ter *pridelovanje netrajnih rastlin*.

Tabela 46: Struktura povpraševanja po izobrazbi **vrtnarski tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
81.3	Urejanje in vzdrževanje zelenih površin in okolice	48	22,2	85,4
01.1	Pridelovanje netrajnih rastlin	27	12,5	88,9
47.7	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki	19	8,8	73,7
47.1	Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	16	7,4	93,8
01.3	Razmnoževanje rastlin	11	5,1	81,8
ostalo		95	44,0	81,1
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
6113	Vrtnarji in drevesničarji	107	49,8	81,3
5223	Prodajalci	40	18,6	80,0
5249	Prodajalci ipd., d. n.	22	10,2	95,5
ostalo		46	21,4	84,8
Skupaj		215	100,0	83,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Po **vrtnarjih cvetličarjih** so večinoma povpraševali delodajalci iz dejavnosti *trgovine*. Najpogosteje so jih zaposlovali v poklicni skupini *vrtnarji in drevesničarji ter prodajalci*.

Tabela 47: Struktura povpraševanja po izobrazbi **vrtnar cvetličar** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
46.2	Trgovina na debelo s kmetijskimi surovinami in živimi živalmi	64	41,3	56,3
47.7	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki	35	22,6	91,4
01.1	Pridelovanje netrajnih rastlin	17	11,0	88,2
ostalo		39	25,2	84,6
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
6113	Vrtnarji in drevesničarji	75	48,4	57,3
5249	Prodajalci ipd., d. n.	66	42,6	90,9
5223	Prodajalci	11	7,1	90,9
ostalo		3	1,9	100,0
Skupaj		155	100,0	74,8

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.6 Strokovno področje: lesarstvo in tapetništvo

Na strokovnem področju lesarstvo in tapetništvo je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

Nižje poklicno izobraževanje	obdelovalec lesa
Srednje poklicno izobraževanje	mizar tapetnik
Srednje strokovno izobraževanje/poklicno tehniško izobraževanje	lesarski tehnik
Višje strokovno izobraževanje	inženir lesarstva

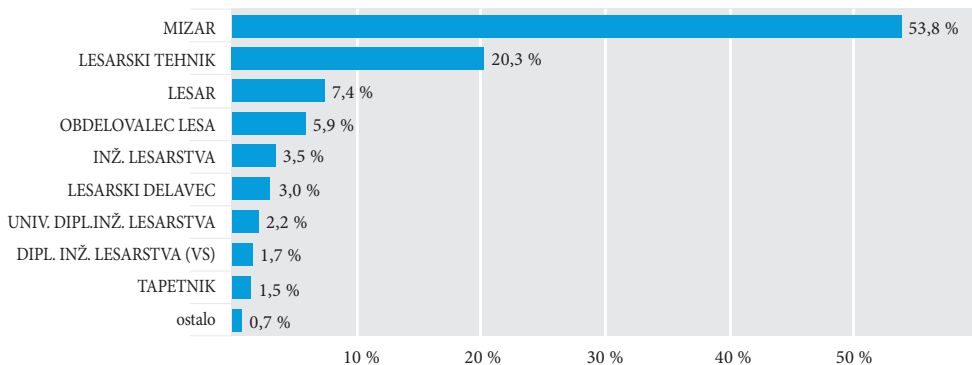
2.6.1 Značilnosti povpraševanja

Več kot polovica celotnega povpraševanja po zaposlitvi kadra z izobrazbo s strokovnega področja lesarstvo in tapetništvo je bila po nazivu izobrazbe *mizar*. Na drugem mestu so *lesarski tehniki*. *Lesarjem*, za katere se izobraževalni program ne izvaja več, je sledilo povpraševanje po *obdelovalcih lesa*.

Tabela 48: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *lesarstvo in tapetništvo*, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
41101 MIZAR	4.066	53,8	76,6
51101 LESARSKI TEHNIK	1.534	20,3	68,1
31101 LESAR	559	7,4	77,3
21101 OBDELOVALEC LESA	446	5,9	79,6
61101 INŽ. LESARSTVA	268	3,5	64,9
11101 LESARSKI DELAVEC	230	3,0	68,7
71101 UNIV. DIPL. INŽ. LESARSTVA	165	2,2	55,2
71102 DIPL. INŽ. LESARSTVA (VS)	128	1,7	64,8
44603 TAPETNIK	116	1,5	74,1
ostalo	51	0,7	66,7
Skupaj	7.563	100,0	73,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 11: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **lesarstvo in tapetništvo**, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

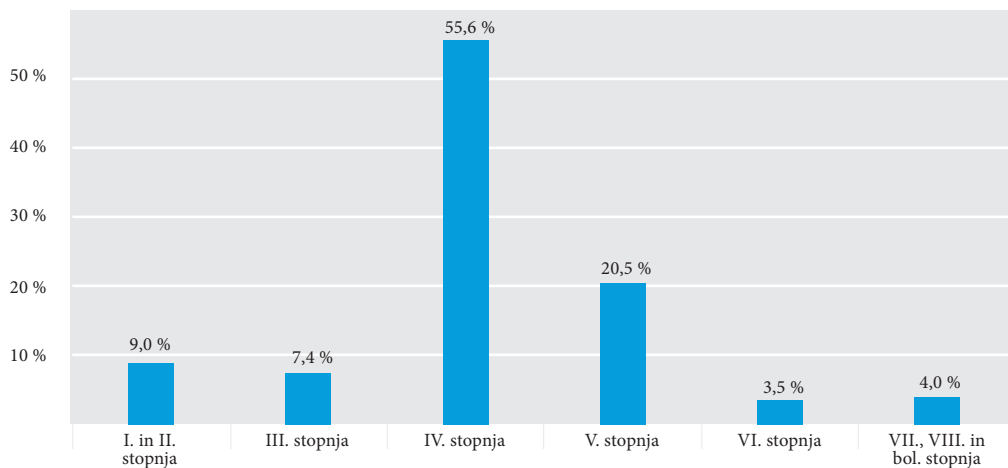
Delodajalci so največ povpraševali po kadrih s triletno poklicno izobrazbo, med katerimi izstopa povpraševanje po *mizarjih*.

Tabela 49: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **lesarstvo in tapetništvo** po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve, obdobje 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II.	677	9,0	75,9
III.	559	7,4	77,3
IV.	4.206	55,6	76,5
V.	1.548	20,5	68,1
VI.	268	3,5	64,9
VII., VIII. in bol. stopnja	305	4,0	58,7
Skupaj	7.563	100,0	73,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 12: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **lesarstvo in tapetništvo** po stopnjah izobrazbe, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.6.2 Povezanost med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem

Največ povpraševanja po *mizarjih* je bilo med delodajalci iz dejavnosti *proizvodnja pohištva ter proizvodnja lesenih, plutovinastih, pletarskih izdelkov*. Precejšnje povpraševanje je bilo tudi med delodajalci iz dejavnosti *zaključna gradbena dela*. Povezanost med izobrazbo in poklicem je bila pri *mizarjih* visoka.

Tabela 50: Struktura povpraševanja po izobrazbi **mizar** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)	N	Delež v %	Določen čas v %
31.0 Proizvodnja pohištva	853	21,0	74,9
16.2 Proizvodnja lesenih, plutovinastih, pletarskih izdelkov	843	20,7	75,4
43.3 Zaključna gradbena dela	650	16,0	79,7
70.2 Podjetniško in poslovno svetovanje	178	4,4	96,1
25.1 Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov	161	4,0	95,7
78.2 Posredovanje začasne delovne sile	140	3,4	77,9
16.1 Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa	100	2,5	75,0
41.2 Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	90	2,2	94,4
ostalo	1.051	25,8	69,1

Poklic (SKP)	N	Delež v %	Določen čas v %
7522 Mizarji itd.	2.493	61,3	75,9
7523 Upravljalci lesnoobdelovalnih strojev ipd.	226	5,6	65,9
7129 Gradbinci zaključnih del ipd., d. n.	144	3,5	77,1
9329 Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	137	3,4	81,0
7115 Tesarji ipd.	132	3,2	84,1
5153 Vzdrževalci in upravljalci stavb	111	2,7	69,4
7119 Gradbinci ipd., d. n.	102	2,5	95,1
7321 Poklici za pripravo tiska	87	2,1	92,0
ostalo	634	15,6	76,7
Skupaj	4.066	100,0	76,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

Delodajalci iz dejavnosti *proizvodnja pohištva ter proizvodnja lesenih, plutovinastih, pletarskih izdelkov* so povpraševali tudi po *lesarskih tehnikih*. Presenetljivo je, da so se najpogosteje zaposlovali v poklicni skupini *mizar*. Za delodajalce so bili zanimivi tudi kot *nadzorniki v predelovalnih dejavnostih ter obdelovalci lesa*.

Tabela 51: Struktura povpraševanja po izobrazbi **lesarski tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)	N	Delež v %	Določen čas v %
31.0 Proizvodnja pohištva	599	39,0	73,6
16.2 Proizvodnja lesenih, plutovinastih, pletarskih izdelkov	319	20,8	52,4
ostalo	616	40,2	70,8
Poklic (SKP)	N	Delež v %	Določen čas v %
7522 Mizarji itd.	397	25,9	64,5
3122 Nadzorniki v predelovalnih dejavnostih	208	13,6	48,6
7521 Obdelovalci lesa	166	10,8	98,2
7523 Upravljalci lesnoobdelovalnih strojev ipd.	109	7,1	65,1
3322 Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	87	5,7	65,5
ostalo	567	37,0	69,8
Skupaj	1.534	100,0	68,1

Vir: ZRSZ, baza PDM

Izobraževanje, ki je omogočalo pridobitev naziva *lesar*, se že dolgo ne izvaja več. Kljub temu jih delodajalci še vedno prepoznajo. Po njih so povpraševali v lesarski kot tudi v gradbeni dejavnosti. Največkrat so *lesarje* zaposlovali v poklicni skupini *mizar* in *delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih*.

Tabela 52: Struktura povpraševanja po izobrazbi **lesar** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
16.2	Proizvodnja lesenih, plutovinastih, pletarskih izdelkov	163	29,2	90,2
25.1	Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov	86	15,4	93,0
43.3	Zaključna gradbena dela	50	8,9	38,0
31.0	Proizvodnja pohištva	47	8,4	68,1
16.1	Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa	35	6,3	85,7
ostalo		178	31,8	69,7
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7522	Mizarji ipd.	116	20,8	71,6
9329	Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	77	13,8	87,0
7321	Poklici za pripravo tiska	55	9,8	98,2
7129	Gradbinci zaključnih del ipd., d. n.	49	8,8	40,8
8172	Upravljalci procesnih strojev in naprav za predelavo lesa	48	8,6	43,8
7523	Upravljalci lesnoobdelovalnih strojev ipd.	48	8,6	93,8
ostalo		166	29,7	85,5
Skupaj		559	100,0	77,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Obdelovalce lesa so delodajalci iz različnih področij lesarske dejavnosti zaposlovali največkrat v poklicni skupini *obdelovalci lesa, delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih* in *mizarji*.

Tabela 53: Struktura povpraševanja po izobrazbi **obdelovalec lesa** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
16.2	Proizvodnja lesenih, plutovinastih, pletarskih izdelkov	127	28,5	82,7
31.0	Proizvodnja pohištva	119	26,7	94,1
16.1	Žaganje, skobljanje in impregniranje lesa	55	12,3	96,4
ostalo		145	32,5	58,6
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7521	Obdelovalci lesa	112	25,1	94,6
9329	Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	107	24,0	89,7
7522	Mizarji ipd.	74	16,6	39,2
8172	Upravljalci procesnih strojev in naprav za predelavo lesa	37	8,3	97,3
7523	Upravljalci lesnoobdelovalnih strojev ipd.	33	7,4	60,6
ostalo		83	18,6	81,9
Skupaj		446	100,0	79,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

Inženirje lesarstva so delodajalci pretežno zaposlovali v dejavnosti *proizvodnja pohištva in proizvodnja lesenih, plutovinastih, pletarskih izdelkov*, predvsem v poklicni skupini *strokovnjaki tehnično-tehnoloških strok*.

Tabela 54: Struktura povpraševanja po izobrazbi **inženir lesarstva** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
31.0	Proizvodnja pohištva	86	32,1	81,4
16.2	Proizvodnja lesenih, plutovinastih, pletarskih izdelkov	58	21,6	50,0
46.7	Druga specializirana trgovina na debelo	26	9,7	42,3
41.1	Organizacija izvedbe stavbnih projektov	18	6,7	55,6
ostalo		80	29,9	67,5
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
2149	Strokovnjaki tehnično-tehnoloških strok (razen elektrotehnike), d. n.	114	42,5	62,3
ostalo		154	57,5	66,9
Skupaj		268	100,0	64,9

Vir: ZRSZ, baza PDM

Povezanost med izobrazbo in poklicem je pri *tapetnikih* visoka, delodajalci so *tapetnike* najpogosteje zaposlovali v dejavnosti *proizvodnja pohištva*.

Tabela 55: Struktura povpraševanja po izobrazbi **tapetnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
31.0	Proizvodnja pohištva	68	58,6	60,3
46.1	Posredništvo	12	10,3	100,0
ostalo		36	31,0	91,7
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7534	Tapetniki ipd.	97	83,6	69,1
ostalo		19	16,4	100,0
Skupaj		116	100,0	74,1

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.7 Strokovno področje: *mehatronika*

Na strokovnem področju mehatronika je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

Nižje poklicno izobraževanje	
Srednje poklicno izobraževanje	mehatronik operater
Srednje strokovno izobraževanje/poklicno tehniško izobraževanje	tehnik mehatronike
Višje strokovno izobraževanje	inženir mehatronike

2.7.1 Značilnosti povpraševanja

Mehatronika je relativno mlado področje poklicnega in strokovnega izobraževanja, ki je nastalo iz tradicionalno že uveljavljenih področij: elektronike, mehanike in informatike. V šolskem letu 2005/06 se je prvič pričelo z izvajanjem triletnega izobraževalnega programa *mehatronik operater* ter z dvoletnim višješolskim programom *mehatronika*. Leto pozneje, v šolskem letu 2006/07, pa je bil prvič razpisan štiriletni strokovni programa *tehnik mehatronike*.

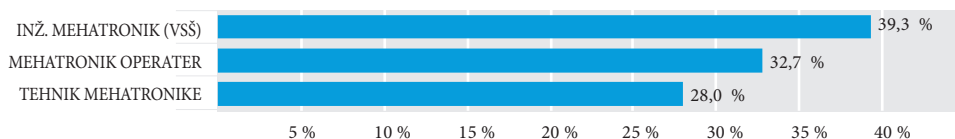
Prvi diplomanti s tega področja so vstopili na trg dela v času, ki ga je zajela naša analiza.

Delodajalci so se najbolj zanimali za *inženirje mehatronike*, nato za *mehatronike operaterje*, najmanj pa za *tehnike mehatronike*.

Tabela 56: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *mehatronika*, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
62553 INŽ. MEHATRONIK (VSŠ)	108	39,3	66,7
42537 MEHATRONIK OPERATER	90	32,7	76,7
52542 TEHNIK MEHATRONIKE	77	28,0	75,3
Skupaj	275	100,0	72,4

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 13: Povpraševanje po delavcih s strokovnega področja **mehatronika**, obdobje 2009–2012

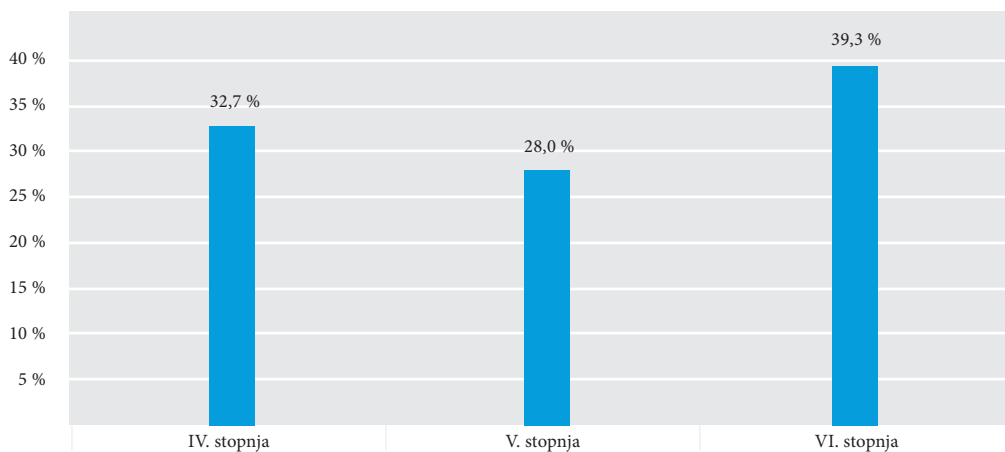
Vir: ZRSZ, baza PDM

Področje mehatronike ni tako razvejano kot nekatera druga področja z daljšo tradicijo ponudbe izobraževalnih programov. Iz podatkov lahko le sklepamo, da so za delodajalce vse tri ravni zahtevnosti izobraževalnih programov pomembne.

Tabela 57: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **mehatronika** po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve, obdobje 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
IV.	90	32,7	76,7
V.	77	28,0	75,3
VI.	108	39,3	66,7
Skupaj	275	100,0	72,4

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 14: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **mehatronika** po stopnjah izobrazbe, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.7.2 Povezanost med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem

Področje mehatronike sestavljajo področja elektronike, mehanike in informatike, kar je lepo razvidno iz spodnjih tabel, kjer so dejavnosti delodajalcev, ki zaposlujejo ta profil, ter poklici, v katerih se zaposlujejo, dokaj razpršeni med temi področji.

Tabela 58: Struktura povpraševanja po izobrazbi **inženir mehatronik (VSŠ)** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
62.0	Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	11	10,2	9,1
71.1	Arhitekturno in tehnično projektiranje in s tem povezano svetovanje	8	7,4	100,0
72.1	Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju naravoslovja in tehnologije	7	6,5	57,1
35.1	Oskrba z električno energijo	5	4,6	40,0
29.3	Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila	5	4,6	100,0
85.3	Srednješolsko izobraževanje	4	3,7	75,0
78.2	Posredovanječasne delovne sile	4	3,7	75,0
25.9	Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov	4	3,7	25,0
ostalo		60	55,6	75,0
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
2152	Inženirji elektronike	27	25,0	44,4
2144	Inženirji strojništva ipd.	13	12,0	76,9
7233	Mehaniki in serviserji kmetijskih, industrijskih in drugih strojev	6	5,6	83,3
3115	Tehniki za strojništvo ipd.	6	5,6	83,3
2151	Inženirji elektrotehnike	6	5,6	50,0
2514	Programerji računalniških aplikacij	5	4,6	40,0
ostalo		45	41,7	77,8
Skupaj		108	100,0	66,7

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 59: Struktura povpraševanja po izobrazbi **mehatronik operater** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
78.2	Posredovanje začasne delovne sile	8	8,9	12,5
27.5	Proizvodnja gospodinjskih naprav	6	6,7	100,0
46.9	Nespecializirana trgovina na debelo	5	5,6	40,0
28.2	Proizvodnja drugih naprav za splošne namene	5	5,6	60,0
25.9	Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov	5	5,6	100,0
22.2	Proizvodnja plastičnih izdelkov	5	5,6	100,0
ostalo		56	62,2	83,9
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7233	Mehaniki in serviserji kmetijskih, industrijskih in drugih strojev	29	32,2	65,5
7223	Strugarji ipd.	13	14,4	100,0
7412	Elektromehaniki	7	7,8	57,1
7222	Orodjarji ipd.	7	7,8	71,4
8212	Sestavljavci električne in elektronske opreme	6	6,7	100,0
ostalo		28	31,1	78,6
Skupaj		90	100,0	76,7

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 60: Struktura povpraševanja po izobrazbi **tehnika mehatronike** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
28.2	Proizvodnja drugih naprav za splošne namene	11	14,3	90,9
28.9	Proizvodnja drugih strojev za posebne namene	5	6,5	100,0
26.1	Proizvodnja elektronskih komponent in plošč	5	6,5	40,0
47.9	Trgovina na drobno zunaj prodajaln, stojnic in tržnic	4	5,2	100,0
33.1	Popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav	4	5,2	25,0
29.2	Proizvodnja karoserij za vozila; proizvodnja prikolic, polprikolic	4	5,2	100,0
ostalo		44	57,1	72,7
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7233	Mehaniki in serviserji kmetijskih, industrijskih in drugih strojev	22	28,6	72,7
7412	Elektromehaniki	9	11,7	77,8
3115	Tehniki za strojništvo ipd.	9	11,7	88,9
7223	Strugarji ipd.	7	9,1	71,4
3114	Tehniki za elektroniko	6	7,8	50,0
ostalo		24	31,2	79,2
Skupaj		77	100,0	75,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.8 Strokovno področje: *metalurgija*

Na strokovnem področju metalurgije je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

Nižje poklicno izobraževanje	-
Srednje poklicno izobraževanje	metalurg
Srednje strokovno izobraževanje/poklicno tehniško izobraževanje	-
Višje strokovno izobraževanje	-

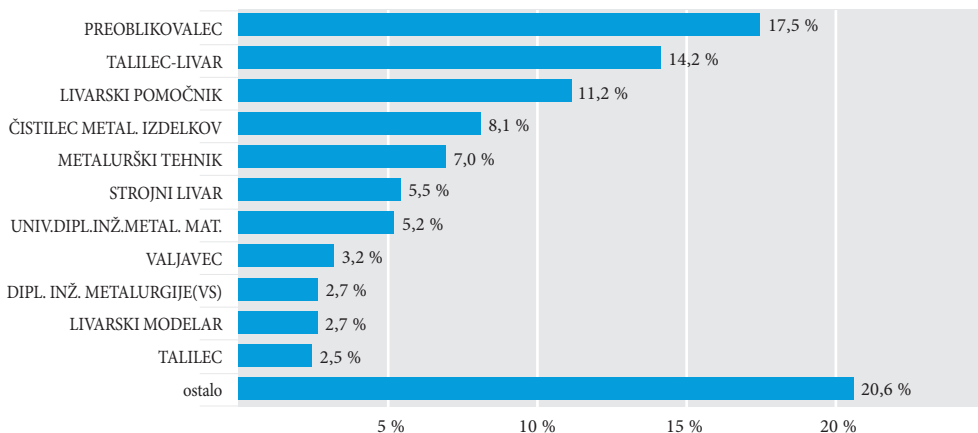
2.8.1 Značilnosti povpraševanja

Delodajalci so največ povpraševali po delavcih, ki imajo triletno poklicno izobrazbo ali manj. Največ potreb je bilo izdanih za naziv izobrazbe *preoblikovalec*, *talilec-livar* in *livarski pomočnik*, večje število pa tudi za *metalurške tehnike*.

Tabela 61: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *metalurgija*, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
41730 PREOBLIKOVALEC	281	17,5	92,5
41712 TALILEC-LIVAR	228	14,2	86,8
21721 LIVARSKI POMOČNIK	180	11,2	93,3
21705 ČISTILEC METAL. IZDELKOV	130	8,1	86,9
51701 METALURŠKI TEHNIK	112	7,0	69,6
31721 STROJNI LIVAR	88	5,5	96,6
71701 UNIV. DIPL. INŽ. METAL. MAT.	83	5,2	39,8
31731 VALJAVEC	51	3,2	98,0
71702 DIPL. INŽ. METALURGIJE (VS)	43	2,7	67,4
41723 LIVARSKI MODELAR	43	2,7	69,8
31712 TALILEC	40	2,5	77,5
ostalo	331	20,6	84,9
Skupaj	1.610	100,0	84,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 15: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **metalurgija**, obdobje 2009–2012

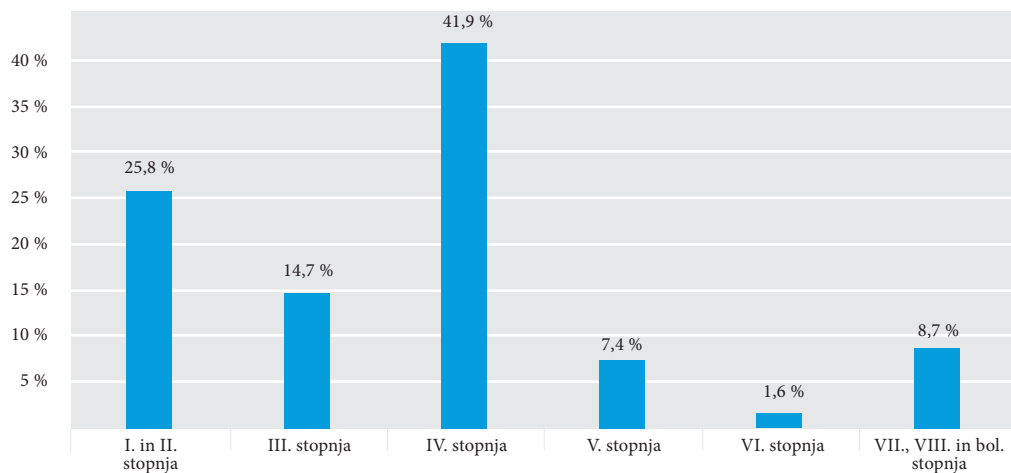
Vir: ZRSZ, baza PDM

Delodajalci so na strokovnem področju metalurgija največ povpraševali po kadrih s triletno poklicno izobrazbo ter s končano osnovno šolo oz. krajšim programom usposabljanja.

Tabela 62: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **metalurgija** po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve, obdobje 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II.	415	25,8	89,4
III.	236	14,7	92,8
IV.	674	41,9	87,8
V.	119	7,4	69,7
VI.	26	1,6	69,2
VII., VIII. in bol. stopnja	140	8,7	52,1
Skupaj	1.610	100,0	84,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 16: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **metalurgija**, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.8.2 Povezanost med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem

Po *preoblikovalcih* so povpraševali delodajalci, ki se ukvarjajo z dejavnostjo *najemanja delovne sile za druga podjetja*. To kaže na problem pomanjkanja tega kadra, ki ga delodajalci rešujejo z najemanjem ustrezne delovne sile preko zaposlovalnih agencij. Najpogosteje so delodajalci potrebovali *preoblikovalce* v poklicni skupini *upravljavci procesnih strojev za pridobivanje in obdelavo kovin*.

Tabela 63: Struktura povpraševanja po izobrazbi **preoblikovalec** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	155	55,2	94,8
25.5	Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin; prašna metalurgija	119	42,3	89,1
43.3	Zaključna gradbena dela	3	1,1	100,0
	ostalo	4	1,4	100,0
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
8121	Upravljavci procesnih strojev za pridobivanje in obdelavo kovin	192	68,3	91,7
7211	Livarji ipd.	32	11,4	90,6
9329	Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	20	7,1	100,0
3117	Tehniki za rudarstvo, metalurgijo ipd.	9	3,2	100,0
2146	Inženirji rudarstva, metalurgije ipd.	9	3,2	77,8
	ostalo	19	6,8	100,0
Skupaj		281	100,0	92,5

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tudi *talilce-livarje* so delodajalci zaposlovali v poklicni skupini *upravljalci procesnih strojev za pridobivanje in obdelavo kovin*. Največkrat so jih zaposlovala podjetja, katerih poglavitna dejavnost je bila *livarstvo*.

Tabela 64: Struktura povpraševanja po izobrazbi *talilec-livar* glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
24.5	Livarstvo	81	35,5	85,2
24.4	Proizvodnja plemenitih in drugih neželeznih kovin	43	18,9	100,0
28.1	Proizvodnja strojev za splošne namene	34	14,9	73,5
38.3	Pridobivanje sekundarnih surovin	24	10,5	70,8
24.1	Proizvodnja surovega železa, jekla, ferozlitin	10	4,4	100,0
ostalo		36	15,8	94,4
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
8121	Upravljalci procesnih strojev za pridobivanje in obdelavo kovin	188	82,5	85,6
7211	Livarji ipd.	27	11,8	96,3
7223	Strugarji ipd.	5	2,2	80,0
ostalo		8	3,5	87,5
Skupaj		228	100,0	86,8

Vir: ZRSZ, baza PDM

Za *livarske pomočnike* se javno veljavni izobraževalni program ni nikoli izvajal. Ta naziv je bilo včasih možno pridobiti preko krajših programov usposabljanja v podjetju. Za delodajalce je ta kader še vedno iskan, zaposlovala so ga predvsem podjetja iz dejavnosti *proizvodnja strojev za splošne namene*.

Tabela 65: Struktura povpraševanja po izobrazbi *livarski pomočnik* glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
28.1	Proizvodnja strojev za splošne namene	100	55,6	91,0
78.3	Druga oskrba s človeškimi viri	33	18,3	100,0
24.5	Livarstvo	25	13,9	88,0
24.4	Proizvodnja plemenitih in drugih neželeznih kovin	12	6,7	100,0
ostalo		10	5,6	100,0
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7211	Livarji ipd.	100	55,6	95,0
8121	Upravljalci procesnih strojev za pridobivanje in obdelavo kovin	57	31,7	96,5
9329	Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	20	11,1	85,0
ostalo		3	1,7	33,3
Skupaj		180	100,0	93,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Delodajalci, ki so povpraševali po *metalurških tehnikih*, so opravljali različne dejavnosti, med njimi so tudi zaposlovalne agencije, ki so za podjetja najemale ustrezno izobražen kader. Podjetja so metalurške tehnike zaposlovala najpogosteje v poklicni skupini *tehniki za rudarstvo, metalurgijo in upravljavci procesnih strojev za pridobivanje in obdelavo kovin*.

Tabela 66: Struktura povpraševanja po izobrazbi **metalurški tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	23	20,5	91,3
25.5	Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin; prašna metalurgija	22	19,6	72,7
24.5	Livarstvo	18	16,1	38,9
25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	6	5,4	100,0
ostalo		43	38,4	65,1
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
3117	Tehniki za rudarstvo, metalurgijo ipd.	31	27,7	54,8
8121	Upravljavci procesnih strojev za pridobivanje in obdelavo kovin	20	17,9	90,0
7223	Strugarji ipd.	10	8,9	80,0
2146	Inženirji rudarstva, metalurgije ipd.	10	8,9	50,0
8183	Upravljavci strojev za pakiranje, ustekleničenje in označevanje	3	2,7	100,0
ostalo		38	33,9	71,1
Skupaj		112	100,0	69,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.9 Strokovno področje: *poslovanje, uprava in trgovina*

Na strokovnem področju poslovanje in uprava je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

Nižje poklicno izobraževanje	pomožni administrator
Srednje poklicno izobraževanje	administrator prodajalec
Srednje strokovno izobraževanje/poklicno tehniško izobraževanje	aranžerski tehnik ekonomski tehnik
Višje strokovno izobraževanje	ekonomist poslovni sekretar snovalec vizualnih komunikacij in trženja

2.9.1 Značilnosti povpraševanja

Dobra polovica vseh potreb delodajalcev na strokovnem področju poslovanje, uprava in trgovina je bila po nazivu izobrazb *prodajalec* in *ekonomski tehnik*. Povpraševanje je bilo veliko tudi po nazivih, za katere se izobraževanje ne izvaja več, na primer *ekonomsko komercialni tehnik*, *komercialist* in *upravni tehnik*. To kaže, da so ti nazivi med delodajalci še vedno dovolj prepoznani, da po njih še vedno povprašujejo.

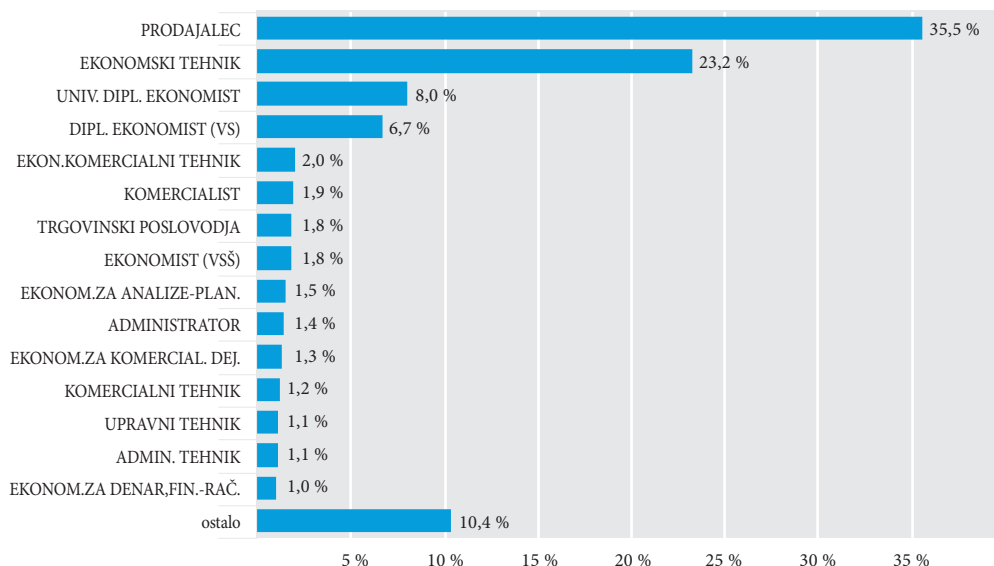
Tabela 67: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *poslovanje, uprava in trgovina*, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
46500 PRODAJALEC	27.902	35,5	88,2
57001 EKONOMSKI TEHNIK	18.238	23,2	72,4
77001 UNIV. DIPL. EKONOMIST	6.298	8,0	50,9
77041 DIPL. EKONOMIST (VS)	5.285	6,7	56,2
57006 EKONOMSKO KOMERCIALNI TEHNIK	1.558	2,0	64,5
57010 KOMERCIALIST	1.530	1,9	60,7
56501 TRGOVINSKI POSLOVODJA	1.419	1,8	71,2
67000 EKONOMIST (VSŠ)	1.397	1,8	63,6
67001 EKONOMIST ZA ANALIZE – PLAN.	1.181	1,5	55,4
47301 ADMINISTRATOR	1.100	1,4	70,6
67004 EKONOM. ZA KOMERCIAL. DEJAVNOSTI	1.012	1,3	58,8
56511 KOMERCIALNI TEHNIK	965	1,2	65,7
57301 UPRAVNI TEHNIK	882	1,1	73,5
57311 ADMINISTRATIVNI TEHNIK	878	1,1	70,3
67002 EKON. ZA DENAR, FIN.-RAČ.	801	1,0	52,2
ostalo	8.137	10,4	68,3
Skupaj	78.583	100,0	73,4

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 17: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **poslovanje, uprava in trgovina**, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

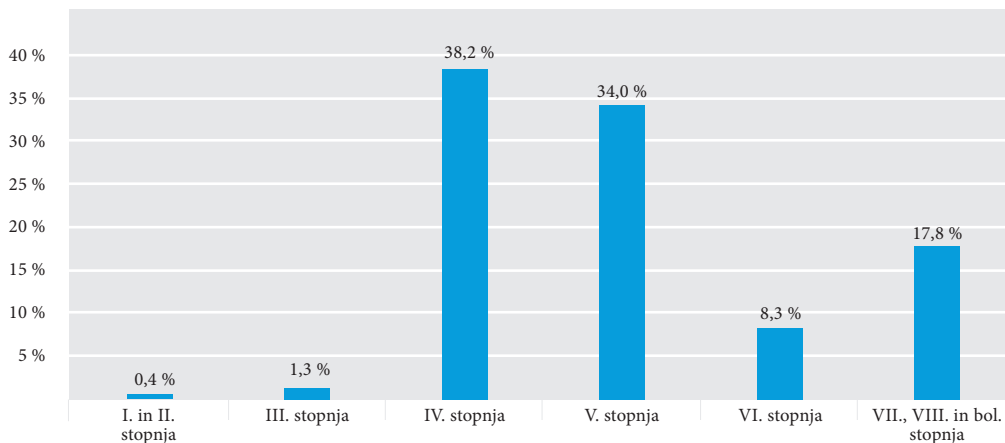
Med najbolj iskanimi so bili kadri, ki imajo srednjo poklicno izobrazbo, kar je posledica velikega obsega povpraševanja po *prodajalcih*. Na drugem mestu so kadri s srednjo strokovno izobrazbo, med katerimi je najbolj prepoznaven *ekonomski tehnik*, ki ima številne možnosti zaposlovanja v različnih gospodarskih in negospodarskih dejavnostih.

Tabela 68: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **poslovanje, uprava in trgovina** po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve, obdobje 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II.	335	0,4	88,4
III.	1.039	1,3	94,2
IV.	30.023	38,2	87,3
V.	26.730	34,0	70,7
VI.	6.503	8,3	59,8
VII., VIII. in bol. stopnja	13.953	17,8	53,4
Skupaj	78.583	100,0	73,4

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 18: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **poslovanje, uprava in trgovina** po stopnjah izobrazbe, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.9.2 Povezanost med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem

Pri prodajalcih je povezanost s poklicem visoka. Prodajalce so zaposlovali delodajalci iz različnih dejavnosti trgovine, med njimi je prevladovala dejavnost *trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah*.

Tabela 69: Struktura povpraševanja po izobrazbi **prodajalec** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
47.1	Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	8.925	32,0	94,3
47.7	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki	4.942	17,7	93,2
47.5	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugo gospodinjsko opremo	2.232	8,0	88,7
46.1	Posredništvo	1.888	6,8	79,5
10.7	Proizvodnja pekarskih izdelkov in testenin	1.251	4,5	87,5
ostalo		8.664	31,1	80,8
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
5223	Prodajalci	22.682	81,5	89,8
3322	Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	1.607	5,8	79,0
4321	Skladiščniki in uradniki za nabavo in prodajo	623	2,2	88,0
5222	Trgovski poslovodje	584	2,1	82,4
ostalo		2.319	8,3	80,4
Skupaj		27.815	100,0	88,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Ekonomske tehnike so delodajalci največ zaposlovali v poklicni skupini *tajniki in komercialni zastopniki za prodajo* ipd. Dejavnosti delodajalcev so precej razpršene, saj so *ekonomski tehniki* širok profil, zaposljiv praktično v vsakem podjetju.

Tabela 70: Struktura povpraševanja po izobrazbi *ekonomski tehnik* glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
69.2	Računovodske, knjigovodske in revizijske dejavnosti; davčno svetovanje	1.077	5,9	71,4
65.1	Dejavnost zavarovanja	802	4,4	90,8
64.1	Denarno posredništvo	656	3,6	88,1
46.1	Posredništvo	634	3,5	70,3
47.1	Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	569	3,1	86,5
47.7	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki	521	2,9	80,4
66.2	Pomožne dejavnosti za zavarovalništvo in pokojninske sklade	483	2,6	39,5
46.4	Trgovina na debelo z izdelki za široko rabo	454	2,5	72,2
49.4	Cestni tovarni promet ter selitvena dejavnost	447	2,5	67,8
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	446	2,4	63,7
78.2	Posredovanje začasne delovne sile	398	2,2	86,9
46.9	Nespecializirana trgovina na debelo	361	2,0	68,1
ostalo		11.390	62,5	70,9
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
4120	Tajniki	3.251	17,8	76,7
3322	Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	3.062	16,8	69,5
3313	Knjigovodje in strokovni sodelavci v računovodstvu	1.735	9,5	72,4
3321	Zavarovalni zastopniki in zavarovalni posredniki	1.022	5,6	72,5
4311	Uradniki v računovodstvu in knjigovodstvu	1.018	5,6	68,3
5223	Prodajalci	906	5,0	83,2
3343	Poslovni sekretarji	838	4,6	70,0
2411	Strokovnjaki za računovodstvo, revizijo ipd.	728	4,0	56,0
5222	Trgovski poslovodje	578	3,2	74,6
ostalo		5.089	27,9	72,7
Skupaj		18.227	100,0	72,4

Vir: ZRSZ, baza PDM

Ekonomsko komercialni tehniki so bili za delodajalce najbolj zaželeni v poklicni skupini *komercialni zastopniki in tajniki*. Podobno kot *ekonomski tehniki* so se zaposlovali pri delodajalcih iz različnih dejavnosti.

Tabela 71: Struktura povpraševanja po izobrazbi *ekonomsko komercialni tehnik* glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
47.1	Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	94	6,0	89,4
46.1	Posredništvo	82	5,3	67,1
46.4	Trgovina na debelo z izdelki za široko rabo	77	4,9	71,4
71.2	Tehnično preizkušanje in analiziranje	65	4,2	6,2
46.7	Druga specializirana trgovina na debelo	59	3,8	69,5
61.1	Telekomunikacijske dejavnosti po vodih	58	3,7	98,3
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	50	3,2	32,0
46.6	Trgovina na debelo s stroji, z napravami, opremo	50	3,2	88,0
66.2	Pomožne dejavnosti za zavarovalništvo in pokojninske sklade	38	2,4	21,1
69.2	Računovodske, knjigovodske in revizijske dejavnosti; davčno svetovanje	37	2,4	51,4
46.9	Nespecializirana trgovina na debelo	34	2,2	64,7
ostalo		914	58,7	65,6
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
3322	Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	554	35,6	65,5
4120	Tajniki	175	11,2	68,6
5223	Prodajalci	108	6,9	78,7
5222	Trgovski poslovodje	82	5,3	79,3
4323	Prometni odpravniki, referenti za promet ipd.	65	4,2	6,2
3343	Poslovni sekretarji	60	3,9	60,0
3313	Knjigovodje in strokovni sodelavci v računovodstvu	57	3,7	82,5
3321	Zavarovalni zastopniki in zavarovalni posredniki	41	2,6	29,3
4311	Uradniki v računovodstvu in knjigovodstvu	34	2,2	50,0
ostalo		380	24,4	66,8
Skupaj		1.556	100,0	64,5

Vir: ZRSZ, baza PDM

Komercialisti so tesno povezani s svojim poklicnim področjem, največ delodajalcev jih je zaposlovalo v dejavnosti *nespecializirana trgovina na debelo*, sicer pa so ti kadri zaposljivi v zelo različnih dejavnostih.

Tabela 72: Struktura povpraševanja po izobrazbi **komecialist** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
46.9	Nespecializirana trgovina na debelo	139	9,1	57,6
46.1	Posredništvo	132	8,6	70,5
46.4	Trgovina na debelo z izdelki za široko rabo	104	6,8	44,2
68.3	Poslovanje z nepremičninami za plačilo ali po pogodbi	65	4,2	10,8
46.7	Druga specializirana trgovina na debelo	54	3,5	51,9
ostalo		1.036	67,7	65,2
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
3322	Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	1.196	78,2	61,7
5223	Prodajalci	49	3,2	57,1
ostalo		285	18,6	57,2
Skupaj		1.530	100,0	60,7

Vir: ZRSZ, baza PDM

Iz spodnje tabele je razvidno, da je pri *trgovinskih poslovdjih* povezanost med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem visoka.

Tabela 73: Struktura povpraševanja po izobrazbi **trgovinski poslovodja** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
47.1	Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	242	17,1	79,8
47.7	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki	229	16,1	87,3
46.1	Posredništvo	140	9,9	36,4
47.5	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugo gospodinsko opremo	137	9,7	78,8
46.4	Trgovina na debelo z izdelki za široko rabo	137	9,7	81,8
ostalo		534	37,6	65,0
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
5222	Trgovski poslovodje	1.075	75,9	73,4
5223	Prodajalci	127	9,0	76,4
3322	Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	94	6,6	56,4
ostalo		120	8,5	57,5
Skupaj		1.416	100,0	71,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Kader z višješolsko izobrazbo *ekonomist* so delodajalci najpogosteje zaposlovali v poklicni skupini *komercialni zastopniki za prodajo ipd. ter strokovnjaki za računovodstvo, revizijo ipd.* Zaposlovala jih je široka paleta delodajalcev iz različnih dejavnosti.

Tabela 74: Struktura povpraševanja po izobrazbi *ekonomist* (VSŠ) glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
84.1	Dejavnost državne uprave ter ekonomska in socialna politika skupnosti	64	4,6	68,8
69.2	Računovodske, knjigovodske in revizijske dejavnosti; davčno svetovanje	54	3,9	63,0
47.1	Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	48	3,4	77,1
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	42	3,0	64,3
ostalo		1.189	85,1	62,7
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
3322	Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	322	23,0	64,9
2411	Strokovnjaki za računovodstvo, revizijo ipd.	161	11,5	49,1
2631	Ekonomisti	127	9,1	75,6
3313	Knjigovodje in strokovni sodelavci v računovodstvu	86	6,2	72,1
3343	Poslovni sekretarji	84	6,0	73,8
4120	Tajniki	63	4,5	82,5
1221	Menedžerji za trženje in prodajo	63	4,5	39,7
ostalo		491	35,1	61,7
Skupaj		1.397	100,0	63,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

Največ *administratorjev* se je zaposlilo v poklicni skupini *tajniki*, zaposlovali so jih delodajalci iz različnih dejavnosti.

Tabela 75: Struktura povpraševanja po izobrazbi *administrator* glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
69.2	Računovodske, knjigovodske in revizijske dejavnosti; davčno svetovanje	61	5,5	83,6
49.4	Cestni tovarni promet ter selitvena dejavnost	53	4,8	66,0
43.3	Zaključna gradbena dela	47	4,3	63,8
46.1	Posredništvo	46	4,2	52,2
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	43	3,9	67,4
58.1	Izdajanje knjig, periodike in drugo založništvo	39	3,5	97,4
ostalo		811	73,7	70,3

Poklic (SKP)	N	Delež v %	Določen čas v %
4120 Tajniki	863	78,5	70,9
ostalo	236	21,5	69,5
Skupaj	1.099	100,0	70,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

Komercialni tehniki so se podobno kot komercialisti zaposlovali v različnih dejavnostih, največkrat v poklicni skupini komercialni zastopniki za prodajo.

Tabela 76: Struktura povpraševanja po izobrazbi komercialni tehnik glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)	N	Delež v %	Določen čas v %
46.4 Trgovina na debelo z izdelki za široko rabo	74	7,7	77,0
46.1 Posredništvo	73	7,6	54,8
46.7 Druga specializirana trgovina na debelo	64	6,6	59,4
46.9 Nespecializirana trgovina na debelo	49	5,1	69,4
47.1 Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	40	4,1	80,0
ostalo	665	68,9	65,1
Poklic (SKP)	N	Delež v %	Določen čas v %
3322 Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	588	60,9	64,3
4120 Tajniki	67	6,9	76,1
5223 Prodajalci	64	6,6	78,1
5222 Trgovski poslovodje	47	4,9	68,1
4321 Skladiščniki in uradniki za nabavo in prodajo	37	3,8	73,0
ostalo	162	16,8	59,3
Skupaj	965	100,0	65,7

Vir: ZRSZ, baza PDM

V nadaljevanju obravnavamo še dva naziva izobrazbe, in sicer *upravnega tehnika* in *administrativnega tehnika*. Oba profila so najpogostejše zaposlovali v poklicni skupini *tajniki*. *Upravne tehnike* so zaposlovali predvsem delodajalci iz dejavnosti *bolnišnična zdravstvena dejavnost*, medtem ko *administrativne tehnike* delodajalci iz dejavnosti *posebne dejavnosti za celotno družbeno skupnost*.

Tabela 77: Struktura povpraševanja po izobrazbi **upravni tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
86.1	Bolnišnična zdravstvena dejavnost	204	23,1	89,7
84.2	Posebne dejavnosti za celotno družbeno skupnost	172	19,5	69,8
74.9	Drugje nerazvrščene strokovne in tehnične dejavnosti	44	5,0	84,1
84.1	Dejavnost državne uprave ter ekonomska in socialna politika skupnosti	42	4,8	54,8
ostalo		420	47,6	67,9
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
4120	Tajniki	435	49,3	79,3
4131	Strojepisci in urejevalci besedil	121	13,7	84,3
3343	Poslovni sekretarji	63	7,1	66,7
ostalo		263	29,8	60,5
Skupaj		882	100,0	73,5

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 78: Struktura povpraševanja po izobrazbi **administrativni tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
84.2	Posebne dejavnosti za celotno družbeno skupnost	151	17,2	78,8
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	43	4,9	65,1
69.2	Računovodske, knjigovodske in revizijske dejavnosti; davčno svetovanje	35	4,0	77,1
ostalo		649	73,9	68,3
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
4120	Tajniki	542	61,7	65,7
4131	Strojepisci in urejevalci besedil	110	12,5	90,9
3343	Poslovni sekretarji	55	6,3	72,7
ostalo		171	19,5	70,8
Skupaj		878	100,0	70,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.10 Strokovno področje: *promet in logistika*

Na strokovnem področju prometa in logistike je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

Nižje poklicno izobraževanje	-
Srednje poklicno izobraževanje	voznik*
Srednje strokovno izobraževanje/poklicno tehniško izobraževanje	logistični tehnik plovni tehnik ladijski strojni tehnik
Višje strokovno izobraževanje	inženir logistike

*Naziv *voznik* je možno pridobiti v programu izobraževanja za odrasle.

2.10.1 Značilnosti povpraševanja

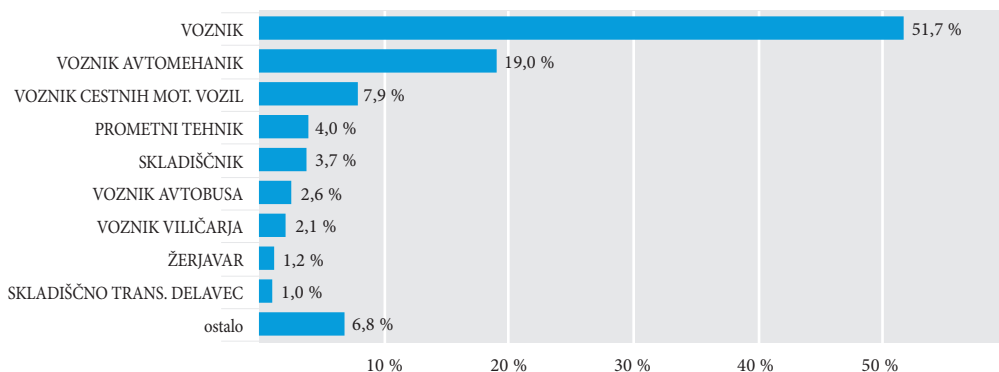
Izobrazbe, ki so za delodajalce najbolj zaželeno, prikazujeta spodnja tabela in graf. Na prvem mestu so *vozniki*, ki zavzemajo več kot polovico potreb delodajalcev. Sledijo *vozniki avtomehaniki* in *vozniki cestnih motornih vozil*. Povpraševanje po *prometnih tehnikih* je relativno veliko, prav tako tudi po *skladiščnikih*, ki pa nimajo možnosti pridobiti izobrazbo v javno veljavnih izobraževalnih programih.

Tabela 79: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *promet in logistika*, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
45802 VOZNIK	8.770	51,7	81,2
45801 VOZNIK AVTOMEHANIČAR	3.226	19,0	79,6
25801 VOZNIK CESTNIH MOT. VOZIL	1.333	7,9	82,5
55801 PROMETNI TEHNIK	673	4,0	67,2
46301 SKLADIŠČNIK	632	3,7	81,0
45803 VOZNIK AVTOBUSA	448	2,6	80,8
26311 VOZNIK VILIČARJA	358	2,1	89,1
46321 ŽERJAVAR	210	1,2	80,5
16301 SKLADIŠČNO TRANS. DELAVEC	174	1,0	73,0
ostalo	1.152	6,8	63,7
Skupaj	16.976	100,0	79,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 19: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **promet in logistika**, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

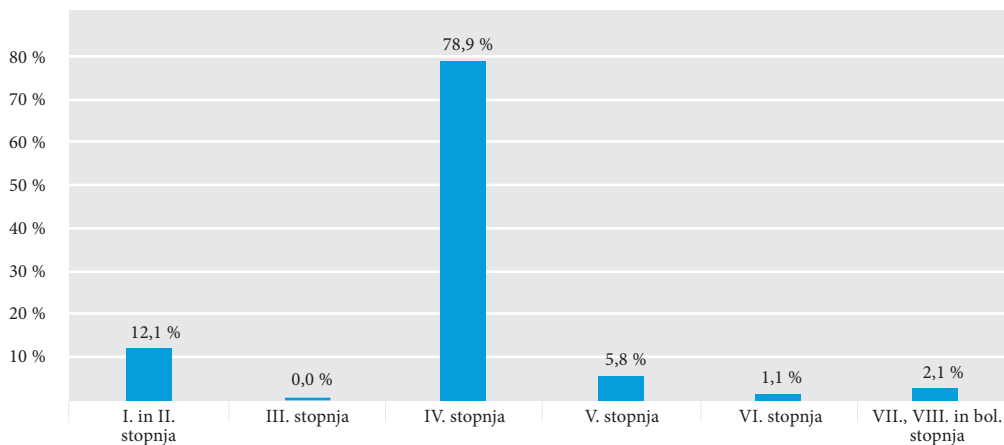
Na področju prometa in logistike so delodajalci največ povpraševali po delavcih s srednjo poklicno izobrazbo. Tako velik delež pripisujemo velikemu številu potreb po *voznikih* v vseh možnih različicah.

Tabela 80: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **promet in logistika** po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve, 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II.	2.055	12,1	83,1
III.	1	0,0	100,0
IV.	13.395	78,9	80,7
V.	984	5,8	63,0
VI.	190	1,1	56,8
VII., VIII. in bol. stopnja	351	2,1	63,8
Skupaj	16.976	100,0	79,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 20: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **promet in logistika** po stopnjah izobrazbe, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.10.2 Povezanost med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem

Voznike, voznike avtomehanike in voznike cestnih motornih vozil po izobrazbi so zaposlovali predvsem delodajalci iz dejavnosti cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost, in sicer v poklicni skupini vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev.

Tabela 81: Struktura povpraševanja po izobrazbi **voznik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
49.4	Cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost	5.421	61,8	82,0
49.3	Drug kopenski potniški promet	342	3,9	78,9
52.2	Spremljajoče prometne dejavnosti	281	3,2	81,5
ostalo		2.726	31,1	80,0
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
8332	Vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev	7.570	86,3	81,2
8322	Vozniki osebnih vozil, taksijev in lahkih dostavnih vozil	548	6,2	79,7
8331	Vozniki avtobusov ipd.	253	2,9	83,8
ostalo		399	4,5	82,5
Skupaj		8.770	100,0	81,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 82: Struktura povpraševanja po izobrazbi **voznik avtomehanik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
49.4	Cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost	2.128	66,0	79,7
49.3	Drug kopenski potniški promet	165	5,1	73,9
42.1	Gradnja cest in železnic	87	2,7	94,3
52.2	Spremljajoče prometne dejavnosti	78	2,4	53,8
43.9	Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	77	2,4	92,2
ostalo		691	21,4	80,5
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
8332	Vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev	2.769	85,8	80,2
8322	Vozniki osebnih vozil, taksijev in lahkih dostavnih vozil	138	4,3	74,6
8331	Vozniki avtobusov ipd.	133	4,1	73,7
ostalo		186	5,8	78,0
Skupaj		3.226	100,0	79,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 83: Struktura povpraševanja po izobrazbi **voznik cestnih motornih vozil** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
49.4	Cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost	867	65,0	85,0
49.3	Drug kopenski potniški promet	83	6,2	45,8
ostalo		383	28,7	84,9
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
8332	Vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev	1.105	82,9	85,5
8322	Vozniki osebnih vozil, taksijev in lahkih dostavnih vozil	146	11,0	61,0
ostalo		82	6,2	80,5
Skupaj		1.333	100,0	82,5

Vir: ZRSZ, baza PDM

Po prometnih tehnikah so povpraševali delodajalci iz dejavnosti *cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost*. Najpogosteje so se zaposlovali v poklicni skupini *prometni odpravniki, referenti za promet ter tehniki in strokovni sodelavci za logistiko, tehnologijo prometa*.

Tabela 84: Struktura povpraševanja po izobrazbi **prometni tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
49.4	Cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost	249	37,0	67,1
52.2	Spremljajoče prometne dejavnosti	92	13,7	79,3
	ostalo	332	49,3	63,9
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
4323	Prometni odpravniki, referenti za promet ipd.	143	21,2	75,5
3335	Tehniki in strokovni sodelavci za logistiko, tehnologijo prometa	108	16,0	64,8
3331	Špediterji ipd.	53	7,9	79,2
8332	Vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev	42	6,2	59,5
3322	Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	38	5,6	50,0
	ostalo	289	42,9	65,1
Skupaj		673	100,0	67,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Največ *skladiščnikov*, ki so jih delodajalci zaposlovali v poklicni skupini *skladiščniki in uradniki za nabavo in prodajo*, najdemo v različnih dejavnostih *trgovine*.

Tabela 85: Struktura povpraševanja po izobrazbi **skladiščnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
46.7	Druga specializirana trgovina na debelo	60	9,5	85,0
46.9	Nespecializirana trgovina na debelo	51	8,1	84,3
47.1	Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	42	6,6	95,2
46.4	Trgovina na debelo z izdelki za široko rabo	36	5,7	77,8
46.1	Posredništvo	36	5,7	91,7
	ostalo	407	64,4	77,9
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
4321	Skladiščniki in uradniki za nabavo in prodajo	580	91,8	81,6
	ostalo	52	8,2	75,0
Skupaj		632	100,0	81,0

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.11 Strokovno področje: računalništvo

Na strokovnem področju računalništvo je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

Nižje poklicno izobraževanje	-
Srednje poklicno izobraževanje	računalnikar
Srednje strokovno izobraževanje/poklicno tehniško izobraževanje	tehnik računalništva
Višje strokovno izobraževanje	inženir informatike

2.11.1 Značilnosti povpraševanja

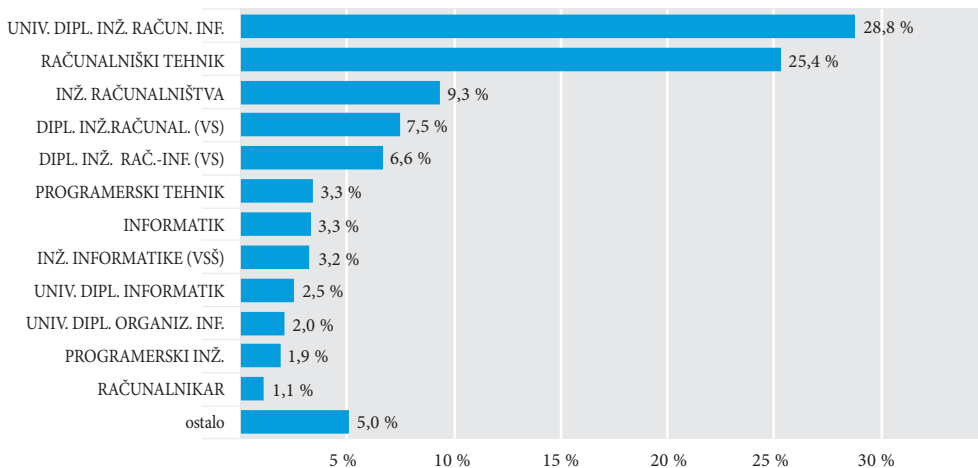
Delodajalci so na strokovnem področju računalništvo največ povpraševali po visoko kvalificiranih kadrih; najpogosteje po *univerzitetnih diplomiranih inženirjih računalništva in informatike*. Nekoliko manjše je bilo povpraševanje po *računalniških tehnikih*. Potrebe delodajalcev po *inženirjih informatike* so bile majhne, še manjše pa po *računalnikarjih*.

Tabela 86: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **računalništvo**, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
72601 UNIV. DIPL. INŽ. RAČ. IN. INF.	1.210	28,8	54,0
52601 RAČUNALNIŠKI TEHNIK	1.064	25,4	66,7
62601 INŽ. RAČUNALNIŠTVA	392	9,3	48,2
72602 DIPL. INŽ. RAČ. (VS)	314	7,5	55,1
72603 DIPL. INŽ. RAČ. IN INF. (VS)	279	6,6	55,9
57111 PROGRAMERSKI TEHNIK	140	3,3	61,4
67121 INFORMATIK	139	3,3	58,3
62611 INŽ. INFORMATIKE (VSŠ)	133	3,2	66,2
77121 UNIV. DIPL. INFORMATIK	104	2,5	49,0
77122 UNIV. DIPL. ORG. INF.	86	2,0	51,2
67111 PROGRAMERSKI INŽENIR	78	1,9	46,2
42601 RAČUNALNIKAR	46	1,1	63,0
ostalo	211	5,0	61,1
Skupaj	4.196	100,0	57,8

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 21: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja računalništvo, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

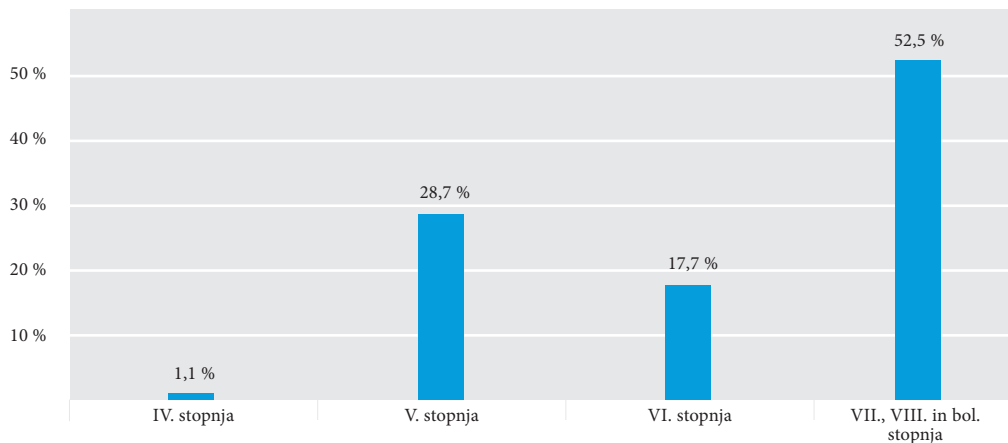
Na strokovnem področju računalništvo je bilo povpraševanje delodajalcev usmerjeno predvsem v visoko in srednje izobražen kader, medtem ko je bilo povpraševanje po kadrih s triletno poklicno izobrazbo zanemarljivo.

Tabela 87: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja računalništvo po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve, obdobje 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
IV.	46	1,1	63,0
V.	1.206	28,7	66,0
VI.	742	17,7	53,1
VII., VIII. in bol. stopnja	2.202	52,5	54,8
Skupaj	4.196	100,0	57,8

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 22: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **računalništvo** po stopnjah izobrazbe, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.11.2 Povezanost med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem

Računalniški tehniki so bili pri delodajalcih najbolj zaželeni v poklicni skupini programerji računalniških aplikacij, tehniki za informacijsko-komunikacijsko tehnologijo in tehniki za računalniška omrežja in sisteme. Prevladujoča dejavnost delodajalcev, ki so povpraševali po računalniških tehnikih, je bila računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti.

Tabela 88: Struktura povpraševanja po izobrazbi **računalniški tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
62.0	Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	399	37,5	56,6
18.1	Tiskarstvo in z njim povezane storitve	58	5,5	82,8
ostalo		607	57,0	71,8
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
2514	Programerji računalniških aplikacij	235	22,1	63,0
3511	Tehniki za informacijsko-komunikacijsko tehnologijo	158	14,8	72,8
3513	Tehniki za računalniška omrežja in sisteme	115	10,8	62,6
2519	Razvijalci in analitiki programske opreme in aplikacij, d. n.	66	6,2	59,1
2512	Razvijalci programske opreme	56	5,3	53,6
2522	Sistemski administratorji	48	4,5	56,3
7421	Mehaniki in serviserji elektronskih naprav	42	3,9	61,9
ostalo		344	32,3	73,5
Skupaj		1.064	100,0	66,7

Vir: ZRSZ, baza PDM

Inženirje informatike so zaposlovali delodajalci iz različnih dejavnosti, največ iz dejavnosti računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti.

Tabela 89: Struktura povpraševanja po izobrazbi inženir informatike (VSŠ) glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
62.0	Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	28	21,1	64,3
85.3	Srednješolsko izobraževanje	14	10,5	92,9
61.9	Druge telekomunikacijske dejavnosti	11	8,3	54,5
ostalo		80	60,2	63,8
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
2514	Programerji računalniških aplikacij	25	18,8	64,0
2519	Razvijalci in analitiki programske opreme in aplikacij, d. n.	22	16,5	54,5
2511	Sistemi analitiki	14	10,5	64,3
ostalo		72	54,1	70,8
Skupaj		133	100,0	66,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Povpraševanja po računalnikarjih je bilo majhno, zato komentarja o prevladujoči dejavnosti delodajalcev in značilni poklicni skupini ne moremo podati.

Tabela 90: Struktura povpraševanja po izobrazbi računalničar glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
85.2	Osnovnošolsko izobraževanje	9	19,6	77,8
62.0	Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	9	19,6	33,3
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	6	13,0	50,0
18.1	Tiskarstvo in z njim povezane storitve	5	10,9	80,0
ostalo		17	37,0	70,6
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
3511	Tehniki za informacijsko-komunikacijsko tehnologijo	12	26,1	66,7
2514	Programerji računalniških aplikacij	11	23,9	72,7
3513	Tehniki za računalniška omrežja in sisteme	5	10,9	80,0
ostalo		18	39,1	50,0
Skupaj		46	100,0	63,0

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.12 Strokovno področje: *rudarstvo in geologija*

Na strokovnem področju rudarstvo in geologija je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

Nižje poklicno izobraževanje	-
Srednje poklicno izobraževanje	geostrojniki
Srednje strokovno izobraževanje/poklicno tehniško izobraževanje	geotehnik
Višje strokovno izobraževanje	inženir geotehnologije in rudarstva

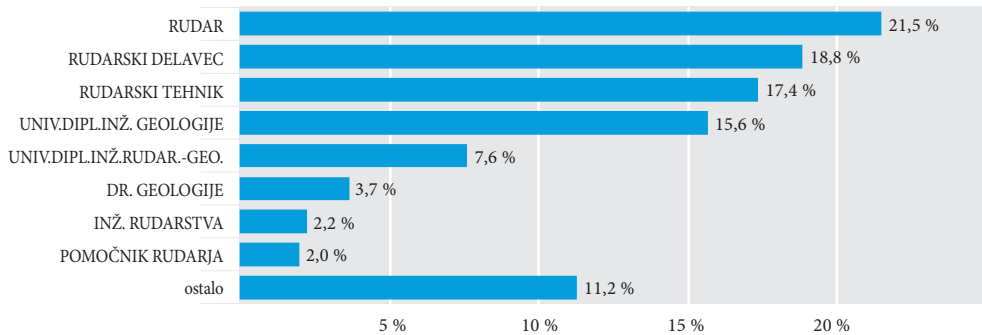
2.12.1 Značilnosti povpraševanja

Obseg povpraševanja delodajalcev po kadrih, ki imajo izobrazbo s področja rudarstva in geologije, je bil relativno majhen. Še največ je bilo potreb po *rudarjih*, *rudarskih delavcih* in *rudarskih tehnikih*. Na področju rudarstva je bila izvedena prenova izobraževalnih programov, ki jim je podelila tudi nove nazive, tako se je *rudar* preimenoval v *geostrojnika*, *rudarski tehnik* pa v *geotehnik*.

Tabela 91: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **rudarstvo in geologija**, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
41604 RUDAR	88	21,5	96,6
11601 RUDARSKI DELAVEC	77	18,8	100,0
51601 RUDARSKI TEHNIK	71	17,4	84,5
71511 UNIV. DIPL. INŽ. GEOLOGIJE	64	15,6	84,4
71601 UNIV. DIPL. INŽ. RUD.-GEOL.	31	7,6	74,2
81599 DR. GEOLOGIJE	15	3,7	80,0
61601 INŽ. RUDARSTVA	9	2,2	66,7
21601 POMOČNIK RUDARJA	8	2,0	100,0
ostalo	46	11,2	78,3
Skupaj	409	100,0	88,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 23: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **rudarstvo in geologija**, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

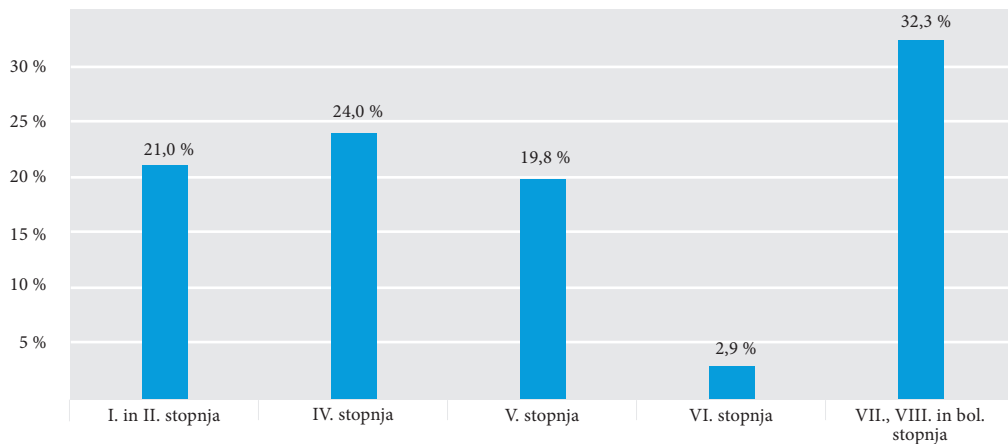
Na področju rudarstva in geologije je bilo sicer največje povpraševanje po nazivu izobrazbe *rudar*, vendar pa je, gledano v celoti, prevladovalo zaposlovanje kadrov z visoko strokovno izobrazbo ali več.

Tabela 92: Povpraševanje po delavcih, ki imajo izobrazbo s področja **rudarstvo in geologija** po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve, obdobje 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II.	86	21,0	98,8
IV.	98	24,0	94,9
V.	81	19,8	85,2
VI.	12	2,9	75,0
VII., VIII. in bol. stopnja	132	32,3	79,5
Skupaj	409	100,0	88,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 24: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s področja **rudarstvo in geologija** po stopnjah izobrazbe, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.12.2 Povezanost med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem

Pri **rudarjih** je povezanost s poklicem precej visoka, to pa ne velja za delodajalce, ki se razvrščajo v precej različne dejavnosti.

Tabela 93: Struktura povpraševanja po izobrazbi **rudar** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
05.2	Pridobivanje rjavega premoga in lignita	30	34,1	100,0
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	18	20,5	100,0
43.9	Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	17	19,3	100,0
25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	6	6,8	100,0
42.1	Gradnja cest in železnic	5	5,7	100,0
ostalo		12	13,6	75,0
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
8111	Rudarji, kamnolomci ipd.	79	89,8	96,2
3121	Rudarski nadzorniki	2	2,3	100,0
ostalo		7	8,0	100,0
Skupaj		88	100,0	96,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

Povpraševanje po *rudarskih tehnikah* je bilo v analiziranem obdobju majhno, po tem kadru so povpraševali predvsem delodajalci iz dejavnosti *pridobivanje rjavega premoga in lignita*.

Tabela 94: Struktura povpraševanja po izobrazbi **rudarski tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
05.2	Pridobivanje rjavega premoga in lignita	22	31,0	100,0
42.9	Gradnja drugih inženirskih objektov	7	9,9	100,0
42.1	Gradnja cest in železnic	4	5,6	50,0
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	4	5,6	100,0
08.1	Pridobivanje kamna, peska in gline	4	5,6	75,0
ostalo		30	42,3	73,3
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
3117	Tehniki za rudarstvo, metalurgijo ipd.	28	39,4	96,4
3121	Rudarski nadzorniki	8	11,3	37,5
7212	Varilci ipd.	7	9,9	100,0
3123	Gradbeni nadzorniki	7	9,9	100,0
ostalo		21	29,6	76,2
Skupaj		71	100,0	84,5

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.13 Strokovno področje: *steklarstvo, optika in keramika*

Na strokovnem področju steklarstva, optika in keramika je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

Nižje poklicno izobraževanje	-
Srednje poklicno izobraževanje	steklar
Srednje strokovno izobraževanje/poklicno tehniško izobraževanje	tehniki steklarstva tehniki-optiki
Višje strokovno izobraževanje	-

2.13.1 Značilnosti povpraševanja

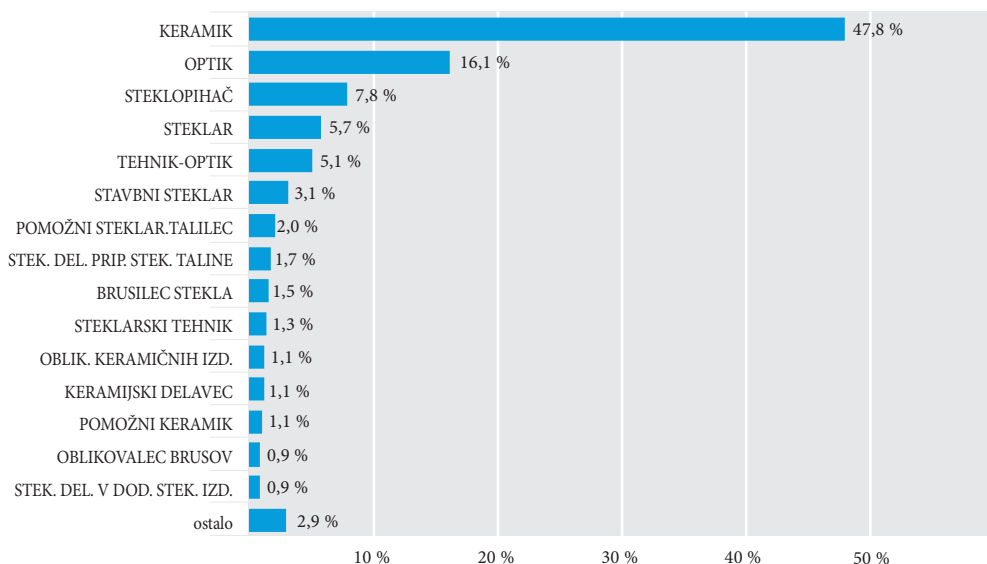
Delodajalci so največ povpraševali po *keramiki*. Izobraževanje za ta naziv se ne izvaja. Precej delodajalcev je povpraševalo tudi po izobrazbi *optiki*, ki se prav tako ne izvaja. Na področju srednjega strokovnega izobraževanja izstopa še povpraševanje po *tehniki-optiki*, medtem ko je bilo povpraševanje po *steklarskem tehniku* majhno.

Tabela 95: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *steklarstvo in optika*, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
43413 KERAMIK	717	47,8	88,0
42243 OPTIK	241	16,1	84,2
43521 STEKLOPIHAČ	117	7,8	93,2
43510 STEKLAR	85	5,7	69,4
52291 TEHNIK-OPTIK	76	5,1	63,2
45331 STAVBNI STEKLAR	47	3,1	95,7
23511 POMOŽNI STEKLAR. TALILEC	30	2,0	100,0
13501 STEK. DEL. PRIP. STEK. TALINE	26	1,7	96,2
23531 BRUSILEC STEKLA	22	1,5	86,4
53501 STEKLARSKI TEHNIK	20	1,3	65,0
23414 OBLIK. KERAMIČNIH IZD.	17	1,1	94,1
13411 KERAMIJSKI DELAVEC	17	1,1	100,0
23410 POMOŽNI KERAMIK	16	1,1	93,8
23421 OBLIKOVALEC BRUSOV	13	0,9	69,2
13502 STEK. DEL. V DOD. STEK. IZD.	13	0,9	100,0
ostalo	44	2,9	97,7
Skupaj	1.501	100,0	86,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 25: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *steklarstvo, optika in keramika*, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

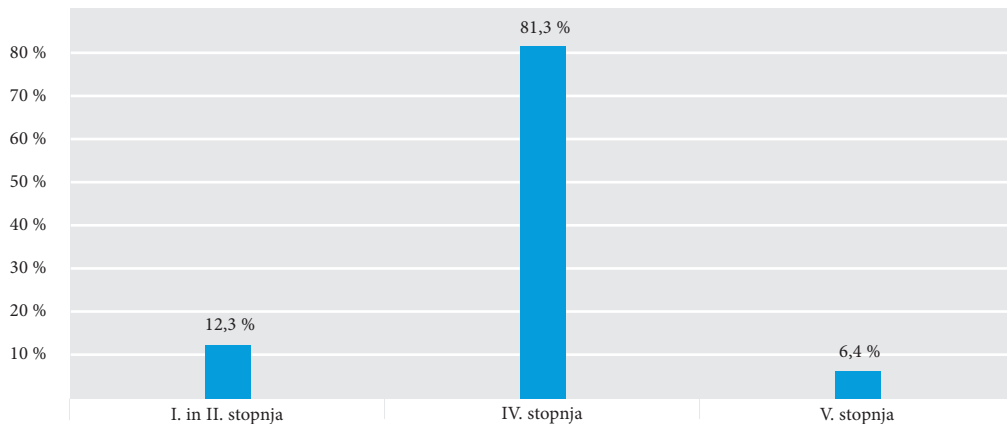
Delodajalci so na področju steklarstvo, optika in keramika najpogosteje zaposlovali kader s triletno poklicno izobrazbo.

Tabela 96: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *steklarstvo, optika in keramika* po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve, obdobje 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II.	184	12,3	94,0
IV.	1.221	81,3	86,9
V.	96	6,4	63,5
Skupaj	1. 501	100,0	86,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 26: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **steklarstvo in optika** po stopnjah izobrazbe, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.13.2 Povezanost med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem

Po keramiki so največ povpraševali delodajalci iz dejavnosti **zaključna gradbena dela**. Predvidevamo, da izobrazbo **keramik** delodajalci prepoznavajo kot izobrazbo **polagalec keramičnih oblog**. To potrjuje tudi spodnja tabela, iz katere je razvidno, da po tem kadru največ povprašujejo delodajalci iz dejavnosti **zaključna gradbena dela** in jih zaposlujejo tudi v poklicni skupini **polagalci podov**.

Tabela 97: Struktura povpraševanja po izobrazbi **keramik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
43.3	Zaključna gradbena dela	264	36,8	87,9
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	130	18,1	88,5
23.4	Proizvodnja drugih izdelkov iz keramike in porcelana	89	12,4	98,9
46.7	Druga specializirana trgovina na debelo	43	6,0	90,7
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	34	4,7	58,8
ostalo		157	21,9	87,3
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7314	Keramiki ipd.	424	59,1	90,1
7122	Polagalci podov ipd.	177	24,7	78,0
7316	Izdelovalci izveskov, dekoraterji, graverji, jedkalci stekla, keramike in drugih materialov	54	7,5	100,0
ostalo		62	8,6	91,9
Skupaj		717	100,0	88,0

Vir: ZRSZ, baza PDM

Optike so delodajalci zaposlovali v *trgovini na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki*, in sicer predvsem kot *očesne optike*. Podobna povezanost z dejavnostjo delodajalca in poklicem velja tudi za kader z izobrazbo *tehnik optik*, le da je bilo povpraševanja manjše.

Tabela 98: Struktura povpraševanja po izobrazbi **optik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
47.7	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki	197	81,7	87,8
86.2	Zunajbolnišnična zdravstvena in zobozdravstvena dejavnost	15	6,2	73,3
32.5	Proizvodnja medicinskih instrumentov, naprav in pripomočkov	11	4,6	63,6
ostalo		18	7,5	66,7
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
3254	Očesni optiki	171	71,0	81,3
5223	Prodajalci	52	21,6	96,2
ostalo		18	7,5	77,8
Skupaj		241	100,0	84,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 99: Struktura povpraševanja po izobrazbi **tehnik-optik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
47.7	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki	40	52,6	65,0
32.5	Proizvodnja medicinskih instrumentov, naprav in pripomočkov	13	17,1	38,5
86.2	Zunajbolnišnična zdravstvena in zobozdravstvena dejavnost	8	10,5	87,5
ostalo		15	19,7	66,7
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
3254	Očesni optiki	59	77,6	62,7
5223	Prodajalci	5	6,6	80,0
ostalo		12	15,8	58,3
Skupaj		76	100,0	63,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.14 Strokovno področje: *strojništvo*

Na strokovnem področju strojništvo je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

Nižje poklicno izobraževanje	pomočnik v tehnoloških procesih
Srednje poklicno izobraževanje	inštalater strojnih inštalacij oblikovalec kovin-orodjar izdelovalec kovinskih konstrukcij klepar-krovec avtoserviser avtokaroserist
Srednje strokovno izobraževanje/poklicno tehniško izobraževanje	strojni tehnik avtoservisni tehnik
Višje strokovno izobraževanje	inženir strojništva inženir bionike avtoservisni inženir

2.14.1 Značilnosti povpraševanja

Delodajalci so največ povpraševali po *ključavničarjih*, za katere se javno veljavni izobraževalni program, ki omogoča pridobitev tega naziva, ne izvaja več. Na drugem mestu glede na povpraševanja delodajalcev so *strojni tehniki*. Delodajalci so izkazali precej potreb za *varilce*, javno veljavni izobraževalni program se ne izvaja, je pa možno pridobiti kvalifikacijo za *varilce* preko sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij, in sicer za *TIG varilca*, *MIG/MAG varilca*, *plamenskega varilca* ter *ročno obločnega varilca*. Potrebe po nazivih avtoservisne stroke so tudi precej velike, predvsem za naziv *avtomehanic*. Izobraževanje za pridobitev naziva *avtoservisni inženir* in *inženir bionike* se je začelo prvič izvajati v šolskem letu 2012/2013.

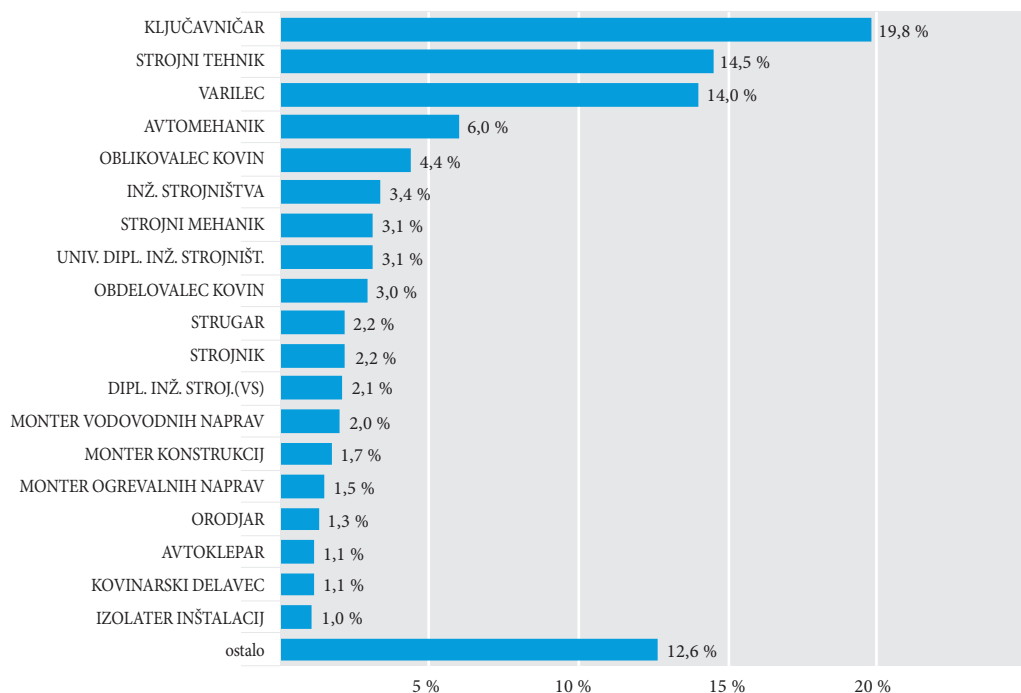
Tabela 100: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *strojništvo*, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
42004 KLJUČAVNIČAR	12.624	19,8	88,4
52201 STROJNI TEHNIK	9.269	14,5	75,5
42041 VARILEC	8.936	14,0	87,3
42221 AVTOMEHANIČAR	3.840	6,0	76,2
42010 OBLIKOVALEC KOVIN	2.793	4,4	87,7
62201 INŽ. STROJNIŠTVA	2.166	3,4	60,8
42211 STROJNI MEHANIČAR	1.966	3,1	84,9
72201 UNIV.DIPL.INŽ. STROJNIŠTVA	1.963	3,1	58,5
22005 OBDELOVALEC KOVIN	1.890	3,0	88,6
42011 STRUGAR	1.407	2,2	81,5
42201 STROJNIČAR	1.383	2,2	80,6

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
72202 DIPL.INŽ. STROJ.(VS)	1.323	2,1	58,4
42121 MONTER VODOVODNIH NAPRAV	1.275	2,0	89,3
42111 MONTER KONSTRUKCIJ	1.101	1,7	93,9
42131 MONTER OGREVALNIH NAPRAV	938	1,5	82,2
42021 ORODJAR	862	1,3	76,5
42034 AVTOKLEPAR	708	1,1	73,4
12001 KOVINARSKI DELAVEC	708	1,1	94,2
42127 IZOLATER INŠTALACIJ	655	1,0	82,7
ostalo	8.057	12,6	78,5
Skupaj	63.864	100,0	81,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 27: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **strojništvo**, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

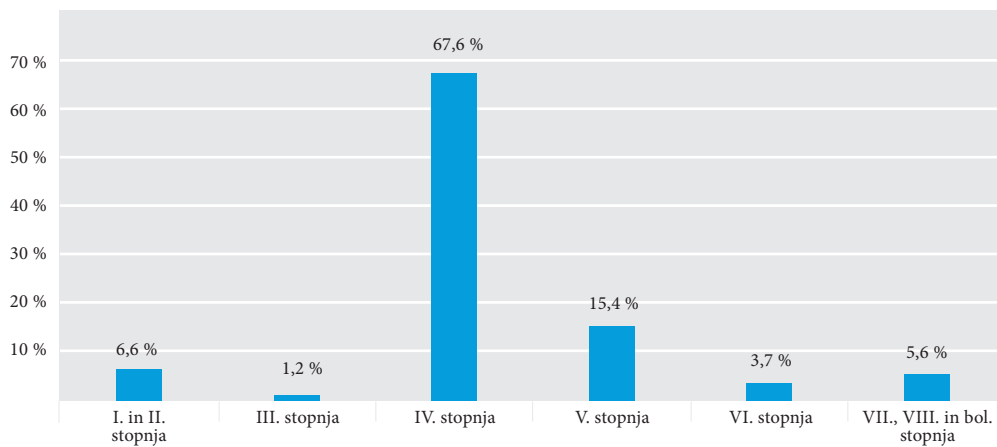
Na celotnem strokovnem področju strojništvo je prevladovalo povpraševanje po zaposlitvi kadra s triletno poklicno izobrazbo.

Tabela 101: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **strojništvo** po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve, obdobje 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II.	4.208	6,6	87,9
III.	743	1,2	80,3
IV.	43.171	67,6	84,9
V.	9.856	15,4	74,9
VI.	2.333	3,7	61,1
VII., VIII. in bol. stopnja	3.553	5,6	58,5
Skupaj	63.864	100,0	81,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 28: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **strojništvo** po stopnjah izobrazbe, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.14.2 Povezanost med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem

Ključavničarje, po katerih je bilo največje povpraševanje, so delodajalci zaposlovali predvsem v poklicni skupini *orodjarji*. Največ delodajalcev je bilo iz dejavnosti *proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov ter površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin*.

Tabela 102: Struktura povpraševanja po izobrazbi *ključavničar* glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
25.1	Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov	2.262	17,9	89,4
25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	2.141	17,0	83,7
33.2	Montaža industrijskih strojev in naprav	1.139	9,0	94,5
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	1.046	8,3	93,4
43.9	Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	767	6,1	96,5
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	536	4,2	97,6
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	513	4,1	90,8
ostalo		4.220	33,4	84,5
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7222	Orodjarji ipd.	8.310	65,8	87,4
7214	Pripravljalci in monterji kovinskih konstrukcij	1.289	10,2	96,4
7212	Varilci ipd.	927	7,3	93,2
7233	Mehaniki in serviserji kmetijskih, industrijskih in drugih strojev	665	5,3	88,3
ostalo		1.433	11,4	84,2
Skupaj		12.624	100,0	88,4

Vir: ZRSZ, baza PDM

Strojne tehnike so delodajalci zaposlovali v poklicni skupini *tehniki za strojništvo*, visok delež je bil tudi v poklicni skupini *strugarji* ter *mehaniki in serviserji kmetijskih, industrijskih in drugih strojev*. Dejavnosti delodajalcev so različne in razpršene.

Tabela 103: Struktura povpraševanja po izobrazbi **strojni tehnik** glede na prevladujočo dejavnost podjetja, poklic in trajanje zaposlitve, 2009–2012

Dejavnost podjetja (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
25.1	Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov	738	8,0	83,6
25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	627	6,8	72,4
78.2	Posredovanječasne delovne sile	565	6,1	94,3
25.7	Proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja	421	4,5	73,4
25.9	Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov	417	4,5	81,1
ostalo		6.501	70,1	73,0
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
3115	Tehniki za strojništvo ipd.	2.222	24,0	75,4
7223	Strugarji ipd.	1.028	11,1	78,0
7233	Mehaniki in serviserji kmetijskih, industrijskih in drugih strojev	911	9,8	86,8
7222	Orodjarji ipd.	427	4,6	78,0
3122	Nadzorniki v predelovalnih dejavnostih	381	4,1	57,0
ostalo		4.300	46,4	73,9
Skupaj		9.269	100,0	75,5

Vir: ZRSZ, baza PDM

Povezanost izobrazbe in poklica *varilec* je visoka. Povpraševanje po varilcih je bilo največje v dejavnostih *obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin* ter *proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov*.

Tabela 104: Struktura povpraševanja po izobrazbi **varilec** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	2.319	26,0	89,6
25.1	Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov	1.911	21,4	80,7
33.2	Montaža industrijskih strojev in naprav	567	6,3	95,6
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	511	5,7	93,0
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	465	5,2	95,7
ostalo		3.163	35,4	86,0

Poklic (SKP)	N	Delež v %	Določen čas v %
7212 Varilci ipd.	8.561	95,8	87,2
7222 Orodjarji ipd.	142	1,6	88,7
ostalo	9.169	102,6	87,4
Skupaj	8.936	100,0	87,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Visoka povezanost med izobrazbo in poklicem je tudi pri *avtomehanikih*, s tem da se je precejšen delež *avtomehanikov zaposloval* v poklicni skupini *vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev*. *Avtomehanike* delodajalci zaposlujejo predvsem v dejavnostih *vzdrževanje in popravila motornih vozil, cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost* ter *trgovina z motornimi vozili*.

Tabela 105: Struktura povpraševanja po izobrazbi *avtomehanik* glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)	N	Delež v %	Določen čas v %
45.2 Vzdrževanje in popravila motornih vozil	808	21,0	66,8
49.4 Cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost	581	15,1	77,3
45.1 Trgovina z motornimi vozili	502	13,1	68,1
45.3 Trgovina z rezervnimi deli in opremo za motorna vozila	177	4,6	79,1
ostalo	1.772	46,1	82,2
Poklic (SKP)	N	Delež v %	Določen čas v %
7231 Mehaniki in serviserji motornih vozil in koles	2.452	63,9	73,4
8332 Vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev	443	11,5	79,0
7233 Mehaniki in serviserji kmetijskih, industrijskih in drugih strojev	108	2,8	85,2
7212 Varilci ipd.	86	2,2	96,5
ostalo	751	19,6	80,2
Skupaj	3.840	100,0	76,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Oblikovalce kovin so delodajalci zaposlovali največkrat v poklicni skupini livarji in strugarji. Povpraševanje po oblikovalcih kovin je bilo največje v dejavnosti proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja.

Tabela 106: Struktura povpraševanja po izobrazbi oblikovalec kovin glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
25.7	Proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja	337	12,1	92,0
22.2	Proizvodnja plastičnih izdelkov	231	8,3	97,4
78.2	Posredovanječasne delovne sile	210	7,5	96,2
25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	198	7,1	79,3
25.9	Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov	194	6,9	81,4
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	166	5,9	95,2
25.1	Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov	166	5,9	80,7
29.3	Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila	126	4,5	80,2
ostalo		1.165	41,7	86,3
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7211	Livarji ipd.	667	23,9	83,2
7223	Strugarji ipd.	463	16,6	87,7
7222	Orodjarji ipd.	220	7,9	81,4
9329	Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	194	6,9	93,8
7214	Pripravljalci in monterji kovinskih konstrukcij	173	6,2	95,4
8121	Upravljalci procesnih strojev za pridobivanje in obdelavo kovin	127	4,5	92,1
7212	Varilci ipd.	98	3,5	92,9
ostalo		851	30,5	88,7
Skupaj		2.793	100,0	87,7

Vir: ZRSZ, baza PDM

Pri *inženirjih strojništva* je povezanost s poklicem precej visoka, medtem ko tipična dejavnost delodajalcev ni razvidna.

Tabela 107: Struktura povpraševanja po izobrazbi **inženir strojništva** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
25.1	Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov	137	6,3	62,8
71.1	Arhitekturno in tehnično projektiranje in s tem povezano svetovanje	133	6,1	68,4
29.3	Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila	116	5,4	74,1
25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	103	4,8	55,3
22.2	Proizvodnja plastičnih izdelkov	95	4,4	62,1
ostalo		1.582	73,0	59,3
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
2144	Inženirji strojništva ipd.	1.288	59,5	63,3
3322	Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	129	6,0	55,0
2422	Strokovnjaki za oblikovanje, izvajanje in nadzor politik, programov in ukrepov	79	3,6	49,4
3115	Tehniki za strojništvo ipd.	72	3,3	55,6
ostalo		598	27,6	58,9
Skupaj		2.166	100,0	60,8

Vir: ZRSZ, baza PDM

Največ *strojnih mehanikov* so delodajalci zaposlovali v poklicni skupini *mehaniki in serviserji kmetijskih, industrijskih in drugih strojev*. Dejavnost delodajalcev je bila *proizvodnja izdelkov iz gume ter proizvodnja plastičnih izdelkov*.

Tabela 108: Struktura povpraševanja po izobrazbi **strojni mehanik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
22.1	Proizvodnja izdelkov iz gume	201	10,2	98,0
22.2	Proizvodnja plastičnih izdelkov	160	8,1	87,5
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	118	6,0	94,9
25.9	Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov	98	5,0	90,8
29.3	Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila	94	4,8	97,9
33.2	Montaža industrijskih strojev in naprav	78	4,0	87,2
ostalo		1.217	61,9	79,9

Poklic (SKP)	N	Delež v %	Določen čas v %
7233 Mehaniki in serviserji kmetijskih, industrijskih in drugih strojev	581	29,6	76,1
8141 Upravljalci strojev za proizvodnjo gumenih izdelkov	165	8,4	98,2
7222 Orodjarji ipd.	144	7,3	90,3
8121 Upravljalci procesnih strojev za pridobivanje in obdelavo kovin	132	6,7	94,7
9329 Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	97	4,9	83,5
7214 Pripravljalci in monterji kovinskih konstrukcij	81	4,1	85,2
ostalo	766	39,0	86,3
Skupaj	1.966	100,0	84,9

Vir: ZRSZ, baza PDM

Največkrat so delodajalci zaposlovali *obdelovalce kovin* v poklicni skupini *livarji, strugarji ter sestavljalci strojev, naprav in izdelkov*. Največ delodajalcev je bilo iz dejavnosti *proizvodnja plastičnih izdelkov in proizvodnja delov in opreme za motorna vozila*.

Tabela 109: Struktura povpraševanja po izobrazbi **obdelovalec kovin** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)	N	Delež v %	Določen čas v %
22.2 Proizvodnja plastičnih izdelkov	316	16,7	94,3
29.3 Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila	233	12,3	94,8
25.1 Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov	156	8,3	60,3
25.6 Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	124	6,6	85,5
27.1 Proizvodnja elektromotorjev, generatorjev, transformatorjev ter naprav za distribucijo in krmiljenje elektrike	110	5,8	100,0
ostalo	951	50,3	89,0
Poklic (SKP)	N	Delež v %	Določen čas v %
7211 Livarji ipd.	349	18,5	91,1
7223 Strugarji ipd.	251	13,3	89,6
8219 Sestavljalci strojev, naprav in izdelkov, d. n.	205	10,8	90,2
9329 Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	169	8,9	92,9
7222 Orodjarji ipd.	120	6,3	69,2
7212 Varilci ipd.	120	6,3	61,7
ostalo	676	35,8	93,6
Skupaj	1.890	100,0	88,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

Povezanost med izobrazbo in poklicem je pri *strugarjih* visoka. Največkrat so jih zaposlovali delodajalci iz dejavnosti *površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin in proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov*.

Tabela 110: Struktura povpraševanja po izobrazbi **strugar** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	279	19,8	77,4
25.1	Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov	145	10,3	84,8
25.9	Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov	83	5,9	86,7
78.2	Posredovanječasne delovne sile	77	5,5	88,3
ostalo		823	58,5	81,2
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7223	Strugarji ipd.	1.064	75,6	80,0
7211	Livarji ipd.	54	3,8	70,4
7222	Orodjarji ipd.	44	3,1	90,9
7212	Varilci ipd.	35	2,5	100,0
ostalo		210	14,9	87,1
Skupaj		1.407	100,0	81,5

Vir: ZRSZ, baza PDM

Dejavnosti delodajalcev, ki so povpraševali po *strojnikih*, so precej razpršene; najpogosteje so se s *strojniki* zaposlovali v poklicu *upravljavci strojev za zemeljska dela ipd.*

Tabela 111: Struktura povpraševanja po izobrazbi **strojnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
43.9	Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	115	8,3	92,2
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	103	7,4	74,8
78.2	Posredovanječasne delovne sile	63	4,6	98,4
49.4	Cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost	59	4,3	52,5
42.1	Gradnja cest in železnic	59	4,3	84,7
42.9	Gradnja drugih inženirskih objektov	57	4,1	70,2
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	56	4,0	46,4
22.2	Proizvodnja plastičnih izdelkov	56	4,0	87,5
ostalo		815	58,9	82,7

Poklic (SKP)	N	Delež v %	Določen čas v %
8342 Upravljavci strojev za zemeljska dela ipd.	432	31,2	80,3
7233 Mehaniki in serviserji kmetijskih, industrijskih in drugih strojev	162	11,7	75,9
7223 Strugarji ipd.	68	4,9	86,8
8332 Vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev	58	4,2	75,9
7212 Varilci ipd.	56	4,0	92,9
ostalo	607	43,9	80,7
Skupaj	1.383	100,0	80,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

Monterje vodovodnih naprav so zaposlovali delodajalci iz dejavnosti inštaliranje pri gradnjah, predvsem v poklicni skupini monterji in serviserji vodovodnih, plinskih inštalacij in naprav ipd.

Tabela 112: Struktura povpraševanja po izobrazbi **monter vodovodnih naprav** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)	N	Delež v %	Določen čas v %
43.2 Inštaliranje pri gradnjah	464	36,4	87,9
43.3 Zaključna gradbena dela	136	10,7	95,6
25.6 Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	130	10,2	87,7
25.1 Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov	118	9,3	99,2
41.2 Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	83	6,5	80,7
36.0 Zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode	77	6,0	85,7
ostalo	267	20,9	88,4
Poklic (SKP)	N	Delež v %	Določen čas v %
7126 Monterji in serviserji vodovodnih, plinskih inštalacij in naprav ipd.	984	77,2	89,1
7212 Varilci ipd.	69	5,4	100,0
7214 Pripravljalci in monterji kovinskih konstrukcij	65	5,1	96,9
7222 Orodjarji ipd.	59	4,6	100,0
ostalo	98	7,7	71,4
Skupaj	1.275	100,0	89,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Povezanost med izobrazbo in poklicem je pri *monterjih konstrukcij* visoka, največ delodajalcev, ki so ta kader zaposlovali, je bilo iz dejavnosti *gradnja objektov oskrbne infrastrukture*.

Tabela 113: Struktura povpraševanja po izobrazbi *monter konstrukcij* glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
42.2	Gradnja objektov oskrbne infrastrukture	420	38,1	100,0
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	119	10,8	96,6
33.2	Montaža industrijskih strojev in naprav	119	10,8	100,0
25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	110	10,0	72,7
28.2	Proizvodnja drugih naprav za splošne namene	100	9,1	100,0
ostalo		233	21,2	85,8
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7214	Pripravljalci in monterji kovinskih konstrukcij	956	86,8	93,3
7233	Mehaniki in serviserji kmetijskih, industrijskih in drugih strojev	31	2,8	93,5
7321	Poklici za pripravo tiska	30	2,7	100,0
7222	Orodjarji ipd.	28	2,5	100,0
ostalo		56	5,1	98,2
Skupaj		1.101	100,0	93,9

Vir: ZRSZ, baza PDM

Monterje ogrevalnih naprav so zaposlovali predvsem delodajalci iz dejavnosti *inštaliranje pri gradnjah*, in sicer v poklicni skupini *monterji in serviserji vodovodnih, plinskih inštalacij in naprav ipd.*

Tabela 114: Struktura povpraševanja po izobrazbi *monter ogrevalnih naprav* glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	380	40,5	71,6
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	174	18,6	100,0
25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	69	7,4	84,1
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	39	4,2	100,0
ostalo		276	29,4	82,6
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7126	Monterji in serviserji vodovodnih, plinskih inštalacij in naprav ipd.	776	82,7	82,6
7127	Monterji in serviserji klimatskih in hladilnih naprav	30	3,2	93,3
7212	Varilci ipd.	25	2,7	64,0
7233	Mehaniki in serviserji kmetijskih, industrijskih in drugih strojev	19	2,0	89,5
ostalo		88	9,4	78,4
Skupaj		938	100,0	82,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Orodjarje so delodajalci večinoma zaposlovali v poklicni skupini *orodjarji*, manjši delež pa tudi v poklicni skupini *strugarji*. Največ delodajalcev je bilo iz dejavnosti *proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja*.

Tabela 115: Struktura povpraševanja po izobrazbi **orodjar** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
25.7	Proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja	180	20,9	69,4
22.2	Proizvodnja plastičnih izdelkov	77	8,9	68,8
78.2	Posredovanje začasne delovne sile	72	8,4	94,4
25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	64	7,4	84,4
24.5	Livarstvo	42	4,9	85,7
ostalo		427	49,5	75,6
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7222	Orodjarji ipd.	518	60,1	79,0
7223	Strugarji ipd.	118	13,7	84,7
9329	Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	40	4,6	42,5
ostalo		186	21,6	71,5
Skupaj		862	100,0	76,5

Vir: ZRSZ, baza PDM

Po *avtokleparjih* so povpraševali različni delodajalci, najpogosteje iz dejavnosti *vzdrževanje in popravila motornih vozil, trgovina z motornimi vozili ter proizvodnja karoserij za vozila; proizvodnja prikolic, polprikolic*. Največ *avtokleparjev* se je zaposlilo v poklicni skupini *kleparji*.

Tabela 116: Struktura povpraševanja po izobrazbi **avtoklepar** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
45.2	Vzdrževanje in popravila motornih vozil	204	28,8	66,7
45.1	Trgovina z motornimi vozili	131	18,5	64,1
29.2	Proizvodnja karoserij za vozila; proizvodnja prikolic, polprikolic	98	13,8	91,8
78.2	Posredovanje začasne delovne sile	59	8,3	66,1
ostalo		216	30,5	79,2
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7213	Kleparji	547	77,3	70,7
7212	Varilci ipd.	30	4,2	96,7
7132	Ličarji in loščilci	19	2,7	73,7
ostalo		112	15,8	80,4
Skupaj		708	100,0	73,4

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.15 Strokovno področje: *tekstil in usnjarstvo*

Na strokovnem področju tekstil in usnjarstvo je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

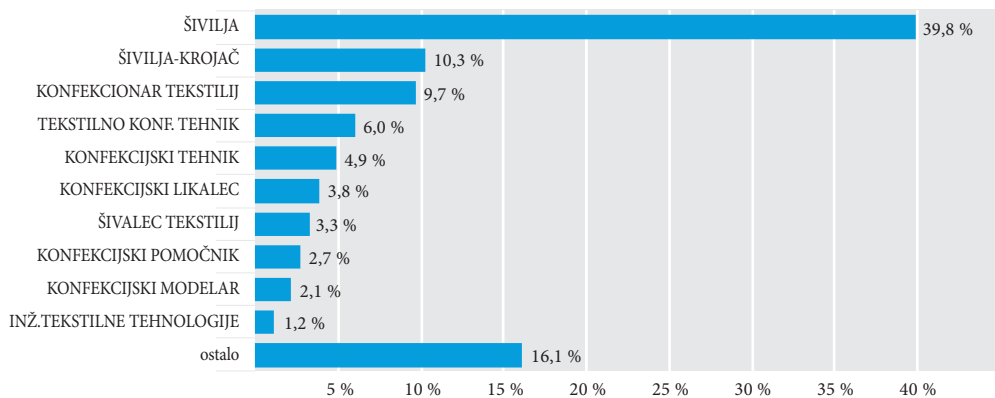
Nižje poklicno izobraževanje	preoblikovalec tekstilij
Srednje poklicno izobraževanje	izdelovalec oblačil
Srednje strokovno izobraževanje/poklicno tehniško izobraževanje	ustvarjalec modnih oblačil
Višje strokovno izobraževanje	-

2.15.1 Značilnosti povpraševanja

Delodajalci so največ povpraševali po *šiviljah*. Na drugem mestu je *šivilja-krojač*. Ta dva naziva je nadomestil nov program, ki podeljuje naziv *izdelovalec oblačil*. Iz spodnje tabele je razvidno, da so za delodajalce najbolj zanimivi profili triletnega poklicnega izobraževanja. Velik obseg povpraševanja je po vsej verjetnosti posledica zaposlovanja za določen čas, ki se obnavlja v skladu z naročili, ki jih imajo podjetja. Delodajalci so povpraševali tudi po kadrih s štiriletno izobrazbo, in sicer po *tekstilno konfekcijskih tehnikih* ter *konfekcijskih tehnikih*. Tudi ta dva programa sta bila prenovljena, nadomestil ju je *ustvarjalec modnih oblačil*. Ugotavljamo, da so delodajalci povpraševali po nazivih izobrazb, za katere se izobraževanje ne izvaja več. Le-te so nadomestili novi oz. prenovljeni izobraževalni programi z novimi nazivi.

Tabela 117: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *tekstil in usnjarstvo*, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
44112 ŠIVILJA	2.381	39,8	90,7
44114 ŠIVILJA-KROJAČ	616	10,3	98,4
44111 KONFEKCIONAR TEKSTILIJ	577	9,7	88,6
54111 TEKSTILNO KONF. TEHNIK	359	6,0	85,8
54113 KONFEKCIJSKI TEHNIK	290	4,9	94,5
24112 KONFEKCIJSKI LIKALEC	230	3,8	98,3
34112 ŠIVALEC TEKSTILIJ	199	3,3	69,3
24111 KONFEKCIJSKI POMOČNIK	163	2,7	98,2
54112 KONFEKCIJSKI MODELAR	128	2,1	77,3
64001 INŽ. TEKSTILNE TEHNOLOGIJE	70	1,2	61,4
ostalo	964	16,1	82,0
Skupaj	5.977	100,0	88,9

Slika 29: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **tekstil in usnjarstvo**, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

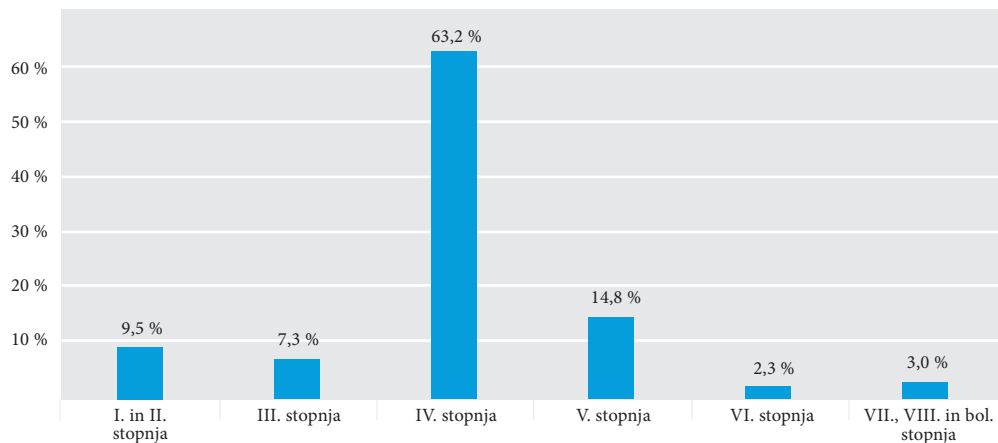
Iz spodnje tabele in grafa je razvidno, da so za delodajalce na področju tekstila najbolj zaželeni kadri s triletno poklicno izobrazbo, kar gre predvsem na račun visokih potreb po šiviljah.

Tabela 118: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **tekstil in usnjarstvo** po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve, obdobje 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II.	567	9,5	94,4
III.	434	7,3	82,7
IV.	3.775	63,2	91,3
V.	885	14,8	84,4
VI.	136	2,3	69,9
VII., VIII. in bol. stopnja	180	3,0	73,9
Skupaj	5.977	100,0	88,9

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 30: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja *tekstil in usnjarstvo* po stopnjah izobrazbe, obdobje 2009–2012

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.15.2 Povezanost med izobrazbo, dejavnostjo delodajalca in poklicem

Po šiviljah, šiviljah-krojačih, konfektionarjih tekstilij, tekstilno konfekcijskih tehnikah in konfekcijskih tehnikah so povpraševala podjetja, ki so opravljala dejavnost proizvodnja oblačil (razen krznenih) in jih zaposlovala v poklicnih skupinah krojači, šiviljci, izdelovalci usnjenih in krznenih oblačil, klobučarji ipd. To velja za delavce s triletno in štiriletno izobrazbo.

Tabela 119: Struktura povpraševanja po izobrazbi šivilja glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)	N	Delež v %	Določen čas v %
14.1 Proizvodnja oblačil (razen krznenih)	670	28,1	88,5
15.1 Strojenje in dodelava usnja in krzna; proizvodnja potovalne galanterije in sedlarskih izdelkov	624	26,2	100,0
13.9 Proizvodnja drugih tekstilij	216	9,1	90,3
14.3 Proizvodnja pletenih in kvačkanih oblačil	198	8,3	98,0
78.2 Posredovanje začasne delovne sile	90	3,8	100,0
31.0 Proizvodnja pohištva	64	2,7	68,8
ostalo	519	21,8	80,9

Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7531	Krojači, šiviljci, izdelovalci, usnjenih in krznenih oblačil, klobučarji ipd.	1.619	68,1	89,9
8153	Upravljalci strojev za šivanje oblačil iz tekstilij, usnja, krzna ipd.	401	16,9	92,3
7533	Šivalci ipd.	130	5,5	97,7
8156	Upravljalci strojev za proizvodnjo obutve in usnjene galanterije	48	2,0	97,9
ostalo		181	7,6	88,4
Skupaj		2.379	100,0	90,8

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 120: Struktura povpraševanja po izobrazbi **šivilja-krojač** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
14.1	Proizvodnja oblačil (razen krznenih)	577	93,7	99,7
ostalo		39	6,3	79,5
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7531	Krojači, šiviljci, izdelovalci, usnjenih in krznenih oblačil, klobučarji ipd.	456	74,0	99,3
7532	Krojilci ipd.	47	7,6	100,0
8157	Kemični čistilci, upravljalci pralnih strojev ipd.	46	7,5	100,0
8153	Upravljalci strojev za šivanje oblačil iz tekstilij, usnja, krzna ipd.	28	4,5	92,9
ostalo		39	6,3	87,2
Skupaj		616	100,0	98,4

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 121: Struktura povpraševanja po izobrazbi **konfektionar tekstilij** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
14.1	Proizvodnja oblačil (razen krznenih)	214	37,1	95,8
22.2	Proizvodnja plastičnih izdelkov	83	14,4	100,0
13.9	Proizvodnja drugih tekstilij	76	13,2	77,6
14.3	Proizvodnja pletenih in kvačkanih oblačil	42	7,3	97,6
15.1	Strojenje in dodelava usnja in krzna; proizvodnja potovalne galanterije in sedlarskih izdelkov	41	7,1	100,0
ostalo		121	21,0	67,8
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
8153	Upravljalci strojev za šivanje oblačil iz tekstilij, usnja, krzna ipd.	149	25,8	76,5
7531	Krojači, šiviljci, izdelovalci, usnjenih in krznenih oblačil, klobučarji ipd.	146	25,3	85,6
9329	Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	83	14,4	100,0
7533	Šivalci ipd.	75	13,0	98,7
8156	Upravljalci strojev za proizvodnjo obutve in usnjene galanterije	28	4,9	100,0
ostalo		96	16,6	90,6
Skupaj		577	100,0	88,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 122: Struktura povpraševanja po izobrazbi **tekstilno konfeksijski tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
14.1	Proizvodnja oblačil (razen krznenih)	112	31,2	94,6
14.3	Proizvodnja pletenih in kvačkanih oblačil	45	12,5	97,8
15.1	Strojenje in dodelava usnja in krzna; proizvodnja potovalne galanterije in sedlarskih izdelkov	43	12,0	97,7
ostalo		159	44,3	73,0
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7531	Krojači, šiviljci, izdelovalci, usnjenih in krznenih oblačil, klobučarji ipd.	99	27,7	92,9
7532	Krojilci ipd.	48	13,4	79,2
7543	Kontrolorji in ocenjevalci kakovosti neživilskih proizvodov	35	9,8	100,0
ostalo		176	49,2	80,7
Skupaj		358	100,0	85,8

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 123: Struktura povpraševanja po izobrazbi **konfekcijski tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
14.1	Proizvodnja oblačil (razen krznenih)	260	89,7	96,9
	ostalo	30	10,3	73,3
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7531	Krojači, šiviljci, izdelovalci, usnjenih in krznenih oblačil, klobučarji ipd.	181	62,4	100,0
7532	Krojilci ipd.	48	16,6	87,5
	ostalo	61	21,0	83,6
Skupaj		290	100,0	94,5

Po *šivalcih tekstilij* so prav tako največ povpraševali delodajalci iz dejavnosti *proizvodnja oblačil (razen krznenih)*, vendar za poklice v okviru poklicne skupine *kemični čistilci, upravljalci pralnih strojev*.

Tabela 124: Struktura povpraševanja po izobrazbi **šivalec tekstilij** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
14.1	Proizvodnja oblačil (razen krznenih)	185	80,4	98,4
14.3	Proizvodnja pletenih in kvačkanih oblačil	27	11,7	100,0
	ostalo	18	7,8	94,4
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
8157	Kemični čistilci, upravljalci pralnih strojev ipd.	155	67,4	98,1
9121	Ročni pralci in likalci oblačil, tekstilij ipd.	46	20,0	100,0
7531	Krojači, šiviljci, izdelovalci, usnjenih in krznenih oblačil, klobučarji ipd.	17	7,4	100,0
	ostalo	12	5,2	91,7
Skupaj		230	100,0	98,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Izobraževanje za *konfekcijskega likalca in konfekcijskega pomočnika* se ne izvaja, oba naziva je bilo v preteklosti možno pridobiti v krajših programih usposabljanja v podjetju. Delodajalci ju še vedno prepoznajo.

Tabela 125: Struktura povpraševanja po izobrazbi **konfekcijski likalec** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
15.1	Strojenje in dodelava usnja in krzna; proizvodnja potovalne galanterije in sedlarskih izdelkov	80	40,2	100,0
64.2	Dejavnost holdingov	50	25,1	0,0
14.1	Proizvodnja oblačil (razen krznenih)	40	20,1	85,0
ostalo		29	14,6	82,8
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
8153	Upravitelji strojev za šivanje oblačil iz tekstilij, usnja, krzna ipd.	79	39,7	98,7
7533	Šivalci ipd.	70	35,2	28,6
7531	Krojači, šiviljci, izdelovalci, usnjenih in krznenih oblačil, klobučarji ipd.	24	12,1	70,8
ostalo		26	13,1	88,5
Skupaj		199	100,0	69,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 126: Struktura povpraševanja po izobrazbi **konfekcijski pomočnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
14.1	Proizvodnja oblačil (razen krznenih)	141	86,5	100,0
ostalo		22	13,5	86,4
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
9329	Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	95	58,3	100,0
9629	Drugi delavci za preprosta dela, d. n.	16	9,8	100,0
7533	Šivalci ipd.	16	9,8	100,0
ostalo		36	22,1	91,7
Skupaj		163	100,0	98,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

2.16 Strokovno področje: živilstvo

Na strokovnem področju živilstvo je organizirano izobraževanje za pridobitev naslednjih nazivov izobrazbe:

Nižje poklicno izobraževanje	pomočnik v biotehniki in oskrbi
Srednje poklicno izobraževanje	pek mesar slaščičar mlekar
Srednje strokovno izobraževanje/poklicno tehniško izobraževanje	živilsko prehranski tehnik
Višje strokovno izobraževanje	inženir živilstva in prehrane

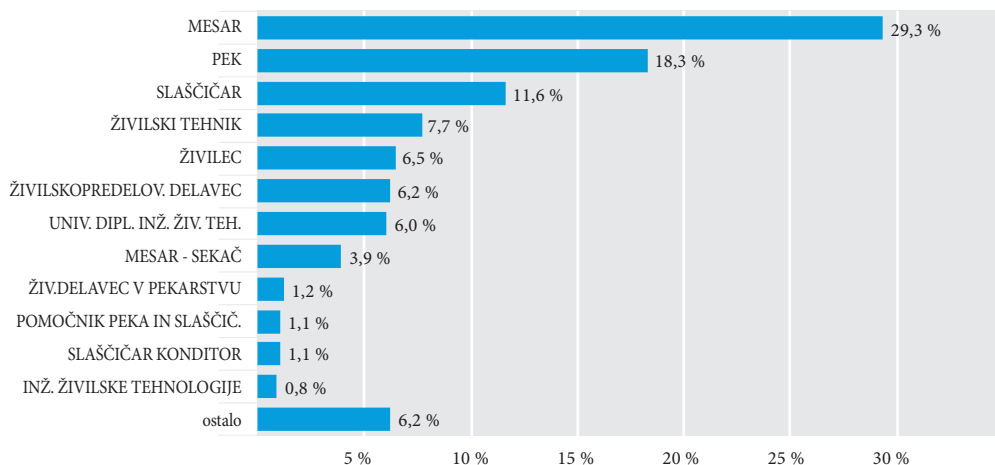
2.16.1 Značilnosti povpraševanja

V analiziranem obdobju so delodajalci največ povpraševali po kadru s triletno poklicno izobrazbo, in sicer po nazivih izobrazbe *mesar, pek in slaščičar*.

Tabela 127: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **živilstvo**, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
40525 MESAR	1.662	29,3	78,9
40512 PEK	1.038	18,3	82,7
40514 SLAŠČIČAR	657	11,6	80,4
50501 ŽIVILSKI TEHNIK	437	7,7	77,8
40500 ŽIVILEC	366	6,5	92,9
10501 ŽIVILSKOPREDELOVALNI DELAVEC	353	6,2	97,2
70501 UNIV. DIPL. INŽ. ŽIV. TEH.	340	6,0	75,0
40521 MESAR-SEKAČ	221	3,9	81,0
20511 ŽIV. DELAVEC V PEKARSTVU	68	1,2	94,1
20515 POMOČNIK PEKA IN SLAŠČIČ.	61	1,1	88,5
40518 SLAŠČIČAR KONDITOR	60	1,1	95,0
60501 INŽ. ŽIVILSKE TEHNOLOGIJE	48	0,8	75,0
ostalo	353	6,2	78,8
Skupaj	5.664	100,0	82,0

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 31: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **živilstvo**, obdobje 2009–2012

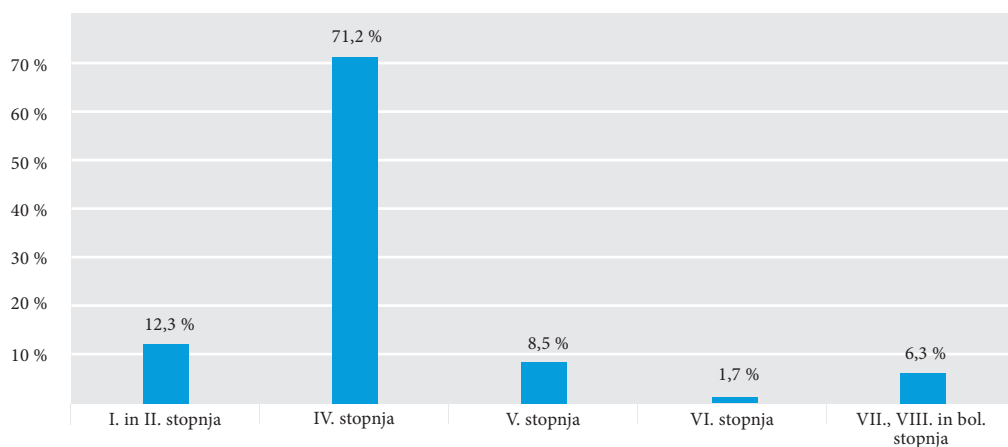
Vir: ZRSZ, baza PDM

Na strokovnem področju živilstvo je prevladovalo povpraševanje delodajalcev po zaposlitvi delavcev s triletno poklicno izobrazbo.

Tabela 128: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **živilstvo** po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve, obdobje 2009–2012

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II.	694	12,3	91,8
IV.	4.034	71,2	81,7
V.	481	8,5	76,3
VI.	97	1,7	75,3
VII., VIII. in bol. stopnja	358	6,3	75,7
Skupaj	5.664	100,0	82,0

Vir: ZRSZ, baza PDM

Slika 32: Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s področja **živilstvo** po stopnjah izobrazbe, obdobje 2009–2012

2.16.2 Povezanost med izobrazbo, dejavnostjo delodajalcev in poklicem

Pri nazivih *mesar*, *pek* in *slaščičar* je povezanost s poklici visoka.

Tabela 129: Struktura povpraševanja po izobrazbi **mesar** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
10.1	Proizvodnja mesa in mesnih izdelkov	753	45,3	69,3
47.1	Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	481	28,9	95,4
47.2	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z živili, s pijačami in tobačnimi izdelki	143	8,6	60,1
78.2	Posredovanje začasne delovne sile	113	6,8	88,5
ostalo		172	10,3	83,7
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7511	Mesarji ipd.	1.530	92,1	79,1
5223	Prodajalci	45	2,7	73,3
ostalo		87	5,2	78,2
Skupaj		1.662	100,0	78,9

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 130: Struktura povpraševanja po izobrazbi **pek** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
10.7	Proizvodnja pekarskih izdelkov in testenin	529	51,0	76,4
47.1	Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	135	13,0	95,6
56.1	Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	123	11,8	82,9
78.2	Posredovanje začasne delovne sile	51	4,9	96,1
47.2	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z živili, s pijačami in tobačnimi izdelki	50	4,8	94,0
ostalo		150	14,5	84,7
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7512	Peki, slaščičarji ipd.	890	85,7	82,2
9411	Pripravljavci hitre hrane	50	4,8	86,0
ostalo		98	9,4	84,7
Skupaj		1.038	100,0	82,7

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tabela 131: Struktura povpraševanja po izobrazbi **slaščičar** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
10.7	Proizvodnja pekarskih izdelkov in testenin	177	26,9	79,7
56.1	Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	164	25,0	76,8
55.1	Dejavnost hotelov in podobnih nastanitvenih obratov	84	12,8	86,9
47.1	Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	50	7,6	86,0
ostalo		182	27,7	79,7
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
7512	Peki, slaščičarji ipd.	596	90,7	79,7
ostalo		61	9,3	86,9
Skupaj		657	100,0	80,4

Vir: ZRSZ, baza PDM

Živilske tehnike so delodajalci zaposlovali najpogostejše v poklicni skupini *tehniki za kemijsko, živilsko tehnologijo ipd.*, pa tudi v poklicni skupini *peki, slaščičarji ter mesarji*. Največ delodajalcev je prihajalo iz dejavnosti *proizvodnja mesa in mesnih izdelkov* ter *proizvodnja pekarskih izdelkov in testenin*.

Tabela 132: Struktura povpraševanja po izobrazbi **živilski tehnik** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
10.1	Proizvodnja mesa in mesnih izdelkov	86	19,7	58,1
10.7	Proizvodnja pekarskih izdelkov in testenin	63	14,4	60,3
47.1	Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	31	7,1	100,0
ostalo		257	58,8	86,0
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
3116	Tehniki za kemijsko, živilsko tehnologijo ipd.	58	13,3	79,3
7512	Peki, slaščičarji ipd.	41	9,4	68,3
7511	Mesarji ipd.	39	8,9	43,6
9329	Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	37	8,5	91,9
4321	Skladiščniki in uradniki za nabavo in prodajo	26	5,9	92,3
ostalo		236	54,0	80,9
Skupaj		437	100,0	77,8

Vir: ZRSZ, baza PDM

Izobraževalni program *živilec* se sicer ne izvaja, vendar so ti profili še vedno zanimivi za delodajalce, po njih so največ povpraševali delodajalci iz dejavnosti *proizvodnja mesa in mesnih izdelkov*. Delodajalci so *živilce* zaposlovali predvsem v poklicni skupini *delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih*.

Tabela 133: Struktura povpraševanja po izobrazbi **živilec** glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
10.1	Proizvodnja mesa in mesnih izdelkov	152	41,5	97,4
10.7	Proizvodnja pekarskih izdelkov in testenin	61	16,7	86,9
10.5	Predelava mleka	35	9,6	100,0
10.8	Proizvodnja drugih prehrabnih izdelkov	30	8,2	100,0
ostalo		88	24,0	84,1
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
9329	Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	164	44,8	98,2
7512	Peki, slaščičarji ipd.	48	13,1	81,3
8160	Upravitelji strojev za proizvodnjo prehrabnih in podobnih izdelkov	28	7,7	92,9
ostalo		126	34,4	90,5
Skupaj		366	100,0	92,9

Vir: ZRSZ, baza PDM

Tudi po *živilskopredelovalnih delavcih* so največkrat povpraševali delodajalci iz dejavnosti *proizvodnje mesa in mesnih izdelkov*. Zaposlovali so jih predvsem v poklicni skupini *delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih*.

Tabela 134: Struktura povpraševanja po izobrazbi živilskopredelovalni delavec glede na prevladujočo dejavnost delodajalca, poklic in trajanje zaposlitve, obdobje 2009–2012

Dejavnost delodajalca (SKD)		N	Delež v %	Določen čas v %
10.1	Proizvodnja mesa in mesnih izdelkov	198	56,1	97,0
78.3	Druga oskrba s človeškimi viri	61	17,3	100,0
ostalo		94	26,6	95,7
Poklic (SKP)		N	Delež v %	Določen čas v %
9329	Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	198	56,1	97,5
7512	Peki, slaščičarji ipd.	72	20,4	100,0
ostalo		83	23,5	94,0
Skupaj		353	100,0	97,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

3

*Povpraševanje
delodajalcev
po nazivih,
pridobljenih v
sistemu nacionalnih
poklicnih
kvalifikacij (NPK)*

Prvi certifikati so bili izdani leta 2002, in sicer za nacionalno poklicno kvalifikacijo *prevoz nevarnega blaga*, naslednje leto za *socialnega oskrbovalca* in tako naprej vse do danes, ko imamo izdelanih že 263 različnih katalogov za potrjevanje in preverjanje NPK.

Kmalu po uvedbi sistema NPK je ZRSZ v obrazec za prijavo prostega mesta delovnega mesta vnesel možnost, da delodajalci opredelijo NPK kot pogoj za zaposlitev, in sicer kot samostojen pogoj ali v kombinaciji s strokovnim nazivom, pridobljenim v rednem izobraževanju. Ta podatek iz baze PDM omogoča spremljanje potreb po zaposlovanju imetnikov certifikatov o nacionalni poklicni kvalifikaciji, hkrati pa nam prinaša tudi informacijo, koliko delodajalci določen NPK poznajo in uporabljajo v postopkih rekrutacije delavcev. Spodnji analitični oz. tabelarni pregled nam omogoča preveriti, v kolikšni meri se uresničuje eden od ciljev uvažanja certifikatnega sistema pri nas. Gre za tisti cilj, po katerem naj bi certifikatni sistem iskalcem zaposlitve olajšal prehode med delovnimi mesti na način transparentnega priznavanja njihovih pridobljenih znanj in izkušenj, delodajalcem pa pridobivanje ustreznih delavcev.

V spodnji tabeli prikazujemo pregled vseh povpraševanj delodajalcev po nacionalnih poklicnih kvalifikacijah za obdobje 2009–2012. Število povpraševanj tako obsega skupno število NPK, navedenih ali kot samostojen izobrazben pogoj ali v kombinaciji z navedbo strokovne izobrazbe. Tabelo smo opremili še s podatkom o številu vseh podeljenih certifikatov v obdobju 2003–2012⁵, pridobljenim iz uradnih evidenc, ter z indeksom med številom povpraševanj po NPK ter številom podeljenih certifikatov. Indeks je v pomoč pri prepoznavanju NPK, ki so pomembneje vključeni v povezovanje ponudbe in povpraševanja v postopkih iskanja delavcev. Čim višji je, tem bolj je posamezen NPK vključen v postopke iskanja delavcev. Ob tem velja dodati, da je takšna interpretacija indeksa smiselna le, če imamo v prvi koloni večje število povpraševanj, kar je po naši oceni vsaj 50 ali več.

Podatki v tabeli kažejo, da se v več kot 50 prostih delovnih mestih pojavlja samo 24 nazivov NPK, vsi ostali se v povpraševanju pojavljajo manj pogosto, večinoma celo v simbolnih številkah. Če se omejimo na teh 24, izstopajo tisti, ki jih že več let povezujemo s poklicnimi deficiti na trgu dela (npr. vozniki, različni izvajalci gradbenih del, varilci, tesarji ipd.), med njimi pa tudi NPK, ki se v povpraševanju izraziteje pojavljajo zaradi zahtev, ki izhajajo iz regulacije poklicev (npr. varnostnik, romski pomočnik). Med prvimi 24 najdemo tudi take, ki so nastali kot potreba delodajalcev po urejanju njihovih internih kvalifikacijskih sistemov za že zaposlene (npr. proizvodni procesničar v farmacevtski industriji, varnostni menedžer), ter take, ki pogosteje kot v najemno delovno razmerje vodijo v samozaposlitev (npr. maser).

Predstavljen pregled je prvi poskus analitičnega prikazovanja povpraševanja delodajalcev po nacionalnih poklicnih kvalifikacijah iz podatkovnih baz ZRSZ in je osnova za nadaljnje raziskovanje o ustreznosti in težavah posameznih NPK na trgu dela.

V zvezi s spodnjo tabelo dolgujemo še pojasnilo, ker pri vseh NPK ni naveden podatek o številu podeljenih certifikatov (označeno z *). Najpogostejši razlog, da nimamo podatka o podeljenih certifikatih je ta, da za posamezne NPK ni registriranih izvajalcev za postopke izvajanja usposabljanj oz. preverjanja in potrjevanja.

5 Treba je opozoriti, da so v podatkih o številu podeljenih certifikatov določena odstopanja, ker aplikacija za spremljanje podatkov o podeljenih certifikatih do leta 2009 ni bila obvezna, po tem datumu so bili sicer izvajalci dolžni uvoziti podatke za nazaj, vendar tega niso izvedli vsi. Od leta 2011 vsi izvajalci podeljujejo certifikate NPK z uporabo aplikacije NRP, kar omogoča natančnejši pregled podeljevanja certifikatov.

Tabela 135: Povpraševanje po nazivih NPK, ki so jih delodajalci navedli med pogoji za zaposlitev v obdobju 2009–2012, ter število vseh podeljenih NPK v obdobju 2003–2012

NPK šifra	NPK naziv	Število povpraševanj po NPK	Delež v %	Podeljeni certifikati 2003–2012	Indeks
8400.002.4.1	Voznik/voznica v cestnem prometu	10.543	44,7	11325	93,1
8610.002.4.1	Varnostnik/varnostnica	7.221	30,6	6987	103,3
5820.009.3.1	Izvajalec/izvajalka zidanja in ometavanja	1.971	8,4	6658	29,6
5820.010.3.1	Izvajalec/izvajalka betonskih del	541	2,3	1078	50,2
2150.006.5.1	Zidar, restavratorski sodelavec/zidarka, restavratorska sodelavka	436	1,9	*	*
5210.003.4.1	TIG varilec/varilka	242	1,0	134	180,6
7620.001.4.1	Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu	237	1,0	1340	17,7
8610.005.5.1	Varnostni tehnik/varnostna tehnica	177	,8	405	43,7
8150.001.5.1	Maser/maserka	116	,5	2001	5,8
2150.007.5.1	Tesar/tesarka, restavratorski sodelavec/restavratorska sodelavka	112	,5	*	*
8610.001.3.1	Varnostnik čuvaj/varnostnica čuvajka	101	,4	308	32,8
5210.004.4.1	MIG/MAG varilec/varilka	96	,4	162	59,3
5210.006.3.1	Upravljalavec/upravljavka strojev v proizvodnji	89	,4	94	94,7
7270.007.4.1	Proizvodni procesničar/proizvodna procesničarka v farmacevtski industriji	88	,4	645	13,6
6230.002.4.1	Gozdarski sekač/gozdarska sekačica	86	,4	834	10,3
5820.011.3.1	Izvajalec/izvajalka del nizkih gradenj	78	,3	10	780,0
8610.008.5.1	Operater/operaterka varnostno nadzornega centra	77	,3	320	24,1
2150.009.5.1	Krovec-klepar, restavratorski sodelavec/krovka-kleparka, restavratorska sodelavka	73	,3	*	*
5210.002.4.1	Ročno obločni/obločna varilec/varilka	73	,3	23	317,4
2150.011.5.1	Mizar, restavratorski sodelavec/mizarka, restavratorska sodelavka	69	,3	2	34.50,0
8610.007.6.1	Varnostnik telesni stražar/varnostnica telesna stražarka	65	,3	79	82,3
8610.006.6.1	Varnostni menedžer/varnostna menedžerka	61	,3	653	9,3
1460.006.5.1	Romski pomočnik/romska pomočnica	52	,2	31	167,7
3400.005.6.1	Vodja projekta	51	,2	205	24,9
2150.010.5.1	Slikopleskar-črkoslikar, restavratorski sodelavec/slikopleskarka-črkoslikarka, restavratorska sodelavka	42	,2	*	*

NPK šifra	NPK naziv	Število povpraševanj po NPK	Delež v %	Podeljeni certifikati 2003–2012	Indeks
8400.014.3.1	Viličarist/viličaristka	39	,2	*	*
8610.009.6.1	Pooblaščen inženir/pooblaščen inženirka varnostnih sistemov	38	,2	65	58,5
8150.005.4.1	Maniker/manikerka	37	,2	487	7,6
8400.003.6.1	Odgovorna oseba v cestnem prometu	37	,2	*	*
12746281	Posrednik/posrednica za nepremičnine	36	,2	417	8,6
5430.001.3.1	Upravlavec/upravljavka procesnih strojev za predelavo nekovinskih rudnin	34	,1	71	47,9
8110.004.3.1	Pomočnik/pomočnica kuharja/kuharice	33	,1	124	26,6
8610.003.5.1	Varnostnik nadzornik/varnostnica nadzornica	29	,1	180	16,1
5210.001.4.1	Plamenski varilec/plamenska varilka in spajkalec/spajkalka	28	,1	9	311,1
8140.002.3.1	Čistilec/čistilka prostorov	27	,1	1	2.700,0
6210.012.4.1	Zelenjadar/zelenjadarica	27	,1	1	2.700,0
8140.003.4.1	Hišnik/hišnica	26	,1	29	89,7
8110.001.5.1	Dietni kuhar/dietna kuharica	24	,1	102	23,5
8630.004.4.1	Voznik oklepnega vozila/voznica oklepnega vozila	24	,1	10	240,0
8150.002.5.1	Pediker/pedikerka	20	,1	493	4,1
3440.002.6.1	Računovodja/računovodkinja za manjše družbe, samostojne podjetnike in zavode	20	,1	189	10,6
5820.025.4.1	Asfalter/asfalterka	19	,1	41	46,3
5220.003.5.1	Stikalničar/stikalničarka v elektroenergetiki	18	,1	*	*
8110.006.3.1	Pomočnik/pomočnica natakara/ natakarice	16	,1	5	320,0
8110.008.5.1	Barman/barmanika	15	,1	*	*
7230.001.4.1	Bolničar/bolničarka v zdravstvenem zavodu	15	,1	*	*
8400.004.4.1	Operater/operaterka pri prevozu nevarnega blaga	15	,1	408	3,7
6210.008.4.1	Poljedelec/poljedelka	14	,1	113	12,4
7270.003.4.1	Procesničar/procesničarka v proizvodnji farmacevtskih učinkovin	14	,1	89	15,7
6230.003.4.1	Gozdarski traktorist/gozdarska traktoristka	13	,1	511	2,5

NPK šifra	NPK naziv	Število povpraševanj po NPK	Delež v %	Podeljeni certifikati 2003–2012	Indeks
10326421	Predelovalec/predelovalka mesa na tradicionalen način	13	,1	558	2,3
5200.001.5.1	Skrbnik/skrbnica procesnih naprav-mehatronik/mehatroničarka	12	,1	55	21,8
4810.002.6.1	Strokovni sodelavec/strokovna sodelavka za računalniške sisteme in omrežja	12	,1	*	*
5210.007.3.1	Pomočnik/pomočnica vzdrževalca v proizvodnji	11	,0	22	50,0
7270.002.4.1	Procesničar/procesničarka v logistiki farmacevtske industrije	11	,0	75	14,7
5210.005.5.1	Operater/operaterka na CNC-stroju	10	,0	180	5,6
5820.026.4.1	Polagalec/polagalka talnih oblog	10	,0	15	66,7
5250.001.3.1	Vzdrževalec/vzdrževalka pnevmatik in vulkanizer/vulkanizerka	10	,0	*	*
5820.003.4.1	Cestni preglednik/cestna preglednica	9	,0	446	2,0
6220.013.5.1	Oblikovalec in urejevalec/oblikovalka in urejevalka okolja z rastlinami	9	,0	*	*
4810.003.6.1	Strokovni sodelavec/strokovna sodelavka za programske aplikacije in podatkovne baze	9	,0	*	*
3440.004.5.1	Knjigovodja/knjigovodkinja	8	,0	95	8,4
3400.004.5.1	Vodja projektne naloge	8	,0	2	400,0
5820.002.2.1	Vzdrževalec/vzdrževalka cest	8	,0	886	0,9
7260.001.5.1	Refleksoterapevt/refleksoterapevtka	7	,0	497	1,4
7240.001.5.1	Zobozdravstveni asistent/zobozdravstvena asistentka	7	,0	148	4,7
2130.014.6.1	Oblikovalec/oblikovalka zvoka	6	,0	119	5,0
3210.001.6.1	Radijski napovedovalec moderator/radijska napovedovalka moderatorka	6	,0	88	6,8
8400.024.6.1	Varnostni svetovalec/varnostna svetovalka za prevoz nevarnega blaga	6	,0	174	3,4
4810.005.4.1	Vzdrževalec/vzdrževalka računalniške strojne opreme	6	,0	27	22,2
2130.010.6.1	Oblikovalec osvetljave/oblikovalka osvetljave	5	,0	57	8,8
7620.003.5.1	Delovni inštruktor/delovna inštruktorica	4	,0	183	2,2
4810.001.5.1	Izdelovalec/izdelovalka spletnih strani	4	,0	104	3,8
2130.008.5.1	Operater/operaterka multimedijskih naprav	4	,0	*	*
8400.011.5.1	Skladiščnik/skladiščnica v logistiki	4	,0	*	*

NPK šifra	NPK naziv	Število povpraševanj po NPK	Delež v %	Podeljeni certifikati 2003–2012	Indeks
7620.002.6.1	Tolmač/tolmačica slovenskega znakovnega jezika	4	,0	*	*
2150.004.4.1	Čipkar/čipkarica	3	,0	4	75,0
6626356011	Sobar /sobarica	3	,0	*	*
5420.001.3.1	Tekstilni konfektionar/tekstilna konfektionarka	3	,0	*	*
6210.021.4.1	Čebelar/čebelarka	2	,0	411	0,5
6230.001.4.1	Gozdarski gojitelj/gozdarska gojiteljica	2	,0	406	0,5
5410.009.3.1	Izdelovalec/izdelovalka kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalen način	2	,0	497	0,4
2150.005.5.1	Kamnosek, restavratorski sodelavec/kamnosekinja, restavratorska sodelavka	2	,0	*	*
2130.016.6.1	Montažer/montažerka slike in zvoka	2	,0	46	4,3
2130.012.6.1	Organizator/organizatorka produkcije medijskih vsebin	2	,0	29	6,9
4810.006.5.1	Skrbnik/skrbnica informacijske in komunikacijske opreme	2	,0	*	*
8400.012.5.1	Špediter/špediterka	2	,0	*	*
2086731011	Tehnični realizator/tehnična realizatorka medijskih vsebin	2	,0	14	14,3
7250.001.6.1	Zdravstveni reševalec/zdravstvena reševalka	2	,0	198	1,0
2130.025.5.1	Asistent kamere/asistentka kamere	1	,0	7	14,3
5220.002.6.1	Dispečer/dispečerka v centru vodenja elektroenergetskega sistema (ES)	1	,0	*	*
2140.004.5.1	Modni stilist/modna stilistka	1	,0	33	3,0
2130.007.5.1	Oblikovalec/oblikovalka spletnih strani	1	,0	112	0,9
7250.002.6.1	Ortopedski tehnolog/ortopedska tehnologinja	1	,0	43	2,3
2130.009.5.1	Osvetljevalec/osvetljevalka	1	,0	5	20,0
6220.004.4.1	Parkovni vrtnar/parkovna vrtnarica	1	,0	*	*
43172051	Pomočnik/pomočnica čistilca/čistilke prostorov	1	,0	76	1,3
8140.004.3.1	Pomožni vzdrževalec/pomožna vzdrževalka tekstilij	1	,0	*	*
2150.016.4.1	Rezbar/rezbarka	1	,0	16	6,3
1460.005.5.1	Romski koordinator/romska koordinatorica	1	,0	1	100,0
8110.011.6.1	Strokovni svetovalec/strokovna svetovalka za hrano in pijačo (food and beverage menedžer/menedžerka)	1	,0	*	*

NPK šifra	NPK naziv	Število povpraševanj po NPK	Delež v %	Podeljeni certifikati 2003–2012	Indeks
8120.001.5.1	Turistični animator/turistična animatorka	1	,0	43	2,3
8120.003.5.1	Turistični informator/turistična informatorka	1	,0	19	5,3
7270.006.3.1	Upravljavac/upravljavka v farmacevtski industriji	1	,0	155	0,6
8500.003.4.1	Upravljavac/upravljavka strojev in naprav za ravnanje z odpadki	1	,0	*	*
8110.014.6.1	Vodja hotelske recepcije	1	,0	*	*
6220.005.4.1	Vrtnar pridelovalec/vrtnarica pridelovalka	1	,0	*	*
4810.008.4.1	Vzdrževalec/vzdrževalka programske opreme	1	,0	*	*
8140.005.4.1	Vzdrževalec/vzdrževalka tekstilij	1	,0	13	7,7
Skupaj		23.567	100,0	42.498	55,5

Vir: ZRSZ, baza PDM

4

*Glavne ugotovitve
analiz strokovnih
področij*

4.1 Glavne ugotovitve z vidika obsega in značilnosti povpraševanja

- Tako rekoč za vsa predstavljena strokovna področja je značilno, da so delodajalci v največjem obsegu želeli zaposliti delavce s srednjo poklicno izobrazbo. Ta trend je še posebej izrazit na področju gostinstva in turizma, gradbeništva in geodezije, prometa in logistike, živilstva ter strojništva.
- Pregled nazivov izobrazbe znotraj zgoraj omenjenih strokovnih področij, po katerih je bilo povpraševanje izrazito veliko, kaže, da gre za kader, ki je na trgu dela že več let deficitaren. To so: elektroinstalater, elektromehanik, kuhar, natakhar, zidar, tesar, slikopleskar, železokrivec, vrtnar, mizar, voznik, mesar, pek, slaščičar, ključavničar ipd.
- Na delovnih mestih, ki sodijo v poklicne skupine, v katerih je sicer zahtevnost dela opredeljena s srednjo poklicno izobrazbo, delodajalci pogosto zaposlujejo osebe s srednjo strokovno oz. tehnično izobrazbo (npr. elektrotehniki se zaposlujejo v poklicni skupini elektromehaniki, gostinski tehniki in gostinsko-turistični tehniki v poklicni skupini natakharji, lesarski tehniki v poklicni skupini mizarji itd.). Razloga sta lahko dva, in sicer že prej omenjeni primanjkljaji na trgu dela in/ali pričakovanja delodajalcev, da bo bolj izobražen kader ustrežnejši z vidika zahtevnosti izvajanja poklicnih nalog.
- Zaradi tehnoloških in drugih sprememb ter zahtev delodajalcev se izobraževalni programi posodabljajo ali na novo načrtujejo; ob tem se praviloma opredeljujejo tudi novi ali spremenjeni nazivi, ki jih udeleženci pridobijo po zaključku izobraževanja. Na trgu dela se tako nahajajo delavci, usposobljeni za isto ali podobno poklicno delo, a le-to izkazujejo z različnimi strokovnimi nazivi (npr. kmetijski tehnik, kmetijsko podjetniški tehnik; vrtnarski tehnik, hortikulturni tehnik; rudarski tehnik, geotehnik itd.). Analiza kaže, da delodajalci pri iskanju delavcev še vedno uporabljajo uveljavljene (tradicionalne) strokovne nazive, zelo verjetno zato, ker zanje vedo, katero vrsto znanj in veščin obsegajo. Zato se postavlja vprašanje, kdaj in v katerih primerih obstajajo resnični vsebinski razlogi za nove programe in nove nazive ter v katerih primerih je ustrezneje ohraniti že uveljavljene nazive, četudi je program treba posodobiti in spremeniti. Na mestu je tudi vprašanje, ali nazivi izobrazbe dejansko odražajo vsebino poklicnih standardov. Kako poskrbeti, da bodo delodajalci informirani o novih programih in nazivih ter v čem se le-ti razlikujejo od predhodnih oz. sorodnih. Prepoznavnost vsebine znanj, veščin in kompetenc skozi izobrazbene nazive je na trgu dela zelo pomembna. Inflacija sorodnih programov in nazivov lahko vodi tudi do tega, da delodajalci novih nazivov pri kandidatih za zaposlitev ne prepoznavajo kot zanje ustreznih, posredovalci zaposlitev pa lahko iz istega razloga spregledajo kandidate, ki bi jih sicer morali vključiti v nabor za posredovanje delodajalcu. Vse to negativno vpliva na transparentnost trga dela in pogoje za učinkovito povezovanje ponudbe in povpraševanja.
- Analiza prav tako kaže, da delodajalci izkazujejo povpraševanje po izobraževalnih programih oz. nazivih, ki več ne obstajajo (npr. lesar, skladiščnik, izobraževalni programi na strokovnem področju metalurgije, ekonomsko-komercialni tehnik, komercialist, keramik, živilec, ključavničar, natakhar, kuhar itd.). Zato se zdi tudi v tem primeru relevantno vprašanje, ali podobni izobraževalni programi, ki se izvajajo, ustrezno nadomeščajo ugasle oz. opuščene (npr. gastronom hotelir/predhodna programa natakhar, kuhar; ali višješolski program ekonomist (VSŠ)/predhodni

program komercialist v poklicu komercialni zastopnik za prodajo itd.). To so pomembna sporočila analize, na podlagi katerih bi kazalo ponovno preučiti trg dela z vidika potreb po izobraževalnih programih, ki se več ne izvajajo.

- Na drugi strani imamo izobraževalne programe, po katerih ni povpraševanja oz. ga je zelo malo (medijski tehnik, geodetski tehnik, računalničar itd.). Zato bi kazalo preveriti, ali gre za izobraževalne programe, katerih vsebina ni naravnana na potrebe delodajalcev oz. ali le-ti ne odražajo njihovih potreb. Podrobnejša proučitev tega vprašanja bi bila potrebna za argumentirano odločanje o tem, v kakšnem obsegu in ali sploh jih še izvajati.
- V poklicih, za katere se praviloma zahteva visoka strokovna izobrazba, delodajalci pogosto zaposlujejo kader s srednjo strokovno oz. tehnično izobrazbo (v poklicni skupini grafični in multimedijski oblikovalci se zaposlujejo grafični tehniki, v poklicni skupini programerji računalniških aplikacij se zaposlujejo računalniški tehniki). Sklepamo, da gre v teh primerih za zaposlovanje oseb, ki sicer ne izkazujejo ustrezne formalne izobrazbe, imajo pa znanja, pridobljena na podlagi formalnih in neformalnih delovnih izkušenj, ki bi bile primerne za priznavanje v okviru sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij.
- Treba je omeniti še posebnost strokovnega področja poslovanje in uprava. Delodajalci na tem področju najbolj povprašujejo po prodajalcih in ekonomskih tehnikih. Gre za izobrazbi, za kateri je značilno veliko povpraševanje in velika ponudba. Za tako imenovane velike poklicne trge velja, da je povpraševanje veliko, a je velika tudi ponudba in konkurenca med iskalci zaposlitve. V primeru velikih trgov dela je pomembno, da za realno oceno potreb trga dela upoštevamo obseg povpraševanja in ponudbe ter specifične dejavnike, ki lahko vplivajo na obseg povpraševanja (razloge za veliko povpraševanje po prodajalcih je npr. iskati tudi v veliki fluktuaciji na tem poklicnem področju, ki je posledica težjih delovnih pogojev in slabše plačanih delovnih mest).

4.2 Glavne ugotovitve za posamezna strokovna področja, kakor izhajajo iz značilnih povezav med izobrazbenimi nazivi, dejavnostmi delodajalcev in poklici

- O visoki povezanosti vseh treh atributov govorimo, kadar se posamezen naziv izobrazbe stabilno pojavlja kot zaželena izobrazba pretežno v eni ali več sorodnih dejavnostih in v enem ali zgolj nekaj poklicih. Takšen primer najdemo v strokovnem področju grafika in mediji, kjer se povpraševanje po izobrazbenih nazivih grafičar, tiskar za tisk s ploskve pa tudi grafični tehnik skoncentrirano pojavlja v dejavnosti tiskarstva in z njim povezanimi storitvami ter znotraj poklicne skupine tiskarji. V tej zvezi velja omeniti še izobraževalne nazive v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju na področju elektrotehnike, s katerimi se osebe v pomembnem obsegu zaposlujejo v poklicu elektroinštalater in elektromehanik pri delodajalcih, ki se razvrščajo v dejavnost inštaliranja pri gradnjah. Visoka povezanost izobrazbe, dejavnosti delodajalca in poklica je značilna še za strokovno področje gostinstvo in turizem, gradbeništvo in geodezija, računalništvo, tekstil in usnjarstvo ter živilstvo.

- Za strokovno področje rudarstvo in geologija je značilna visoka povezanost izobrazbe in poklica, medtem ko je dejavnost zaposlitve zelo razpršena. Rudarji pa tudi rudarski tehniki se zaposlujejo v dejavnosti pridobivanja premoga, v gradbeništvu za nizke in visoke gradnje in v dejavnosti obdelave kovin. Omenimo lahko še področje strojništva, tu se ključavničarji največkrat zaposlujejo kot orodjarji, vendar v različnih dejavnostih, in sicer od proizvodnje gradbenih kovinskih izdelkov in mehanske obdelave kovin do montaže industrijskih strojev in naprav, krovstva in drugih specializiranih gradbenih del ter gradnje stanovanjskih in nestanovanjskih stavb. Enako velja za oblikovalce kovin in obdelovalce kovin, strojne mehanike in orodjarje. V strokovno področje poslovanje in uprava sodi srednja poklicna izobrazba administrator, za katero je značilna zgoščena zaposljivost v poklicni skupini tajniki, dejavnosti delodajalca pa segajo na zelo različna področja.
- Omeniti je treba področje kmetijstva in hortikulture, tu se kmetijski tehniki in cvetličarji, veliko manj pa vrtnarji, v pomembnem obsegu zaposlujejo kot prodajalci v trgovini na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki.
- Na strokovnem področju promet in logistika opazamo veliko povpraševanje po voznikih v dejavnosti cestni tovarni promet in selitvena dejavnost, delodajalci jih zaposlujejo predvsem kot voznike težkih tovornjakov in vlačilcev v mednarodnem prometu, kjer že več let beležimo izrazit primanjkljaj na trgu dela. Gre za zelo specifičen poklic, ki od zaposlenih zahteva dodatna specifična znanja in kompetence (npr. znanje jezikov, medkulturne kompetence); slednje so zelo pomembne za odpravo ozkega grla na področju mednarodne špedicije.
- Ko govorimo o nazivih izobrazbe z veliko zaposlitveno razpršenostjo med različnimi dejavnostmi in različnimi poklici, je treba omeniti strokovno področje poslovanje, uprava in trgovina ter znotraj tega nazive ekonomski tehnik, ekonomsko komercialni tehnik in ekonomist (VSŠ). Dejavnosti, v katerih se zaposlujejo, segajo na področje računovodstva, knjigovodstva in revizije, zavarovalništva, denarnega posredništva, trgovine, cestnega tovarnega prometa in telekomunikacij. Osebe s temi izobrazbami se zaposlujejo kot tajniki in poslovni sekretarji, komercialni zastopniki za prodajo in menedžerji za trženje in prodajo, uradniki, strokovni sodelavci in strokovnjaki v računovodstvu, zavarovalni zastopniki in zavarovalni posredniki, prodajalci in trgovski poslovodje, ekonomisti itd. Visoka razpršenost dejavnosti in poklicev nakazuje veliko potrebo po različnih strokovnih znanjih in širšem naboru poklicno specifičnih in poklicno prenosljivih kompetenc, ki omogočajo lažje in hitreje prilagajanje na zelo različne delovne situacije. Na področju gostinstva in turizma je podoben primer turistični tehnik, po katerem povprašujejo delodajalci iz dejavnosti hotelov, dejavnosti potovalnih agencij in trgovine. Zaposlujejo se kot receptorji v hotelih in podobnih turističnih objektih, kot referenti v turističnih in potovalnih agencijah, kot komercialni zastopniki za prodajo in turistični vodniki.
- Posebej bi izpostavili strokovno področje mehatronike, relativno mlado področje poklicnega in strokovnega izobraževanja, ki je nastalo iz tradicionalno že uveljavljenih področij elektronike, mehanike in informatike. Čeprav podatki ne izkazujejo velikega povpraševanja, pa lahko iz njih razberemo, da po mehatroniki povprašujejo delodajalci iz vseh treh zgoraj omenjenih področij, kar kaže, da se ta izobrazbeni profil poklicno uspešno uveljavlja.
- Izpostaviti velja še zaposlovanje v dejavnosti posredovanje začasne delovne sile. Gre za agencije, ki se ukvarjajo z zaposlovanjem in posojanjem kadra podjetjem in organizacijam. Agencije zaposlujejo pretežno kader, po katerem je veliko povpraševanje, ponudba na trgu pa je skromna.

Ozka grla na strani ponudbe torej delodajalci odpravljajo tudi v sodelovanju z agencijami, pri čemer izstopajo preoblikovalci in metalurški tehniki, mizarji, varilci, oblikovalci kovin, strojniki, orodjarji.

- Kot že omenjeno, prinaša publikacija posebno poglavje o vključenosti posameznih nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK) v aktualno povpraševanje v obdobju 2009–2012. Podatki kažejo, da delodajalci v kriterije iskanja delavcev vključujejo tudi NPK, vendar v manjši meri kot bi pričakovali. Razbrati je, da NPK uporabljajo predvsem pri iskanju delavcev za deficitarna poklicna področja, med katerimi izstopajo tista, za katera je priliv iz poklicnega izobraževanja že dolgo premajhen ali pa je povsem usahnil (npr. gradbeništvo). Na uporabo NPK v povpraševanju po delavcih vpliva tudi zakonska regulacija poklicev ter postopno uveljavljanje NPK, ki so sicer nastali kot prenos posameznih internih kvalifikacijskih standardov podjetij in organizacij v nacionalni certifikatni sistem.

• • •

Za zaključek smo dolžni povedati še nekaj več o samem podatkovnem viru za spremljanje aktualnega povpraševanja, tj. o bazi prostih delovnih mest (PDM), brez katere ne bi bilo pričujoče niti njej predhodne podobne publikacije CPI. Kot smo zapisali že na začetku tega prispevka, so podatki o prostih delovnih mestih ključni podatkovni vir za sistematično spremljanje povpraševalske strani trga dela, za argumentirano, racionalno in pravočasno usklajevanje ponudbe in povpraševanja v okviru izobraževalne in zaposlovalne politike ter za napovedovanje prihodnjih trendov, ki zahtevajo strateško razvojno načrtovanje in ukrepanje. Ključna kakovost baze prostih delovnih mest je bila – do srede aprila 2013 – njena celovitost in podatkovna popolnost. Temeljila je na zakonski obveznosti delodajalcev, da svoja prosta delovna mesta prijavijo zavodu za zaposlovanje. Takšna zakonska ureditev je omogočila celovit, a hkrati podroben vpogled v vse strukturne značilnosti povpraševanja v dolgoletni časovni seriji (poklici prostih delovnih mest, dejavnost delodajalcev, pogoji in kriteriji iskanja in rekrutiranja delavcev, vrste in tipi prihodnjih zaposlitev itd.). Analitični in spoznavni potencial baze PDM sta – v strokovno podporo izvajanja svojih operativnih nalog – izkoriščala ZRSZ in CPI, za širše sistematično spremljanje, razumevanje in napovedovanje trga dela pa tega podatkovnega potenciala država ni izkoriščala. Zelo verjetno je, da ta potencial s strani vladnih resorjev ni bil niti prepoznan, saj se je obveznost prijavljanja prostih delovnih mest v novi delovni zakonodaji ukinila prav na željo in pobudo ministrstva za delo. Od uveljavitve sprememb Zakona o urejanju trga dela v aprilu 2013 delodajalci iz privatnega sektorja svojih prostih delovnih mest niso več dolžni prijavljati zavodu za zaposlovanje. Poslej prosta delovna mesta posredujejo zavodu samo v primerih, ko želijo njegove storitve posredovanja in/ali storitev javne objave (javno objavo PDM zakon sicer še vedno zahteva, a jo lahko delodajalci privatnega sektorja zagotovijo tudi na druge načine, npr. z objavo na svoji oglasni deski ali spletni strani, v časopisu itd.). Kljub številnim strokovnim opozorilom različnih javnih institucij, ki so neposredno ali posredno (npr. preko zavoda za zaposlovanje) pridobivala informacije iz baze PDM, da bomo izgubili edino celovito podatkovno infrastrukturo o tekočem povpraševanju v državi, pristojno ministrstvo svoje odločitve ni spremenilo. Žal pa tudi ni pripravilo predloga ali rešitve, ki bi nastalo vrzel vsaj do neke mere lahko nadomestila. Zaradi te izgube so se prihodnje možnosti za proučevanje in

razumevanje sprememb in trendov na trgu dela v Sloveniji močno poslabšale, z njimi pa tudi možnosti za argumentirano in racionalno odločanje. Tudi to je eden od razlogov, zaradi katerega upamo, da bo ožja in širša strokovna javnost s pomočjo pričujoče publikacije čim prej prepoznala svoje lastne razvojne izzive.

5

Izobraževanje v razvojno blokirani družbi

dr. Urban Vehovar

*Pedagoška fakulteta,
Univerza na Primorskem*

Uvod

Besedilo je posvečeno analizi razmerja med izobraževalnim sistemom ter gospodarstvom in njegovimi potrebami. Izhajam iz predpostavke, da je gospodarstvo v Republiki Sloveniji razvojno blokirano, kar pomeni, da sta v razkoraku z realnimi potrebami gospodarstva tudi izobraževalna in zaposlovalna politika Republike Slovenije (RS).

V okviru razprave o razmerju med outputi izobraževalnega sistema ter potrebami gospodarstva, s kakršnim se srečujemo v RS, bom izhajal iz dveh dejstev. Prvič, izhajam iz dejstva, da razvojno blokirano gospodarstvo ne potrebuje visoko izobražene ali usposobljene delovne sile, pač pa išče zaposlene, ki zmorejo opravljati predvsem repetitivna dela in so dovolj motivirani, da pristajajo na visoko intenzivnost dela, ki je vse do nedavnega predstavljala temelj konkurenčnosti gospodarstva RS.

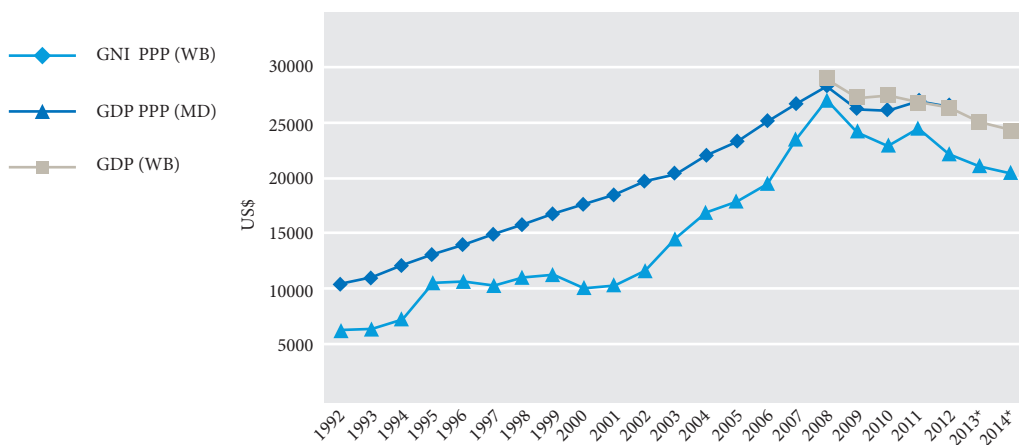
Iz zgoraj navedenega sledi, drugič, da so (bili) tako izobraževalni programi kot tudi pripadajoče izobraževalne in zaposlitvene politike, ki so bili usmerjeni k iskanju povezave med izobraževalnim sistemom ter gospodarstvom, neustrezni. Niso namreč izhajali iz dejstva, da je slovensko gospodarstvo razvojno blokirano. To je razvidno iz deležev dijakinj in dijakov, ki so vpisani na poklicne, strokovne in splošne srednje šole, oziroma gimnazije, ter iz sprememb v deležih vpisa v ene in druge ter iz izjemno velikega deleža slovenskih dijakov in dijakinj, ki nadaljujejo šolanje na terciarni stopnji izobraževanja.

V širšem smislu je težava izobraževalnega sistema v RS, da je v celoti deformiran: deformacija vključuje nesorazmerne deleže vpisanih v poklicne, strokovne ter splošne srednje šole. Prelom med izobraževalnim sistemom ter potrebami gospodarstva je razviden tudi iz izjemne razširitve vpisa na univerzitetne študijske programe. Končno pa se tudi v okviru univerz soočamo z nesorazmerji glede vpisanih v naravoslovne ter humanistično-družboslovne programe.

Razvojna in modernizacijska blokada slovenskega gospodarstva in družbe

Dejstvo je, da smo v Republiki Sloveniji vse od osamosvojitve v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja pa do leta 2008 živeli v razmerah, za katere je bila značilna visoka raven rasti primerjalne kupne moči prebivalstva. Višina bruto nacionalnega dohodka (BND oz. GNI) na prebivalca, izražena v primerjalni kupni moči, je v letu 1992 znašala 10.440, v letu 2008 pa že 28.260 US\$, torej se je v tem času povečala za 2,7-krat. Prav tako je v obdobju od leta 1992 pa do leta 2008 izrazito naraščala višina bruto domačega proizvoda (BDP oz. GDP) na prebivalca. Ta je v letu 1992 znašala 6.272, v letu 2008 pa 27.015 US\$, torej se je v obdobju sedemnajstih let povečala za 4,3-krat (kot je razvidno iz grafa 1). Rast bruto domačega proizvoda med letoma 2002 in 2008 je bila več kot izjemna!

Graf 1: Bruto nacionalni dohodek ter bruto domači proizvod (v primerjalni kupni moči) ter bruto domači proizvod na prebivalca za Slovenijo v letih od 1992 do 2012 (z napovedjo negativne rasti za leti 2013 in 2014 svetovalne hiše Ernst & Young).

* Ernst & Young napoveduje, da bo padec BDP-ja v RS v letu 2013 znašal 4,9 %, v letu 2014 pa 2,9 %.

Vir: Spletna stran Svetovne banke (WB) ter Inštituta za razvoj managementa (IMD). Revidirane podatke o višini GDP PPP je posredovala Mateja Drnovšek z Inštituta za ekonomske raziskave pri EF v Ljubljani, ki v RS izvaja IMD-jevo raziskavo Letopis svetovne konkurenčnosti. Napoved svetovalne hiše Ernst & Young je povzeta iz časnika Finance.

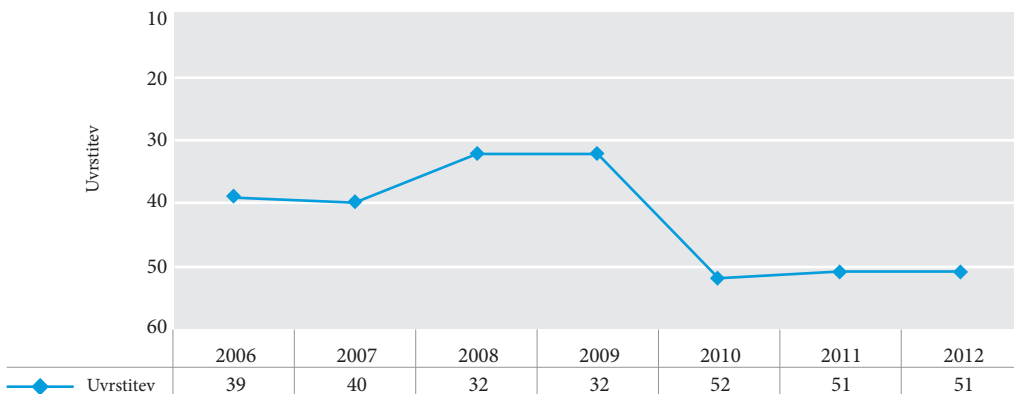
Težava je v tem, da vztrajna in sorazmerno visoka rast primerjalne kupne moči prebivalstva RS ni skladna s konkurenčnim potencialom gospodarstva RS – primerjalna kupna moč prebivalstva RS je rasla izrazito neskladno, oziroma je previsoka. To pomeni, da rast primerjalne kupne moči ni bila vzdržna niti kratkoročno, kot je jasno pokazala kriza, ki se je začela v letu 2008. Obenem pa to razkrivajo tudi težave, ki jih ima RS z iniciacijo gospodarske rasti. Napovedi Urada za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) in na primer svetovalne hiše Ernst & Young (E&Y), kažejo da bomo v letu 2013 zabeležili padec gospodarske dejavnosti oziroma BDP-ja v višini od 2,4 (UMAR) (Poletna napoved gospodarskih gibanj, junij 2013) do 4,9 % (E&Y) (Finance, 1. 7. 2013), v letu 2014 pa bo padec znašal od 0,2 do 2,9 %.⁶ Pri tem pa moramo upoštevati tudi to, da se napovedi spreminjajo in da nikakor ni nujno, da bo po letu 2014 prišlo do izrazitejšega višanja gospodarske rasti. Zavedati se moramo, da ravni konkurenčnosti ni mogoče povišati od danes na jutri, še manj pa je mogoče od danes na jutri prebiti razvojno blokado. Ocena, da bo preoblikovanje gospodarstva v RS trajalo od deset do petnajst let, torej do sredine dvajsetih let tega tisočletja, je docela realna.

Slabosti slovenskega gospodarstva je dokončno razkrila gospodarska kriza. Kot je razvidno iz grafa 2, smo med letoma 2008 in 2010 na lestvici konkurenčnosti, ki jo izračunava IMD, izgubili izjemnih 20 mest! Sicer je bilo leta 2010 v raziskavo vključenih 58 držav. Rahlo izboljšavo po letu 2010 (uvrstitev na 51. mesto) lahko zanemarimo, vrednosti večine kazalcev naše konkurenčnosti so se v letu 2012 namreč še poslabšale.

6 Napovedi Banke Slovenije in Gospodarske zbornice Slovenije so podobne napovedim UMAR-ja.

Graf 2: Uvrstitev RS na lestvici konkurenčnosti Inštituta za razvoj managementa od leta 2006 do leta 2012.

Vir: Letopis svetovne konkurenčnosti (IMD, od leta 2007 do leta 2013).

K zakritju realnega konkurenčnega potenciala RS so prispevali trije dejavniki. **Prvič**, rast primerjalne kupne moči je bila posledica globalne konjunktore (po letu 2000) ter optimističnih pričakovanj, ki jih je spodbudil vstop Slovenije v Evropsko unijo (v letu 2004), nato pa še vstop v Evropsko monetarno unijo (v letu 2007). Poleg tega je bil denar v tem obdobju izjemno poceni, kar je posledica usmeritev Evropske centralne banke in Banke Slovenije. Nadalje sta k porastu kupne moči prispevala intenzivno investiranje države v cestno infrastrukturo ter gradbeniški bum. Slednjega sta spodbudila poceni denar in deformacija napremičninskega trga v RS. Poleg tega je k porastu kupne moči prispevalo še zadolževanje managerjev, ki so po nastopu prve 'Janševe' vlade v letu 2004 želeli čim prej odkupiti podjetja, ki so jih upravljali. Vse navedeno je imelo številne negativne učinke, med drugim se je po letu 2004 skokovito povečala zadolžitev podjetij in države.

Drugič, v obdobju do leta 2007 sta temelj konkurenčnosti večine slovenskega gospodarstva predstavljali predvsem visoka raven intenzitete dela (Jaklič in Hribernik, 2010; Stanojevič, 2010) ter zadrževanje rasti plač industrijskega delavstva, na katero so pristali sindikati v dogovoru z vlado in delodajalci. Nizka raven inflacije je namreč predstavljala enega od pogojev za vstop Slovenije v EU ter EMU (Stanojevič, 2010). Visoka raven intenzitete dela je privedla do pregorevanja delavstva. Raziskava o pogojih dela v članicah EU je tako pokazala, da slovenski delavci obolevajo najpogosteje v primerjavi z delavci iz vseh ostalih držav članic (FEWC, 2007) (cf. Stanojevič 2010; cf. Jaklič in Hribernik, 2010). Vendar bi morala RS svojo konkurenčnost utemeljevati na visoki dodani vrednosti, torej na kakovosti proizvodov ter znanju in usposobljenosti delavstva, ne pa na njegovi fizični moči in vztrajnosti.

Tretjič, precejšen del gospodarstva v RS še zmeraj deluje – ali pa je tako delovalo vse do začetka krize v letu 2008 – v okolju 'ekonomije pomanjkanja' ter 'mehke omejitve proračuna' (avtor obeh izrazov je Kornai). V takšnem okolju lahko podjetja prodajo domala vsak svoj proizvod, kupna moč prebivalstva je namreč (pre)visoka, visoka kupna moč pa spodbuja povpraševanje. Hkrati pa lahko neučinkovita podjetja računajo na pomoč bank, ki so v državni lasti. Kar zadeva mehko omejitev proračuna, se učinki praks 'mehke omejitve proračuna' odražajo v visokem deležu slabih kreditov ter visokih izgubah bank, ki se izidejo v ponavljajoče se dokapitalizacije slovenskih (državnih) bank.⁷

7 Mimogrede, v tem trenutku se že pojavljajo napovedi o stečaju vsaj treh bank, Abanke, Probanke in Factor banke.

Katastrofalen padec konkurenčnosti RS lahko razberemo (tudi) iz vrednosti posameznih faktorjev konkurenčnosti, kot je razvidno iz grafa 3. Kar zadeva 'ekonomska uspešnost', smo na lestvici IMD-ja od leta 2009 do leta 2012 izgubili 22 mest, kar zadeva 'učinkovitost vlade', smo jih v istem obdobju izgubili 15, največ, izjemnih 25 mest, pa smo izgubili na področju 'poslovne učinkovitosti'! Kar zadeva slednjo, smo uvrščeni tudi daleč najslabše, za nami sta samo Bolgarija in Hrvaška, na mestu pred nami pa se nahaja Romunija!

Graf 3: Uvrstitev RS na lestvici konkurenčnosti glede na faktorje konkurenčnosti od leta 2006 do leta 2012.

Vir: Letopis svetovne konkurenčnosti (IMD, od leta 2007 do leta 2013).

Pregled faktorjev konkurenčnosti nakazuje, da je kakovost vladanja oziroma institucionalnega okolja v RS izjemno nizka. To pomeni, da posamezni vidiki kakovosti vladanja, kot so 'korupcija', 'vladavina zakona', 'kakovost regulative in zakonodaje' ter 'kakovost vladnih odločitev', s kakršnimi imamo opraviti v RS, ne spodbujajo in ne omogočajo gospodarske rasti (o pomenu institucionalnega okolja za vzdržnost gospodarske rasti cf. Cornelious, 2002; o izjemno visokih korelacijah med posameznimi vidiki institucionalnega okolja ter višino bruto domačega dohodka na prebivalca, izraženo v primerjalni kupni moči cf. *Growth and institutions*, 2003). Zanimivo in izjemno zaskrbljujoče je, da se kakovost vladanja oziroma institucionalnega okolja v RS vse od devetdesetih let prejšnjega stoletja ni izboljševala (cf. Tomšič in Vehovar, 2012) navkljub visoki rasti kupne moči ter BDP-ja.

V bistvu je naša težava predvsem v tem, da je gospodarstvo RS razvojno blokirano. Medtem ko je bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca (izražen v primerjalni kupni moči) že v letu 2003 znašal 19.300 US\$ (Sala-i-Martin in Artadi, 2004; Porter, 2004), pa znaša prag, ki ga dosegajo in presegajo inovativna in k znanju usmerjena gospodarstva 17.000 US\$ (opozarjam, da gre v tem primeru za BDP na prebivalca, izražen v primerjalni kupni moči, in ne za bruto nacionalni dohodek, torej BND, čigar višina je prikazana v grafu 1). Gre za to, da je bila raven BDP-ja RS že v letu 2003 srednjeročno nevzdržna,

saj ni bila utemeljena na realnem potencialu slovenskega gospodarstva (cf. Porter, 2004). Zato je Porter že pred slabimi desetimi leti označil Slovenijo za družbo oziroma gospodarstvo, ki dosega preveč, tj. za 'overachieverja' (prav tam). V nasprotju z realnimi pogoji rasti in potencialom gospodarstva pa je BDP na prebivalca RS, izražen v primerjalni kupni moči, po letu 2003 narasel še za več kot 9.000 US\$, ne da bi prebili razvojno blokado!

Dodaten dejavnik, ki ga je treba upoštevati, ko obravnavamo razmerje med potrebami gospodarstva in outputi izobraževalnega sistema, so kulturni vzorci ter narava dela v precejšnjem delu podjetij. Kar zadeva kulturne vzorce, so bile prakse vodenja in upravljanja precejšnjega deleža podjetij v RS še do nedavnega povečini avtoritarne (cf. Makarovič, 2004; cf. Tomšič in Rek, 2006). Ta vzorec se ohranja še dandanes, značilen je za slovenske managerje (Jaklič, osebna komunikacija). Kar zadeva naravo dela, je za RS značilna zgoraj omenjana visoka intenzivnost dela, ki jo spremlja nizka raven avtonomije pri delu (Jaklič in Hribernik, 2010). Na splošno velja, da v RS še zmeraj prevladuje fordistična organizacija dela (Stanojevič, 2008; Jaklič in Hribernik, 2010).

Ko govorimo o kulturnih vzorcih, moramo omeniti tudi velik pomen, ki ga igra v odnosu do dela na Slovenskem tako imenovana 'pridnost'. Moderne družbe tekočega traku (v katerih prevladuje fordistična organizacija dela) pojmujejo delo kot dolžnost, kot moralno zavezo posameznika, nikakor pa dela na tej razvojni stopnji ne pojmujejo kot nekaj, kar naj omogoči posamezniku, da se samouresničuje in pri tem pokaže svojo kreativnost, spretnost, usposobljenost (Jaklič in Hribernik 2010; Vehovar, 2012). Da smo Slovenci 'pridni', o tem ne more biti nobenega dvoma, to dokazujemo tudi z izgorevanjem na delovnih mestih. Vendar je vzdrževanje konkurenčnosti s pridnostjo docela nevzdržno, preseženo je že v tem trenutku.

Nenazadnje pa predstavlja pomemben dejavnik, ki vpliva na potrebe gospodarstva po delovni sili, potencial gospodarstva za inovacije in investiranje v nove metode proizvodnje ter nove proizvode. Ta je v RS sorazmerno majhen. Podjetja v RS so namreč prezadolžena (cf. Bole, Prašnikar in Trobec, 2011). Da so podjetja v RS prezadolžena, je pokazala tudi raziskava o kakovosti poslovnega okolja, ki jo je izvedla Komisija za preprečevanje korupcije v letu 2012. Raziskava je pokazala, da je bilo že v prvi polovici leta 2012 resno eksistenčno ogroženih več kot 50 % slovenskih podjetij (*Ocena stanja slovenskega poslovnega okolja z vidika sistemske korupcije*, 2012). Danes je položaj še precej slabši, kot je bil pred dobrim letom.

Poleg tega pa imamo v RS opraviti tudi s precejšnjim delom managerjev, ki podjetja izčrpavajo in nimajo namena, da bi podjetja ohranjali pri življenju in jih razvijali vsaj srednjeročno. Takšni managerji ne potrebujejo visoko usposobljene delovne sile, niti ne vlagajo v inoviranje. Inoviranje v teh podjetjih je prisotno zgolj v tistem obsegu, v katerem omogoča čim daljše izčrpavanje podjetja, je inkrementalno.

Zgoraj je naštet vrsta dejavnikov, ki nas navajajo k sklepu, da gospodarstvo v RS ne potrebuje visoko usposobljene izobražene delovne sile. Ne potrebuje je predvsem zato, ker je gospodarstvo v RS razvojno blokirano in ker je poslovno okolje nenaklonjeno poslovnim dejavnostim. Poleg tega pa avtoritarni, prezadolženi in pogosto plenilski managerji niti ne prenesejo, še manj pa potrebujejo, avtonomne in ustvarjalne visoko usposobljene ter izobražene delovne sile. Usposobljenost posameznika za tovrstni management šteje le v tistem obsegu, v katerem omogoča obstoj podjetij z danes na jutri.

Na splošno velja, da v razvojno blokiranem gospodarstvu, ki deluje v izrazito nenaklonjenem in povečini prezadolženem poslovnem okolju, ki ne spodbuja inovacij in deluje z danes na jutri, ne more biti gospodarske rasti. V takšnem okolju ne morejo nastajati nova, dobro plačana delovna mesta. Še manj pa v takšnem okolju obstaja potreba po visoko usposobljenih, visoko izobraženih ter vseživljenjsko učečih se posameznikih.

Nadaljujem z opisom značilnosti ter sprememb izobraževalne vertikale v RS.

Izobraževalni sistem deluje v neskladju s potrebami gospodarstva

Eno od ključnih vprašanj je, kako je sploh mogoče tvoriti izobraževalno politiko v družbi, ki je razvojno blokirana. Kateri so potemtakem temelji, na podlagi katerih se oblikovalci izobraževalne politike odločajo o, prvič, deležu osnovnošolcev, ki se vpisujejo na poklicne, tehnične in strokovne ter splošne srednje šole, drugič, o deležu dijakov, ki se imajo pravico in priložnost vpisati na univerze, končno pa gre tudi za vprašanje o tem, kakšno naj bo razmerje med deležem vpisanih na humanistične in družboslovne ter naravoslovne študijske smeri? Nenazadnje je navedeno povezano še z vprašanjem kakovosti študija ter deležem zaposlenih v javni upravi, v najširšem smislu pa gre za vprašanje industrijske politike, ki zadeva razmerje med deležem zaposlenih v servisnem ter industrijskem sektorju.

Na tem mestu želim na kratko predstaviti deleže vpisanih v sekundarno ter terciarno izobraževanje in podati razlago tega, kaj nam spreminjajoči se deleži povedo o povezavi med outputi izobraževalnega sistema ter potrebami gospodarstva v RS.

V uvodnem delu pričujoče publikacije je navedeno, da je delež dijakov, ki so bili v šolskem letu 2001/02 vpisani na poklicne srednje šole, znašal 25,5 %,

»v šolskem letu 2010/11 pa se je zmanjšal na 15,2 %. V enakem obdobju se je delež vpisanih v srednje tehnične in strokovne šole povečal z 38,5 % na 43,4 %, delež vpisanih v srednje splošno izobraževanje pa je porasel s 35,9 % na 41,3 %.«

Zanimiva je primerjava Slovenije z Avstrijo, Nizozemsko, Nemčijo in Dansko, ki »zagotavljajo sisteme za učinkovito povezovanje izobraževanja s trgom dela ter ob tem ohranjajo vertikalo poklicnega izobraževanja in usposabljanja v obsegu, ki predstavlja nadpolovični delež vseh udeležencev izobraževalnih aktivnosti« (prav tam). Torej smo v RS bistveno skrčili obseg poklicnega izobraževanja, kajti v primerjavi z državami, ki jih uvrščamo v krog 'koordiniranih tržnih gospodarstev', obiskuje naše poklicne srednje šole kar polovica manj udeležencev.⁸ Velja, da je v 'koordiniranih tržnih gospodarstvih' povezava med trgom dela in izobraževalnim sistemom zelo tesna, da igrajo dogovori med državo, sindikati in delodajalci v tovrstnih gospodarstvih zelo pomembno vlogo in močno vplivajo na oblikovanje ciljev izobraževalnih in zaposlovalnih politik (cf. Hall in Soskice, 2001).⁹

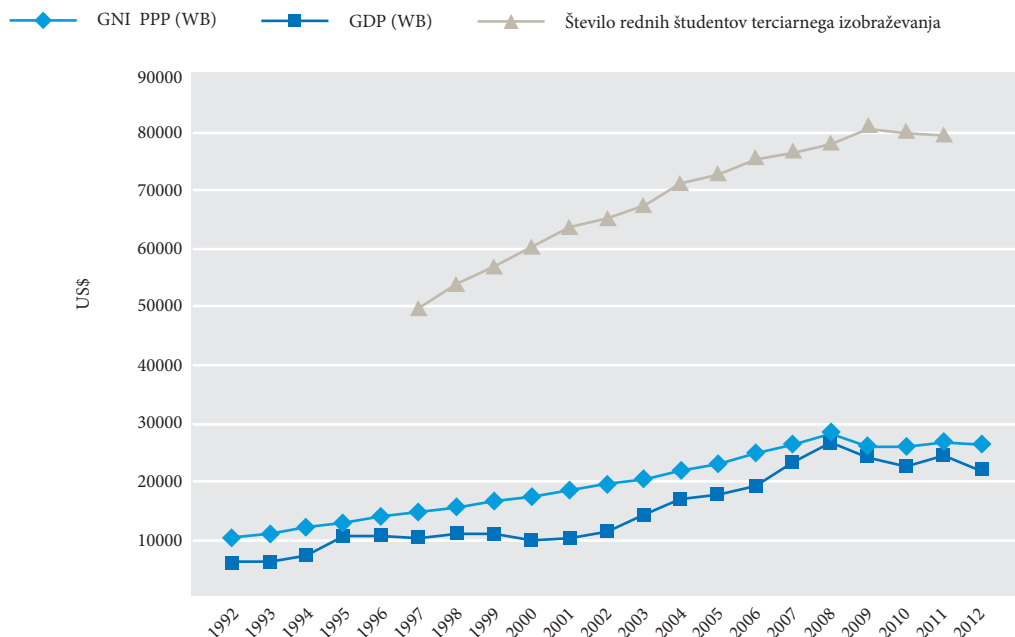
Glede na to, da omogoča spričevalo srednje tehnične ter strokovne šole prehod v terciarno izobraževanje, obenem pa se vse več dijakov vpisuje tudi na splošne srednje šole, lahko sklepamo dvoje. Prvič, to je v interesu države in oblikovalcev izobraževalne ter poklicne politike v RS. In drugič, zelo velik delež srednješolcev želi svoje izobraževanje iz takšnega ali drugačnega razloga nadaljevati, četudi višja stopnja izobrazbe v RS ne zagotavlja večjih možnosti za zaposlitev. Študij lahko predstavlja zavetje pred negotovostmi trga dela, ki jih je zaostрила gospodarska kriza.

8 Sestavni del teorije različic kapitalizma (VOC) predstavlja tudi analiza razmerij med državo oziroma delovanje izobraževalnega sistema, korporacijami ter delavstvom (sindikati). VOC opredeljuje dve osnovni različici kapitalizma, liberalno tržno gospodarstvo (LME) in koordinirano tržno gospodarstvo (CME). Tipičen predstavnik LME so ZDA, tipičen predstavnik CME pa Nemčija. O različicah kapitalizma cf. Hall in Soskice (2001) ter Hancke, Rhodes in Thatcher (uredniki) (2007).

9 Odvisno tržno gospodarstvo opredeljujeja Noelke in Vliegthart (2009). Opozarjam pa, da je tovrstna opredelitev pretirano preprosta, da v danem poslovnem okolju, tudi v RS, soobstaja več različic poslovnih praks oziroma 'kapitalizmov'.

Da je študij v RS 'moderen', potrjujejo podatki o vpisu na terciarno stopnjo izobraževanja. Iz Grafa 4 je razvidno, da je delež rednih študentov v RS od druge polovice devetdesetih let vztrajno naraščal. Je pa ta trend starejšega izvora, razberemo ga lahko tudi iz števila diplomirancev. Domadenik s sodelavci (2010) tako navaja, da se je število diplomirancev v RS od začetka devetdesetih let pa do leta 2010 potrojilo.

Graf 4: BND na prebivalca (v primerjalni kupni moči) in BDP na prebivalca od leta 1992 do leta 2012 ter število rednih študentov terciarnega izobraževanja od leta 1997 do leta 2011.

Vir: Svetovna banka, SURS.

Nam pa gornji podatki povedo še nekaj, namreč to, da je prehod iz sekundarne na terciarno stopnjo izobraževanja v RS zelo lahek. Flere in Lavrič (2005) tako ugotavljata, da imamo v RS enega od najnižjih Ginijevih koeficientov izobraževanja na svetu. To pomeni, da je v RS prehod na terciarno stopnjo izobraževanja eden najlažjih na svetu. O izjemni odprtosti izobraževalnega sistema v RS pa pričajo tudi drugi podatki. Tako je bilo leta 2008 v RS v redno izobraževanje vključenih kar 71 % oseb iz starostne skupine od 15 do 24 let, kar je največ med državami članicami EU27. Kar zadeva terciarno izobraževanje, je bilo leta 2008 vanj vključenih kar 47,7 % oseb iz starostne skupine od 20 do 24 let, daleč največ med državami članicami EU27 (*Mladina 2010*, 2010). Leta 2010 je bilo v RS v terciarno izobraževanje vključenih nekaj manj kot 70 % vseh oseb v starostni skupini od 19 do 24 let, v kolikor v izračun vključimo redne, izredne in pavzirajoče študente (prav tam), četudi je začel delež rednih študentov po letu 2008 upadati. Kot zanimivost naj navedem, da se je delež BDP-ja, namenjenega terciarnemu izobraževanju v RS v obdobju od leta 2001 do leta 2007, zmanjšal navkljub izjemnemu povečanju števila študentov (prav tam).

Zgoraj navedene številke nas vodijo k premisleku o uvrstitvi RS v okvirih teorije različic kapitalizma s posebnim poudarkom na sestavi in delovanju izobraževalnega sistema. Sicer velja, da sodi RS

med koordinirana tržna gospodarstva, torej bi moral biti izobraževalni sistem v RS podoben izobraževalnemu sistemu v Nemčiji (cf. Feldmann, 2007) z značilno tesno povezanostjo poklicnega izobraževanja ter industrije. Analiza sprememb v okviru sekundarnega izobraževanja v RS pa kaže, da je v RS povezava med poklicnim izobraževanjem ter potrebami industrije oziroma trga delovne sile pretrgana. Medtem ko se vpis na poklicne srednje šole zmanjšuje, se spodbuja vpis na strokovne ter tehnične srednje šole ter na terciarno stopnjo izobraževanja. Tovrstno izobraževalno politiko lahko razumemo kot sistematično prekomerno izobraževanje, ki si ga lahko privoščijo samo koordinirana, visoko konkurenčna tržna gospodarstva. Vendar ta gospodarstva proračunska sredstva, ki so namenjena izobraževanju, razporejajo racionalneje.¹⁰

V zvezi z zgoraj povzetimi podatki se moramo vprašati troje. Prvič, kakšni so učinki izjemno visokega deleža študirajočih na kakovost študija v okvirih terciarnega izobraževanja? Drugič, kakšen je vpliv izobraževalnega egalitarizma na poklicne poti udeležencev sekundarnega izobraževanja? In tretjič, vprašati se moramo, kakšna je povezava med potrebami gospodarstva oziroma potrebami trga dela in outputi izobraževalnega sistema. Kar zadeva množičen študij, ni nobenega dvoma o tem, da kakovost študija v RS na humanističnih in družboslovnih fakultetah v zadnjem desetletju izrazito upada. Kar zadeva poklicne poti diplomantov, proizvajajo slovenske fakultete in univerze vse več nezaposljivih oseb, katerih izobrazbeni certifikati so vredni manj in manj. Upravičen je sklep, tako menim, da se v RS soočamo z deformacijo celotne izobraževalne vertikale. Medtem ko lahko RS vsaj na pogled uvrstimo med koordinirana tržna gospodarstva, deluje naš izobraževalni sistem v izrazitem neskladju z delovanjem izobraževalnih sistemov v podobno organiziranih gospodarstvih. Torej proizvaja outpute, ki niso usklajeni s potrebami trga dela. Izobraževalni sistem v RS je, tako kaže, namenjen predvsem samemu sebi.

Dodatno težavo, poleg razvojne in modernizacijske blokade ter deformacije celotne izobraževalne vertikale, predstavlja dejstvo, da smo v RS prostorsko in poklicno izjemno nemobilni. Vseevropska raziskava o delovnih pogojih je tako pokazala, da spadajo delavci iz RS med najmanj mobilne zaposlene v državah članicah EU (najmanjkrat zamenjajo službe, najmanjkrat se selijo iz kraja v kraj) (cf. FEWC, 2007). To pomeni, da primerno usposobljenih in izobraženih posameznikov ne moremo premestiti na pripadajoča delovna mesta, ker so najemnine ter cene stanovanj v RS previsoke. Poleg tega pa prostorska mobilnost ni del kulturnega vzorca prebivalstva RS.

---

10 Visoka usposobljenost in izobraženost delovne sile pa ustreza vsaj tistemu delu gospodarstva v RS, ki je v lasti tujih korporacij. Potemtakem ustreza tistemu delu gospodarstva, ki deluje v skladu z modelom 'odvisnih tržnih gospodarstev'. Zadovoljuje tudi potrebe prodornih, globalno konkurenčnih slovenskih podjetij, vendar je teh le malo.

Sklep in razprava

V uvodnem delu pričujoče publikacije je izpostavljeno dejstvo, da se v RS soočamo z neskladjem med delovanjem izobraževalnega sistema na področju poklicnega izobraževanja ter potrebami trga dela. Nobenega dvoma ne more biti o tem, da naša ekonomska rast

»ni gradila na zdravih dejavnikih dviga konkurenčnosti, zato je zunanji šok zmanjšanega povpraševanja naše gospodarstvo porinil v dolgotrajnejšo recesijo glede na večino drugih evropskih držav. Kriza je neusklajenost med strukturo povpraševanja in strukturo izobrazbenih prilivov, ki je obstajala že pred njo, samo še poglobila, ter zaradi bistvenega zmanjšanja povpraševanja skoraj podvojila število brezposelnih oseb« (prav tam).

Dodaten izjemno pomemben dejavnik, ki razlaga izvor neusklajenosti outputov izobraževalnega sistema ter potreb trga dela – pa ne le poklicno izobraženih, temveč izobraženih na splošno, predstavlja razvojna blokada, s katero se v RS srečujemo že najmanj od začetka osemdesetih let prejšnjega stoletja.

Tukaj želim na kratko povzeti nekaj ključnih ugotovitev glede povpraševanja po kadrih, ki jih razkriva pričujoča publikacija in jih dodatno razložiti ne le s stališča nizke konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, temveč tudi z vidika razvojne blokade, torej nesposobnosti gospodarstva RS, da bi prešlo na tretjo razvojno stopnjo, med družbe inovativnosti in znanja.

Prvič, delodajalci »v največjem obsegu« povprašujejo po delavcih s srednjo poklicno izobrazbo. To si lahko razložimo, na eni strani, z nizko ravni konkurenčnosti in razvojno blokado slovenskega gospodarstva. Nekonkurenčno in razvojno blokirano gospodarstvo ne potrebuje visoko usposobljenega in visoko izobraženega kadra. Na drugi strani pa si lahko deficitarnost kadra s srednjo poklicno izobrazbo razložimo z 'modnostjo' študija v RS. V okoliščinah, ko je izjemno velikemu deležu prebivalstva omogočen prehod na terciarno stopnjo izobraževanja, ko zahtevnost študija upada in predstavlja študij zavetje pred nevarnostmi trga dela, predstavlja poklic manj vabljivo preživetveno strategijo. Vendar je ta strategija v izrazitem nasprotju s potrebami trga dela oziroma delodajalcev.

Drugič, izobilje posameznikov s srednjo strokovno oziroma tehnično izobrazbo omogoča delodajalcem, da na delovnih mestih, na katerih se zahteva srednja poklicna izobrazba, zaposlujejo posameznike z višjo stopnjo izobrazbe. Na eni strani si lahko to dejstvo razložimo z visoko ponudbo, ki je posledica deformacije izobrazbene vertikalne na ravni srednjega šolanja. Na drugi strani pa gre za to, da se osebe s srednjo strokovno oziroma tehnično izobrazbo zavedajo zaostrenih razmer na trgu dela in sprejemajo tudi ponudbe za zaposlitev, ki ne ustreza višji stopnji izobrazbe, ki so jo sicer dosegli.

Dejstvo, da delodajalci pri iskanju delavcev še zmeraj uporabljajo 'tradicionalne' strokovne nazive, si lahko razložimo tudi s tem, da razvojno blokirano gospodarstvo ne potrebuje novih kompetenc in znanj. Vprašanje je tudi, ali novi izobraževalni programi ponujajo kaj več kot nov naziv. Z razvojno blokado si lahko razložimo tudi dejstvo, da delodajalci še zmeraj povprašujejo po programih in nazivih, ki več ne obstajajo.

In tretjič, ugotovitev, da v poklicih, »za katere se praviloma zahteva visoka strokovna izobrazba, delodajalci pogosto zaposlujejo kader s srednjo strokovno oziroma tehnično izobrazbo«, si lahko

prav tako razložimo z razvojno blokado. Delodajalci na teh delovnih mestih ne potrebujejo kadra s pripadajočo izobrazbo, ker izrazito specializirana znanja na pripadajočih delovnih mestih niso potrebna in je ta znanja mogoče pridobiti z izkušnjami na delovnem mestu. Vprašati pa se je treba tudi to, ali pripadajoči izobraževalni programi sploh ponujajo ustrezna znanja in kompetence.

Na podlagi vsega navedenega lahko upravičeno sklepamo, da so v RS nujne korekcije celotne izobraževalne vertikale. Ta očitno izobražuje na eni strani preveč, na drugi strani pa premalo. Sicer lahko še nekaj časa izobražujemo preveč in premalo, vendar je tovrstno neskladje neracionalno s stališča razumne rabe sredstev, ki jih država namenja izobraževalnemu sistemu, še manj pa tovrstno neskladje ustreza potrebam gospodarstva. Še več, izobraževalna vertikala v RS je deformirana do te mere, da ne bo ustrezala potrebam gospodarstva niti v primeru, ko bi prebili razvojno blokado in prešli med družbe inovativnosti in znanja.

Literatura

Bole, V., Prašnikar, J. in Trobec, D. (2011): *Crisis and Contagion: Banks and the Real Sector*. V Prašnikar, J. (ur.): *The Slovenian Economy: Stranded in Recovery*. Ljubljana: Časnik Finance, 51-73.

Cornelius, P. (2002): *The growth competitiveness index: Recent economic developments and the prospects for a sustained recovery*. V *Global Competitiveness Report 2002-2003*. Geneva: World Economic Forum.

Domadenik in sodelavci (2012): *Analiza povpraševanja po delu v Sloveniji v okviru modela strateškega prestrukturiranja podjetij*. Zaključno poročilo ciljnega raziskovalnega projekta V5-1043. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

Feldmann, M. (2007): *The Origins of Varieties of Capitalism: Lessons from Post-Socialist Transition in Estonia and Slovenia*. V Hancke, B., Rhodes, M. in Thatcher, M. (ur.): *Beyond Varieties of Capitalism: Conflict, Contradictions and Complementarities in the European Economy*. Oxford: Oxford University Press, 328-350.

FEWC (2007): *The Fourth European Working Conditions Survey*. Dublin: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions.

Flere, S. in Lavrič, M. (2005): *Social inequality and educational expansion in Slovenia*. *Educational Studies*, let. 31, št. 4, 449-464.

Hall, P. in Soskice, D. (ur.) (2001): *Varieties of Capitalism: The Institutional Foundations of Comparative Advantage*. Oxford: Oxford University Press.

Hancke, B., Rhodes, M. in Thatcher, M. (ur.) (2007): *Beyond Varieties of Capitalism: Conflict, Contradictions and Complementarities in the European Economy*. Oxford: Oxford University Press.

Growth and institutions (2003): *World Economic Outlook, Chapter III*. Lausanne: Institute for management development.

Jaklič, M. in Hribnik, A. (2010): *Slovenski tradicionalni preživetveni model kot dejavnik razvojne blokade slovenske družbe*. V Vehovar, U. (ur.): *Neosocialna Slovenija: smo lahko socialna, obenem pa gospodarsko uspešna družba?* Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales, 107-139.

Kako preživeti dvig DDV in še hujši upad BDP (2013): *Finance*, 1. 7. 2013.

Makarovič, M. (2004): *Socialni kapital kot neizkoriščen vir*. V Svetlik, I. in Ilič, B. (ur.): *Razpoke v zgodbi o uspehu: primerjalna analiza upravljanja človeških virov v Sloveniji*. Ljubljana: Sophia, 130-152.

Mladina 2010 (2010): *Končno poročilo o rezultatih raziskave*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad za mladino.

Noelke, A. in Vliegthart, A. (2009): *Enlarging the Varieties of Capitalism: The Emergence of Dependent Market Economies in East Central Europe*. *World Politics*, let. 61, št. 4, 670-702.

Ocena stanja slovenskega poslovnega okolja z vidika sistemske korupcije (2012): Ljubljana: Komisija za preprečevanje korupcije.

Poletna napoved gospodarskih gibanj (2013): Ljubljana: UMAR: Ljubljana, junij 2013.

Porter, M. E. (2004): *Building the Microeconomic Foundations of Prosperity: Findings from the Business Competitiveness Index*. V *Global Competitiveness Report 2004*. Geneva: World Economic Forum.

Sala-I-Martin, X. in Artadi, E. V. (2004): *The Global Competitiveness Index. Global Competitiveness Report 2004-2005*. Geneve: World Economic Forum.

Stanojević, M. (2008): Slovenski postfordizem v kontekstu evropeizacije: konkurenčno (samo)izčrpavanje dela. V Lukič, G. in Močnik, R. (ur.): *Sindikalno gibanje odpira nove poglede*. Ljubljana: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, 23-33.

Stanojević, M. (2010): Vzpon in dezorganizacija neokorporativizma v Republiki Sloveniji. V Vehovar, U. (ur.): *Neosocialna Slovenija: smo lahko socialna, obenem pa gospodarsko uspešna družba?* Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales, 107-139.

Tomšič, M. in Rek, M. (2006): Kulturni vidiki ekonomskega in političnega razvoja: stare in nove članice EU v primerjalni perspektivi. *Organizacija*, let. 36, št. 1, 28-34.

Tomšič, M. in Vehovar, U. (2012): *Quality of Governance in 'Old' and 'New' EU Member States in Comparative Perspective*. *Sociologia*, let. 44, št. 3, 367-384.

Vehovar, U. (2012): Slovenija, arhipelag obmodernosti. V Prunk, J. in Deželan, T. (ur.): *Dvajset let samostojne slovenske države*. Maribor: Založba Aristej, 81-111.

Vehovar, U. (2010): Socialna država v okolju retradicionalizirane družbe. V Vehovar, U. (ur.): *Neosocialna Slovenija: smo lahko socialna, obenem pa gospodarsko uspešna družba?* Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales, 197-226.

Viri

IMD, *Letopisi svetovne konkurenčnosti*

SURS, *podatki o vpisu na terciarno stopnjo izobraževanja*

WB, *podatki o višini BND in BDP*

6

*Upad signalne
vrednosti
specializirane
(poklicne) izobrazbe
v Sloveniji*

dr. Anton Kramberger

*Fakulteta za družbene vede,
Univerza v Ljubljani*

Uvod

Gospodarstvo je živ družbeni organizem, ki deluje na več ravneh, z različnim uspehom, tako v svojih delih kakor v celoti, in ima seveda svoje vrline in svoje slabosti. To velja tudi za slovensko gospodarstvo, ki mu trenutno ne kaže najbolje: po konjunkturi, zaključeni z globalno krizo v letu 2008, stagnira. Podjetja in finančne ustanove imajo velike rane zaradi več razlogov, med katerimi prevladuje povečana čezmejna tekmovalnost, deloma pa tudi domača lahkomiselnost in celo lakomnost uprav in nadzornih svetov v času hitre rasti. Mnoga podjetja celo izginjajo v stečajih, namesto da bi si opomogla skozi boleče, a hitre sanacije in menjavo menedžementa. Tudi številna delovna mesta izginjajo, brezposelnost narašča. Vedno omejeni državni proračun se žal spreminja v (po)zavarovalnico cikličnih finančnih izgub (bank), namesto da bi vzdrževal skupno vrednoto, socialno državo. A ne glede na trenutno zdravje tudi to pešajoče gospodarstvo še vedno opravlja, poleg svojih proizvodnih nalog, tudi najsprejemljivejšo nalogo - da omogoča uresničevanje glavnih preživetvenih strategij (še) zaposlenih in njihovih družin. Obe vrsti nalog se do neke mere usklajujeta, preko izobraževanja, trga dela in v samem delovnem procesu. Da bi gospodarstvo delovalo čim bolj nemoteno, bi morali delodajalci najemati za posamezna prosta delovna mesta najbolj kvalificirano delovno silo, ki je v tej družbi na razpolago. Pa jo res?

Hiter odgovor je – komajda. Ovir, da bi bilo to res, je veliko. Narava razpoložljivih oziroma prostih delovnih mest v Sloveniji je, žal, z liberalizacijo menjave (trgov in trgov dela) polagoma postala bolj polarizirana kakor nekdaj. Vase lahko srka pretežno le še nižjo in kvečjemu srednjo poklicno-strokovno izobrazbo (vključno z višjo strokovno izobrazbo, ki pa jo vodi srednješolski izobraževalni sistem), zelo selektivno in razredčeno pa se ohranjajo zahtevnejša delovna mesta, za kadre z najvišjo (univerzitetno) izobrazbo. Zmanjšuje se tudi obseg delovnih mest srednje kvalifikacijske ravni, namenjenih delu rutinskih pisarniških in industrijskih delavcev; te zamenjuje tehnika. Zlasti pripadniki mlajše aktivne generacije, katerih kvalifikacijska potencia presega prejšnje generacije, imajo z (varnim) zaposlovanjem vse hujše težave, saj najbolj zaželenih varnih delovnih mest, primernih za njihovo kvalificiranost, zmanjkuje. Celotisti, ki v pogojih naraščajoče brezposelnosti uspejo dobiti trajnejše službe (in delo), le redko dobijo točno takšne, za kakršne so se (formalno ali neformalno) izobraževali in usposabljali. Morajo se še dalje preusposabljati, prilagajati itn.

Toda na vprašanje, zakaj v tem ožjem smislu prihaja ne le do slabšanja razmer v zaposlovanju nasploh (upad absolutnega števila stabilnih in varnih delovnih mest), ampak tudi v zaposlovanju 'poklicno ciljno izžolanega kadra' še posebej (notranja sestava razpoložljivih delovnih mest), ni enostavnega odgovora. Izjema nekaterih 'deficitarnih' poklicev (varilci, strugarji ipd.) te splošne slike ne popravlja bistveno; včasih je 'deficitarnost' tudi sporna in navidezna, saj do realizacije povpraševanja ne pride, čeprav je primerneга kadra v izobilju, zato povpraševanja umetno ostaja na visoki ravni. Torej do 'izobrazbeno-kvalifikacijskega primanjkljaja' ne pride vedno zaradi pomanjkanja določenega strokovnega kadrovskega profila (npr. skrbstveno, negovalno in medicinsko osebje), ampak zaradi drugih razlogov, denimo zaradi nizkih plač, težkih pogojev dela, diskriminiranja itd. Tudi pri voznikih težkih tovornjakov je pojav 'deficitarnosti' pravzaprav odsev konjunkturalnega povpraševanja, ki želi na različne načine fleksibilizirati ta poklic in mu zbiti ceno, ne pa absolutnega pomanjkanje primerneга kadra (v Sloveniji je tovrstnih voznikov in malih prevoznikov vsaj dvakrat preveč, glede na obseg prometa). Na prvi pogled se tako zdi, da so vozniki dober primer 'poklicnega deficita', pri katerem delodajalci navajajo različne stopnje izobrazbe – pri njih je pomembno vozniško dovoljenje, izkušnje, v primeru mednarodne špedicije pa si z višjo stopnjo izobrazbe obetajo predvsem kompetence za delo v tujini (npr. boljše znanje jezikov, komunikacijske spretnosti ipd.). Toda v resnici je tekmovalnost v prevozništvu velikanska, donos na enoto vloženega kapitala v tej panogi je eden najnižjih, evropski trg dovolilnic temeljni na kvotah, borba za dovolilnice in delo pa

velika in neusmiljena. Delodajalci z nenehnim zniževanjem pogojev zaposlovanja in dela lahko segajo globoko v rezervno armado dela po nove kandidate, zlasti v času krize, po nove in nove delavce-substitute, s čimer čedalje bolj nižajo ceno in stroške tega dela. Visoka raven povpraševanja je zato prej znamenje fleksibilizacije tega poklica in dejavnosti, ne pa njegove deficitarnosti.

Zaradi različnih faktorjev, od katerih se bomo nekaterih v tem prispevku lahko le dotaknili, je praktična izobrazbeno-zaposlitvena usklajenost v poklicnem smislu (angl. *education-job mismatch*) že lep čas daleč od nekoč ideal(izira)ne podobe. To velja tako za celotno gospodarstvo (nerodno rečeno, za menjalni in za nemenjalni sektor) kakor tudi za tovrstna stanja po sektorjih, panogah in v posameznih regijah.

Očitno se poklicna struktura delovnih mest spreminja hitreje, kakor se lahko spreminjajo formalni sistemi in programi (javnega) izobraževanja. Hitreje se spreminjajo tudi zaposlitvena in delovna razmerja, kar povzroča trenja med kolektivnimi akterji, ki se vedno znova pogajajo o tem, pod kakšnimi pogoji naj se praviloma išče, najema, uporablja, odpušča, zdravi in upokojuje delovna sila. Ta dvojni pritisk, pritisk tehnoloških sprememb na eni strani in pritisk po uvajanju drugačnih organizacijskih prijemov glede najetega dela na drugi strani, pa ustvarja nove razmere, ki jih ni lahko razložiti, in tudi nove družbene konflikte, ki vse ostreje soočajo stare in nove rešitve ter interese. Skratka, z odpiranjem meja in odpravo ovir za večje čezmejno trgovanje se obseg tržnih ali tržno določenih dejavnosti, s tem pa temeljna negotovost prebivalstva, povečuje.

Ujemanje izobraževalnih programov in zaposlitvenih značilnosti delovnih mest ljudi pa popušča povsod, ne samo v Sloveniji; to je pravzaprav skupni evropski problem (Wolbers 2002; Pavlin & Svetlik 2011). Očitno se evropski trgi dela počasi, a nezadržno liberalizirajo, po različnih državah z različnim tempom. Opuščajo se nekdanje naporne institucionalne koordinacije in dogovorne komplementarnosti, ki so še včeraj do neke mere lajšale pretok med poklicnim šolstvom in (stabilnimi) zaposlitvenimi domenami. Sproščena mednarodna menjava je vpletla v nacionalne igre utilizacije delovne sile še številne druge, zlasti mednarodne igralce oziroma tekmece, ki preko nižjih proizvodnih cen, razstavljenih v naših trgovinah, nakazujejo, da javno pokriti stroški dela, vključno s stroški (javnega) izobraževanja, morda niso več samoumevni in nujni sestavni del evropske oziroma slovenske socialne države.

Veliko je znamenj, da marsikje po svetu, pa tudi pri nas, tako v pogojih visoke konjunktore, še bolj pa v času sodobne krize, upada zanimanje delodajalcev za signalno vrednost spričeval - o določenih specializiranih šolskih programih, o (poklicnem) znanju delavcev in njihovih kompetencah. Ta pojav, ki kot posebna oblika fleksibilizacije trga dela povzroča, da že v času zgodnjega poizvedovanja delodajalcev pri določenih poklicih prihaja do vsebinske razveze med nekoč praviloma znano (začetno) izobrazbo kadrov in njihovo zaposlitvijo, je vreden posebnega razmisleka, saj se dotika dveh pomembnih prvin razvoja: narave nove ekonomije in pomena izobraževalnega sistema za družbo.

Ekonomisti in sociologi sicer praviloma podajajo dokaj različne razlage, kaj botruje tovrstnim spremembam. Na primer, ekonomska teorija o človeškem kapitalu (Schulz, Becker) je trdila, da imajo kadri z višjo izobrazbo tudi višjo produktivnost za opravljanje (istega) dela; tehnološka sprememba zato veže nase ljudi z večjo produktivnostjo, na škodo manj izobraženih. To preveč dobronamerno razlago pa je nekaj let kasneje zavrnila teorija o signalni vrednosti izobrazbe (Spence 1973), ki v ekonomski razlagi izvirno pomeni, da naziv in stopnja dosežene izobrazbe (angl. *credentials*) pomagata delodajalcem le bolje izbirati med številnimi kandidati pod predpostavko, da jim ta informacija daje dobre obete glede sposobnosti kandidatov (angl. *skills*) za opravljanje razpisanega dela. Posameznik z višjo izobrazbo tako signalizira delodajalcu, da je sposobnejši opraviti (isto) delo od tekmece z nižjo izobrazbo, zato seveda pričakuje, da bo za isto delo tudi bolje plačan. Če se to razmišljanje v družbi uveljavi, se družbeno bogastvo (v obliki plačnih premij za višjo izobrazbo) polagoma seli k bolj izobraženim. Ne vemo pa še vedno nič o produktivnosti zaposlenih.

To smer razlage je še podrobneje pojasnil Thurow, ki je trdil, da v gospodarstvu med seboj pravzaprav tekmujejo boljše ali slabše opremljena delovna mesta, ne pa ljudje, ki jih želijo zasesti (angl. *job competition model*); v tržnem tekmovalstvu tako polagoma zmagujejo tehnološko produktivnejša delovna mesta, delovna sila in plačne premije se selijo tja, lokalna višje produktivna tehnološka platforma pa se iz lokalne inovacije širi drugam, počasi prekrije vse sektorje gospodarstva. S tem je seveda uvedeno drugačno gledanje na mogočne državne izobraževalne sisteme: ti so v bistvu okoren pred-seleksijski mehanizem potencialno zaposljivih kadrov, s pomočjo katerega šole izdvajajo predvsem socializacijske vrline učljivosti, ubogljivosti ipd., ne pa toliko vrline neposredne proizvodne produktivnosti. Ker je uvajanje tehnoloških in organizacijskih novosti (zaradi ohranjanja konkurenčnosti) itak najvažnejša razvojna naloga delodajalcev, se glavnina usposabljanja za učinkovito opravljanje dela lahko vse bolj izvršuje v podjetjih in organizacijah. Ni odveč pripomniti, da je takšna razlaga v bistvu posplošitev historičnega razvoja ameriške ekonomije (splošna izobrazba na vseh ravneh, odprti trgi dela in končno usposabljanje najetih delavcev v samih podjetjih), ne pa evropskega gospodarskega razvoja (tu prevladuje bolj specializirana izobrazba na vseh ravneh, bolj togi in institucionalizirani trgi dela, zato je v povprečju lahko manj končnega usposabljanja v podjetjih).

Včasih je pomembno tudi to, katero šolo, ne samo kateri izobraževalni program, so obiskovali kandidati, saj vse šole z istimi/sorodnimi programi niso enake, nimajo enakega ugleda. Na primer, v večini držav z dolgo državniško tradicijo se posamezne šole razlikujejo tudi po tem, ali nadpovprečno izobražujejo kader za najozje elitne oziroma oblastne položaje ali pa ne.

V tem prispevku se ukvarjamo s pojavom, ko v času poizvedovanja po primerni delovni sili podjetja in organizacije iščejo kandidate z ohlapnejšim navajanjem njihovih najbolj vsehničnih lastnosti, tj. z navedbo zahtevane stopnje, ne pa tudi smeri izobrazbe. Iskanje kadrov zgolj z navajanjem stopnje zahtevane izobrazbe se seveda ne more razlagati le na en način, možnih interpretacij je več. Po eni strani zelo splošne začetne informacije o kandidatih zanimajo lahko dobra podjetja, ki imajo na horizontu svetlo prihodnost in zato skrbneje izbirajo kader; z ohlapno navedeno iskano stopnjo izobrazbe na prvi stopnji poizvedovanja povečujejo količino primernih kandidatov, nato pa v nadaljnjih korakih, ko primerjajo njihove druge, zanje bolj bistvene značilnosti, zelo skrbno izbirajo med njimi. Če pa delodajalce podrobnejše informacije glede dokončanih šol, programov, zmožnosti in primernosti kandidatov nasploh nehalo zanimati, je to lahko tudi znak, da 'zdravje' njihovih poslovnih procesov in projektov peša, da tudi že pred tem je prihajalo do njega, zaradi različnih razlogov, med njimi tudi zaradi čedalje manj optimalnega rekrutiranja novih delavcev (Ograjenšek in drugi 2011).

Upad signalne vrednosti izobrazbe v (začetnih) postopkih rekrutiranja in selekcije kadrov je torej prisoten v Sloveniji, povezan je tudi s splošnejšim pojavom postopne izobrazbeno-poklicne razveze (Štarkl 2007), ki so zajeli evropske trge dela po tehnoloških in organizacijskih spremembah v zadnjih desetletjih. Lahko ga izrecno potrdimo s pomočjo evidenc in analiz povpraševanja po delavcih v Sloveniji po letu 2000; da tudi že pred tem je prihajalo do njega, zaradi različnih razlogov, med njimi tudi zaradi čedalje manj optimalnega rekrutiranja novih delavcev (Ograjenšek in drugi 2011).

Podrobneje bomo pogledali nekatere posebne značilnosti slovenskega trga dela, povezane z vsebino povpraševanja po delu v obdobju po letu 2002, zlasti še v zgoščenem času po krizi v letu 2008, tj. v obdobju 2009-2012. Podatki Zavoda za zaposlovanje (baza 2002-2012), kjer so se vse do leta 2012 še zbirale razne informacije o vseh javljenih potrebah po delavcih v Sloveniji (žal od aprila 2013 že opuščena sistemska regulacija informacijske razvidnosti!), namreč kažejo, da je v zadnjem desetletju v agregatnem (začetnem) povpraševanju po delavcih pričel močno naraščati zlasti delež tistega tipa povpraševanja, kjer delodajalci kot pogoj zaposlitve navajajo le še pričakovano stopnjo izobrazbe kandidatov, brez navajanja ožje zaželenne smeri njihove izobrazbe. Razlogi za porast tega deleža so lahko različni od poklica do poklica, kar bomo skušali ugotoviti še preko podrobnejših uvidov v lociranost in variabilnost tega pojava v panožni strukturi.

Identificirali in na kratko pokomentirali bomo torej tipične panoge in delovna mesta, v katerih je prišlo in še prihaja do te nenavadne razveze med poklici (v bistvu aktualni opis delovnega mesta) in izobrazbo (v bistvu začetna kvalificiranost kadra, ki zaseda delovno mesto in opravlja neko delo), saj je z ohlapnejšimi zahtevami glede pričakovanega (formalnega) znanja oziroma sposobnosti kandidatov za delo morda prišlo tudi do pomembnih vsebinskih sprememb v delu. Torej pojav ohlapnejšega povpraševanja ne pomeni samo, da je izbira kandidatov postala večja, ampak je možno tudi, da so nekatera tipična in številna delovna opravila, prisotna v znatnem delu slovenskega gospodarstva, postala v povprečju enostavnejša, lažje priučljiva na delu samem, saj vse več delodajalcev smer formalne izobrazbe kandidatov preprosto ne zanima več. Vsaj ne v prvem koraku poizvedovanja.

Do takšne spremembe lahko torej pride tudi v primeru, če imajo delodajalci o kandidatih že samo s stopnjo šolanja dovolj polno informacijo o njihovi (potencialni) produktivnosti, in ob pogoju, da je zahtevana produktivnost ponujenih delovnih mest tako nizka, da jo lahko, skozi krajše dousposabljanje pri delodajalcu, doseže skoraj vsakdo, ki ima zaključeno vsaj minimalno stopnjo izobrazbe, ki jo razpisano delo že dopušča. Skratka, prikazali bomo tudi tiste panoge in delovna mesta (poklice), ki jih vse bolj zaseda množica med seboj tekmujočih 'substitutov' - kadrov z isto stopnjo izobrazbe, pri čemer je za delodajalce, v skrajnem primeru, lahko smer njihovega (formalnega) izobraževanja že skorajda nepomembna.

Naša analiza, deloma tudi interpretacija, bo zasnovana na agregiranih podatkih, Seveda o pravih razlogih, zakaj v posameznih primerih delodajalci v (začetnem) iskanju primernih kandidatov navajajo zahtevano izobrazbo na vse bolj ohlapen način, lahko le ugibamo. Če bi želeli zvedeti dejanske, prave razloge za posamezna podjetja v Sloveniji, bi morali kvantitativno analizo dopolniti s kvalitativnimi intervjuji.

Je fleksibilizacija slovenskega trga dela po letu 2000 lahko vidna iz vsebine povpraševanja po delu?

Fleksibilizacija trga dela je dokaj protisloven koncept, ker se lahko nanaša na delavce, na delodajalce ali pa celo na delovna mesta. Običajno se razume, da se morajo primarno fleksibilizirati delavci, v smislu, da se sprostijo nekateri 'preveč ugodni' pogoji njihovega dela, z namenom, da bi se izboljšala ekonomska poslovnost organizacij, moč menedžmenta in sama uspešnost organizacije. Zato interesi delavcev ter njihovih preživetvenih strategij hitro trčijo ob interese menedžmenta (in lastnikov). Povpraševanje po delu predvsem odraža cilje menedžmenta, tudi način, kako si predstavljajo rekrutiranje za svoje potrebe optimalnega kadra. Če je cilj menedžmenta fleksibilizirati (tj. ošibiti) »delavsko silo«, bo na to pazil tudi v postopkih najemanja novih kadrov.

Zaris globalnega procesa fleksibilizacije

Seveda tudi trgi dela niso vsi enaki, ne v teoriji ne v praksi. Trg dela je na abstraktni ravni pojmovan kot nekakšen družbeni mehanizem, ki vsakodnevno usklajuje ponudbo dela in povpraševanje po delu. Moderiran je s pogajanjem in (ne)pristankom vsakega od obeh udeležencev usklajevanja, da po opravljenih pogajanjih (ne) pristaja na dogovorjene delovne pogoje. Trgi dela po državah pa so lahko dokaj različni, bolj ali manj individualizirani in tekmovalni ali pa bolj dogovorni, vnaprej definirani.

Evropski trgi dela so bili po drugi svetovni vojni vsekakor precej bolj dogovorni kakor tedanji ameriški ali daljnoazijski; najbolj dogovorni (centralno planski) so bili seveda 'trgi dela' v komunističnih in socialističnih državah. Po globalni energetske krizi v sedemdesetih letih 20. stol., ki sovpada z učinki dekolonizacije in povezavami držav s surovinami, pa se je pričel globalni liberalni proces fleksibilizacije prej bolj dogovornih trgov dela, v katerem si je kapital, zaradi podražitve surovin in energentov, znova želel pridobiti večji delež nagrajevanja, a zdaj na račun dela, ne več toliko na račun nizke cene surovin v tretjem svetu. V evropskem delu sveta je ta proces najprej zajel zahodnoevropske države (od osemdesetih let dalje, s pričetkom v Veliki Britaniji) in se po padcu blokofske delitve sveta ter s širitvijo Evropske unije na vzhod celine preselil tudi v nekdanje socialistične države (po letu 1990).

Javne in strokovne diskusije o dogajanju v zahodnem svetu so polemizirale o tem, koliko odprtih, tekmovalnih trgov dela se sploh da prenesti v sodobni ekonomiji, kjer jedro kvalificiranega kadra predstavlja osrednjo vrednost organizacije. Ortodoksne liberalne teorije trdijo, da bi morali biti prav vsi trgi dela samo liberalni (polno tekmovalni, s čim manj ali najbolje nič zaščitnimi regulacijami posameznih strok in panog). Zagovorniki mukoma priborjenih delavskih pravic pa trdijo nasprotno, da je to redefiniranje delitve ustvarjenega nekakšno preusmerjanje razvoja nazaj, v povečano individualno tekmovalnost, da je torej kruti historični nesmisel in izraža le enostranski interes kapitala. V družbenem smislu predstavlja korak nazaj. Tovrstne polemike, ki so naslavljele tehnološke, organizacijske, politične in socialne faktorje sprememb, povezane v bistvu s poslabševanjem položaja dela v organizacijah, sektorjih, poklicih in ekonomiji nasploh, so se vrstile pod različnimi imeni: najprej kot segmentacija trga dela, nato kot fleksibilizacija trga dela, nazadnje pa kot ideja o modelu varne prožnosti (flexicurity) trgov dela.

Bistvo tega dogajanja je postopno krhanje nekdanj bolj dogovornih delovnih razmerij, ko pritisk zajame najbolj ranljive segmente delovne sile (odtod segmentacija). Ker se ta pritisk širi po vsem gospodarstvu, dobi proces naziv fleksibilizacija. Da bi se ta pritisk ustavil na določeni točki, ki predstavlja še neko dostojnost najetih delavcev, se v Evropi uvaja nov dogovor: zrahljajo se zakonodajne zaščite najemanja in predvsem odpuščanja delavcev, povečajo pa spodbude za lažje zaposlovanje (varna prožnost). Proces v vzhodni Evropi, ki je bila pred tem pritiskom bolj dogovorna od zahodne Evrope, je običajno bolj krčevit, praksa pa večkrat izsiljevalna.

Izgleda, da kljub odporu organiziranega delavstva globalne silnice kapitala, ki se jim prilagajajo tudi politiki, vztrajno rahljajo zaščito nacionalnih socialnih modelov in da delo postaja vse manj zaščiteno in nagrajevano. Faktorji proizvodnje, ki si lastijo večinski delež nagrad, postajajo (finančni) kapital in lastniki novih proizvodnih sredstev, tj. lastniki formalno zaščitenih oblik znanja, ki titularjem prinašajo organizacijske rente. Živo delo se temu koordiniranemu pritisku nove fronte (globalnega) kapitala, ki jo podpirajo in pospešujejo tudi politično prenovljeni mednarodni režimi valutnih in cenovnih razmerij, z večjim ali manjšim odporom uklanja.

Povpraševanje po delu: osnovni pojmi o prostih delovnih mestih (PDM)

Dogajanje na trgih dela se da informacijsko spremljati preko ponudbe in povpraševanja po delu, upoštevajoč dejstvo, da je ponudba dela bolj kulturno in institucionalno, povpraševanje pa bolj ekonomsko, ciklično opredeljeno. Povpraševanje po delu je zaradi svoje vezanosti na ciklične spremembe gospodarjenja in glede na številne strukturne spremembe (dnevno tekmovanje, prilagajanje na nove tehnologije, razne reforme v režimih poslovanja ipd.), torej dosti bolj nepredvidljivo kakor ponudba dela, zato ga je tudi težje informacijsko spremljati in napovedovati (oziroma modelirati).

Ponudba dela, poleg migrantov, sestoji iz dokaj predvidljivih domačih kadrovskih stanj in tokov, ki se spreminjajo dokaj postopno: stare aktivne generacije (zaposleni), nove aktivne generacije (diplomanti raznih izobraževalnih programov na različnih stopnjah šolanja) in tistih, ki si želijo prestopiti iz (delovne) neaktivnosti v delovno aktivnost ali obratno. Povpraševanje po delu pa je nasprotno precej teže napovedovati, najbolj je odvisno od sprotnega zdravja ekonomije ter od njene nihajoče sposobnosti za rast, tj. od prisotnosti količin stagniranja, enostavne ali razširjene reprodukciji med poslovnimi subjekti (CEDEFOP 2010).

Pri povpraševanju po delu imamo vselej opravka z dvema različnima tokovima: nadomestitveno povpraševanje (angl. *replacing demand*) in širitveno povpraševanje (angl. *expansion demand*). Do prvega prihaja, kadar že zaposleni delavci zapuščajo svoje dosedanje delo (različni razlogi: upokožitev, odhodi drugam oz. poklicna mobilnost, umik z dela in celo delovne aktivnosti, smrti, bolezni ipd.) in jih morajo nadomestiti novi delavci, seveda ne nujno v celoti. Nadomestitveno povpraševanje se lahko dopolnjuje s širitvenim povpraševanjem, do katerega pa prihaja, kadar poslovni subjekti povečujejo obseg svojega delovanja (ali trgov) in povečujejo število novih (enakih ali različnih) delovnih mest oziroma, posredno, delavcev. Širitveno povpraševanje je lahko tudi negativno, v primeru, če število obstoječih delovnih mest upada, in seveda pozitivno, kadar to število narašča.

Lahko pa se dogovorimo tudi drugače: da je širitveno povpraševanje vedno opredeljeno kot pozitivno ali kvečjemu enako nič (kadar v nekem obdobju ne nastane nič novih delovnih mest). V tem primeru se pri nadomestitvenem povpraševanju pojavljata dve količini: dejanske nadomestitve in ukinitve prej obstoječih delovnih mest (DM), pri slednjih hipotetične nadomestitve namreč niso uresničene.

Povpraševanje po delu (v neki organizaciji v določenem obdobju) bi se s številom prostih delovnih mest lahko prikazalo mest takole:

$$\begin{aligned}\text{Število prostih delovnih mest} &= \text{nadomestitveno povpraševanje} + \text{širitveno povpraševanje} \\ &= (\text{dejanske nadomestitve DM} - \text{ukinitve DM}) + \text{širitve novih DM}.\end{aligned}$$

Število prostih delovnih mest je negativno le, kadar ukinitve presegajo nadomestitve. Dalje, na ravni celotnega gospodarstva število vseh prostih delovnih mest ni enako vsoti števila prostih delovnih mest po organizacijah; gornjim številom je potrebno prišteti še samozaposlene (z različnimi formalnimi statusi) in pomagajoče družinske člane, ki po meddržavnem dogovoru tudi predstavljajo del aktivne populacije. Vrh tega se nove pogodbe za nedoločen čas sklepajo le še na vse redkejših varnih delovnih mestih; kar pomeni, da varnih in stabilnih delovnih mest ni več toliko, namesto njih se pojavljajo drugačna, z drugačnimi zahtevami in opisi. Delovna mesta se segmentirajo, na varna (trajnejša, tipična) in manj varna (začasna, atipična). V primeru kratkotrajnih delovnih razmerij se tako povpraševanje lahko v opazovanem obdobju večkrat ponavlja v primerjavi s trajnejšimi delovnimi razmerji. Dalje, za različne poslovne projekte, ki so značilnost sodobnega liberalnega gospodarstva in predvsem določenih industrij (gradbeništvo, razne prireditve in dogodki, druga sezonska dela), se praviloma sklepajo enkratne in zelo kratkotrajne delovne pogodbe, vezane na projekte ali celo na posamezne faze projekta.

Zaradi krhanja stabilne sestave delovnih mest v gospodarstvu je metodologija za korektno in mednarodno primerljivo prikazovanje skupnega števila prostih delovnih mest (nekakšnega ekvivalenta klasičnega delovnega mesta, ki ga je zasedala oseba s pogodbo za nedoločen čas ipd.) v danem obdobju, za celotno državo, šele v nastajanju (EUROSTAT 2010). Glede na to, s katero vrsto delovnega mesta imamo opraviti, lahko pripišemo javljenemu prostemu delovnemu mestu (angl. *vacancy*) utež, predno jih seštejemo (tipična trajnejša delovna mesta imajo utež 1, kratkotrajnejša pa sorazmerno manjšo utež):

$$\text{Število prostih delovnih mest} = \text{VSOTA (utež} \cdot \text{število tipičnih DM)}$$

Pri povpraševanju po delu poleg tega lahko tudi ločimo dve fazi zbiranja in usklajevanja informacij med udeleženci na trgu dela: prva je razpisno poizvedovanje o potencialnih kandidatih za delo (angl. *screening*), druga pa je postopek ožje selekcije najprimernejših kandidatov in najemanje novih delavcev (angl. *hiring*). V vsaki od teh faz delodajalci zbirajo različne informacije o kandidatih: pri uvodnem poizvedovanju običajno splošnejše, pri najemanju pa že tudi bolj specifične. Ker se vsa poizvedovanja ne uresničijo s sklenitvijo delovnih pogodb, je skupno število javljenih potreb običajno (precej) večje od števila dejansko sklenjenih zaposlitev v nekem obdobju.

Analiza potreb po delavcih v Sloveniji v obdobju 2002–2012

Predno se lotimo analize zbranih podatkov o prostih delovnih mestih (PDM), ki jih zbira Zavod RS za zaposlovanje, je na mestu nekaj pojasnil. Elektronski in pisni obrazec, s katerim delodajalci prijavljajo PDM, vključuje celo vrsto podatkov, ki služijo povezovanju med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela. Med njimi je izobrazba samo ena povezovalna dimenzija. Če je torej delodajalec v PDM navedel samo stopnjo iskane izobrazbe (v rubriki zahtevana izobrazba), ne pa celotnega izobrazbenega profila (ki vsebuje stopnjo in smer izobrazbe), to še ne pomeni, da je tak PDM z vidika potrebnih poklicnih in strokovnih znanj povsem odprt oz. nedefiniran. Poklicno »obarvanost« iskanih znanj lahko dodatno definira tudi sam opis PDM, ki ga v zavodu še dodatno opremijo s kodo iskanega poklica (delovnega mesta, po SKP), nadalje opis želenih delovnih izkušenj, opis dodatnih in specifičnih znanj, zahteve po voznških izpitih različnih kategorij, NPK-jih ali drugih specifičnih tipih certifikatov. Pri iskanju ustreznih kandidatov zavod upošteva vse te rubrike v PDM. V vseh tistih primerih, ko so delodajalci PDM na zavod posredovali z zahtevo, da zavod dejansko izvede postopke rekrutacije ustreznih kandidatov, je tako število izpolnjenih rubrik v PDM pomembno večje kot v tistih PDM, ki so jih delodajalci posredovali na zavod le zaradi zakonske obveznosti, dejansko pa so kandidate v delovnih organizacijah že imeli izbrane ali pa so jih aktivneje iskali po drugih kanalih (časopisni oglasi, privatne agencije, lastne baze iskalcev ipd). Povedno je še naslednje dejstvo: med vsemi prijavljenimi PDM je takšnih, kjer so delodajalci resnično zahtevali aktivno posredovanje zavoda, okoli ena tretjina. Torej delodajalci, ki so prijavo PDM naredili zgolj zaradi zakona, rubrike v obrazcu PDM izpolnjujejo bistveno bolj ohlapno oz. vpišejo vanje le najnujnejše podatke, to, kar je minimalno obvezno zahtevano. Skratka, ohlapnost glede iskane smeri izobrazbe ni nujno znamenje prožnejšega povpraševanja, ampak je lahko posledica drugih razlogov.

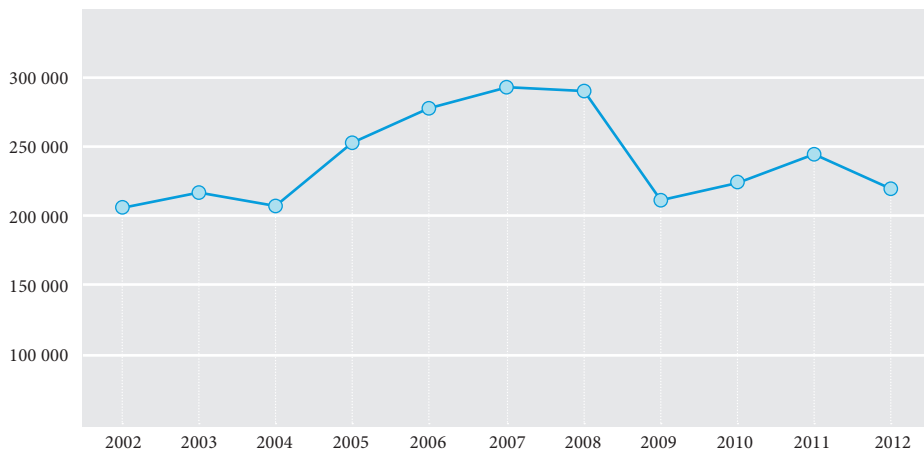
Iz analize delodajalskih poizvedovanj, ki predstavljajo prvo fazo rekrutiranja novih delavcev in ki se v žargonu Zavoda RS za zaposlovanje imenuje 'potrebe po delavcih', lahko razberemo, da je med letoma 2002 in 2012 delež tistih poizvedovanj, ki se nanašajo na flekibilizirana delovna mesta, tj. na prosta delovna mesta, ki nudijo le razmerje za določen čas, še vedno polagoma naraščal. Od približno treh četrtin na začetku opazovanega obdobja se je ta delež povečal na dobrih osem desetih vseh razpisanih delovnih mest (tabela 1 in graf 1). To pomeni, da se je proces zmanjševanja varnih delovnih mest iz prejšnjih obdobj nadaljeval do stopnje, ko je samo še 1/6 ponujenih delovnih mest predstavljala varno zaposlitev. Iz grafa (graf 1) lahko tudi razberemo, da se skupna količina povpraševanja spreminja v skladu z gospodarsko rastjo: v obdobju 2004–2008 narašča in doseže vrh, nato naslednje leto sunkovito pade, rahlo narašča dve leti in nato znova upade (v letu 2012).

Tabela 1: Celotno povpraševanje po delavcih po letih in trajanju zaposlitve, obdobje 2002–2012.

Leto	N	Delež v %	Določen čas v %
2002	155.444	7,4	76,1
2003	166.897	8,0	76,0
2004	157.156	7,5	74,1
2005	202.904	9,7	75,1
2006	227.934	10,9	75,3
2007	242.927	11,6	76,6
2008	240.532	11,5	74,5
2009	161.310	7,7	78,1
2010	174.613	8,3	80,7
2011	194.468	9,3	81,7
2012	169.732	8,1	83,1
Skupaj	2.093.917	100,0	77,3

Vir: ZRSZ, baza PDM.

Graf 1: Celotno povpraševanje po delavcih po letih v obdobju 2002–2012.

Vir: ZRSZ, baza PDM.

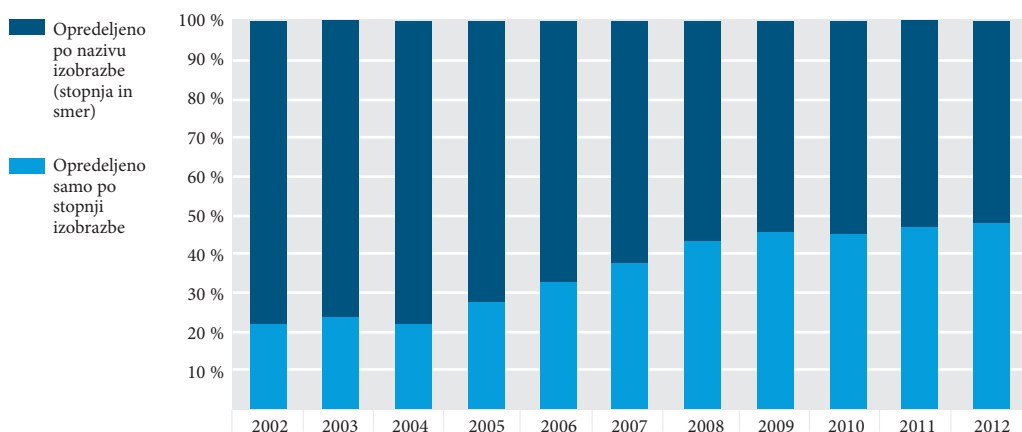
Iz istega podatkovnega vira lahko tudi razberemo drugo obliko postopne fleksibilizacije delovnih razmerij: med letoma 2002 in 2012 je tudi delež tistih poizvedovanj, ki se nanaša na prosta delovna mesta, opisana le s stopnjo, ne pa tudi s smerjo izobrazbe, polagoma naraščal, od približno ene petine na začetku opazovanega obdobja do skoraj polovice (tabela 2 in graf 2). Če je bila na začetku med petimi poizvedbami po delavcih le ena takšna, se je v dobrem desetletju razmerje med obema oblikama povpraševanja izenačilo. To je vsekakor velika vsebinska sprememba, vredna pozornейše obravnave.

Tabela 2: Celotno povpraševanje po delavcih glede na način opredelitve izobrazbenega pogoja za zaposlitev; 2002–2012.

Leto	Delodajalci so kot izobrazbeni pogoj opredelili samo stopnjo izobrazbe	Delež v %	Delodajalci so kot izobrazbeni pogoj opredelili naziv izobrazbe (stopnja in smer)	Delež v %	Skupaj	Skupaj v %
2002	33.970	21,9	121.474	78,1	155.444	100
2003	39.995	24,0	126.902	76,0	166.897	100
2004	34.207	21,8	122.949	78,2	157.156	100
2005	56.623	27,9	146.281	72,1	202.904	100
2006	74.987	32,9	152.947	67,1	227.934	100
2007	92.399	38,0	150.528	62,0	242.927	100
2008	104.986	43,6	135.546	56,4	240.532	100
2009	73.782	45,7	87.528	54,3	161.310	100
2010	79.408	45,5	95.205	54,5	174.613	100
2011	91.513	47,1	102.955	52,9	1944.68	100
2012	81.877	48,2	87.855	51,8	169.732	100
Skupaj	763.747	36,5	1.330.170	63,5	2.093.917	100

Vir: ZRSZ, baza PDM.

Graf 2: Celotno povpraševanje po delavcih glede na način opredelitve izobrazbenega pogoja za zaposlitev; 2002–2012.

Vir: ZRSZ, baza PDM.

Iz očitno prisotnega naraščajočega trenda splošnejšega, ohlapnega in manj določnega poizvedovanja po delavčevi izobrazbi se da razbrati, da je glavni prirast tovrstnega povpraševanja nastal že v letih konjunktura, v obdobju 2004–2008, ko se je njegov delež podvojil (od približno 22 % na 44 %), po krizi pa se je le še malce povečeval in dosegel v letu 2012 raven blizu 49 %. Predno pa se lotimo podrobnejše

analize, v katerih panogah in poklicih se je to krhanje signalne vrednosti izobrazbe najbolj pogosto dogajalo, naj odgovorimo še na eno vprašanje: Ali se je delež tovrstnega povpraševanja dogajal tudi pri povpraševanju za nedoločen čas ali predvsem pri povpraševanju za določen čas?

Odgovor na to vprašanje nam prinaša naslednji grafični prikaz (tabela 3). Splošnejše povpraševanje po delu se ni vnašalo med pogoje zaposlovanja samo pri iskanju delavcev za določen čas, ampak tudi pri povpraševanju za nedoločen čas, le na nekoliko nižji ravni (a zato z višjo stopnjo naraščanja). Pri povpraševanju za določen čas se je tako v času gospodarske konjunktore (2004–2008) delež dodatne fleksibilizacije dvignil od 24 % na 46 %, medtem ko se je pri povpraševanju za nedoločen čas, ki je sicer oblika varnejšega delovnega razmerja, taisti delež v istem obdobju dvignil od 14 % na 37 %. Kar pomeni, da se začetna merila rekrutiranja oziroma najemanja ljudi tudi pri varnejšem delu (za nedoločen čas) s splošnejšim poizvedovanjem (pri izobrazbi) rahljajo.

Naj to dvojno rahljanje rekrutacijskih meril v celotnem povpraševanju po delu (delavcih) ponazorimo še s prikazom deležev v celotnem povpraševanju (total %). Najvarnejših in tudi izobrazbeno najbolj nadzorovanih oblik zaposlovanja, kjer se za prosta delovna mesta za nedoločen čas med želenimi pogoji navajata tako stopnja kot tudi smer izobrazbe, je bilo leta 2002 v slovenskem gospodarstvu še okrog petina (20,8 %). Desetletje pozneje jih je samo še desetina (9,7 %).

Tabela 3: Celotno povpraševanja po delu v Sloveniji 2002–2012, po trajanju del. razmerja in izobrazbi (v %).

2002	Število			Vrstični %			Stolpčni %			Total %		
	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj
DČ	29.180	89.162	118.342	24,7	75,3	100,0	85,9	73,4	76,1	18,8	57,4	76,1
NČ	4.790	32.312	37.102	12,9	87,1	100,0	14,1	26,6	23,9	3,1	20,8	23,9
Skupaj	33.970	121.474	155.444	21,9	78,1	100,0	100,0	100,0	100,0	21,9	78,1	100,0

2003	Število			Vrstični %			Stolpčni %			Total %		
	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj
DČ	35.036	91.877	126.913	27,6	72,4	100,0	87,6	72,4	76,0	21,0	55,1	76,0
NČ	4.959	35.025	39.984	12,4	87,6	100,0	12,4	27,6	24,0	3,0	21,0	24,0
Skupaj	39.995	126.902	166.897	24,0	76,0	100,0	100,0	100,0	100,0	24,0	76,0	100,0

2004	Število			Vrstični %			Stolpčni %			Total %		
	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj
DČ	28.460	88.031	116.492	24,4	75,6	100,0	83,2	71,6	74,1	18,1	56,0	74,1
NČ	5.747	34.918	40.664	14,1	85,9	100,0	16,8	28,4	25,9	3,7	22,2	25,9
Skupaj	34.207	122.949	157.156	21,8	78,2	100,0	100,0	100,0	100,0	21,8	78,2	100,0

2005	Število			Vrstični %			Stolpčni %			Total %		
	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj
DČ	46.940	105.322	152.263	30,8	69,2	100,0	82,9	72,0	75,0	23,1	51,9	75,0
NČ	9.683	40.959	50.641	19,1	80,9	100,0	17,1	28,0	25,0	4,8	20,2	25,0
Skupaj	56.623	146.281	202.904	27,9	72,1	100,0	100,0	100,0	100,0	27,9	72,1	100,0

	Število			Vrstični %			Stolpčni %			Total %		
2006	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj
DČ	61.339	110.428	171.767	35,7	64,3	100,0	81,8	72,2	75,4	26,9	48,4	75,4
NČ	13.648	42.519	56.167	24,3	75,7	100,0	18,2	27,8	24,6	6,0	18,7	24,6
Skupaj	74.987	152.947	227.934	32,9	67,1	100,0	100,0	100,0	100,0	32,9	67,1	100,0
2007	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj
DČ	75.305	110.638	185.943	40,5	59,5	100,0	81,5	73,5	76,5	31,0	45,5	76,5
NČ	17.094	39.890	56.984	30,0	70,0	100,0	18,5	26,5	23,5	7,0	16,4	23,5
Skupaj	92.399	150.528	242.927	38,0	62,0	100,0	100,0	100,0	100,0	38,0	62,0	100,0
2008	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj
DČ	82.309	96.915	179.224	45,9	54,1	100,0	78,4	71,5	74,5	34,2	40,3	74,5
NČ	22.677	38.631	61.308	37,0	63,0	100,0	21,6	28,5	25,5	9,4	16,1	25,5
Skupaj	104.986	135.546	240.532	43,6	56,4	100,0	100,0	100,0	100,0	43,6	56,4	100,0
2009	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj
DČ	59.247	66.696	125.943	47,0	53,0	100,0	80,3	76,2	78,1	36,7	41,3	78,1
NČ	14.535	20.832	35.367	41,1	58,9	100,0	19,7	23,8	21,9	9,0	12,9	21,9
Skupaj	73.782	87.528	161.310	45,7	54,3	100,0	100,0	100,0	100,0	45,7	54,3	100,0
2010	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj
DČ	66.067	74.736	140.803	46,9	53,1	100,0	83,2	78,5	80,6	37,8	42,8	80,6
NČ	13.341	20.469	33.810	39,5	60,5	100,0	16,8	21,5	19,4	7,6	11,7	19,4
Skupaj	79.408	95.205	174.613	45,5	54,5	100,0	100,0	100,0	100,0	45,5	54,5	100,0
2011	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj
DČ	76.596	82.261	158.857	48,2	51,8	100,0	83,7	79,9	81,7	39,4	42,3	81,7
NČ	14.917	20.694	35.611	41,9	58,1	100,0	16,3	20,1	18,3	7,7	10,6	18,3
Skupaj	91.513	102.955	194.468	47,1	52,9	100,0	100,0	100,0	100,0	47,1	52,9	100,0
2012	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj	ST	ST + VR	Skupaj
DČ	69.759	71.338	141.097	49,4	50,6	100,0	85,2	81,2	83,1	41,1	42,0	83,1
NČ	12.118	16.517	28.635	42,3	57,7	100,0	14,8	18,8	16,9	7,1	9,7	16,9
Skupaj	81.877	87.855	169.732	48,2	51,8	100,0	100,0	100,0	100,0	48,2	51,8	100,0

Opomba: DČ - za določen čas, NČ - za nedoločen čas, ST - v potrebah podana samo stopnja izobrazbe, ST & VR - v potrebah podana stopnja in vrsta izobrazbe (naziv) Vir: ZRSZ, baza PDM (lastni preračun).

Analiza panožnih in poklicnih težišč fleksibiliziranega povpraševanja za obdobje 2009–2012

V nadaljevanju bomo našo pozornost usmerili samo na izobrazbeno ohlapnejše povpraševanje in na najnovejši čas, tj. na celotno obdobje 2009–2012 po krizi v letu 2008.

Povpraševanje 2009–2012, po strokovnih področjih

Najprej prikazujemo celotno povpraševanje po delavcih v opazovanem obdobju 2009–2012, za poizvedovanja s podano stopnjo in smerjo izobrazbe pa prikazujemo še notranjo strukturo, in sicer padajoče deleže potreb po zaposlitvi kadra s posameznih strokovnih področij; dodatno pa še navajamo, kolikšen je pri posameznih strokovnih področjih delež ponujenih delovnih mest za določen čas (tabela 4 in graf 4).

Tabela 4: Celotno povpraševanje po delavcih, po strokovnih področjih izobrazbe in trajanju zaposlitve, 2009–2012 skupaj.

Strokovno področje izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
Opredeljeni samo po stopnji izobrazbe	326.580	46,6	83,2
Opredeljeni po stopnji in smeri izobrazbe	373.509	53,3	75,4
23 Poslovanje, uprava in trgovina	78.583	11,2	73,4
2 Strojništvo	63.864	9,1	81,2
5 Gradbeništvo in geodezija	45.784	6,5	86,0
27 Izobraževanje in šport	28.518	4,1	86,1
15 Gostinstvo in turizem	28.285	4,0	78,2
17 Zdravstvo in socialne storitve	24.485	3,5	77,2
3 Elektrotehnika	22.589	3,2	80,1
6 Promet in logistika	16.976	2,4	79,3
20 Lesarstvo in tapetništvo	7.563	1,1	73,6
21 Tekstil in usnjarstvo	5.977	,9	88,9
19 Živilstvo	5.664	,8	82,0
49 Nacionalne poklicne kvalifikacije	4.702	,7	78,4
14 Kozmetika	4.471	,6	79,9
28 Pravo	4.469	,6	66,5
4 Računalništvo	4.196	,6	57,8
29 Družboslovje, jezikoslovje	3.959	,6	73,9
24 Kemija, gumarstvo, papirništvo	3.593	,5	81,9
9 Kmetijstvo in hortikultura	3.285	,5	79,3
31 Kultura in umetnost	2.670	,4	67,4

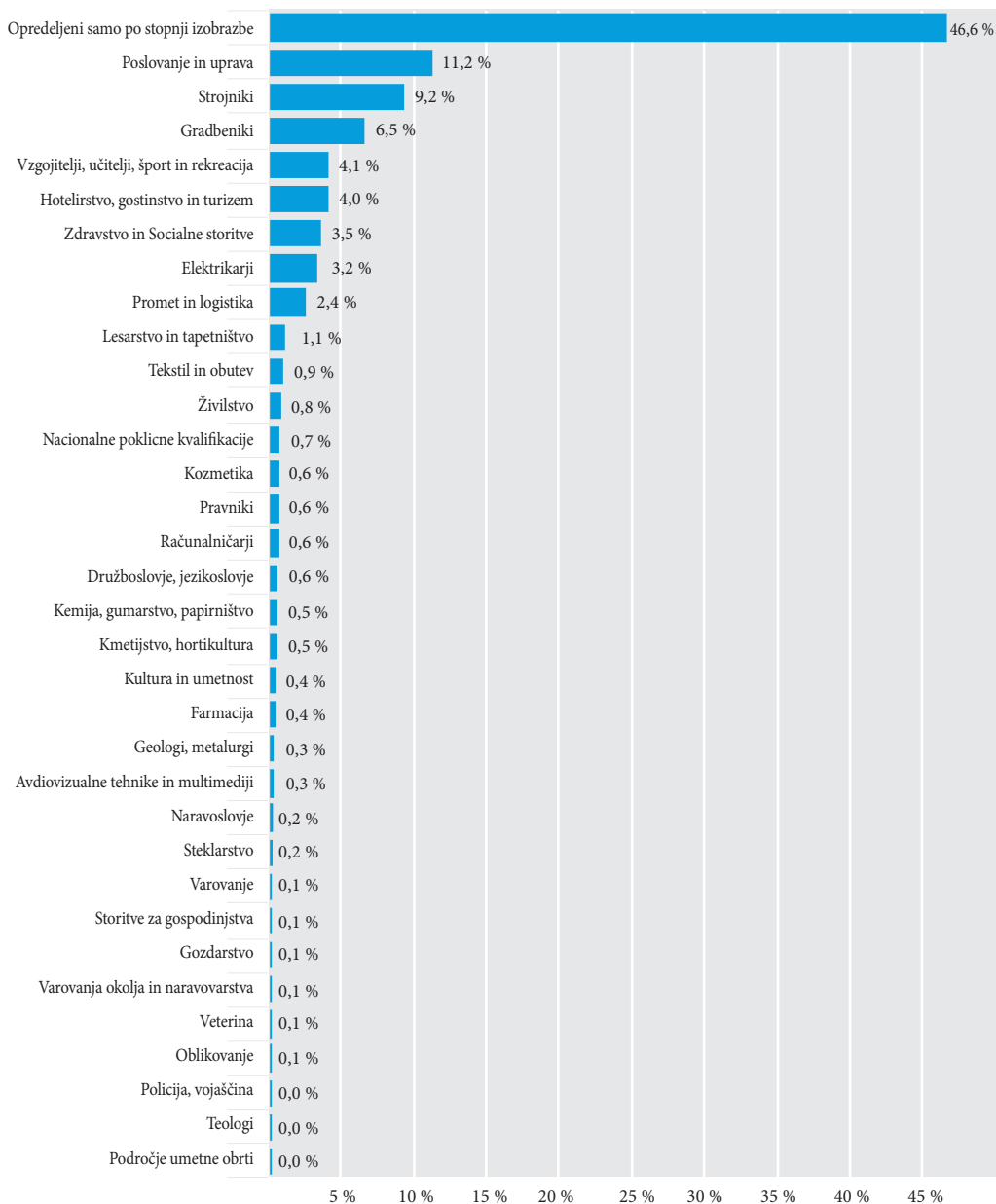
Strokovno področje izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
18 Farmacija	2.540	,4	76,9
16 Grafika in mediji	1.917	,3	75,3
33 Metalurgija	1.610	,2	84,2
30 Naravoslovje	1.529	,2	76,2
25 Steklarstvo in optika	1.501	,2	86,3
8 Varovanje	732	,1	60,5
13 Storitve za gospodinjstva	708	,1	80,2
10 Gozdarstvo	654	,1	86,4
12 Varovanja okolja	638	,1	46,2
11 Veterina	605	,1	73,2
26 Oblikovanje	486	,1	64,4
1 Rudarstvo in geologija	409	,1	88,3
34 Mehatronika	275	,0	72,4
7 Policija, vojaščina	110	,0	61,8
32 Teologija	94	,0	59,6
22 Področje umetne obrti	68	,0	75,0
Skupaj	700.089	100,0	81,0

Vir: ZRSZ, baza PDM.

V tem prikazu je delež povpraševanj, ki navaja med pogoji za zasedbo prostega delovnega mesta samo stopnjo izobrazbe, 46,6 % (prva vrstica tabele); razčlenjevanja te skupine povpraševanj se bomo lotili posebej (gl. točko 5 in dalje). Med preostalimi povpraševanji, ki navajajo tako stopnjo in smer zaželenih izobrazbe in imajo delež večji od 1 %, pa prevladujejo naslednja tri področja: poslovanje, uprava in trgovina (11,2 %); strojništvo (9,1 %); gradbeništvo in geodezija (6,5 %). Sledi še relativno močna skupina naslednjih področij: izobraževanje in šport (4,1 %); gostinstvo in turizem (4,0 %); zdravstvo in socialne storitve (3,5 %), elektrotehnika (3,2 %); promet in logistika (2,4 %). Med ostalimi strokovnimi področji z manjšimi deleži v povpraševanju je kot zanimivost vredno opaziti relativno visok delež povpraševanja po nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (NPK), ki predstavljajo nekakšen substitut formalne izobrazbe, priznan na slovenskih trgih dela s pomočjo izpričanih delovnih izkušenj kandidatov (0,7 %).

Večina povpraševanj je bila v opazovanem obdobju za določen čas. Še največ možnosti, da bi kandidati dobili delo za nedoločen čas, so nudila naslednja strokovna (v glavnem storitvena!) področja: varovanje okolja (46,2 % za določen čas), računalništvo (57,8 %), teologija (59,6 %), policija in vojaščina (61,8 %), oblikovanje (64,6 %), pravo (66,6 %) in kultura in umetnost (67,4 %).

Graf 4: Celotno povpraševanje po delavcih, po strokovnih področjih izobrazbe, 2009–2012 skupaj.

Vir: ZRSZ, baza PDM.

Povpraševanje 2009-2012, po stopnji zaželeni (ali zahtevani) izobrazbe

Prikaze povpraševanja po delu v opazovanem obdobju glede na stopnjo zaželeni (oz. zahtevani) izobrazbe bomo razdelili v dve skupini: v prvih so vključena vsa povpraševanja, v drugih pa samo tista, kjer so delodajalci navedli samo stopnjo izobrazbe, ne pa tudi podrobnejše izobrazbene smeri. Iz primerjave obeh vrst prikazov bomo lahko ugotovili, ali se splošnejše povpraševanje kopiči v nižji kvalifikacijski strukturi ali pa je prisotno tudi pri prostih delovnih mestih z zahtevano višjo kvalifikacijo kandidatov.

Pojasnilo glede uporabljenih osmih stopenj izobrazbe v prikazih: V 1. in 2. stopnjo izobrazbe se razvrščajo delavci z nedokončano ali končano osnovnošolsko izobrazbo; v 3. stopnjo se uvrščajo osebe z nižjo poklicno izobrazbo; v 4. stopnji so osebe s srednjo poklicno izobrazbo; v 5. stopnji so osebe s srednjo strokovno in splošno izobrazbo; v 6. stopnji so osebe z (sedanjo in nekdaj priznano) višjo strokovno izobrazbo; v 7. stopnji so osebe z visoko strokovno ali univerzitetno izobrazbo vključno z magisterijem; v 8. stopnji so osebe z doktoratom.

Prikaz vseh povpraševanj glede na stopnjo izobrazbe (tabela 5a) že pove, da je največ povpraševanj za nižje kvalifikacijske ravni (največji delež pripada 4. stopnji s 33,5 %, sledi ji najnižja 1+2. stopnja z 28,9 %, nato 5. stopnja z 18,6 %). Obenem je razvidno tudi, da so manj kvalificirana dela do vključno 5. stopnje značilno bolj fleksibilizirana kakor ponujena dela z višjih kvalifikacijskih ravni, saj je pri njih delež ponujenih zaposlitev za določen čas znatno višji. Ob tem pa ni presentljivo dejstvo, da so diplomanti (sedanjih in nekdanjih) višjih strokovnih šol, strnjeni v 6. stopnji, deležni najbolj varnih zaposlitev, celo bolj kakor univerzitetni diplomanti: pri njih gre pretežno za že zaposlene ljudi, ki v precejšnji meri študirajo ob delu in tudi s soglasjem delodajalca, ob dokončanju višjega šolanja pa za nagrado dobijo prejšnjo varno delovno razmerje in pogosto tudi boljše zaposlitev (napredovanje).

Tabela 5a: Celotno povpraševanje po delu, po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve; 2009–2012 skupaj.

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II. Osnovnošolska izobrazba	202.453	28,9	88,5
III. Nižja poklicna izobrazba	9.991	1,4	84,5
IV. Srednja poklicna izobrazba	234.832	33,5	84,0
V. Srednja strokovna in splošna izobrazba	130.186	18,6	75,3
VI. Višja strokovna izobrazba	21.855	3,1	61,7
VII., VIII. in bol. stopnja	100.772	14,4	69,9
Total	700.089	100,0	81,0

Vir: ZRSZ, baza PDM.

V naslednjem prikazu (tabela 5b) smo analizo zožili na tisto povpraševanje, kjer so delodajalci navedli le stopnjo, ne pa tudi smeri zaželeni izobrazbe (ostalo nam je 326580 povpraševanj). Iz prikaza lahko razberemo, da z dobro polovico vseh povpraševanj (52,6 %) daleč prevladujeta I. in II. stopnja izobrazbe, kjer smer niti ni možna, nadaljnjih 40 % pa napolnijo tovrstna povpraševanja do V. stopnje, tj. do zaključenih srednjih strokovnih in splošnih šol (vključno z gimnazijo). Kot presenetljiv indikator fleksibilizacije trga dela pa se pojavijo povpraševanja po doktorjih znanosti (delež VII. in VIII. kvalifikacijske skupine je sicer v tem prikazu manjši kot v celotnem povpraševanju), saj je tudi zanje kar dobrih 80 % delovnih mest ponujenih le za določen čas. Očitno slovensko gospodarstvo na znanja s teh ravni izobraževanja zaenkrat zre z nezaupanjem in ga še ne misli ali ne zmore vključiti v svoje proizvodne in druge pogone.

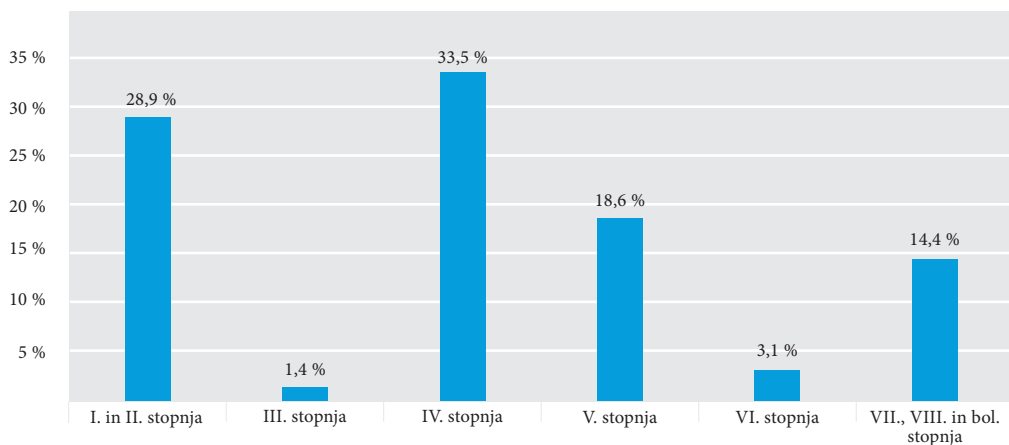
Tabela 5b: *Povpraševanje po delu, podano le s stopnjo izobrazbe, po stopnjah izobrazbe in trajanju zaposlitve; 2009–2012 skupaj.*

Stopnja izobrazbe	N	Delež v %	Določen čas v %
I. in II. Osnovnošolska izobrazba	171.703	52,6	88,6
III. Nižja poklicna izobrazba	9.968	3,1	85,8
IV. Srednja poklicna izobrazba	64.744	19,8	82,5
V. Srednja strokovna izobrazba	51.993	15,9	73,5
VI. Višja strokovna izobrazba	6.433	2,0	60,3
VII. Visoko strokovna, univerzitetna izobrazba, magisterij	19.139	5,9	69,3
VIII. Doktorat znanosti	2.600	0,8	83,4
Skupaj	326.580	100,0	83,2

Vir: ZRSZ, baza PDM.

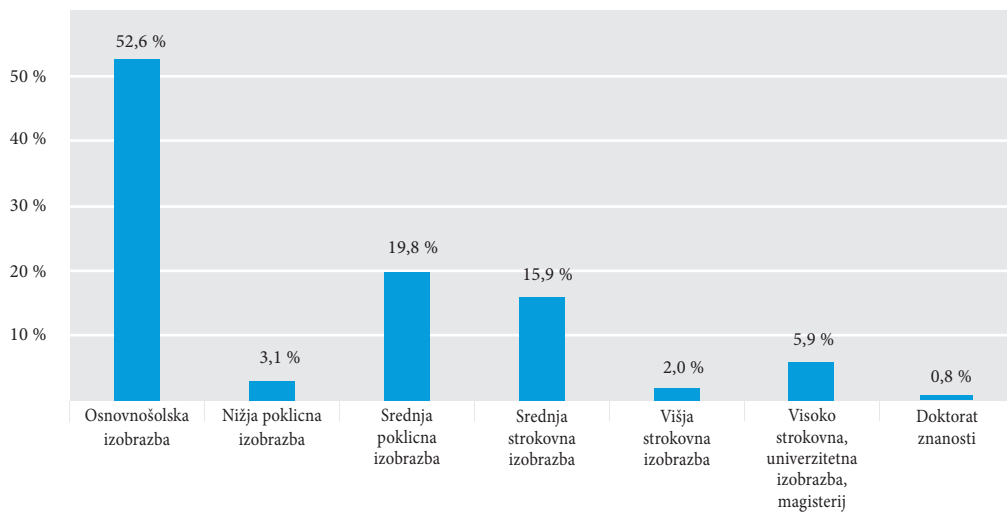
Koncentracija izobrazbeno fleksibiliziranega povpraševanja po delu, za katero smo ugotovili, da se za opazovano obdobje nahaja pretežno na nižjih kvalifikacijskih ravneh, je morda še razvidnejša iz grafičnih prikazov (Graf 5a in Graf 5b).

Graf 5a: *Povpraševanje po delavcih po stopnjah izobrazbe, 2009–2012 skupaj*

Vir: ZRSZ, baza PDM

Graf 5b: *Povpraševanje po delavcih, podano le s stopnjo izobrazbe, po stopnjah izobrazbe, 2009–2012 skupaj*

Vir: ZRSZ, baza PDM

Izobrazbeno fleksibilizirano povpraševanje za obdobje 2009-2012 skupaj, po stopnjah izobrazbe

V nadaljnji analizi, ki se osredotoča na izobrazbeno fleksibilizirano povpraševanje, bomo osnovne agregatne prikaze povpraševanja v obdobju 2009–2012, opravljene do sedaj, poglobili še v smeri prevladujočih dejavnosti in poklicne strukture. Z drugimi besedami, za vsako posamezno stopnjo izobrazbe, ki so jo delodajalci navedli kot izobrazbeni pogoj za zaposlitev, smo preverjali, iz katere dejavnosti prihajajo delodajalci in v katerih poklicih želijo zaposliti kandidate za delo. Pri vseh prikazih, ki so urejeni padajoče po pogostosti, bomo poimenski seznam dejavnosti oziroma poklicev zaradi preglednosti zaustavili pri tistih enotah, ki se približajo 2 % deležu.

Ko se od kandidatov zahteva le osnovnošolska izobrazba (I. in II. stopnja)

Tabela 6: Povpraševanje, pri katerem so delodajalci opredelili kot izobrazbeni pogoj le *osnovnošolsko izobrazbo*, po dejavnosti podjetja, poklicu in trajanju zaposlitve, 2009–2012 skupaj.

Dejavnost podjetja		N	Delež v %	Določen čas v %
78.2	Posredovanječasne delovne sile	16.790	9,8	97,5
41.2	Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	14.246	8,3	89,7
43.3	Zaključna gradbena dela	13.758	8,0	87,4
81.2	Čiščenje	13.514	7,9	87,1
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	8.587	5,0	96,0
49.4	Cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost	7.029	4,1	83,8
56.1	Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	6.766	3,9	76,0
43.9	Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	5.069	3,0	89,0
25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	4.469	2,6	92,1
80.1	Varovanje	4.082	2,4	92,2
56.3	Strežba pijač	3.755	2,2	79,8
ostalo		73.638	42,9	87,7
Poklic		N	Delež v %	Določen čas v %
9329	Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	26.948	15,7	94,9
9112	Čistilci, strežniki in gospodinjski pomočniki ipd. v uradih, hotelih in drugih ustanovah	26.244	15,3	87,8
9313	Delavci za preprosta dela pri visokih gradnjah	18.396	10,7	90,7
9629	Drugi delavci za preprosta dela, d. n.	6.983	4,1	90,6
8332	Vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev	6.055	3,5	85,2
9312	Delavci za preprosta dela pri nizkih gradnjah	5.607	3,3	92,4
5131	Natakarji	5.368	3,1	76,7

9412	Kuhinjski pomočniki	4.256	2,5	86,1
5414	Varnostniki	4.219	2,5	89,5
7212	Varilci ipd.	3.732	2,2	87,4
ostalo		63.817	37,2	86,8
Skupaj		171.625	100,0	88,7

Vir: ZRSZ, baza PDM.

Povpraševanje v tem najmočnejšem segmentu (52,6 %) išče le kandidate za delo s končano I. in II. stopnjo izobrazbe. Med dejavnostmi so pri vrhu poslovni subjekti za posredovanje delavcev (skupaj blizu 15 %), tj. agencije (9,8 %) ter panoga podjetniško in poslovno svetovanje (5 %), sledita gradbeni panogi (skupaj celo dobrih 16 %), tj. gradnja stavb (8,3 %) in zaključna gradbena dela (8,0 %); znaten delež zavzame tudi panoga čiščenje (7,9 %). Analogno so tipični poklici tega segmenta preprosta dela v predelovalnih dejavnostih (15,7 %), čistilci (15,3 %), preprosta dela pri nizkih in visokih gradnjah (skupaj 14,0 %) in druga raznovrstna preprosta dela, kakor so vozniki težkih tovornjakov, natakarji, kuhinjski pomočniki, varnostniki, varilci ipd.

Ko se od kandidatov zahteva le nižja poklicna izobrazba (III. stopnja)

Tabela 7: Povpraševanje, pri katerem so delodajalci opredelili kot izobrazbeni pogoj le **nižjo poklicno izobrazbo**, po dejavnosti podjetja, poklicu in trajanju zaposlitve, 2009–2012 skupaj.

Dejavnost podjetja	N	Delež v %	Določen čas v %
78.2 Posredovanječasne delovne sile	1.225	12,3	97,4
32.5 Proizvodnja medicinskih instrumentov, naprav in pripomočkov	370	3,7	97,0
41.2 Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	364	3,7	87,1
80.1 Varovanje	354	3,6	83,3
22.2 Proizvodnja plastičnih izdelkov	345	3,5	93,9
49.4 Cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost	336	3,4	82,4
43.3 Zaključna gradbena dela	330	3,3	84,5
47.1 Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	318	3,2	96,5
25.6 Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	289	2,9	94,8
25.9 Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov	278	2,8	83,5
56.1 Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	257	2,6	77,4
33.2 Montaža industrijskih strojev in naprav	237	2,4	73,0
55.1 Dejavnost hotelov in podobnih nastanitvenih obratov	234	2,3	97,9
87.3 Dejavnost nastanitvenih ustanov za oskrbo starejših in invalidnih oseb	201	2,0	88,6
ostalo	4.830	48,5	81,1

Poklic	N	Delež v %	Določen čas v %
9329 Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	1.850	18,6	94,3
4321 Skladiščniki in uradniki za nabavo in prodajo	641	6,4	93,8
5414 Varnostniki	380	3,8	76,6
7212 Varilci ipd.	365	3,7	77,8
9112 Čistilci, strežniki in gospodinjiski pomočniki ipd. v uradih, hotelih in drugih ustanovah	359	3,6	82,2
9412 Kuhinjski pomočniki	343	3,4	87,8
5131 Natakariji	309	3,1	79,6
8332 Vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev	296	3,0	79,7
7223 Strugarji ipd.	275	2,8	82,2
9629 Drugi delavci za preprosta dela, d. n.	266	2,7	89,8
7222 Orodjarji ipd.	216	2,2	96,8
ostalo	4.662	46,8	83,2
Skupaj	9.962	100,0	85,8

Vir: ZRSZ, baza PDM.

Povpraševanje v tem segmentu (zavzema komajda 3,1 % vsega tovrstnega povpraševanja) išče kandidate s III. stopnjo izobrazbe. Med dejavnostmi daleč prevladujejo agencije za posredovanje začasne delovne sile (12,3 %), poleg že na prejšnji stopnji prisotnih panog, tj. gradnja stavb (3,7 %), zaključna gradbena dela (3,3 %), varovanje (3,6 %) in cestni tovarni promet ter selitve (3,4 %), se na novo pojavijo številne panoge, na primer proizvodnja plastičnih izdelkov (3,5 %), trgovina na drobno (3,2 %) ipd.

Poleg najštevilnejših delavcev za razna preprosta dela v predelovalni dejavnosti (18,6 %) se na tej ravni povpraševanja prvič pojavijo tudi poklici, kot so skladiščniki (6,4 %) in strugarji (2,8 %).

Ko se od kandidatov zahteva le srednja poklicna izobrazba (IV. stopnja)

Tabela 8: Povpraševanje, pri katerem so delodajalci opredelili kot izobrazbeni pogoj le **srednjo poklicno izobrazbo**, po dejavnosti podjetja, poklicu in trajanju zaposlitve, 2009-2012 skupaj.

Dejavnost podjetja	N	Delež v %	Določen čas v %
78.2 Posredovanje začasne delovne sile	5.984	9,2	93,8
49.4 Cestni tovarni promet ter selitvena dejavnost	4.585	7,1	76,3
43.3 Zaključna gradbena dela	2.876	4,4	80,3
56.1 Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	2.771	4,3	75,6
47.1 Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	2.561	4,0	95,2
41.2 Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	2.191	3,4	81,0
80.1 Varovanje	2.160	3,3	84,3

25.6	Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	2.039	3,1	89,5
43.2	Inštaliranje pri gradnjah	1.877	2,9	83,3
33.2	Montaža industrijskih strojev in naprav	1.428	2,2	95,7
46.1	Posredništvo	1.417	2,2	79,0
47.7	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki	1.362	2,1	90,2
43.9	Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	1.345	2,1	81,0
49.3	Drug kopenski potniški promet	1.319	2,0	76,2
ostalo		30.829	47,6	80,1
Poklic		N	Delež v %	Določen čas v %
5223	Prodajalci	5.477	8,5	89,5
8332	Vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev	4.559	7,0	78,4
5131	Natakarji	4.059	6,3	80,4
9329	Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	3.874	6,0	90,2
4321	Skladiščniki in uradniki za nabavo in prodajo	2.810	4,3	86,5
7212	Varilci ipd.	2.271	3,5	90,8
5414	Varnostniki	2.225	3,4	82,7
7222	Orodjarji ipd.	1.852	2,9	88,1
8322	Vozniki osebnih vozil, taksijev in lahkih dostavnih vozil	1.546	2,4	77,0
7223	Strugarji ipd.	1.461	2,3	84,5
7214	Pripravljalci in monterji kovinskih konstrukcij	1.316	2,0	88,8
ostalo		33.218	51,4	80,1
Skupaj		64.668	100,0	82,6

Vir: ZRSZ, baza PDM.

Povpraševanje v tem segmentu (zavzema približno petino vsega tovrstnega povpraševanja) išče kandidate s IV. stopnjo izobrazbe (srednja poklicna izobrazba). Med dejavnostmi znova prevladuje posredovanja začasne delovne sile (9,2 %), številne že prej omenjene dejavnosti, na novo pa se pojavijo tri panoge: inštaliranje pri gradnjah (2,9 %), posredništvo (2,2 %) in drug kopenski potniški promet (2,0 %).

Med najpogostejšimi poklici je najmočnejše povpraševanje po prodajalcih (8,5 %), ki se na tej ravni pojavijo prvič, in številnih že prej omenjenih poklicih, tj. po voznikih težkih tovornih vozil, natakarjih, skladiščnikih, varilcih, varnostnikih, orodjarjih in drugih preprostejših delavcih, na novo pa se pojavita poklica vozniki osebnih vozil (2,4 %) in monterji kovinskih konstrukcij (2,0 %).

Ko se od kandidatov zahteva le srednja strokovna izobrazba (V. stopnja)

Tabela 9: *Povpraševanje, pri katerem so delodajalci opredelili kot izobrazbeni pogoj le srednjo strokovno izobrazbo, po dejavnosti podjetja, poklicu in trajanju zaposlitve, 2009-2012 skupaj.*

Dejavnost podjetja		N	Delež v %	Določen čas v %
78.2	Posredovanje začasne delovne sile	3.644	7,0	96,3
66.2	Pomožne dejavnosti za zavarovalništvo in pokojninske sklade	2.907	5,6	78,9
80.1	Varovanje	1.859	3,6	79,9
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	1.720	3,3	58,2
65.1	Dejavnost zavarovanja	1.675	3,2	93,9
49.4	Cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost	1.531	2,9	68,2
46.1	Posredništvo	1.528	2,9	69,0
62.0	Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	1.355	2,6	51,8
56.1	Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	1.154	2,2	63,7
85.2	Osnovnošolsko izobraževanje	1.111	2,1	91,7
ostalo		33.509	64,4	71,0
Poklic		N	Delež v %	Določen čas v %
3322	Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	5.695	11,0	64,8
4120	Tajniki	4.553	8,8	74,2
3321	Zavarovalni zastopniki in zavarovalni posredniki	3.084	5,9	86,6
5223	Prodajalci	1.889	3,6	81,2
5414	Varnostniki	1.662	3,2	78,5
3343	Poslovni sekretarji	1.468	2,8	68,7
5131	Natakarji	1.319	2,5	75,4
2412	Finančni in naložbeni svetovalci	1.177	2,3	83,4
4321	Skladiščniki in uradniki za nabavo in prodajo	1.014	2,0	83,5
ostalo		30.079	57,9	72,4
Skupaj		51.940	100,0	73,5

Vir: ZRSZ, baza PDM.

Povpraševanje v tem segmentu (zavzema približno 16 % vsega tovrstnega povpraševanja) išče kandidate s V. stopnjo izobrazbe (srednja strokovna izobrazba). Na prvem mestu med dejavnostmi je znova panoga posredništvo začasne delovne sile (7,0 %), poleg prej omenjenih dejavnosti, kot so varovanje, podjetniško in poslovno svetovanje, posredništvo, tovorni promet in dejavnost restavracij, se na tej prvič pojavijo naslednje štiri dejavnosti: pomožne dejavnosti za zavarovalništvo in pokojninske sklade (5,6 %), dejavnost zavarovanja (3,2 %), računalniško programiranje (2,6 %) in osnovnošolsko izobraževanje (2,1 %).

Na tej ravni se prvič pojavijo tudi naslednje poklicne skupine: komercialni zastopnik za prodajo (11,0 %), tajniki (8,8 %), zavarovalni zastopniki in posredniki (5,9 %), poslovni sekretarji (2,8 %) in finančni in naložbeni svetovalci (2,3 %).

Ko se od kandidatov zahteva le višja strokovna izobrazba (VI. stopnja)

Tabela 10: Povpraševanje, pri katerem so delodajalci opredelili kot izobrazbeni pogoj le **višjo strokovno izobrazbo**, po dejavnosti podjetja, poklicu in trajanju zaposlitve, 2009-2012 skupaj.

Dejavnost podjetja		N	Delež v %	Določen čas v %
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	350	5,4	59,1
84.1	Dejavnost državne uprave ter ekonomska in socialna politika skupnosti	295	4,6	50,5
78.2	Posredovanječasne delovne sile	192	3,0	83,9
62.0	Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	190	3,0	46,8
46.1	Posredništvo	172	2,7	62,2
85.5	Drugo izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje	160	2,5	75,6
68.3	Poslovanje z nepremičninami za plačilo ali po pogodbi	141	2,2	66,7
69.2	Računovodske, knjigovodske in revizijske dejavnosti; davčno svetovanje	135	2,1	60,0
55.1	Dejavnost hotelov in podobnih nastanitvenih obratov	133	2,1	65,4
85.2	Osnovnošolsko izobraževanje	130	2,0	68,5
64.1	Denarno posredništvo	129	2,0	65,1
ostalo		4.406	68,5	59,2
Poklic		N	Delež v %	Določen čas v %
3322	Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	834	13,0	65,2
3343	Poslovni sekretarji	553	8,6	66,9
2411	Strokovnjaki za računovodstvo, revizijo ipd.	300	4,7	51,7
2422	Strokovnjaki za oblikovanje, izvajanje in nadzor politik, programov in ukrepov	277	4,3	67,9
2421	Analitiki poslovnih procesov in organizacije dela	242	3,8	58,7
4120	Tajniki	233	3,6	70,0
2431	Strokovnjaki za prodajo, oglaševanje in trženje	230	3,6	55,2
1221	Menedžerji za trženje in prodajo	179	2,8	47,5
1120	Generalni direktorji in člani uprave družbe	161	2,5	23,6
3334	Posredniki, upravljalci nepremičnin	150	2,3	65,3
2144	Inženirji strojništva ipd.	147	2,3	64,6
ostalo		3.125	48,6	59,9
Skupaj		6.431	100,0	60,3

Povpraševanje v tem segmentu (zavzema komajda 2 % vsega tovrstnega povpraševanja) išče kandidate s VI. stopnjo izobrazbe (višja strokovna izobrazba). Zaposlitvene domene tega kadra so dokaj razpršene. Na prvem mestu sta dejavnost podjetniško in poslovno svetovanje (5,4 %) in posredništvo začasne delovne sile (3,0 %), na novo pa se med bolj pogostimi domenami pojavi dejavnost državne uprave (4,6 %). Pri poklicih daleč prednjači že prej omenjeni komercialni zastopnik za prodajo (13 %), novi poklici, ki so značilni za ta kader, pa so: strokovnjaki za računovodstvo in revizijo, strokovnjaki za oblikovanje, izvajanje in nadzor politik, analitiki poslovnih procesov itn.

Ko se od kandidatov zahteva le visoko strokovno, univ. izobrazbo ali magisterij (VII. stopnja)

Tabela 11: Povpraševanje, pri katerem so delodajalci opredelili kot izobrazbeni pogoj le **visoko strokovno, univerzitetno izobrazbo ali magisterij**, po dejavnosti podjetja, poklicu in trajanju zaposlitve, 2009-2012 skupaj.

Dejavnost podjetja		N	Delež v %	Določen čas v %
84.1	Dejavnost državne uprave ter ekonomska in socialna politika skupnosti	2.704	14,1	63,3
85.4	Posrednješolsko izobraževanje	2.653	13,9	93,0
85.2	Osnovnošolsko izobraževanje	1.586	8,3	88,3
72.1	Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju naravoslovja in tehnologije	913	4,8	84,8
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	678	3,5	54,9
85.5	Drugo izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje	531	2,8	72,5
85.3	Srednješolsko izobraževanje	530	2,8	89,4
78.2	Posredovanje začasne delovne sile	518	2,7	93,8
62.0	Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	484	2,5	40,1
84.2	Posebne dejavnosti za celotno družbeno skupnost	406	2,1	53,4
ostalo		8.136	42,5	58,7
Poklic		N	Delež v %	Določen čas v %
2311	Visokošolski učitelji in sodelavci na visokošolskih zavodih	2.855	14,9	95,5
2422	Strokovnjaki za oblikovanje, izvajanje in nadzor politik, programov in ukrepov	2.276	11,9	61,8
2332	Predmetni učitelji v osnovni šoli	862	4,5	87,1
1120	Generalni direktorji in člani uprave družbe	733	3,8	46,4
3322	Komercialni zastopniki za prodajo ipd.	696	3,6	67,1
2431	Strokovnjaki za prodajo, oglaševanje in trženje	592	3,1	63,3
3343	Poslovni sekretarji	547	2,9	70,7
2421	Analitiki poslovnih procesov in organizacije dela	539	2,8	57,7
1221	Menedžerji za trženje in prodajo	445	2,3	42,7

2423 Strokovnjaki za razvoj kadrov in karierno svetovanje	383	2,0	80,2
ostalo	9.210	48,1	65,1
Skupaj	19.138	100,0	69,3

Vir: ZRSZ, baza PDM.

Povpraševanje v tem segmentu (zavzema okrog 6 % vsega tovrstnega povpraševanja) išče kandidate s VII. stopnjo izobrazbe (visoko strokovna šola, univerzitetna dodiplomska izobrazba, magisterij). Na prvem mestu sta dve dejavnosti, že prej omenjena dejavnost državne uprave (14,1 %) in prvič navedeno posrednješolsko izobraževanje (13,9 %), v manjši meri sledita osnovnošolsko izobraževanje (8,3 %) in raziskovalno-razvojna dejavnost na področju naravoslovja (4,8 %), v še manjši pa številne druge.

Med poklici se na prvem mestu nahajata visokošolski učitelj in sodelavec (14,9 %) ter strokovnjak za oblikovanje, izvajanje in nadzor politik (11,9 %), sledijo predmetni učitelj v osnovni šoli (4,5 %) in, kar je ali pa ni presenetljivo, generalni direktorji in člani uprave družbe (3,8 %).

Ko se od kandidatov zahteva le doktorat znanosti (VIII. stopnja)

Tabela 12: Povpraševanje, pri katerem so delodajalci opredelili kot izobrazbeni pogoj le **doktorat znanosti**, po dejavnosti podjetja, poklicu in trajanju zaposlitve, 2009-2012 skupaj.

Dejavnost podjetja		N	Delež v %	Določen čas v %
85.4	Posrednješolsko izobraževanje	1.967	75,7	84,9
72.1	Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju naravoslovja in tehnologije	373	14,3	89,8
72.2	Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike	91	3,5	84,6
70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje	17	0,7	23,5
62.0	Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	15	0,6	53,3
21.2	Proizvodnja farmacevtskih preparatov	15	0,6	73,3
ostalo		122	4,7	52,5
Poklic		N	Delež v %	Določen čas v %
2311	Visokošolski učitelji in sodelavci na visokošolskih zavodih	2.129	81,9	86,1
2113	Kemiki	84	3,2	100,0
1223	Menedžerji za raziskave in razvoj	51	2,0	52,9
2422	Strokovnjaki za oblikovanje, izvajanje in nadzor politik, programov in ukrepov	46	1,8	71,7
2131	Biologi, botaniki, zoologi ipd.	40	1,5	90,0
1120	Generalni direktorji in člani uprave družbe	35	1,3	48,6
ostalo		215	8,3	64,2
Skupaj		2.600	100,0	83,4

Vir: ZRSZ, baze PDM.

Povpraševanje v tem segmentu (zavzema približno slab odstotek vsega tovrstnega povpraševanja) išče kandidate z VIII. stopnjo izobrazbe (doktorat znanosti). Tu je panožna koncentracija največja - posrednješolsko izobraževanje (75,7%). Med poklici daleč prevladuje visokošolski učitelj in sodelavec (86,1%).

Verige izobrazbeno-fleksibiliziranega povpraševanja (tipične dejavnosti, poklici)

Zanimivo bi bilo gornje podatke o koncentriranju bolj širokega, odprtega izobrazbenega povpraševanja po dejavnostih in poklicih preurediti oziroma povezati na način, da bi se za posamezne dejavnosti in posamezne poklice videlo, na kateri stopnji izobrazbe se (ali neka dejavnost ali pa nek poklic) prvič pojavi in kako daleč, do katere stopnje izobrazbe se 'razteguje'. Na ta način bi dobili vpogled v verige sorodnih dejavnosti in verige sorodnih poklicev, kjer se zaposleni oziroma na ta bolj fleksibilni način rekrutirani delavci, medsebojno bodisi dopolnjujejo, lahko pa celo tekmujejo (v kolikor zahteve sorodnih delovnih mest med kandidati z različnih stopenj izobrazbe niso tako zelo različne, razlikuje pa se njihova plača, kar je seveda motiv za delodajalce, da težijo k najemanju nižjega kvalificiranega kadra).

Najprej smo podrobneje opredeljene dejavnosti združili v šest širših sektorjev (upoštevaje klasifikacijsko priporočilo po CEDEFOP 2010) in pogledali, katere (večje) dejavnosti se pojavijo večkrat, na različnih stopnjah želene izobrazbe; to pomeni, da v tej dejavnosti ohlapnejše izobrazbeno povpraševanje že zajame več stopenj izobrazbe hkrati. Opozorimo naj, da so rezultati indikativni, saj smo tu lahko združili le panoge, za katere smo imeli na razpolago podatke o tovrstnem povpraševanju; če bi lahko upoštevali tudi drobnejše povpraševanje, bi bila sestava po sektorjih lahko drugačna.

Strnjen sektorski prikaz nam najprej pove, v katerih široko opredeljenih ekonomskih sektorjih je bilo v obdobju 2009–2012 največ izobrazbeno fleksibiliziranega povpraševanja:

Poslovne in druge (tržne) storitve*	22,0 %
Gradbeništvo	12,9 %
Trgovina, transport, gostinstvo*	10,4 %
Javne (netržne) storitve*	4,2 %
Industrija (predelovalne dejavnosti)	2,9 %
(ostalo drobnejše povpraševanje)	(47,6 %)
-----	-----
SKUPAJ	100,0 %

Iz tega strnjenega prikaza lahko ugotovimo pomembno dejstvo, da uvajanje izobrazbeno fleksibiliziranega povpraševanja menedžment organizacij najverjetneje in primarno uporablja kot dodatni način fleksibilizacije nekaterih področij storitvenega dela¹¹ slovenske ekonomije (tržni in javni sektor) in gradbeništva (z velikim deležem migrantskih delavcev)*, ne pa toliko industrije. S tem pristopom dvojne fleksibilizacije (delo za določen čas, poleg tega še izbiranje ljudi mimo njihovih

11 Glede na to, da so storitve po vsebini zelo heterogene (gl. npr. Kramberger 2011), je razumno pričakovati, da delodajalci pri začetni rekrutaciji svoj formalni izobrazbeni pogoj za kandidate pogosto definirajo ohlapneje, ker so socialne in komunikacijske spretnosti zaposlenih (v odnosu do strank) najbolj pomembna značilnost storitvenega dela. Pri ožjenju začetne rekrutacije torej poleg stopnje izobrazbe zagotovo upoštevajo še mnoge druge profesionalne kriterije, značilne za storitve (vrsta delovnih izkušenj, komunikacijske veščine, računalniška znanja, tuji jeziki, pripravljenost za učenje ipd.).

ožjih formalnih kvalifikacijskih specializacij) delodajalci tudi jemljejo pogajalsko moč potencialnim delavcem. Obenem se, še posebej z najemanjem delavcev preko agencij za zaposlovanje, delodajalci dokaj elegantno izognejo najmočnejšim slovenskim sindikatom, ki pretežno oziroma tradicionalno še vedno delujejo primarno za interese delavcev predelovalne dejavnosti (industrije).

Postavlja se vprašanje, v kolikšni meri so ti numerični indikatorji o ohlapnejšem izobrazbenem povpraševanju tudi dejansko kakovostna znamenja nadaljnje fleksibilizacije slovenskega trga dela. To pomembno vprašanje bi bilo potrebno nasloviti posebej.

Tabela 13: Verige izobrazbeno-fleksibiliziranega povpraševanja, po sektorjih in panogah, 2009-2012 skupaj.

Sektor	ST. IZOB.	DEJAVNOST	ŠTEVILO	%	% za DČ
SEKTOR 2: Industrija (predelovalne dejavnosti)			9.470	2,9	
2	8	21.2 Proizvodnja farmacevtskih preparatov	15	0,0	73,3
2	3	22.2 Proizvodnja plastičnih izdelkov	345	0,1	93,9
2	1&2	25.6 Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	4.469	1,4	92,1
2	3	25.6 Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	289	0,1	94,8
2	4	25.6 Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin	2.039	0,6	89,5
2	3	25.9 Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov	278	0,1	83,5
2	3	32.5 Proizvodnja medicinskih instrumentov, naprav in pripomočkov	370	0,1	97,0
2	3	33.2 Montaža industrijskih strojev in naprav	237	0,1	73,0
2	4	33.2 Montaža industrijskih strojev in naprav	1.428	0,4	95,7
SEKTOR 3: Gradbeništvo			42.056	12,9	
3	1&2	41.2 Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	14.246	4,4	89,7
3	3	41.2 Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	364	0,1	87,1
3	4	41.2 Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb	2.191	0,7	81,0
3	4	43.2 Inštaliranje pri gradnjah	1.877	0,6	83,3
3	1&2	43.3 Zaključna gradbena dela	13.758	4,2	87,4
3	3	43.3 Zaključna gradbena dela	330	0,1	84,5
3	4	43.3 Zaključna gradbena dela	2.876	0,9	80,3
3	1&2	43.9 Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	5.069	1,6	89,0
3	4	43.9 Krovstvo in druga specializirana gradbena dela	1.345	0,4	81,0

Sektor	ST. IZOB.	DEJAVNOST	ŠTEVILO	%	% za DČ
SEKTOR 4: Trgovina, transport, gostinstvo			34.111	10,4	
4	3	47.1 Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	318	0,1	96,5
4	4	47.1 Trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah	2.561	0,8	95,2
4	4	47.7 Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z drugimi izdelki	1.362	0,4	90,2
4	4	49.3 Drug kopenski potniški promet	1.319	0,4	76,2
4	1&2	49.4 Cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost	7.029	2,2	83,8
4	3	49.4 Cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost	336	0,1	82,4
4	4	49.4 Cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost	4.585	1,4	76,3
4	5	49.4 Cestni tovorni promet ter selitvena dejavnost	1.531	0,5	68,2
4	3	55.1 Dejavnost hotelov in podobnih nastanitvenih obratov	234	0,1	97,9
4	6	55.1 Dejavnost hotelov in podobnih nastanitvenih obratov	133	0,0	65,4
4	1&2	56.1 Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	6.766	2,1	76,0
4	3	56.1 Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	257	0,1	77,4
4	4	56.1 Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	2.771	0,8	75,6
4	5	56.1 Dejavnost restavracij in druga strežba jedi	1.154	0,4	63,7
4	1&2	56.3 Strežba pijač	3.755	1,1	79,8
SEKTOR 5: Poslovne in druge (tržne) storitve			71.822	22,0	
5	4	46.1 Posredništvo	1.417	0,4	79,0
5	5	46.1 Posredništvo	1.528	0,5	69,0
5	6	46.1 Posredništvo	172	0,1	62,2
5	5	62.0 Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	1.355	0,4	51,8
5	6	62.0 Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	190	0,1	46,8
5	7	62.0 Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	484	0,1	40,1
5	8	62.0 Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti	15	0,0	53,3
5	6	64.1 Denarno posredništvo	129	0,0	65,1
5	5	65.1 Dejavnost zavarovanja	1.675	0,5	93,9

Sektor	ST. IZOB.	DEJAVNOST	ŠTEVILO	%	% za DČ
5	5	66.2 Pomožne dejavnosti za zavarovalništvo in pokojninske sklade	2.907	0,9	78,9
5	6	68.3 Poslovanje z nepremičninami za plačilo ali po pogodbi	141	0,0	66,7
5	6	69.2 Računovodske, knjigovodske in revizijske dejavnosti; davčno svetovanje	135	0,0	60,0
5	1&2	70.2 Podjetniško in poslovno svetovanje	8.587	2,6	96,0
5	5	70.2 Podjetniško in poslovno svetovanje	1.720	0,5	58,2
5	6	70.2 Podjetniško in poslovno svetovanje	350	0,1	59,1
5	7	70.2 Podjetniško in poslovno svetovanje	678	0,2	54,9
5	8	70.2 Podjetniško in poslovno svetovanje	17	0,0	23,5
5	1&2	78.2 Posredovanje začasne delovne sile	16.790	5,1	97,5
5	3	78.2 Posredovanje začasne delovne sile	1.225	0,4	97,4
5	4	78.2 Posredovanje začasne delovne sile	5.984	1,8	93,8
5	5	78.2 Posredovanje začasne delovne sile	3.644	1,1	96,3
5	6	78.2 Posredovanje začasne delovne sile	192	0,1	83,9
5	7	78.2 Posredovanje začasne delovne sile	518	0,2	93,8
5	1&2	80.1 Varovanje	4.082	1,2	92,2
5	3	80.1 V arovanje	354	0,1	83,3
5	4	80.1 Varovanje	2.160	0,7	84,3
5	5	80.1 Varovanje	1.859	0,6	79,9
5	1&2	81.2 Čiščenje	13.514	4,1	87,1
SEKTOR 6: Javne (netržne) storitve			13.651	4,2	
6	7	72.1 Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju naravoslovja in tehnologije	913	0,3	84,8
6	8	72.1 Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju naravoslovja in tehnologije	373	0,1	89,8
6	8	72.2 Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike	91	0,0	84,6
6	6	84.1 Dejavnost državne uprave ter ekonomska in socialna politika skupnosti	295	0,1	50,5
6	7	84.1 Dejavnost državne uprave ter ekonomska in socialna politika skupnosti	2.704	0,8	63,3

Sektor	ST. IZOB.	DEJAVNOST	ŠTEVILO	%	% za DČ
6	7	84.2 Posebne dejavnosti za celotno družbeno skupnost	406	0,1	53,4
6	5	85.2 Osnovnošolsko izobraževanje	1.111	0,3	91,7
6	6	85.2 Osnovnošolsko izobraževanje	130	0,0	68,5
6	7	85.2 Osnovnošolsko izobraževanje	1.586	0,5	88,3
6	7	85.3 Srednješolsko izobraževanje	530	0,2	89,4
6	7	85.4 Posrednješolsko izobraževanje	2.653	0,8	93,0
6	8	85.4 Posrednješolsko izobraževanje	1.967	0,6	84,9
6	6	85.5 Drugo izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje	160	0,0	75,6
6	7	85.5 Drugo izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje	531	0,2	72,5
6	3	87.3 Dejavnost nastanitvenih ustanov za oskrbo starejših in invalidnih oseb	201	0,1	88,6
Vse ostalo povpraševanje			155.470	47,6	
1&2	ostalo		73.638	22,5	87,7
5	ostalo		33.509	10,3	71,0
4	ostalo		30.829	9,4	80,1
7	ostalo		8.136	2,5	58,7
3	ostalo		4.830	1,5	81,1
6	ostalo		4.406	1,3	59,2
8	ostalo		122	0,0	52,5
Skupaj			326.580	100,0	

Vir: ZRSZ, baza PDM (lastni preračun).

Podatki o posameznih verigah neke dejavnosti, kjer se ohlapno povpraševanje pojavi na več stopnjah izobrazbe (npr. posredništvo, varovanje, poučevanje, raziskovanje idr.), naj govorijo sami zase. Morda zgolj ena zanimivost: dobrih 12 % tega povpraševanja izvedejo posredniške agencije za začasno delo (angl. *labour outsourcing*).

Poklicni prikaz izobrazbeno-fleksibiliziranega povpraševanja s pomočjo verige vseh stopenj iskane izobrazbe (tabela 14) je tudi koristen, ker izpostavi zanimivo lastnost tovrstnega povpraševanja. Čeprav se pojav dotika velikega števila poklicev, pa se v največji meri nanaša le na manjšo skupino dobrih 30 poklicev, ki skupaj količinsko zajemajo okrog 55 % tovrstnega povpraševanja. V glavnem se s tem povpraševanjem delodajalci v celoti ognejo poklicem, značilnim za (sindikalizirano) industrijsko delo, z izjemo šoferjev oziroma voznikov osebnih in tovornih vozil ipd. ter posebnih industrijskih delavcev, ki opravljajo najbolj preprosta, nerutinska manualna dela (ali so zgolj najeti in plačani kot taki, najverjetneje skozi posredniške agencije za začasno delo) – teh je dobrih 8 %. Torej gre, vsaj zaenkrat še, pri tem povpraševanju za poklicno selektivno rekrutiranje kandidatov za zaposlitve.

Tabela 14: Verige izobrazbeno-fleksibiliziranega povpraševanja, po poklicih, 2009-2012 skupaj.

ST. IZ.	POKLICNA SKUPINA	ŠTEVILO	%	% za DČ
6	1120 Generalni direktorji in člani uprave družbe	161	0,0	23,6
7	1120 Generalni direktorji in člani uprave družbe	733	0,2	46,4
8	1120 Generalni direktorji in člani uprave družbe	35	0,0	48,6
6	1221 Menedžerji za trženje in prodajo	179	0,1	47,5
7	1221 Menedžerji za trženje in prodajo	445	0,1	42,7
8	1223 Menedžerji za raziskave in razvoj	51	0,0	52,9
8	2113 Kemiki	84	0,0	100,0
8	2131 Biologi, botaniki, zoologi ipd.	40	0,0	90,0
6	2144 Inženirji strojništva ipd.	147	0,0	64,6
7	2311 Visokošolski učitelji in sodelavci na visokošolskih zavodih	2.855	0,9	95,5
8	2311 Visokošolski učitelji in sodelavci na visokošolskih zavodih	2.129	0,7	86,1
7	2332 Predmetni učitelji v osnovni šoli	862	0,3	87,1
6	2411 Strokovnjaki za računovodstvo, revizijo ipd.	300	0,1	51,7
5	2412 Finančni in naložbeni svetovalci	1.177	0,4	83,4
6	2421 Analitiki poslovnih procesov in organizacije dela	242	0,1	58,7
7	2421 Analitiki poslovnih procesov in organizacije dela	539	0,2	57,7
6	2422 Strokovnjaki za oblikovanje, izvajanje in nadzor politik, programov in ukrepov	277	0,1	67,9
7	2422 Strokovnjaki za oblikovanje, izvajanje in nadzor politik, programov in ukrepov	2.276	0,7	61,8
8	2422 Strokovnjaki za oblikovanje, izvajanje in nadzor politik, programov in ukrepov	46	0,0	71,7
7	2423 Strokovnjaki za razvoj kadrov in karierno svetovanje	383	0,1	80,2
6	2431 Strokovnjaki za prodajo, oglaševanje in trženje	230	0,1	55,2
7	2431 Strokovnjaki za prodajo, oglaševanje in trženje	592	0,2	63,3

ST. IZ.	POKLICNA SKUPINA	ŠTEVILO	%	% za DČ
5	3321 Zavarovalni zastopniki in zavarovalni posredniki	3.084	0,9	86,6
5	3322 Komerčni zastopniki za prodajo ipd.	5.695	1,7	64,8
6	3322 Komerčni zastopniki za prodajo ipd.	834	0,3	65,2
7	3322 Komerčni zastopniki za prodajo ipd.	696	0,2	67,1
6	3334 Posredniki, upravljalci nepremičnin	150	0,0	65,3
5	3343 Poslovni sekretarji	1.468	0,4	68,7
6	3343 Poslovni sekretarji	553	0,2	66,9
7	3343 Poslovni sekretarji	547	0,2	70,7
5	4120 Tajniki	4.553	1,4	74,2
6	4120 Tajniki	233	0,1	70,0
3	4321 Skladiščniki in uradniki za nabavo in prodajo	641	0,2	93,8
4	4321 Skladiščniki in uradniki za nabavo in prodajo	2.810	0,9	86,5
5	4321 Skladiščniki in uradniki za nabavo in prodajo	1.014	0,3	83,5
1&2	5131 Natakari	5.368	1,6	76,7
3	5131 Natakari	309	0,1	79,6
4	5131 Natakari	4.059	1,2	80,4
5	5131 Natakari	1.319	0,4	75,4
4	5223 Prodajalci	5.477	1,7	89,5
5	5223 Prodajalci	1.889	0,6	81,2
1&2	5414 Varnostniki	4.219	1,3	89,5
3	5414 Varnostniki	380	0,1	76,6
4	5414 Varnostniki	2.225	0,7	82,7
5	5414 Varnostniki	1.662	0,5	78,5
1&2	7212 Varilci ipd.	3.732	1,1	87,4
3	7212 Varilci ipd.	365	0,1	77,8
4	7212 Varilci ipd.	2.271	0,7	90,8

ST. IZ.	POKLICNA SKUPINA	ŠTEVILO	%	% za DČ
4	7214 Pripravljalci in monterji kovinskih konstrukcij	1.316	0,4	88,8
3	7222 Orodjarji ipd.	216	0,1	96,8
4	7222 Orodjarji ipd.	1.852	0,6	88,1
3	7223 Strugarji ipd.	275	0,1	82,2
4	7223 Strugarji ipd.	1.461	0,4	84,5
4	8322 Vozniki osebnih vozil, taksijev in lahkih dostavnih vozil	1.546	0,5	77,0
1&2	8332 Vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev	6.055	1,9	85,2
3	8332 Vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev	296	0,1	79,7
4	8332 Vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev	4.559	1,4	78,4
1&2	9112 Čistilci, strežniki in gospodinjski pomočniki ipd. v uradih, hotelih in drugih ustanovah	26.244	8,0	87,8
3	9112 Čistilci, strežniki in gospodinjski pomočniki ipd. v uradih, hotelih in drugih ustanovah	359	0,1	82,2
1&2	9312 Delavci za preprosta dela pri nizkih gradnjah	5.607	1,7	92,4
1&2	9313 Delavci za preprosta dela pri visokih gradnjah	18.396	5,6	90,7
1&2	9329 Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	26.948	8,3	94,9
3	9329 Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	1.850	0,6	94,3
4	9329 Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	3.874	1,2	90,2
1&2	9412 Kuhinjski pomočniki	4.256	1,3	86,1
3	9412 Kuhinjski pomočniki	343	0,1	87,8
1&2	9629 Drugi delavci za preprosta dela, d. n.	6.983	2,1	90,6
3	9629 Drugi delavci za preprosta dela, d. n.	266	0,1	89,8
(Ostalo povpraševanje)				
1&2	ostalo	63.817	19,6	86,8
4	ostalo	33.218	10,2	80,1
5	ostalo	30.079	9,2	72,4
7	ostalo	9.210	2,8	65,1

ST. IZ.	POKLICNA SKUPINA	ŠTEVILO	%	% za DČ
3	ostalo	4.662	1,4	83,2
6	ostalo	3.125	1,0	59,9
8	ostalo	215	0,1	64,2
SKUPAJ		326.364	100,0	

Vir: ZRSZ, baza PDM (lastni preračun)

Opozorimo naj le na tiste poklice, ki jih ta hip (lahko) opravljajo zaposleni z zelo različnimi stopnjami izobrazbe: menedžerji (6–8); strokovnjaki za oblikovanje, izvajanje in nadzor politik, programov in ukrepov (6–8); komercialisti (5–7); poslovni sekretarji (5–7); skladiščniki (3–5); natakarji (1–5); varnostniki (1–5); vozniki (1–4); varilci (1–4); industrijski delavci za preprosta dela (1–4); kuhinjski pomočnik (1–3). Pri menedžerjih in strokovnjakih za evalvacijo javnih politik je takšna gradacija povpraševanja razumljiva. Regulacija znanja in delovna ter socialna zaščita ostalih navedenih poklicev, kjer nastaja veriženje povpraševanja med različnimi stopnjami izobrazbe, je bolj vprašljiva (slaba?). Težko je tudi oceniti pri teh drugih poklicih, ali na njihovo stopenjsko razpršitev zelene/zahtevane izobrazbe, ki se nanaša na isti poklic, dejansko vpliva različna narava razpisanih delovnih mest (notranja diferenciacija oz. členitev poklica po zahtevnosti opreme in nalogah), morda celo posebne želje delodajalcev, s kakšnim kadrom želijo imeti opravka (z bolj ali manj izobraženim), ali pa kaj tretjega, bolj ekonomskega (npr. plačno varčevanje delodajalcev?). Da bi to ugotovili, bi bile potrebne dodatne (kvalitativne) študije.

Diskusija

Izsledki, prikazani v tem prispevku, se deloma dotikajo tudi naših kulturno pogojenih predstav, da fleksibilnost, ki prodira z liberalizacijo na slovenske trge dela, pomeni predvsem rušenje vezi med izobraževalnimi in zaposlitvenimi sistemi. Tesnoba, ki nas ob tem obdaja, je na nek perverzni način celo odveč – te vezi, kolikor niso bile le čista iluzija izobraževalnih oblasti, so v Sloveniji padle že davno tega. Delodajalci jih že dolgo ne podpirajo. Gre prej za vprašanje, kaj jih pravzaprav lahko nadomešča – kaj boljšega ali še kaj slabšega od njih.

Privlačnost iluzije, da je moč na planski, znanstveni način uravnati izobrazbeno-zaposlitvene tokove v sodobni, tržno in menjalno čezmejno dinamični družbi, so na zahodu Evrope sicer popustile že kmalu po drugi svetovni vojni (pri nas, ki smo šli v divji kapitalizem skozi 'komunistični in socialistični ovinek', še dandanes ne!). Med večjimi in odmevnimi neuspešnimi mednarodnimi tovrstnimi poskusi na evropskem zahodu se velikokrat omenja t. i. mediteranski projekt kadrovskega napovedovanja iz šestdesetih let 20. stoletja (Borghans & Heijke 1996). V njem so najuglednejši eksperti empirično ocenjevali, kako in koliko je treba vpisovati v razne stopnje in smeri šolanja, da bi se preko zaposlitev teh diplomantov na želenih zaposlitvenih lokacijah tedanja visoka gospodarska rast nadaljevala. A že v picle pol desetletja po na videz eksaktnih napovedih in ukrepih, kako naj bi tekli ustrezni kadrovske tokovi iz šol na delovna mesta, je bila tako vpisna situacija po šolah kakor tudi zaposlitvena slika po sektorjih že povsem drugačna od 'skrbno narejenih' napovedi. Razočaranje, zlasti med strokovnjaki in politiki, je bilo veliko. Ljudje pa so se očitno znašli po svoje, mimo plana: diplomanti specializiranih profilov šolanja so se morali zaposlovati povsem drugače od preoptimističnih napovedi, ki so jim bile dane pred vpisom v obetavne šole in programe.

Glavno spoznanje iz te dokaj grenke šole glede (ne)uspehov tržnega kadrovskega napovedovanja je bilo bržkone naslednje: dolgoročne napovedi strukture vpisa in diplomantov po stopnjah šolanja, zlasti pa zaposlovanja, so bile že tedaj, v pogojih hitre tehnološke, ekonomske in politične spremembe, očitno povsem nemožne, razen morda za regulirane, dobro nadzorovane poklice, kakor so odvnetniki, sodniki, medicinski poklici ipd. (pa še tam je prihajalo zaradi privatizacij, obmejnih migracij in plačnih nesorazmerij do nepričakovanih sprememb). Še močneje pa je v tedanje planske poskuse in iluzije zarezalo enostavno spoznanje, veljavno za odprto tržno ekonomijo: ljudje se v okoljih večjih sprememb in odprtih priložnosti najraje sami ozirajo okrog sebe, kaj se jim splača in kaj ne, politike in razne strokovnjake poslušajo le z enim ušesom. Sami se torej odločajo, kar se sicer želi centralno upravljati: kako se bodo šolali, kako in kje zaposlili, tudi to, koga bodo zaposlovali, če so slučajno med delodajalci. V kolikor bi država želela to razpršeno in avtonomno odločanje poslovnih udeležencev preusmerjati, bi morala vpeljati premišljene sisteme spodbud, ki pa nikoli niso poceni.

Od državnega napovedovanja kadrovskega tokova tako tedaj ni ostalo prav veliko, razen v državah, ki so že pred tem imele prisotno tovrstno koordinacijo, podkrepljeno z institucijami in raziskovalno pokrito. Celo pri Nemcih, ki so znani po sistemsko skrbno načrtovanih in tudi stalno nadzorovanih povezavah med svojimi poklicnimi šolami in mogočno izvozno industrijo¹², je stopnja ujemanja med znanjem delavcev (njihova izvorna izobrazba in nabrane delovne izkušnje) in zahtevami prenovljenih delovnih mest znatno upadala. Dejstvo sodobnega sveta je namreč takšno (tudi Nemčija se temu trendu ni mogla v celoti ogniti): zaradi vse večje odprtosti nacionalnih ekonomij (globaliziranje proizvodnje, menjave, delitve, potrošnje) se tako obseg kakor tudi narava oziroma vsebina delovnih mest v nekem državnem okolju spreminjajo hitreje, kakor pa se lahko spreminjajo vsebine (formalnih in drugih) izobraževalnih programov, ki naj bi bili tem delovnim mestom najbližji. Zato nas ne sme čuditi, da je pri drugih narodih, ki v povprečju manj od Nemcev skrbijo za to, da bi se za njihovo gospodarstvo in državo nujno potrebno znanje čim prej prepoznalo in pretežilo tja, kamor bi bilo z vidika države in gospodarstva najsmotnejše, položaj glede ujemanja med izobrazbo in zaposlenostjo (poklicem) delovne sile še toliko bolj nepredvidljiv kakor v Nemčiji.

Med takšne države, kjer so tokovi šolanja in zaposlovanja že relativno dosti slabše nadzorovani kakor nekoč in se zato potrebe v toku iskanja delavcev in zaposlitev usklajujejo predvsem individualno ter dokaj spontano, zlasti na mikro in mezo ravni, manj pa na ravni države, spada tudi Slovenija. Nekoč, ko je bila iluzija o možnem načrtovanju gospodarsko-zaposlitvenih tokov v politiki in javnosti še živo prisotna, se je ta država sicer rada zgledovala po avstrijskih in nemških, relativno dobro koordiniranih (zborničnih) sistemih poklicnega šolanja in poklicno usmerjenega zaposlovanja. A odkar je ta iluzija v Sloveniji praktično padla in so bile po osamosvojitvi 1991 uvedene številne ekonomske, politične in socialne reforme, ki skušajo to državo približati tržnim načelom in politikam delovanja zahodnoevropskih držav (EU), je bila za slovenske politike in planerje ta nekdanja sistemska izobrazbeno-zaposlitvena koordinacija v precejšnji meri izgubljena. Nadomestilo pa je ni nič drugega, zavestnega, domišljenega, razen razpršenih tržnih gibanj; vse bolj se tako nujno usklajevanje dogaja ad hoc, sproti, samo lokalno, parcialno, na tržni način, ob tem pa z dogajanjem dokaj nepovezani politični ukrepi dajejo največkrat dvoumne, pogosto celo nasprotno spodbude in učinke od zaželenih.

Primer takšne nepovezanosti je tradicionalni nagib slovenske politike in šolskih oblasti po čim večjih poklicnih specializacijah, od srednjih šol do univerz. Zadnja trdnjava relativno temeljnega in splošnega

12 Na primer, ta hip Nemci nudijo mladim iz vse Evrope (EU) kompletno poklicno usposabljanje in še povračilo stroškov bivanja, računajoč, da bodo po usposabljanju ostali v Nemčiji. Tudi Avstrijci že od leta 2008 preko politike 'Training Guarantee' skrbijo za ranljive mlade in osipnike, da ostanejo vsaj v poklicnem šolanju in so vključeni v gospodarstva, npr. v socialni ekonomiji in neprofitnih ustanovah, če že ne v predelovalnih dejavnostih. V Sloveniji, v tem smislu neskrbni in nezreli državi, so še tisti redki pretekli poskusi, da bi delodajalci in država poskrbeli za iščoče se mlade in ranljive (npr. dualni sistem) propadli, delodajalci pa so se do danes že povsem umaknili iz nadzora nad vsebino učnih programov v poklicnem in strokovnem šolstvu; kar je tega še ostalo, pa plačuje tujina (npr. Evropski socialni sklad), sami ne.

usposabljanja v Sloveniji, univerza, je pod tem pritiskom padala v korakih, najprej konec petdesetih let, ko so bile uvedene višje poklicne šole (da se skrajša čas šolanja in da je študij uporabnejši, je bilo tedaj 'zaukazano'), nato z reformo poklicno usmerjenega izobraževanja, dokončno pa še z bolonjsko reformo (po letu 2000), ki je nominalno poklicno usmerjenost šolskih programov učvrstila še na terciarni ravni. V bistvu pa je v Sloveniji osnovna sprememba, ki botruje vsemu drugemu, le v tem, da so se vrata za šolanje na post sekundarni in terciarni ravni na široko odprla vsem potencialnim kandidatom. Motivi za takšne reforme so seveda bolj kulturni kakor pa ožje ekonomski, saj si narod rokodelcev le težko predstavlja, da bi se lahko tudi neročno znanje, potrebno za uspešno delo (proizvajanje plus vodenje, organiziranje, upravljanje) že v toku usposabljanja členilo tudi vertikalno, ne pa samo horizontalno. Dober poznavalec mednarodnih sistemov poklicnega izobraževanja, Avstrijec L. Lassnig, ugotavlja, da se države v EU najbolj ločijo po tem, ali svoje univerze kljub vsemu še držijo relativno zaprte, le za najbolj sposobne (in, kar je tu seveda nevarnost, za reproduciranje oblastne elite), ali pa jo odprejo za množični študij (Lassnig 2009). Avstrija se drži prve opcije, Slovenija je (zaradi odsotnosti državniških elit) zdrknila pod vpliv druge opcije.

Toda prevelika šolska (izobrazbena) specializacija, zlasti na višjih ravneh izobraževanja, je lahko tudi del problema, ne pa rešitve. Rešitev je, če so trgi dela poklicno regulirani, problem pa je, če niso. Pri dani strukturi delovnih mest v slovenski ekonomiji, ki v povprečju ne presega bistveno včerajšnje tehnološke platforme za izvajanje fordističnih industrijskih procesov, je množica diplomantov terciarne ravni povzročila gnečo med iskalci zaposlitev, ki se je še okrepila s strukturnimi reformami (panožne konjunktore se dogajajo le na nižjih tehnoloških ravneh) in s cikličnimi krizami, ki odnašajo delovna mesta. Za redkejša delovna mesta ni prišlo le do tekmovanja sorodnih programov na isti stopnji šolanja, ampak tudi do tekmovanja med stopnjami.

Izobraževalno industrijo poganja v tek tudi okrepljeni sloj šolske administracije, ki v omenjenih reformah uspešnosti svojega dela ni več videl le v kakovostni izvedbi pouka, ampak tudi v bolj profanih ciljih, npr. v povečanem vpisu (zahteva več zaposlenih, to pa prinaša več moči administraciji) in v poslovno-finančni uspešnosti (uvajanje raznih tržnih projektov, poleg javnih koncesij za tradicionalne izobraževalne programe). Slovensko šolstvo si tako na vseh stopnjah še naprej enostransko (in obupno) prizadeva, da bi ohranilo, vsaj načelno in verbalno, nekakšno tradicionalno poklicno diferenciacijo, tj. na različne načine utemeljeno poklicno programsko usmerjenost, specializiranost, kompetenčnost, praktičnost. A ta manierizem je pravzaprav z vidika ciljev zaposlovanja prazen, saj v bistvu ni ne dobro orkestriran, ne vsebinsko koncertiran in tudi ne zaposlitveno koordiniran s preostalimi partnerji.

Namreč, medtem ko šolstvo proizvaja zaprte trge dela, tj. 'preveč' ali 'premalo' ali 'ravno prav' specialistov za 'potrebe gospodarstva', sama ekonomija, poslovni subjekti in njihovi trgi dela, delujejo drugače, nemirno in odprto, od danes na jutri, po svojih hipnih potrebah, nikakor ne zelo dolgoročno. Pogosto celo v nasprotni smeri od želja šolskih oblasti. Največkrat se zato iskanje 'pravega kadra' za potrebe gospodarstva dogaja povsem mimo želja šolske politike, vodstva šol in raznih resornih zaposlitvenih strategij, tj. relativno neodvisno od tega, kako si zaposlitvene cilje in smotre morda postavljajo izobraževalni sistemi in njihova administracija ter državni zaposlitveni sistemi in njihova administracija. Potrebe poslovnih subjektov namreč vodijo zasebni, ekonomski in politični situacijski cilji komajda v stiku s čim bolj pretanjenim. Na primer, če menedžment tržnega (ali državnega) podjetja presodi, da je primarni srednjeročni cilj poslovanja nekakšna privatizacija, ali pa morebiti sprememba lastniške strukture (npr. koncentracija lastništva), lahko hitro vse ostale poslovne funkcije, vključno s kadrovskimi politikami, podredi takemu bizarnemu cilju. Navzven je to videti kot stalni 'krik gospodarstva' državi, da 'šolstvo ni ustrezno zastavljeno in dovolj praktično', ali pa, da so '(davčni) stroški dela' preveliki.

Ker je seveda jasno, da so nacionalni trgi lahko različni, slovenski trgi in njihovi trgi dela nekaj lastnosti delijo tudi s splošnimi razmerami v svetu, nekaj pa je njihova specifika. V ekonomskem smislu je liberalizacija mednarodne menjave, dokončana z vstopom v EU, privedla do podobnega obnašanja poslovnih subjektov povsod po svetu. Da bi ostajali konkurenčni, vsepovsod večina igralcev, ki žele ostajati v tej mednarodni igri, kupuje le nujno potrebno tehnološko in organizacijsko znanje, in to le od nekaj vodilnih držav in korporacij,

medtem ko lastni prispevek h konkurenčnosti zožujejo na nekaj ne zelo izvirnega – na pritisk po znižanju stroškov dela v svojem poslovnem prostoru. Ker s takim adaptacijskim, pasivnim vedenjem v glavnem opuščajo lastna inovacijska vlaganja, od najetih delavcev primarno zahtevajo poslušnost, ubogljivost, vodljivost in – funkcionalno fleksibilnost.

Gornji premisleki o tem, da mednarodna liberalna menjava poslovnemu menedžmentu vsiljuje standardizirano adaptivno vedenje, ob dani mednarodni delitvi dela, nas lahko pelje tudi v dodatni premislek o tem, katera vrsta izobraževanja je lažje, katera pa težje povezljiva z vse bolj odprtimi in fleksibilnimi trgi dela in z delodajalci, ki bi fleksibilizirali vse (stroške), kar se da. Očitno specializirano (formalno) izobraževanje in odprti trgi dela pač ne gredo dobro skupaj! Bolje gredo skupaj splošno izobraževanje in odprti trgi dela. Če si torej preostala (žal ugašajoča) slovenska ekonomija dolgoročno nadvse želi čim bolj 'svobodno' izbirati ljudi, ki bi jih rada zaposlovala, in tudi samostojno določati posebne (tj. cenejše) pogoje njihovega najemanja, odpuščanja, dela in plačevanja, jo je celo s kolektivnimi pogajanjimi in stavkami vse težje ustavljati. Tudi zato, ker je pri odprtih trgih dela odnos poslovnih subjektov do (formalnih) sistemov izobraževanja drugačen, kakor je (bil) pri zaprtih trgih dela, ki so v Sloveniji sicer nekoč prevladovali (po avstrijskem zgledu). To sporočilo je naslednje: za specializirano izobraževanje (in za stroške usposabljanja), ukrojeno po meri dinamičnih proizvodnih procesov, bodo v pogojih odprtega trga dela poskrbeli kar delodajalci sami, ne pa več (pretegi) šolski sistemi. Šolski sistemi so namreč v pogojih odprtega trga dela zadolženi za splošnejša in temeljna znanja ter morebiti še za druge tovrstne kompetence, dokvalificiranje za delovna mesta pa naj postaja domena delodajalcev. Tako kot je to narejeno v ZDA, ne pa tako, kot je to v Avstriji ali Nemčiji. Skratka, ker ima menedžment slovenskih poslovnih subjektov očitno raje liberalnejše regulacije podjetništva in trgov dela, v bistvu ne podpira več nekdanjih institucionalnih rešitev, poklicno usmerjenih sistemov formalnega izobraževanja, ki smo jih podedovali iz časov habsburške monarhije (Kramberger 2000).

Od tod bi lahko pričakovali, da bodo kadrovske oddelke slovenskih organizacij v razpisih svojih prostih delovnih mest vse manj določno iskali diplomante točno določenih izobraževalnih programov. V Sloveniji pa ostaja velik problem nekonsistentnost podsistemov izobraževanja in usposabljanja na eni in dela na drugi strani: ekspanzirano šolstvo je po reformistični avtoindukciji globoko zašlo v poklicne specializacije na vseh stopnjah šolanja, zlasti na zadnji stopnji (bolonjske reforme univerze), kar bi, če naj bi zaposlitveno zažvelo, potrebovalo izjemno dodatno regulacijo in koordinacijo. A njihovi potencialni trgi dela so vmes, med samimi bolonjskimi reformami, postali temu dogajanju manj primerni, postali so še bolj odprti, torej delodajalci vse manj iščejo točno določene izobraževalne programe in usmeritve.

V takšnih razmerah torej, ko postaja razkorak med normativnimi željami uradnih (izobraževalnih in zaposlovalskih) institucij in ekonomsko stvarnostjo vse večji, nam ne preostaja nič drugega, kakor da informacijsko čim bolj pozorno spremljamo 'resnično' dogajanje na samih trgih dela in preko rednih tovrstnih snemanj skušamo sploh razumeti, kaj se dejansko dogaja v družbenih podsistemi (iskanja) dela in zaposlovanja, ko se enkrat dokončno opusti višja raven njihove koordinacije in povezovanje s šolstvom. Gre za nujna vlaganja v nadzorne informacijske sisteme za opis dogajanja na bolj sproščenih trgih dela.

V povezavi s tem velja omeniti še eno zanimivost. Nedavno tega je bila po dolgih desetletjih znova opravljena mednarodna napoved zaposlovanja v EU do leta 2020, tokrat pod okriljem agencije CEDEFOP, organa EU iz Soluna za (poklicno) šolstvo. V primerjavi z že omenjeno nesrečno Mediteransko študijo iz šestdesetih let je bila ta najnovejša študija, zlasti v metodološkem smislu, že precej izboljšana (CEDEFOP 2010). Opušča (naivne) predpostavke Mediteranske študije, ki so trdile, da se (pozitivne GDP) rasti nacionalnih gospodarstev prelijejo predvsem v zaposlitve (ne samo v rente!). Namesto tega se predpostavlja, da je nastajanje novih delovnih mest odvisno od demografije ter ekonomke uspešnosti nacionalnih ekonomij v mednarodnem smislu in da je spreminjanje izobraževalnih sistemov ter ujemanje (šolskih) kvalifikacij in zaposlitvenih potreb v neki državi relativno robusten historični proces, ki se lahko le počasi spreminja. Kriza 2008 je sicer te obnovljene ekspertne napore in zanimive rezultate študije pomaknila nekoliko v ozadje drugih, morda aktualnejših javnih razprav, je pa koristno vsaj nakazati, kakšna naj bi bila po tej študiji, objavljeni okrog leta 2010, struktura delovnih mest v EU čez približno desetletje, okrog leta 2020,

pod pogojem, da se dosednji trendi nadaljujejo: kmetijstvo, industrijsko in rutinsko pisarniško delo, tudi obrtništvo naj bi vsepovsod še naprej upadalo, nekoliko pa bi naraslo profesionalno ter ekspertno delo in - to je res nenavadno! - povečevalo naj bi se število delovnih mest in (fleksibilnih) služb za enostavna, največkrat tudi ročna dela.

Prihodnost evropskega trga dela, izražena z grobimi napovedmi (če se dosednji trendi nadaljujejo), je torej v sociološkem smislu še večja socialna polarizacija delovnih mest oziroma ljudi, ki jih zasedajo, kakor je njeno stanje danes - na eni strani se poraja manjšina tistih, ki kaj vejo, ki imajo boljše službe in ki so tudi vse bolje plačani, na drugi pa rastoča večina socialno prikrajšanih, saj kljub boljšim kvalifikacijam in šolam (te očitno glede na naravo ekonomskega razvoja v EU vse po vrsti postajajo 'napačne') dobrih delovnih mest preprosto zmanjkuje. Nadomeščajo jih začasni, relativno nezahtevni posli, ki ne napovedujejo vzdržnosti evropskega socialnega modela. Prej amerikanizacijo, če ne še kaj skrajnejšega.

Bralcem po vsem povedanem ponujamo v premislek, ali analitske ugotovitve tega prispevka, glede določenih dodatnih vidikov fleksibilizacija slovenskega trga dela (z vidika povpraševanja po delu), še vedno podpirajo javno največkrat slišano mantro o 'preveč togih in pretirano koordiniranih (poklicnih) trgih dela', ki naj bi še vedno prevladovali v Sloveniji, ali pa morda izsledki prej nakazujejo neko že dokaj fleksibilizirano formo odprtih trgov dela pri nas (liberalnega ameriškega ali morda vzhodnoevropskega tranzicijskega tipa). Do te nove forme je očitno že prišlo, vsaj v določenih poklicnih in panožnih segmentih dela, zlasti v obdobju globalne konjunktore (2004–2008). Glavnina tega dogajanja (izobrazbeno ohlapnega povpraševanja) se zaenkrat zadržuje zlasti na nižjih stopnjah izobraževanja in usposabljanja (a zelo v skrajni obliki tudi na najvišji stopnji, diplomih, magisteriju in doktoratu, v zvezi z dejavnostjo poučevanja!), očitno pod pritiskom ekonomskih sil, ki se s pomočjo nacionalnega menedžmenta držijo težišča slovenske strokovne kvalificiranosti, tj. nekje okrog V. stopnje strokovne izobrazbe. Te sile so bržkone v zadnjem desetletju predano (u)stregle relativno nizkim in neambicioznim kvalifikacijskim potrebam gospodarstva, ki ga v veliki meri še vedno vodi poslovno kratkoročno in razvojno dokaj neambiciozno usmerjen korporativni slovenski menedžment.

Eden večjih razvojnih problemov pri takšnih spontanah trendih povpraševanja, ki ustvarjajo številne bolj odprte, fleksibilnejše rokave povpraševanja po tistih panogah in poklicih, ki lahko srkajo vase povprečno, modalno raven slovenskega znanja, je bržkone naraščajoča medgeneracijska polarizacija slovenskih trgov dela (Kramberger 2009). Če očitno nimamo lastnega daru za sistemsko skrbnejšo koordinacijo izobraževalno-zaposlitvenih podsistemov v lastni državi, kakršno – zaradi drugačne zgodovine in kulture sobivanja – lahko kljub najnovejši krizi še vedno gojijo na primer v Nemčiji, v Avstriji ali na Danskem, potem je na mestu drugačno vprašanje: mar imamo v slovenski družbi res na razpolago ves čas tega sveta, da po naravni poti čakamo na izumrtje relativno dogovornih, zaprtih trgov dela, ki so bili še dokaj zmogljivi na nižjih tehnoloških ravneh, zdaj pa bi bili brez državnih transfuzij že klinično mrtvi?

Bojim se, da ne. Bojim se tudi, da če smo postali že dokaj neuspešni z zaprtimi trgi dela, ki so bili dolgo časa naša najuspešnejša institucionalna dediščina, kljub vsem pomislekom 'liberalcev', potem tudi z odprtimi trgi dela, ki očitno nastajajo hitro, zlasti v časih konjunktore, in pogosto mimo naše volje, ne bomo dosti boljši. Resnični vzvod družbenega uspeha namreč nikoli ni ta ali oni model trga dela, pač pa nekaj mnogo širšega in kompleksnejšega - institucionalna komplementarnost delujočega sistema.

Citirana literatura

Borghans, L. H. Heijke (1996): *Forecasting the Educational Structure of Occupations: A Manpower Requirement Approach with Substitution*. *Labour*, 10 (1): 151-192.

CEDEFOP (2010): *Skills supply and demand in Europe. Medium-term forecast up to 2020*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

EUROSTAT (2010): *1st and 2nd International Workshops on Methodologies for Job Vacancy Statistics – Proceedings*. Luxembourg: Publications Office of the European Union (European Commission).

Kramberger, Anton (2000): *Poklici, trgi dela in politika*. Ljubljana, FDV (Znanstvena knjižica).

Kramberger, Anton (2009): *Social and environmental implications of re-emergent labour market segmentation in Slovenia*. V: Bammé, Arno (ur.), Getzinger, Günter (ur.), Wieser, Bernhard (ur.). *Yearbook 2009 of the Institute for Advanced Studies on Science, Technology and Society, (Technik- und Wissenschaftsforschung, vol. 60)*. München; Wien: Profil, 225-273.

Kramberger, Anton (2011): *Global trends in servicisation and comparative HRM in Europe*. V: Svetlik, Ivan et al.: *Human resources management practices in the organisations of the future*. Plzeň: A. Čeněk, 2011, str. 26-71.

Lassnig, Lorenz (2009): *Governance of the VET System*. Vienna: Institute for Advanced Studies.

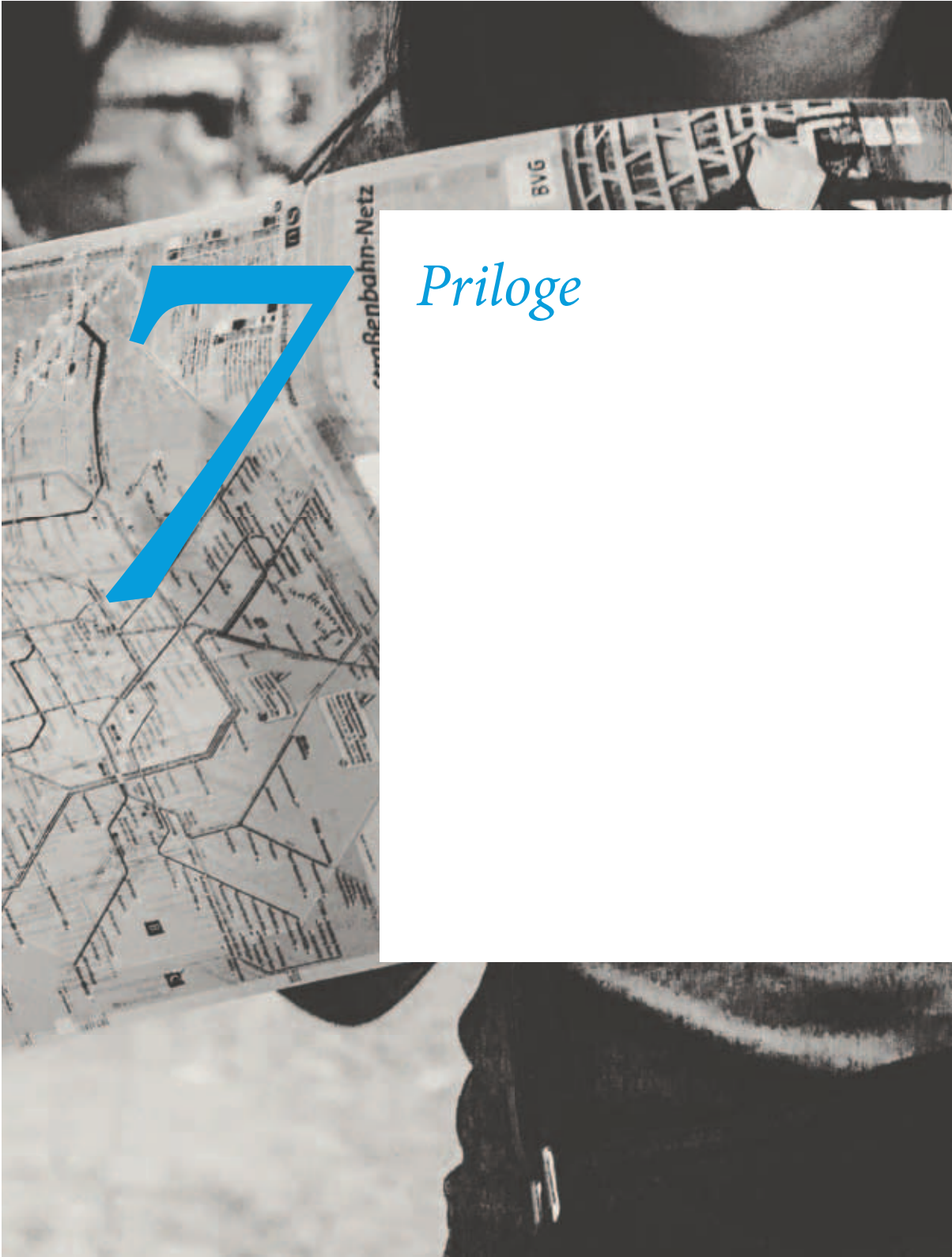
Pavlin, Samo, Ivan Svetlik (2011): *The world of work and the demand for competences : chapter 5*. V: Pavlin, Samo (ur.): *Competencies and early labour market careers of higher education graduates in Europe*. Ljubljana: Faculty of Social Sciences, 2011, str. 73-105.

Spence, Michael (1973): *Job Market Signaling*. *The Quarterly Journal of Economics*, Vol. 87, No. 3. (Aug., 1973), pp. 355-374

Štarkl, Darija (2007): *Poklicno izobraževanje: ujemanje poklicnih in strokovnih nazivov s poklici (magistrsko delo)*. Ljubljana: FDV.

Wolbers, M. (2002): *Job Mismatches and their Labour Market Effects among Scholl-leavers in Europe*. Mannheim: Mannheimer Zentrum für Europäische Sozialforschung.

Zavod RS zaposlovanje: *podatkovne baze prostih delovnih mest (2002-2012)*.

Priloge

Priloga 1

*Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **elektrotehnika**, obdobje 2009–2012*

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
52501 ELEKTROTEHNIK	4.623	20,5	79,7
42516 ELEKTRIKAR	2.435	10,8	91,8
42500 ELEKTRIKAR ENERGETIK	2.299	10,2	86,4
42504 ELEKTROINŠTALATER	2.205	9,8	87,9
52530 ELEKTROTEHNIK ELEKTRONIK	2.010	8,9	82,8
72501 UNIV. DIPL. INŽ. ELEKTROTEHNIKE	1.725	7,6	60,7
42501 ELEKTROMONTER	1.527	6,8	88,1
42530 ELEKTRIKAR ELEKTRONIK	1.319	5,8	86,0
62501 INŽ. ELEKTROTEHNIKE	857	3,8	58,3
72511 DIPL. INŽ. ELEKTROTEHNIKE (VS)	777	3,4	61,3
52500 ELEKTROTEHNIK ENERGETIK	611	2,7	79,7
42521 ELEKTROMECHANIK	547	2,4	82,8
42513 AVTOELEKTRIKAR	240	1,1	71,7
52538 ELEKTROTEHNIK RAČUNALN.	104	0,5	68,3
52541 EL. TEH. TELEKOMUNIKACIJ	102	0,5	59,8
62554 INŽ. ELEKTRONIKE (VSŠ)	97	0,4	57,7
22501 MONTER ELEKTRIČNEGA OMREŽJA	82	0,4	87,8
12501 POMOŽNI ELEKTRIKAR	71	0,3	93,0
72508 UNIV. DIPL. GOS. INŽ.	63	0,3	55,6
42531 MECHANIK ELEKTRONIK	61	0,3	91,8
62782 INŽ. TELEKOM. (VSŠ)	48	0,2	58,3
22505 POMOČNIK ELEKTRIKARJA	46	0,2	97,8
82599 DR. ELEKTROTEHNIKE	44	0,2	45,5
42511 OBRATOVNI ELEKTRIKAR	43	0,2	76,7
62551 INŽ. ELEKTROTEHNIKE (VSŠ)	41	0,2	51,2
12522 SESTAVLJALEC ELEKTROMECHANSKIH ELEMENTOV	40	0,2	90,0
72599 MAG. ELEKTROTEHNIKE	39	0,2	35,9
22512 SEST. ELEKTRIČNIH NAPRAV	37	0,2	75,7
42541 ELEKTRIKAR TELEKOM.	35	0,2	77,1
72502 UNIV. DIPL. INŽ. EL. ENER.	31	0,1	51,6

72542 UNIV. DIPL. INŽ. TELEKOM.	30	0,1	66,7
72531 UNIV. DIPL. INŽ. EL. IND.	29	0,1	48,3
22504 ELEKTROINŠTALATERSKI POMOČNIK	29	0,1	93,1
52531 EL. TEH. ZA INDUSTRIJSKO ELEKTRONIKO	27	0,1	55,6
62552 INŽ. ELEKTROTEHNIKE(VSŠ)	24	0,1	41,7
62502 INŽ. EL. TEH. ZA ENERGETIKO	18	0,1	61,1
42523 EL. MEH. ZA HLAD.-KLIM. NAP.	18	0,1	83,3
92504 DIPL. INŽ. MEHATRONIKE (UN)/1.BOL. ST/	16	0,1	100,0
52534 EL. TEH. ZA AVTOMATIKO	16	0,1	93,8
42515 ELEKTRIKAR MOTORNH VOZIL	16	0,1	50,0
62541 INŽ. EL. TEH. ZA TELEKOM.	13	0,1	76,9
42502 MONTER TK OMREŽJA	13	0,1	69,2
92501 DIPL. INŽ. ELEKTROTEHNIKE (VS) /1.BOL.ST/	10	0,0	90,0
72591 UNIV. DIPL. INŽ. ELEK. SPEC.	10	0,0	60,0
42535 RTV MEHANIK	10	0,0	80,0
22502 VZDRŽEVALEC TK OMREŽIJ	10	0,0	90,0
92502 DIPL. INŽ. ELEKTROTEHNIKE (UN)/1. BOL. ST/	9	0,0	44,4
72541 UNIV. DIPL. INŽ. ELEKT. TE.	9	0,0	33,3
72512 DIPL. INŽ. EL. (VS), SPEC.	9	0,0	44,4
52507 ELEKTROMONTER SPECIALIST	9	0,0	88,9
92503 DIPL. INŽ. TELEKOM. (UN)/1. BOL. ST/	8	0,0	50,0
32501 MONTER. ELE. SKLOPOV	8	0,0	12,5
72507 UNIV. DIPL. GOS. INŽ. ELEKTROTEHNIKE	7	0,0	57,1
72506 UNIV. DIPL. INŽ. EL. IND.	7	0,0	42,9
52505 DELOVODJA V ELEKTROENER.	7	0,0	71,4
62531 INŽ. EL. TEH. ZA IND. ELEKTR.	6	0,0	16,7
52509 ELEKTROINŠTALATERSKI MOJSTER	6	0,0	66,7
52506 EL. TEH. ENER. ZA IND. ELEKTR.	6	0,0	83,3
42522 EL. MEH. ZA GOSP. NAPRAVE	6	0,0	33,3
52502 EL. TEH. ENER. ZA PROIZ-DIST.	5	0,0	40,0
42532 SKVOD. ELEKTRONIK	5	0,0	100,0
42533 ELEKTROFINOMEHANIK	4	0,0	75,0
42528 EL. MEH. ZA MER.-REG. SIST.	4	0,0	100,0
42524 EL. MEH. ZA DVGALA	4	0,0	25,0
42506 SKVOD. ELEKTROENERGETIKI	4	0,0	75,0
62537 INŽ. EL. TEH. ZA MER. REG. TEH.	3	0,0	100,0
62506 INŽ. EL. TEH. ZA IND. EL. TEH.	3	0,0	100,0

52533 EL. TEH. ZA IND. EL. NUK. SM.	3	0,0	100,0
52504 ELEKTROINŠTALATERSKI DELOVODJA	3	0,0	33,3
92506 MAG. INŽ. EL.	1	0,0	100,0
72593 SPEC. ELEKTRON. SIST.	1	0,0	0,0
52535 RADIOTV. ELEKTROTEHNIK	1	0,0	100,0
52508 ELEKTROINŠTALATER SPEC.	1	0,0	100,0
52503 EL. TEH. ENER. NUKLEARNE SMERI	1	0,0	0,0
42526 EL. MEH. ENER V ŽELEZ. PROM.	1	0,0	100,0
Skupaj	22.589	100,0	80,1

Vir: ZRSZ, baza PDM

Priloga 2

*Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **gostinstvo in turizem**, obdobje 2009–2012*

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
46621 NATAKAR	11.281	39,9	79,5
46611 KUHAR	9.445	33,4	75,0
26611 KUHARSKI POMOČNIK	2.066	7,3	87,6
56603 GOSTINSKI TEHNIK	1.847	6,5	69,7
56604 TURISTIČNI TEHNIK	928	3,3	87,6
16601 POMOŽNI GOSTINSKI DELAVEC	568	2,0	91,5
46601 KUHAR NATAKAR	437	1,5	71,4
26621 NATAKARSKI POMOČNIK	428	1,5	86,7
56601 GOSTINSKO TURISTIČNI TEH.	201	0,7	77,6
56611 TEHNIK KUHARSTVA	194	0,7	63,9
76603 DIPL. ORGANIZATOR TURIZMA (VS)	185	0,7	71,4
66621 ORG. PO. V TURIZMU (VSŠ)	107	0,4	58,9
56631 RECEPTOR	84	0,3	83,3
24831 GOSPODINJSKA POMOČNICA	81	0,3	88,9
66622 ORG. PO. V GOSTIN. (VSŠ)	78	0,3	65,4
26641 SOBARICA	73	0,3	91,8
76601 DIPL. EKON. ZA TURIZEM (VS)	44	0,2	75,0
56621 TEHNIK STREŽBE	41	0,1	65,9
49936 GOSPODINJA OSKRBNICA	38	0,1	92,1

49937 OSKRBNIK	35	0,1	91,4
66623 ORG. POSLOVANJA V GOST. IN TURIZMU (VSŠ)	24	0,1	70,8
76602 DIPL. INŽ. ORG. TURIZMA (VS)	21	0,1	76,2
96603 MAG. TURIZMA /2.BOL.ST/	9	0,0	66,7
66611 TEHNOLOG KUHARSTVA	9	0,0	88,9
56602 HOTELSKA GOSPODINJA	9	0,0	77,8
29925 POM.GOSP.-OSKRBNICE	9	0,0	88,9
56606 GASTRONOMSKI TEHNIK	8	0,0	75,0
46612 GASTRONOM HOTELIR	8	0,0	62,5
26631 RECEPTORSKI POMOČNIK	8	0,0	37,5
56605 GASTRONOMSKO-TURISTIČNI TEHNIK	7	0,0	100,0
96601 DIPL. ORG. TURIZMA (VS)/1.BOL. ST/	6	0,0	66,7
96604 DIPL. ORG. TURIZMA (UN)/1.BOL. ST/	4	0,0	50,0
96602 DIPL. MEDIATOR V TURIZMU (VS)/1. BOL. ST/	2	0,0	100,0
Skupaj	28.285	100,0	78,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Priloga 3

*Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **gradbeništvo in geodezija**, obdobje 2009–2012*

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
45204 ZIDAR	14.039	30,7	88,8
45203 TESAR	6.910	15,1	90,4
15201 GRADBENI DELAVEC	4.253	9,3	89,3
25204 ZIDAR ZA ZIDANJE-OMETAVANJE	3.618	7,9	92,5
55211 GRAD. TEH.	2.839	6,2	70,9
44701 SLIKOPLESKAR	2.022	4,4	87,7
45202 ŽELEZOKRIVEC	1.991	4,3	90,2
65201 INŽ. GRADBENIŠTVA	969	2,1	65,1
45210 STROJNIK GRAD. MEHAN.	931	2,0	83,6
75203 UNIV. DIPL. INŽ. GRADBENIŠTVA	851	1,9	60,5
24701 PLESKAR	740	1,6	86,6
25203 TESAR OPAŽEV	628	1,4	93,2
75221 DIPL. INŽ. GRADBENIŠTVA (VS)	566	1,2	59,0

45232 IZV. SUHOMONT. GRADNJE	506	1,1	92,3
55201 GRADBENI DELOVODJA	419	0,9	69,5
45200 GRADBENIK	389	0,8	91,3
25205 GRADBINEC	362	0,8	76,8
25431 CESTNO GRADBENI DELAVEC	353	0,8	97,5
25200 POMOŽNI GRADBENIK	321	0,7	95,3
25301 KROVEC	312	0,7	77,6
25201 BETONER	225	0,5	97,8
25202 KRIVILEC ARMATUR	193	0,4	89,6
25311 POLAGALEC KERAM. OBLOG	171	0,4	88,9
75101 UNIV. DIPL. INŽ. GEODEZIJE	159	0,3	66,7
45231 MONTER GRAD. KONSTRUKCIJ	145	0,3	89,0
45213 STR. GRAD. MEH. ZA ZEM. DELA	139	0,3	73,4
25213 UPRAV. TEŽKE GRADB. MEHA.	135	0,3	65,2
55101 GEODETSKI TEHNIK	133	0,3	68,4
43321 KAMNOSEK	123	0,3	74,0
75103 DIPL. INŽ. GEODEZIJE (VS)	114	0,2	72,8
25212 UPRAVLJALEC GRAD. MEH.	89	0,2	91,0
45321 POLAGALEC PODOV IN TLAKOV	86	0,2	86,0
45312 PEČAR KERAMIK	75	0,2	82,7
45311 PEČAR	59	0,1	79,7
25432 VDRŽEVALEC CEST	58	0,1	82,8
65101 INŽ. GEODEZIJE	54	0,1	63,0
65211 INŽ. GRAD. (VSŠ)	53	0,1	50,9
25211 UPRAV. LAHKE GRAD. MEHAN.	49	0,1	69,4
44703 SLIKOPLESKAR-ČRKOSLIKAR	48	0,1	20,8
13301 GRADBENI DELAVEC V IND.	47	0,1	95,7
45322 POLAGALEC TALNIH OBLOG	44	0,1	97,7
75251 UNIV. DIPL. INŽ. VODAR. IN KOMUN.	42	0,1	85,7
45313 PEČAR-POLAGALEC KERAMIČNIH OBLOG	38	0,1	73,7
23322 KAMNOSEŠKI DELAVEC	30	0,1	93,3
23301 UPR. STR. . NAP. IND. GRAD. MAT.	28	0,1	96,4
45432 STROJNIK GRADBENE MEHANIZACIJE VZDR., OBN. CEST	26	0,1	76,9
75201 UNIV. DIPL. INŽ. GRAD. ORG.	23	0,1	47,8
45241 ASFALTER	23	0,1	95,7
85299 DR. GRADBENIŠTVA	22	0,0	63,6

55221 GRAD.TEH. ZA VISOKE ZGRAD.	20	0,0	80,0
25231 POM. MONTER GRAD. KONSTRUK.	20	0,0	100,0
45431 CESTNI PREGLEDNIK	19	0,0	78,9
55205 ZIDAR MOJSTER	18	0,0	72,2
25261 VODAR	18	0,0	94,4
44702 ČRKOSLIKAR	17	0,0	76,5
75211 UNIV. DIPL. INŽ. GRAD. KON.	16	0,0	43,8
55202 ŽELEZOKRIV. MOJSTER	15	0,0	33,3
25241 POLAGALEC ASFALTA	15	0,0	100,0
45211 STR. GRAD. MEH. ZA POSTROJ.	14	0,0	92,9
45101 GEODETSKI OPERATER	14	0,0	50,0
25433 VGRAJEVALEC ASFALTA	14	0,0	100,0
75291 UNIV. DIPL. INŽ. GRAD. SPEC.	11	0,0	72,7
44721 IZV. POVRŠINSKE ZAŠČITE	11	0,0	90,9
75299 MAG. GRADBENIŠTVA	10	0,0	60,0
75202 UNIV.DIPL. GOS. INŽ. GRAD.	10	0,0	60,0
45212 STR. GRAD. MEH. ZA DVIGALA	8	0,0	75,0
23321 KAMNOLOMEC	8	0,0	87,5
75231 UNIV. DIPL. INŽ. GRAD. PR. ZG.	7	0,0	100,0
25321 POMOŽNI POLAGALEC PODOV	6	0,0	100,0
75241 UNIV. DIPL. INŽ. GRAD. HID. ZG.	5	0,0	40,0
95201 DIPL. INŽ. GRADBENIŠTVA (UN)/1.BOL.ST/	4	0,0	25,0
75199 MAG. GEODEZIJE	4	0,0	100,0
54703 SLIKOPLESKAR MOJSTER	4	0,0	75,0
95204 DIPL. INŽ. GRADBENIŠTVA (VS)/1.BOL.ST/	3	0,0	100,0
85198 DR. VARSTVA OKOLJA	3	0,0	100,0
75401 UNIV. DIPL. INŽ. GRAD. KOM.	3	0,0	100,0
55203 TESAR MOJSTER	3	0,0	100,0
54701 SLIKOPLESKARSKI DELOVODJA	3	0,0	66,7
45252 PROGОВNI POSLOVODJA	3	0,0	33,3
75197 MAG. PROST. IN URB. PLAN.	2	0,0	50,0
65401 INŽ. GRAD. ZA KOMUN. DELA	2	0,0	0,0
55471 DIMNIKARSKI DELOVODJA	2	0,0	50,0
55431 GRAD.TEH. ZA CESTNO VZDRŽ.	2	0,0	100,0
53322 KAMNOSEŠKI MOJSTER	2	0,0	50,0
45261 VODOGRADBENIK	2	0,0	100,0

45221 MINER V GRADBENIŠTVU	2	0,0	50,0
45205 CEMENTNINAR	2	0,0	50,0
25434 UPRAV. ENOST. CEST. STROJ.	2	0,0	100,0
25101 FIGURANT	2	0,0	100,0
95206 DIPL. INŽ. STAVB. (UN)	1	0,0	0,0
95202 DIPL. INŽ. GEODEZIJE (UN)/1.BOL.ST/	1	0,0	0,0
55401 GRAD. TEH. ZA KOMUN. DELA	1	0,0	0,0
55232 GRAD. TEH. ZA PROG. DELA	1	0,0	100,0
55231 GRAD. TEH. ZA PROM. ZGRAD.	1	0,0	100,0
45341 STAVBNI DEKORATER	1	0,0	100,0
35201 GRADBENI TEHNIČNI RISAR	1	0,0	0,0
25331 ZASTEKLJEVALEC	1	0,0	100,0
Skupaj	45.784	100,0	86,0

Vir: ZRSZ, baza PDM

Priloga 4

Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja grafika in mediji, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
54501 GRAFIČNI TEHNIK	391	20,4	65,0
44531 TISKAR ZA TISK S PLOSKVE	318	16,6	78,6
44510 GRAFIČAR	279	14,6	77,4
44514 MONTAŽER	153	8,0	91,5
24501 GRAFIČNI POMOČNIK	137	7,1	97,1
74502 DIPL.INŽ. GRAF.TEH. (VS)	109	5,7	67,0
14551 KNJIGOVEŠKI DELAVEC	91	4,7	94,5
64501 INŽ. GRAFIČARSTVA	82	4,3	56,1
44551 KNJIGOVEZ	67	3,5	73,1
54502 MEDIJSKI TEHNIK	58	3,0	63,8
74503 UNIV. DIPL. INŽ. GRAFIČNE T.	48	2,5	68,8
62724 INŽ. MULTIMEDIJEV (VSŠ)	40	2,1	67,5
14501 TISKARSKI DELAVEC	36	1,9	80,6
41231 KARTONAŽER	23	1,2	95,7
94501 DIPL. GRAFIČNI INŽENIR (VS)/1. BOL. ST/	14	0,7	28,6

62725 INŽ. MEDIJSKE PRODUKCIJE (VSŠ)	14	0,7	71,4
74501 UNIV. DIPL. INŽ. GRAFIČAR.	12	0,6	50,0
44515 GRAFIČNI OPERATER	11	0,6	54,5
92703 DIPL. INŽ. MULTIMED. KOM. (VS)/1. BOL. ST/	7	0,4	85,7
94505 DIPL. GRAF. KOM. (UN)	4	0,2	75,0
94504 DIPL. GRAF. IN MED. TEHN. (VS)	4	0,2	50,0
44512 ROČNI STAVEC	4	0,2	75,0
44532 TISKAR ZA TISK Z IZBOK.	3	0,2	100,0
94503 MAG. GRAFIČNI INŽENIR /2.BOL. ST/	2	0,1	50,0
92702 DIPL. INŽ. MEDIJSKIH KOM. (UN)/1.BOL.ST/	2	0,1	50,0
92701 DIPL. INŽ. MEDIJSKIH KOM. (VS)/1. BOL. ST/	2	0,1	50,0
92705 MAG. MED. PROD.	1	0,1	0,0
92704 MAG. INŽ. MED. KOM.	1	0,1	0,0
62771 RTV NAPOVEDOVALEC	1	0,1	100,0
44521 REPRODUKCIJSKI FOTOGRAF	1	0,1	100,0
44511 FOTOSTAVEC	1	0,1	100,0
42781 PREDVAJALEC FILMOV	1	0,1	0,0
Skupaj	1.917	100,0	75,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Priloga 5

Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja kmetijstvo in hortikultura, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
50101 KMETIJSKI TEHNIK	619	18,8	76,7
40165 CVETLIČAR	554	16,9	77,4
40164 VRTNAR	381	11,6	88,7
50162 VRTNARSKI TEHNIK	216	6,6	83,3
40161 VRTNAR CVETLIČAR	155	4,7	74,8
70131 UNIV. DIPL. INŽ. KMETIJSTVA	144	4,4	77,1
70135 UNIV. DIPL. INŽ. AGRONOMIJE	128	3,9	71,9
70134 DIPL. INŽ. AGRONOMIJE (VS)	127	3,9	65,4
40121 UPRAV. KMET. MEHANIZACIJE	98	3,0	91,8
10101 KMETIJSKI DELAVEC	76	2,3	89,5

60141 INŽENIR KMETIJSTVA	66	2,0	72,7
20111 DEL. V RASTLINSKI PROIZ.	63	1,9	100,0
20101 KMETOVALEC	59	1,8	72,9
40166 KMETOVAŁKA GOSPODINJA	58	1,8	98,3
40130 KMETIJEK	57	1,7	75,4
70241 UNIV. DIPL. INŹ. ZOOTEHNIKE	54	1,6	61,1
40241 ŹIVINOREJEC	52	1,6	100,0
70132 DIPL. INŹ. AGR. IN HORT. (VS)	34	1,0	73,5
40122 KMETIJSKI MEHANIŁ	34	1,0	76,5
70133 DIPL. INŹ. KMET. TEH. (VS)	26	0,8	73,1
70251 DIPL. INŹ. ZOOTEHNIKE (VS)	24	0,7	75,0
40133 KMETOVALEC	16	0,5	100,0
60131 INŹ. KMET. ZA RAST. PROIZ.	15	0,5	60,0
40154 SADJAR VINOGRADNIK	15	0,5	100,0
50161 KMET. TEH. ZA VRTNARSTVO	14	0,4	92,9
90106 DIPL. INŹ. KMETIJSTVA (UN)/1.BOL.ST/	13	0,4	84,6
40132 POLJEDELEC ŹIVINOREJEC	13	0,4	92,3
40131 POLJEDELEC	12	0,4	8,3
60241 INŹ. KMET. ZA ŹIVINOREJO	11	0,3	45,5
60101 INŹ. VRTNARSTVA (VSŹ)	11	0,3	100,0
40163 VRTNAR POVRTNINAR	10	0,3	90,0
50104 KMET. PODJET. TEHNIK	9	0,3	77,8
50165 CVETLIČAR MOJSTER	8	0,2	50,0
70252 DIPL. INŹ. KMET. ZOOT. (VS)	7	0,2	71,4
60121 INŹ. KMET. ZA KMET. TEHNIKO	7	0,2	85,7
50163 HORTIKULTURNI TEHNIK	7	0,2	71,4
40162 PARKOVNI VRTNAR	7	0,2	100,0
80199 DR. KMETIJSTVA-AGRONOMIJE	6	0,2	66,7
50103 KMETIJSKO GOSPODARSKI TEHNIK	6	0,2	83,3
60151 INŹ. KMETIJSTVA IN KRAJINE (VSŹ)	5	0,2	80,0
40134 GOSPODAR NA PODEŹELJU	5	0,2	80,0
20102 KMEČKA GOSPODINJA	5	0,2	80,0
70199 MAG. KMETIJSTVA-AGRONOMIJE	4	0,1	25,0
20104 POMOČNIK V BIOTEHNIKI	4	0,1	100,0
90114 DIPL. INŹ. VINOGR. IN VIN. (VS)/1. BOL. ST/	3	0,1	66,7
90110 MAG. KMETIJSTVA /2. BOL. ST/	3	0,1	0,0
80299 DR. KMET.-ZOOLOGIJE	3	0,1	66,7

70299 MAG. KMET.-ZOOTEHNIKE	3	0,1	0,0
50152 KMET. TEH. ZA VINOGRAD.	3	0,1	33,3
50121 KMET. TEH. ZA KMET. MEHAN.	3	0,1	100,0
50102 KMETIJKO GOSPODINJSKI TEHNIK	3	0,1	100,0
40302 RIBOGOJEC	3	0,1	100,0
40152 VINOGRADNIK	3	0,1	66,7
20103 POMOČNIK KMETOVALCA	3	0,1	66,7
90103 DIPL. INŽ. AGRONOMIJE /1. BOL. ST/	2	0,1	100,0
60102 INŽ. HORTIKULTURE (VSŠ)	2	0,1	50,0
50151 KMET. TEHNIK ZA SADJARSTVO	2	0,1	100,0
20105 POMOČNIK V BIOTEHNIKI IN OSKRBI	2	0,1	100,0
90201 DIPL. INŽ. KMET.-ŽIVINOR. (VS)/1. BOL. ST/	1	0,0	100,0
90115 MAG. INŽ. SADJ.	1	0,0	100,0
90112 MAG. INŽ. KMET.	1	0,0	100,0
90111 DIPL. INŽ. AGRARNE EKON. (VS)/1. BOL. ST/	1	0,0	100,0
90104 DIPL. INŽ. AGRONOMIJE (UN)/1. BOL. ST/	1	0,0	0,0
90102 MAG. INŽ. HORT.	1	0,0	100,0
90101 DIPL. INŽ. AGR. IN HORT. (VS)/1. BOL. ST/	1	0,0	100,0
50601 TOBAČNI TEHNIK	1	0,0	100,0
50241 KMET.T EH. ZA ŽIVINOREJO	1	0,0	100,0
40321 ČEBELAR	1	0,0	100,0
40151 SADJAR	1	0,0	100,0
20211 DELAVEC V ŽIVINOREJI	1	0,0	0,0
Skupaj	3.285	100,0	79,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Priloga 6

Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja lesarstvo in tapetništvo, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
41101 MIZAR	4.066	53,8	76,6
51101 LESARSKI TEHNIK	1.534	20,3	68,1
31101 LESAR	559	7,4	77,3
21101 OBDELOVALEC LESA	446	5,9	79,6

61101 INŽ. LESARSTVA	268	3,5	64,9
11101 LESARSKI DELAVEC	230	3,0	68,7
71101 UNIV. DIPL. INŽ. LESARSTVA	165	2,2	55,2
71102 DIPL. INŽ. LESARSTVA (VS)	128	1,7	64,8
44603 TAPETNIK	116	1,5	74,1
44601 LESAR TAPETNIK	21	0,3	71,4
51111 MIZARSKI MOJSTER	12	0,2	75,0
91101 DIPL. INŽ. LESARSTVA (VS)/1. BOL. ST/	4	0,1	25,0
91102 DIPL. INŽ. LESARSTVA (UN)/1. BOL. ST/	3	0,0	66,7
71199 MAG. LESARSTVA	3	0,0	66,7
42013 SKOBLAR	3	0,0	100,0
81199 DR. LESARSTVA	2	0,0	0,0
54601 TAPETNIŠKI TEHNIK	1	0,0	0,0
51102 MOJSTER MODELNI MIZAR	1	0,0	100,0
24601 POMOŽNI TAPETNIK	1	0,0	100,0
Skupaj	7.563	100,0	73,6

Vir: ZRSZ, baza PDM

Priloga 7

*Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **mehatronika**, obdobje 2009–2012*

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
62553 INŽ. MEHATRONIK (VSŠ)	108	39,27	66,67
42537 MEHATRONIK OPERATER	90	32,73	76,67
52542 TEHNIK MEHATRONIKE	77	28,00	75,32
Skupaj	275	100,00	72,36

Vir: ZRSZ, baza PDM

Priloga 8

*Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **metalurgija**, obdobje 2009–2012*

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
41730 PREOBLIKOVALEC	281	17,5	92,5
41712 TALILEC-LIVAR	228	14,2	86,8
21721 LIVARSKI POMOČNIK	180	11,2	93,3
21705 ČISTILEC METALNIH IZDELKOV	130	8,1	86,9
51701 METALURŠKI TEHNIK	112	7,0	69,6
31721 STROJNI LIVAR	88	5,5	96,6
71701 UNIV DIPL. INŽ. METALALURGIJE IN MATERIALOV	83	5,2	39,8
31731 VALJAVEC	51	3,2	98,0
71702 DIPL. INŽ. METALURGIJE (VS)	43	2,7	67,4
41723 LIVARSKI MODELAR	43	2,7	69,8
31712 TALILEC	40	2,5	77,5
31713 TALILEC BARVASTIH KOVIN	28	1,7	96,4
11701 METALURŠKI DELAVEC	28	1,7	89,3
61701 INŽ. METALURGIJE	26	1,6	69,2
41704 METALURG	25	1,6	76,0
21703 PRIPRAVLJALEC SUROVIN	25	1,6	80,0
41772 ELOKSER	24	1,5	100,0
41734 PLETILEC ŽICE	23	1,4	100,0
21762 POMOČNIK ELEKTROLIZERJA	20	1,2	100,0
41741 KOVAČ	16	1,0	62,5
41751 KALILEC	13	0,8	92,3
41702 ZIDAR INDUSTRIJSKIH PEČI	10	0,6	90,0
31762 ELEKTROLIZER	10	0,6	100,0
31741 STROJNI KOVAČ	10	0,6	80,0
21722 POMOŽNI FORMAR	10	0,6	100,0
21741 KOVAŠKI POMOČNIK	9	0,6	55,6
71711 UNIV. DIPL. INŽ. MATERIALOV IN METALURGIJE	7	0,4	85,7
41724 METALURŠKI MODELAR	7	0,4	57,1
31761 GLINIČAR	6	0,4	100,0
21734 IZDELOVALEC ELEKTROD	5	0,3	100,0

51712 LIVARSKI MOJSTER	4	0,2	50,0
41731 VALJAVEC PROFILOV-PLOČEVINE	4	0,2	75,0
21704 ADJUSTER METAL. IZDELKOV	3	0,2	66,7
21700 PRIDELOVALEC IN PREDELOVALEC KOVIN	3	0,2	66,7
81798 DR. METALURGIJE	2	0,1	100,0
71791 UNIV. DIPL. INŽ. METALURGIJE SPEC.	2	0,1	50,0
71781 UNIV. DIPL. INŽ. MINERALOGIJE	2	0,1	100,0
51703 METALURŠKI DELOVODJA	2	0,1	100,0
31722 STROJNI FORMAR	2	0,1	50,0
71798 MAG. METALURGIJE	1	0,1	0,0
51752 SPEC. ZA TOPLOTNO OBDELAVO	1	0,1	100,0
31751 ŽARILEC	1	0,1	100,0
21733 POMOŽNI ŽIČAR	1	0,1	100,0
21711 TALILNIŠKI POMOČNIK	1	0,1	0,0
Skupaj	1.610	100,0	84,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Priloga 9

*Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **poslovanje, uprava in trgovina**, obdobje 2009–2012*

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
46500 PRODAJALEC	27.902	35,5	88,2
57001 EKONOMSKI TEHNIK	18.238	23,2	72,4
77001 UNIV. DIPL. EKONOMIST	6.298	8,0	50,9
77041 DIPL. EKONOMIST (VS)	5.285	6,7	56,2
57006 EKONOMSKO KOMERCIALNI TEHNIK	1.558	2,0	64,5
57010 KOMERCIALIST	1.530	1,9	60,7
56501 TRGOVINSKI POSLOVODJA	1.419	1,8	71,2
67000 EKONOMIST (VSS)	1.397	1,8	63,6
67001 EKONOM. ZA ANALIZE IN PLANIRANJE	1.181	1,5	55,4
47301 ADMINISTRATOR	1.100	1,4	70,6
67004 EKONOMIST ZA KOMERCIALNO DEJAVNOST	1.012	1,3	58,8
56511 KOMERCIALNI TEHNIK	965	1,2	65,7
57301 UPRAVNI TEHNIK	882	1,1	73,5

57311 ADMINISTRATIVNI TEHNIK	878	1,1	70,3
67002 EKONOMIST ZA DENARNIŠTVO, FINANCE, RAČUNOV.	801	1,0	52,2
67322 POSLOVNI SEKRETAR	776	1,0	66,4
32701 POŠTNI MANIPULANT	501	0,6	99,8
67041 KOMERCIALIST (VSŠ)	491	0,6	63,3
46501 PRODAJALEC ŽIV.-PREH. ARTIKLOV	420	0,5	81,9
77301 DIPL. UPRAVNI ORGANIZATOR (VS)	386	0,5	64,0
57009 RAČUNOVODJA	357	0,5	59,4
77101 UNIV. DIPL. ORGANIZATOR	337	0,4	50,4
36501 BLAGOVNI MANIPULANT	317	0,4	95,0
16501 DELAVEC V TRGOVINI	306	0,4	89,2
57304 POSLOVNI TEHNIK	274	0,3	71,5
77044 DIPL. ORGANIZATOR-MENEDŽER (VS)	232	0,3	53,9
67101 ORGANIZATOR DELA	204	0,3	61,8
46502 PRODAJALEC TEKST.-USN. ARTIKLOV	200	0,3	89,5
77099 MAG. EKONOMIJE	193	0,2	36,3
67301 VIŠJI UPRAVNI DELAVEC	173	0,2	57,8
67321 POSLOVNI SEKRETAR (VIŠJI) (VSŠ)	161	0,2	64,0
57002 EKONOMSKI TEHNIK ZA RAČUNOVODSTVO	160	0,2	63,1
67051 RAČUN. ZA MAN. DR. (VSŠ)	141	0,2	53,9
77004 UNIV. DIPL. EKONOMIST-KOM. DEJAVNOST	137	0,2	47,4
47302 POSLOVNI TAJNIK	130	0,2	73,1
57305 POSLOVNI SEKRETAR, NIŽJI	112	0,1	75,0
77007 DIPL. EKONOMIST ZA RAČUNOVODSTVO (VS)	90	0,1	55,6
97002 DIPL. EKONOMIST (UN)/1. BOL. ST/	87	0,1	59,8
58801 ARANŽERSKI TEHNIK	86	0,1	66,3
57302 TAJNICA	86	0,1	65,1
48801 ARANŽER	71	0,1	85,9
37004 ZAVAROVALNIŠKI MANIPULANT	68	0,1	100,0
57004 EKONOMSKITEH. ZA ZAVAROVAL.	67	0,1	62,7
97104 DIPL. ORGANIZATOR (UN)/1. BOL. ST/	63	0,1	65,1
77002 UNIV. DIPL. EKON. ZA DE.-FIN.	62	0,1	45,2
97001 DIPL. EKONOMIST (VS)/1. BOL. ST/	61	0,1	59,0
67021 EKONOMIST ZA TURIZEM	59	0,1	72,9
77051 DIPL. EKON. MARKETING (VS)	58	0,1	62,1

46507 PRODAJALEC AVTOM.-REZ. DEL.-KMET. MEHAN.	54	0,1	77,8
37302 POMOŽNI ADMINISTRATOR	53	0,1	71,7
37301 ADMIN. MANIPULANT	53	0,1	69,8
57007 TEHNIK TRGOVSKE AKADEMIJE	52	0,1	73,1
77003 UNIV. DIPL. EKON. ZA FIN. BAN.	46	0,1	45,7
97009 MAG. POSLOVNIH VED /2. BOL. ST/	44	0,1	63,6
46506 PRODAJALEC ŽEL., GRAD. MAT.-POHIŠ.	43	0,1	65,1
77311 UNIV. DIPL. UPRAVNI ORGANIZATOR	40	0,1	47,5
77043 DIPL. EKON. MANAGEMENT (VS)	40	0,1	37,5
42701 PTT PROMETNIK	40	0,1	97,5
67011 EKONOM. ZA TRANS.-LOGIST.	35	0,0	68,6
52701 PTT TEHNIK	34	0,0	82,4
87099 DR. EKONOMIJE	32	0,0	65,6
67123 EKONOMIST INFORMATIK	32	0,0	25,0
770Z3 SPECIALIST MANAGEMENTA	31	0,0	51,6
97003 DIPL. INŽ. LOGISTIKE (VS)/1. BOL. ST/	30	0,0	83,3
37001 POSLOVNI MANIPULANT	29	0,0	72,4
77134 DIPL. GOSPODARSKI INŽ. (VS)	28	0,0	60,7
42711 TELEFONIST	27	0,0	59,3
97010 MAG. EKONOMIJE IN POSL. VED /2. BOL. ST/	25	0,0	44,0
77096 MAG. POSLOVOD. IN ORG.-MBA	25	0,0	36,0
77061 DIPL. EKON. PODJETNI. (VS)	24	0,0	58,3
77045 UNIV. DIPL. ORG.-MENEDŽER	23	0,0	43,5
77091 UNIV. DIPL. EKONOMIST SPEC.	22	0,0	45,5
77006 DIPL. EKON. ZUNA.TRG. (VS)	21	0,0	47,6
27301 POMOŽNI ADMIN. MANIPULANT	19	0,0	73,7
46505 PRODAJALEC EL. TEH. ART, AKU.-FOTO.	18	0,0	83,3
77042 DIPLOMIRANI MENEDŽER (VS)	17	0,0	64,7
97301 DIPLOMANT UPRAVNIH VED (VS)/1. BOL. ST/	16	0,0	81,3
97005 MAG. MANAGEMENTA/2. BOL. ST/	16	0,0	31,3
67005 EKON. ZA MEDNAR. EKONOMSKE OD.	16	0,0	68,8
97008 MAG. EKONOMSKIH VED/2. BOL. ST/	15	0,0	33,3
97020 MAG. EKON.	13	0,0	69,2
36502 PRODAJALEC TOBAČNIH IZD.	13	0,0	84,6
77199 MAG. OGRANIZACIJE DELA	12	0,0	41,7
57303 KADROVSKI TEHNIK	12	0,0	41,7

97004 DIPL. INŽ. LOGISTIKE (UN)/1. BOL. ST/	11	0,0	81,8
77011 UNIV. DIPL. EKON. ZA TR.-LOG.	10	0,0	50,0
67031 EKONOMIST ZA ORGANIZIRANOST OZD	10	0,0	80,0
46504 PROD. KEM.-DROG. ARTIKLOV	9	0,0	100,0
77098 MAG. INFOR. UPRAV. VED	8	0,0	37,5
77005 UNIV. DIPL. EKON.- M.E.O.	8	0,0	62,5
46503 PRODAJALEC PAPIR.-KNIG. ARTIKLOV	8	0,0	87,5
97012 DIPL. EKONOMIST-POSL. INFORM. (VS)/1. BOL. ST.	7	0,0	71,4
97011 MAG. INŽ. LOGISTIKE /2. BOL. ST/	7	0,0	85,7
97112 DIPL. MARKET. (VS)	6	0,0	100,0
77125 DIPL. EKON. PODJ. INF. (VS)	6	0,0	33,3
57003 EKON. TEH. ZA BANČNIŠTVO	6	0,0	100,0
22702 POMOŽNI TELEFONIST	6	0,0	83,3
770Z2 SPEC. POSLOVNE EKONOMIJE	5	0,0	80,0
77097 MAG. PODJETNIŠTVA	5	0,0	40,0
77012 DIPL. EKON. POSL. LOG. (VS)	5	0,0	60,0
67393 VIŠ. UPRAV. DEL. SPEC. ORG.	5	0,0	60,0
58711 ARHIVSKI TEHNIK	5	0,0	40,0
37002 FINANČNI MANIPULANT	5	0,0	60,0
97306 DIPL. POSLOVNE ADMINISTRACIJE (VS)	4	0,0	25,0
97302 DIPLOMANT UPRAVNIH VED (UN)/1. BOL. ST/	4	0,0	100,0
77181 SPEC. ORGANIZACIJE IN MANAGEMENTA	4	0,0	75,0
77084 SPEC. RAČUNOVODSTVA	4	0,0	25,0
77031 UNIV. DIPL. EKON. ZA ORG.	4	0,0	25,0
62701 INŽ. PTT PROMETA	4	0,0	75,0
22701 POMOŽNI POŠTNI MANIPULANT	4	0,0	100,0
97303 MAG. UPRAVNIH VED /2. BOL. ST/	3	0,0	100,0
97006 MAG. POSL. INFORMATIKE /2. BOL. ST/	3	0,0	66,7
87199 DR. OGRANIZACIJE DELA	3	0,0	66,7
77095 MAG. MEDNARODNE EKONOMIJE	3	0,0	66,7
77083 SPEC. ZA ZAVAROVALNE FINANCE IN AKTUARSTVO	3	0,0	0,0
57332 OPERATER PRI MEHANOGRF. STROJU	3	0,0	66,7
97108 DIPLOMANT JAVNE UPR. (UN)/1. BOL. ST/	2	0,0	100,0
97107 MAG. ORGANIZATOR /2. BOL. ST/	2	0,0	50,0
97103 DIPL. GOSPODAR. INŽ. (UN)/1. BOL. ST/	2	0,0	50,0

97018 MAG. POSL. IN EKON. VED	2	0,0	50,0
78721 DOKUMENTALIST	2	0,0	100,0
77361 SPEC. JAVNE UPRAVE	2	0,0	50,0
77191 SPEC. ZA ORGANIZACIJO DELA	2	0,0	50,0
77094 SPEC. POSLOVNE INFORMATIKE	2	0,0	0,0
77093 SPEC. ZA POSLOVANJE MALIH PODJETIJ	2	0,0	100,0
77073 SP PODJETNIŠTVA	2	0,0	0,0
77072 SP MANAGEMENT V IZOBRAŽEVANJU	2	0,0	50,0
67191 ORGANIZATOR DELA SPEC.	2	0,0	50,0
58721 DOKUMETACIJSKI TEHNIK	2	0,0	50,0
97117 DIPL. MANAGEMENT POSL. OPER. (VS)	1	0,0	0,0
97110 DIPL. GOSPODARSKI INŽ. (VS)/1. BOL. ST/	1	0,0	100,0
97015 MAG. FINANC IN RAČUNOVODSTVA V EU	1	0,0	100,0
97014 DIPL. MEDNARODNEGA POSLOVANJA (VS)	1	0,0	100,0
87096 DR. POSLOVODENJA IN ORGANIZACIJE-MBA	1	0,0	0,0
77092 SPEC. ZA MEDNARODNO POSLOVOVANJE	1	0,0	100,0
77086 SPEC. DAVČNEGA SVETOVANJA	1	0,0	0,0
77085 SPEC. REVIZIJE	1	0,0	0,0
77081 SPEC. PROJEKTNEGA MANAGEMENTA	1	0,0	0,0
67394 VIŠ. UPRAV. DELAVEC SPEC. ZA UPRAVNO DELO	1	0,0	100,0
67392 VIŠ. UPRAV. DELAVEC SPEC. ZA DAVČNO PODROČJE	1	0,0	0,0
67391 VIŠ. UPRAV. DELAVEC SPEC. INFORMATIK	1	0,0	0,0
57321 STATISTIČNI TEHNIK	1	0,0	100,0
57313 ADMINISTRATIVNI TEHNIK STENODAKTILOGRAF	1	0,0	100,0
57008 EKONOMSKI TEHNIK ZA PTT PODROČJE	1	0,0	100,0
56521 KNJIGAR	1	0,0	0,0
42731 TELEPRINTERIST	1	0,0	100,0
Skupaj	78.583	100,0	73,4

Vir: ZRSZ, baza PDM

Priloga 10

*Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **promet in logistika**, obdobje 2009–2012*

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
45802 VOZNIK	8.770	51,7	81,2
45801 VOZNIK AVTOMEHANIČAR	3.226	19,0	79,6
25801 VOZNIK CESTNIH MOT. VOZIL	1.333	7,9	82,5
55801 PROMETNI TEHNIK	673	4,0	67,2
46301 SKLADIŠČNIK	632	3,7	81,0
45803 VOZNIK AVTOBUSA	448	2,6	80,8
26311 VOZNIK VILIČARJA	358	2,1	89,1
46321 ŽERJAVAR	210	1,2	80,5
16301 SKLADIŠČNO TRANSPORTNI DELAVEC	174	1,0	73,0
75812 DIPL. INŽ. PROMETA (VS)	106	0,6	59,4
75811 DIPL. INŽ. TEH. PROMETA (VS)	88	0,5	63,6
25802 VOZNIK LAHКИH MOT. VOZIL	83	0,5	84,3
65801 INŽ. PROMETA ZA CEST. PROMET	59	0,3	45,8
45461 GASILEC	54	0,3	64,8
56301 SKLADIŠČNI TEHNIK	51	0,3	68,6
75802 UNIV. DIPL. INŽ. TEH. PROMETA	47	0,3	72,3
75803 UNIV. DIPL. INŽ. PROMETA	46	0,3	67,4
66311 TEH. PROMETA (VSŠ)	45	0,3	73,3
56304 ŠPEDITER	39	0,2	74,4
12701 KURIR	39	0,2	87,2
55901 PROMETNO TRANS. TEHNIK	36	0,2	72,2
55461 GASILSKI TEHNIK	29	0,2	65,5
55802 LOGISTIČNI TEHNIK	28	0,2	64,3
48013 VOZNIK INSTRUKT. ZA ABCDE	28	0,2	57,1
55921 STROJEVODJA ELEK. VLEČ. VOZIL	27	0,2	0,0
26321 POMOŽNI ŽERJAVAR	26	0,2	92,3
76013 DIPL. INŽ. POMORSTVA (VS)	25	0,1	48,0
67012 INŽ. LOGISTIKE (VSŠ)	24	0,1	83,3
66001 INŽ. PROMETA ZA POMORSTVO	24	0,1	54,2
55911 VOZOVNI PREGLEDNIK	20	0,1	0,0
55903 TRANSPORTNI KOMERCIALIST	20	0,1	65,0

56001 LADIJSKI TEHNIK	19	0,1	21,1
25902 VOZNIK MANIPULANT	18	0,1	83,3
56002 PLOVBNI TEHNIK	17	0,1	64,7
75813 UNIV. DIPL. INŽ. TRANSP. LOGISTIKE	13	0,1	69,2
62781 TEH. POŠT. PROMETA (VSŠ)	11	0,1	72,7
56102 LETALSKI TEHNIK	11	0,1	54,5
45901 PROMETNO TRANS. ODPRAVNIK	10	0,1	70,0
65901 INŽ. PROMETA ZA ŽEL. PROMET	9	0,1	0,0
26021 MORNAR	8	0,0	50,0
56011 LADIJSKI STROJNI TEHNIK	7	0,0	42,9
96301 DIPL. INŽ. TEHNOL. PROM. (UN)/1. BOL. ST/	6	0,0	83,3
66011 INŽ. LADIJSKEGA STROJ.	6	0,0	50,0
26301 LUŠKO TRANS. DELAVEC	5	0,0	100,0
16002 ČOLNAR	5	0,0	100,0
76001 UNIV. DIPL. INŽ. TEH. POM. PROM.	4	0,0	75,0
75892 SPEC. PROMETNIH VED	4	0,0	75,0
56302 PROM. TEHNIK ZA NOT'TRANSPORT	4	0,0	25,0
46201 ŽIČNIČARSKI STROJNIK	4	0,0	100,0
95804 DIPL. INŽ. PROM. TEHNOL. (VS)/1. BOL. ST/	3	0,0	66,7
76099 MAG. PROMETNIH VED	3	0,0	33,3
75801 UNIV. DIPL. INŽ. TEH. CES. PROMETA	3	0,0	100,0
66102 POKLICNI PILOT	3	0,0	0,0
45903 PROMETNO TRANS. SKLADIŠNIK	3	0,0	66,7
42226 LADIJSKI MEHNIK	3	0,0	100,0
26211 ŽIČNIČAR	3	0,0	100,0
76101 UNIV. DIPL. INŽ. TEH. LET. PR.	2	0,0	100,0
66104 PROMETNI PILOT	2	0,0	50,0
66012 POMORSKI STROJNIK I. RAZREDA	2	0,0	0,0
66002 VIŠJI KAPITAN DOLGE PLOVBE	2	0,0	50,0
46001 LADJEVODJA	2	0,0	100,0
42536 LETALSKI RADIOMEHNIK	2	0,0	0,0
26313 VOZNIK LAŽJIH DEL. STROJEV	2	0,0	100,0
72701 UNIV. DIPL. INŽ. TEH. PTT. P.	1	0,0	0,0
66111 INŠTRUKTOR/-ICA STEVARDES	1	0,0	100,0
66103 POKL. PILOT HELIKOPTERJA	1	0,0	0,0
66101 INŽ. PROM. ZA LETALSKI PROMET	1	0,0	100,0
56303 LUŠKO TRANSPORTNI TEHNIK	1	0,0	100,0

55923 TEHNIK VLEKE	1	0,0	100,0
52515 LETALSKI ELEKTROMEH. SPECIALIST	1	0,0	100,0
46012 LADIJSKI STROJNIK	1	0,0	0,0
45921 STROJEVODJA ZA PREMIK	1	0,0	100,0
45904 POTNIŠKI-BLAG. BLAGAJNIK	1	0,0	100,0
36001 KRMAR	1	0,0	100,0
25901 PROMETNO TRANS. MANIPULANT	1	0,0	0,0
Skupaj	16.976	100,0	79,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Priloga 11

Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja računalništvo, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
72601 UNIV. DIPL. INŽ. RAČUN. IN INFORMATIKE	1.210	28,8	54,0
52601 RAČUNALNIŠKI TEHNIK	1.064	25,4	66,7
62601 INŽ. RAČUNALNIŠTVA	392	9,3	48,2
72602 DIPL. INŽ. RAČUNALNIŠTVA (VS)	314	7,5	55,1
72603 DIPL. INŽ. RAČUNALNIŠTVA IN INFORMATIKE (VS)	279	6,6	55,9
57111 PROGRAMERSKI TEHNIK	140	3,3	61,4
67121 INFORMATIK	139	3,3	58,3
62611 INŽ. INFORMATIKE (VSŠ)	133	3,2	66,2
77121 UNIV. DIPL. INFORMATIK	104	2,5	49,0
77122 UNIV. DIPL. ORGANIZATOR INFORMATIK	86	2,0	51,2
67111 PROGRAMERSKI INŽ.	78	1,9	46,2
42601 RAČUNALNIKAR	46	1,1	63,0
77111 UNIV. DIPL. PROGRAMERSKI INŽ.	43	1,0	76,7
82699 DR. RAČUNALNIŠTVA	32	0,8	71,9
72699 MAG. RAČUNALNIŠTVA	25	0,6	20,0
92606 DIPL. INŽ. RAČ. IN INFORMATIKE (UN)/1. BOL. ST/	23	0,5	73,9
77123 UNIV. DIPL. EKON. INFO.-UP.	18	0,4	38,9
92603 DIPL. INŽ. RAČ. IN IT (VS)/1. BOL. ST/	15	0,4	80,0
92601 DIPL. INŽ. INF. IN TEH (VS)/1. BOL. ST/	15	0,4	53,3

92610 DIPL. INŽ. RAČ. IN INF. (VS)/1. BOL. ST	9	0,2	66,7
92611 DIPL. INŽ. RAČ. IN MAT.(UN)/1. BOL. ST/	6	0,1	50,0
92607 MAG. INŽ. RAČ. IN INF./2. BOL. ST/	6	0,1	66,7
72698 MAG. INF. SIS. IN ODL.	4	0,1	75,0
92602 DIPL. INŽ. INF. IN TEH. (UN)/1. BOL. ST/	3	0,1	66,7
82698 DR. INFORMATIKE SIS. IN ODL.	3	0,1	100,0
92614 DIPL. POSL. INF. (VS)	2	0,0	50,0
92604 DIPL. INŽ. RAČ. IN IT (UN)/1. BOL. ST/	2	0,0	50,0
52603 TEHNIK ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ	2	0,0	0,0
92613 DIPL. INŽ. INTER. INF. SIST. (VS)	1	0,0	0,0
92608 DIPL. INŽ. INF. IN TEH. KOM. (UN)/1. BOL. ST.	1	0,0	100,0
72697 MAG. NAR.-TE. INFORMATIKE	1	0,0	0,0
Skupaj	4.196	100,0	57,8

Vir: ZRSZ, baza PDM

Priloga 12

Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja rudarstvo in geologija, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
41604 RUDAR	88	21,5	96,6
11601 RUDARSKI DELAVEC	77	18,8	100,0
51601 RUDARSKI TEHNIK	71	17,4	84,5
71511 UNIV. DIPL. INŽ. GEOLOGIJE	64	15,6	84,4
71601 UNIV. DIPL. INŽ. RUDARSTVA-GEOLOGIJE	31	7,6	74,2
81599 DR. GEOLOGIJE	15	3,7	80,0
61601 INŽ. RUDARSTVA	9	2,2	66,7
21601 POMOČNIK RUDARJA	8	2,0	100,0
51511 GEOLOŠKI TEHNIK	7	1,7	100,0
71602 DIPL. INŽ. RUDARSTVA (VS)	6	1,5	83,3
71612 DIPL. INŽ. RUDARSTVA IN GEOL. (VS)	4	1,0	25,0
71611 UNIV. DIPL. INŽ. GEOL.-RUDARSTVA	4	1,0	100,0
91511 DIPL. INŽ. GEOLOGIJE (UN)/1. BOL. ST/	3	0,7	100,0
51501 GEOVRTALNI TEHNIK	3	0,7	66,7
41601 RUDAR ZA PODZ. PRID. MIN. SUROVIN	3	0,7	66,7

41501 GEOVRTALEC	3	0,7	100,0
71699 MAG. RUDARSTVA	2	0,5	0,0
61511 INŽ. GEOLOGIJE	2	0,5	100,0
41603 RUDAR ZA RUDARSKE GRADNJE	2	0,5	100,0
41602 RUDAR: POVR. PRID. MIN. SUR.	2	0,5	50,0
91602 DIPL. INŽ. GEOTEH. IN RUD. (VS)/1. BOL. ST	1	0,2	100,0
91601 DIPL. INŽ. GEOTEH. IN RUD. (UN)/1. BOL. ST/	1	0,2	100,0
71521 UNIV. DIPL. INŽ. MINER.-PE.	1	0,2	100,0
61611 INŽ. RUD. IN GEOL. (VSŠ)	1	0,2	100,0
21501 POMOČNIK GEOVRTALCA	1	0,2	0,0
Skupaj	409	100,0	88,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Priloga 13

*Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **steklarstvo, optika in keramika**, obdobje 2009–2012*

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
43413 KERAMIK	717	47,8	88,0
42243 OPTIK	241	16,1	84,2
43521 STEKLOPIHAČ	117	7,8	93,2
43510 STEKLAR	85	5,7	69,4
52291 TEHNIK-OPTIK	76	5,1	63,2
45331 STAVBNI STEKLAR	47	3,1	95,7
23511 POMOŽNI STEKLAR TALILEC	30	2,0	100,0
13501 STEKLARSKI DELAVEC, PRIP. STEK. TALINE	26	1,7	96,2
23531 BRUSILEC STEKLA	22	1,5	86,4
53501 STEKLARSKI TEHNIK	20	1,3	65,0
23414 OBLIK. KERAMIČNIH IZDELKOV	17	1,1	94,1
13411 KERAMIJSKI DELAVEC	17	1,1	100,0
23410 POMOŽNI KERAMIK	16	1,1	93,8
23421 OBLIKOVALEC BRUSOV	13	0,9	69,2
13502 STEKLARSKI DELAVEC V DOD. STEK. IZD.	13	0,9	100,0
23521 STEKLOPIHAČ KROGLIČAR	12	0,8	100,0
43531 BRUSILEC KRISTAL. STEKLA	11	0,7	100,0

13422 POM. OBDEL.-OBLIK. BRUSOV	6	0,4	100,0
23534 POM. STEKLOBUSILEC IN STEKLOS.	2	0,1	100,0
13421 POM. DELAVEC V PROIZ. ABRAZIVOV	2	0,1	100,0
43542 INSTRUMENTALNI OPTIK	1	0,1	100,0
43532 STEKLOSLIKAR	1	0,1	100,0
43522 UPRAV. STEKLARSKIH STROJEV	1	0,1	100,0
23535 POMOČNIK STEKLARJA	1	0,1	100,0
23533 POM. STEKLOPIHALCA	1	0,1	100,0
23532 POMOŽNI STEKLOSLIKAR	1	0,1	0,0
23422 OBDELOVALEC BRUSOV	1	0,1	100,0
23415 SLIKAR KERAMIČNIH IZD.	1	0,1	100,0
23413 IZD. KERAMIČNE GMOTE	1	0,1	100,0
13413 POM. OBLIK. KERAMIČNIH IZDELKOV	1	0,1	100,0
13401 POM. PRIPRAVLJAEC SILIKATNIH MAS	1	0,1	100,0
Skupaj	1.501	100,0	86,3

Vir: ZRSZ, baza PDM

Priloga 14

*Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **strojništvo**, obdobje 2009–2012*

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
42004 KLJUČAVNIČAR	12.624	19,8	88,4
52201 STROJNI TEHNIK	9.269	14,5	75,5
42041 VARILEC	8.936	14,0	87,3
42221 AVTOMEHANIČAR	3.840	6,0	76,2
42010 OBLIKOVALEC KOVIN	2.793	4,4	87,7
62201 INŽ. STROJNIŠTVA	2.166	3,4	60,8
42211 STROJNI MEHANIČAR	1.966	3,1	84,9
72201 UNIV. DIPL. INŽ. STROJNIŠTVA	1.963	3,1	58,5
22005 OBDELOVALEC KOVIN	1.890	3,0	88,6
42011 STRUGAR	1.407	2,2	81,5
42201 STROJNIK	1.383	2,2	80,6
72202 DIPL. INŽ. STROJNIŠTVA (VS)	1.323	2,1	58,4
42121 MONTER VODOVODNIH NAPRAV	1.275	2,0	89,3

42111 MONTER KONSTRUKCIJ	1.101	1,7	93,9
42131 MONTER OGREVALNIH NAPRAV	938	1,5	82,2
42021 ORODJAR	862	1,3	76,5
42034 AVTOKLEPAR	708	1,1	73,4
12001 KOVINARSKI DELAVEC	708	1,1	94,2
42127 IZOLATER INŠTALACIJ	655	1,0	82,7
44711 AVTOLIČAR	598	0,9	72,4
32002 STROJNI OBDELOVALEC KOVIN	503	0,8	81,9
42125 MONTER CEVNIH SISTEMOV	433	0,7	93,5
42024 KLEPAR-KROVEC	393	0,6	77,9
42031 KLEPAR	343	0,5	81,9
42220 MEHAN. VOZIL IN VOZNIH SREDSTEV	322	0,5	84,8
42007 KONSTR. KLJUČAVNIČAR	304	0,5	94,1
42000 PREOBLIK. IN SPAJAL. KOVIN	303	0,5	85,1
42218 INSTALATER ST. INSTALACIJ	220	0,3	77,7
12111 MONTAŽNI DELAVEC	210	0,3	83,8
24712 LIČAR	201	0,3	85,1
42016 BRUSILEC	185	0,3	76,8
42135 MONTER KLIMAT. NAPRAV	182	0,3	79,1
42012 FREZALEC	173	0,3	78,0
42215 MEH. IND. STROJEV IN NAPRAV	160	0,3	66,9
29926 ČISTILEC OBJEKTOV	159	0,2	79,2
32001 ROČNI OBDELOVALEC KOVIN	154	0,2	76,6
12101 MONTER ELEMENTOV	147	0,2	83,7
22002 POMOŽNI OBDELOVALEC KOVIN	146	0,2	94,5
42227 AVTOSERVISER	144	0,2	77,8
22041 VARILEC V SERIJ. PROIZ.	134	0,2	96,3
42120 MONTER-UPRAV. ENERG. NAP.	123	0,2	79,7
42032 STAVBNI KLEPAR	123	0,2	78,0
12121 INŠTALATERSKI DELAVEC	87	0,1	73,6
42241 FINOMEHANIČAR	85	0,1	74,1
22141 POM. MONTER AVTO. OPREME	83	0,1	94,0
42008 AVTOKAROSERIST	69	0,1	49,3
52112 MONTER KONSTRUKCIJ SPEC.	66	0,1	63,6
22211 VZDRŽEVALEC STROJEV	61	0,1	80,3
52041 VARILEC SPECIALIST	59	0,1	88,1

22032 POMOŽNI KLEPAR	58	0,1	50,0
42231 MEHANIK KMET. STROJEV	56	0,1	73,2
62241 INŽ. STROJNIŠTVA (VSŠ)	55	0,1	61,8
82299 DR. STROJNIŠTVA	54	0,1	70,4
42006 STAVBNI KLJUČAVNIČAR	52	0,1	75,0
22111 MONTER ENOST. KONST. ELEMENOV	49	0,1	95,9
52212 OBRATNI STROJNI TEHNIK	45	0,1	26,7
22016 POMOŽNI BRUSILEC	44	0,1	63,6
12201 POMOŽNI STROJNIK	44	0,1	95,5
42141 MONTER AVTO. OPREME	43	0,1	95,3
42022 OBLIKOVALEC KOVIN-ORODJAR	42	0,1	81,0
52227 AVTOSERVISNI TEHNIK	38	0,1	73,7
52211 STROJNI TEHNIK ZA VZDRŽ.	38	0,1	65,8
52022 ORODJAR SPECIALIST	38	0,1	42,1
42123 MONTER PLINSKIH NAPRAV	37	0,1	56,8
72299 MAG. STROJNIŠTVA	36	0,1	38,9
32045 VARIL. ZA VAR. V ZAŠČ. PLINU	36	0,1	58,3
22121 MONTER INŠTALAC. ELEMENTOV	32	0,1	75,0
72203 UNIV. DIPL. INŽ. STROJ. ZA ENERGETIKO	31	0,0	41,9
42133 MONTER HLADILNIH NAPRAV	31	0,0	87,1
62215 INŽ. STROJ. ZA VARILSTVO	30	0,0	90,0
42224 LETALSKI MEHANIK	29	0,0	79,3
42003 SKUPINOV. OBDELAVE KOVIN	29	0,0	34,5
52214 STROJNI TEHNIK TEHNOLOG	28	0,0	60,7
52202 STROJNI DELOVODJA	28	0,0	71,4
42112 KONSTRUKCIJSKI MEHANIK	27	0,0	77,8
52216 STROJNI TEH. KONSTRUKTER	26	0,0	76,9
52126 MONTER CEVNIH SIST. SPEC.	26	0,0	100,0
72217 UNIV. DIPL. GOS., INŽ. STROJ.	25	0,0	52,0
25851 VZDRŽ. MOTORNIH VOZIL	24	0,0	75,0
22221 SESTAV. STROJNIH DELOV	23	0,0	100,0
52010 MOJSTER OBLIK. KOVIN	22	0,0	95,5
52002 STROJNI OBD. KOVIN SPEC.	22	0,0	54,5
72216 UNIV. DIPL. INŽ. STROJ. KON.	21	0,0	66,7
22011 POMOŽNI STRUGAR	21	0,0	90,5
62216 INŽ. STR. ZA KONSTRUKTOR.	20	0,0	60,0

62203 INŽ. STR. ZA ENERGETIKO	20	0,0	70,0
52222 MOJSTER AVTOMEHANIK	20	0,0	25,0
32043 OBLOČNI VARILEC	20	0,0	90,0
62214 INŽ. STR. ZA TEHNOLOGIJO	19	0,0	68,4
72204 DIPL. INŽ. STR. ENER. (VS)	17	0,0	58,8
42143 LADIJSKI MONTER	17	0,0	23,5
22201 POMOČNIK UPR. ENERG. NAP.	17	0,0	100,0
19905 ČISTILEC VOZIL	17	0,0	88,2
42233 MEHANIK KMETIJSKIH IN DEL. STROJEV	16	0,0	87,5
32042 PLAMENSKI VARILEC	16	0,0	93,8
22045 POM. VAR. ZA VAR. V ZAŠČ. PL.	16	0,0	68,8
52231 TEHNIK KMET. MEHANIZACIJE	15	0,0	86,7
42222 MEHANIK MOTORNIH KOLES	15	0,0	86,7
42216 MEH. ENERG. STROJEV-NAP.	15	0,0	93,3
42101 SKUPINOVODJA MONTAŽE	15	0,0	26,7
72214 UNIV. DIPL. INŽ. STR. TEH.	14	0,0	57,1
52215 VARILSKI TEHNIK	14	0,0	100,0
52128 IZOLATER INŠTALACIJ SPEC.	14	0,0	100,0
42203 ENERGETSKI STROJNIK	14	0,0	57,1
42014 VRTALEC	14	0,0	85,7
52203 STROJNI TEHNIK ENERGETIK	13	0,0	61,5
42223 MEH. ŽELEZ. VOZ.-VOZ. SRED.	13	0,0	92,3
62225 INŽ. STR ZA LETALSTVO	12	0,0	33,3
42113 MONTER DVIGAL	12	0,0	58,3
54712 AVTOLIČARSKI MOJSTER	11	0,0	81,8
92206 DIPL. INŽ. STROJNIŠTVA (VS)/1. BOL. ST/	10	0,0	80,0
72218 DIPL. INŽ. STR.-KON. (VS)	9	0,0	66,7
52132 MONTER OGREV. NAP. SPEC.	9	0,0	100,0
32212 PRESKUŠEVALEC AVTO. MOTOR.	9	0,0	88,9
52221 AVTOMEHANSKI DELOVODJA	8	0,0	37,5
42214 MEHANIK OBDEL. STROJEV	8	0,0	75,0
42038 KOVINOPASAR	8	0,0	62,5
22112 POM. MONTER STROJEV-NAPRAV	8	0,0	75,0
92202 DIPL. INŽ. STROJNIŠTVA (UN)/1. BOL. ST/	7	0,0	42,9
52134 MONTER HLAD. NAP. SPEC.	7	0,0	85,7
52034 AVTOKLEP. MOJSTER	7	0,0	42,9

72291 UNIV. DIPL. INŽ. STROJNIŠTVA SPECIALIST	6	0,0	66,7
52213 STROJNI MEHANIČ SPEC.	6	0,0	0,0
42033 INDUSTRIJSKI KLEPAR	6	0,0	83,3
22031 POM. OBLIKOVALEC PLOČEVINE	6	0,0	83,3
92204 DIPL. INŽ. ENERGETIKE (UN)/1. BOL. ST/	5	0,0	100,0
72205 DIPL. ING. STR. PROIZ. (VS)	5	0,0	40,0
52218 MOJSTER STR. INSTAL.	5	0,0	0,0
52023 ORODJAR MOJSTER	5	0,0	0,0
42244 URAR	5	0,0	100,0
22021 POMOŽNI ORODJAR	5	0,0	100,0
77193 UNIV. DIPL. INŽ. STR. SP. ORG.	4	0,0	50,0
67193 INŽ. STR. SPEC. ZA ORG. DEL	4	0,0	50,0
42005 AVTOMOBILSKI KLJUČAVNIČAR	4	0,0	75,0
24711 LIČARSKI BRUSILEC	4	0,0	75,0
22202 POMOČNIK V TEHNOLOŠKIH PROCESIH	4	0,0	100,0
22033 POM. INDUSTRIJSKI KLEPAR	4	0,0	0,0
92203 DIPL. INŽ. TEHNOLOG (VS)/1. BOL. ST/	3	0,0	100,0
72285 SPEC. VODENJA PROIZVODNJE	3	0,0	66,7
72241 DIPL. INŽ. PROM.-ENER. (VS)	3	0,0	33,3
72215 UNIV. DIPL. INŽ. STR. VAR.	3	0,0	66,7
62231 INŽ. STR. ZA KMETIJSTVO	3	0,0	0,0
42039 KOTLAR	3	0,0	33,3
92205 DIPL. INŽ. ENERGETIKE (VS)/1. BOL. ST/	2	0,0	100,0
72289 SPEC. STROJNIŠTVA	2	0,0	0,0
67194 INŽ. STR. SPEC.ZA VARSTVO	2	0,0	50,0
62226 INŽ. STR. ZA LADJEDEL.	2	0,0	100,0
54711 AVTOLIČARSKI DELOVODJA	2	0,0	0,0
52242 FINOMEHANIČ SPECIALIST	2	0,0	0,0
52122 MONTER VODOVOD. NAP. SPEC.	2	0,0	0,0
52111 MONTAŽNI DELOVODJA	2	0,0	50,0
52004 MOJSTER PREOB. KOVIN	2	0,0	0,0
42281 TEHNIČNI STROJNI RISAR	2	0,0	100,0
42129 LADIJSKI INŠTALATER	2	0,0	100,0
42015 OSTRILEC	2	0,0	50,0
32044 UPORSKI VARILEC	2	0,0	100,0
22044 POMOŽNI UPORSKI VARILEC	2	0,0	100,0

92210 MAG. INŽ. STR.	1	0,0	0,0
92209 DIPL. INŽ. TEH. VAR. OKOLJA (UN)	1	0,0	100,0
92207 MAG. INŽ. ENERGETIKE/2. BOL. ST/	1	0,0	100,0
77194 UNIV. DIPL. INŽ. STR. S. VAR.	1	0,0	100,0
72288 SPEC. ZA PROIZV. STROJN.	1	0,0	100,0
72282 SPEC. ZA KONSTRUIRANJE IN RAZV. TEHNIKE	1	0,0	100,0
72226 UNIV. DIPL. INŽ. STR. LAD.	1	0,0	100,0
52513 MOJSTER AVTOELEK.	1	0,0	100,0
52282 STR. TEH. ZA LAB. MER.-KONT.	1	0,0	100,0
52243 MOJSTER OČES. OPTIKE	1	0,0	100,0
52209 MOJSTER STR. MEH.	1	0,0	100,0
52205 STROJNIK SPEC.	1	0,0	100,0
52136 MONTER KLIM. NAP. SPEC.	1	0,0	100,0
52032 STAV. KLEPARSKI DELOVODJA	1	0,0	100,0
42245 FINOMEHANIKA IN URAR	1	0,0	100,0
42232 RUDARSKI MEHANIKA	1	0,0	100,0
42217 MEH. REGULACIJSKIH NAPRAV	1	0,0	0,0
42213 SKUPINOVODJA MEHANIKA	1	0,0	100,0
42114 IZDEL. KOVINSKIH KONSTRUKCIJ	1	0,0	100,0
42017 GRAVER	1	0,0	0,0
32015 OSTRILEC ORODJA	1	0,0	100,0
32004 IZDELOVALEC ŽIČNIH TKANIN-MREŽ	1	0,0	100,0
32003 IZDELOVALEC VIJAKOV	1	0,0	100,0
22213 POMOŽNI MEHANIKA KOLES	1	0,0	100,0
22043 POMOŽNI OBLOČNI VARILEC	1	0,0	100,0
22042 POMOŽNI PLAMENSKI VARILEC	1	0,0	100,0
22014 POMOŽNI VRTALEC	1	0,0	100,0
Skupaj	63.864	100,0	81,2

Vir: ZRSZ, baza PDM

Priloga 15

*Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja **tekstil in usnjarstvo**, obdobje 2009–2012*

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
44112 ŠIVILJA	2.381	39,8	90,7
44114 ŠIVILJA-KROJAČ	616	10,3	98,4
44111 KONFEKCIONAR TEKSTILIJ	577	9,7	88,6
54111 TEKSTILNO KONF. TEHNIK	359	6,0	85,8
54113 KONFEKCIJSKI TEHNIK	290	4,9	94,5
24112 KONFEKCIJSKI LIKALEC	230	3,8	98,3
34112 ŠIVALEC TEKSTILIJ	199	3,3	69,3
24111 KONFEKCIJSKI POMOČNIK	163	2,7	98,2
54112 KONFEKCIJSKI MODELAR	128	2,1	77,3
64001 INŽ. TEKSTILNE TEHNOLOGIJE	70	1,2	61,4
54001 TEKSTILNO MEHANSKI TEHNIK	58	1,0	55,2
24113 POMOŽNA ŠIVILJA	54	0,9	92,6
14001 POMOŽNI TEKSTILEC	53	0,9	71,7
64111 INŽ. TEKS. KONF. TEHNOLOGIJE	44	0,7	75,0
74003 DIPL. INŽ. TEKSTILNE TEHNOLOGIJE (VS)	42	0,7	76,2
74004 UNIV. DIPL. INŽ. TEKSTILSTVA	41	0,7	78,0
44011 PREDILEC	41	0,7	100,0
34132 ŠIVALEC USNJENE KONF.	40	0,7	100,0
34231 OBDELOVALEC USNJA	39	0,7	100,0
74001 UNIV. DIPL. INŽ. TEKS. TEHNOLOGIJE	37	0,6	56,8
44113 KROJAČ	35	0,6	74,3
44130 USNJAR. KRZNARSKI KONFEKCIONAR	33	0,6	97,0
24114 POMOČNIK KONFEKCIONARJA	29	0,5	96,6
44131 KONF. USNjenih OBLAČIL	27	0,5	96,3
34331 IZDELOVALEC SPOD. DEL. OBUTVE	25	0,4	96,0
44301 ČEVLJAR	20	0,3	65,0
34111 KROJILEC TEKSTILIJ	20	0,3	85,0
74101 UNIV. DIPL. INŽ. KONF. TEHNOLOGIJE	18	0,3	94,4
24044 TISKARSKI POMOČNIK	17	0,3	100,0
74002 DIPL. INŽ. TEKSTILSTVA (VS)	16	0,3	75,0

64301 INŽ. USN. PRED. TEHNOL.	16	0,3	81,3
34133 DODELOVALEC USNJENE KONE.	16	0,3	100,0
34042 BARVAR TEKSTILIJ	15	0,3	93,3
34321 ŠIVALEC GOR. DEL. OBUTVE	14	0,2	100,0
34014 SNOVALEC	14	0,2	100,0
44031 PLETILEC	10	0,2	80,0
44000 TEKST. MEHANIČ. PROCESNIČAR	10	0,2	50,0
34232 DODELOVALEC USNJA	10	0,2	100,0
54304 USNJARSKI GALANT. TEHNIK	9	0,2	66,7
54301 ČEVLJARSKI TEHNIK TEHNOLOG	9	0,2	33,3
54201 USNJARSKI KRZNARSKI TEHNIK	9	0,2	77,8
34011 STROJNI PREDILEC II	9	0,2	44,4
54002 TEKSTILNO KEMIJSKI TEHNIK	8	0,1	100,0
84099 DR. TEKSTILNIH ZNANOSTI	7	0,1	71,4
44334 USNJARSKI GALANTERIST	7	0,1	85,7
44201 USNJAR	7	0,1	71,4
74104 DIPL. INŽ. KONFEK. TEHNOLOGIJE (VS)	6	0,1	66,7
34324 ŠIVALEC USN. GALANT. IN ROKAVIC	6	0,1	100,0
34044 TISKAR TEKSTILIJ	5	0,1	60,0
74103 DIPL. INŽ. KONF. TEHNOLOGIJE (VS)	4	0,1	100,0
74005 DIPL. INŽ. TEKS. TEH. (VS)	4	0,1	100,0
24021 STROJNI TKALEC I	4	0,1	0,0
64201 INŽ. USNJARSTVA-KRZNARSTVA	3	0,1	100,0
64131 INŽ. USN.-KRZ. KONF. TEHNOL.	3	0,1	100,0
54305 USNJARSKO PREDELOV. T EHNIK	3	0,1	66,7
54131 USN. KRZ. KONF. TEHNIK	3	0,1	100,0
54114 MOJSTER ŠIV.-KROJAČ	3	0,1	66,7
54005 PLETILSKI TEHNIK	3	0,1	66,7
44300 IZDELOVALEC OBUTVE	3	0,1	66,7
34332 SESTAVLJALEC OBUTVE	3	0,1	100,0
34310 IZDELOVALEC DELOV OBUTVE	3	0,1	100,0
34110 IZDELOVALEC TEKS. OBL. IN OPREME	3	0,1	100,0
34043 BELILEC TEKSTILIJ	3	0,1	66,7
24012 PREVIJALEC	3	0,1	100,0
24010 POMOŽ. TEKS. MEHAN. DELAVEC	3	0,1	100,0
44331 IZD. SPOD. DEL.-SEST. OBUTVE	2	0,0	50,0

44202 IZDELOVALEC KRZNA	2	0,0	100,0
44001 UREJ. TEKSTILNIH STROJEV	2	0,0	50,0
34311 KROJILEC OBUTVE	2	0,0	100,0
34130 IZDELOV. USNJENIH OBLAČIL	2	0,0	100,0
34034 STROJNI VEZILEC	2	0,0	50,0
24332 POM. SESTAVLJALEC OBUTVE	2	0,0	100,0
24322 POMOŽNI ŠIVALEC OBUTVE	2	0,0	100,0
14211 POMOŽNI USNJARSKI DELAVEC	2	0,0	100,0
94004 DIPL. TEKS. OBLIK. (VS)	1	0,0	0,0
94001 DIPL. TEKS. INŽ. (VS)/1. BOL. ST/	1	0,0	100,0
74301 UNIV. DIPL. INŽ. USN. PR.	1	0,0	100,0
74091 UNIV. DIPL. INŽ. TEKS. TEHNOL. SPEC.	1	0,0	0,0
74081 SPEC. ZA TEKST. KEM. TEHNOLOGIJO	1	0,0	0,0
54302 ČEVLJARSKI TEHNIK MODELAR	1	0,0	0,0
54004 TKALSKI TEHNIK	1	0,0	0,0
54003 PREDILSKI TEHNIK	1	0,0	100,0
44332 IZD. GORNJIH DELOV OBUTVE	1	0,0	100,0
44200 USNJAR IN KRZNAR	1	0,0	0,0
34334 DODELOVALEC USN. GALANT.-ROKAVIC	1	0,0	100,0
34041 APRETER TEKSTILIJ	1	0,0	100,0
34040 OBDELOVALEC TEKSTILIJ	1	0,0	100,0
34021 STROJNI TKALEC II	1	0,0	100,0
24321 POM. ŠIVALEC GOR. DEL. OBUTVE	1	0,0	100,0
24031 STROJNI PLETILEC I	1	0,0	0,0
24011 POMOŽNI PREDILEC	1	0,0	100,0
14304 POM. GALANTERIJSKI DELAVEC	1	0,0	100,0
14131 POM. USNJARSKI KONF. DELAVEC	1	0,0	100,0
Skupaj	5.977	100,0	88,9

Vir: ZRSZ, baza PDM

Priloga 16

Povpraševanje po delavcih z izobrazbo s strokovnega področja živilstvo, obdobje 2009–2012

Izobrazba	N	Delež v %	Določen čas v %
40525 MESAR	1.662	29,3	78,9
40512 PEK	1.038	18,3	82,7
40514 SLAŠČIČAR	657	11,6	80,4
50501 ŽIVILSKI TEHNIK	437	7,7	77,8
40500 ŽIVILEC	366	6,5	92,9
10501 ŽIVILSKOPREDELOVALNI DELAVEC	353	6,2	97,2
70501 UNIV. DIPL. INŽ. ŽIV. TEHNOLOGIJE	340	6,0	75,0
40521 MESAR-SEKAČ	221	3,9	81,0
20511 ŽIV. DELAVEC V PEKARSTVU	68	1,2	94,1
20515 POMOČNIK PEKA IN SLAŠČIČARJA	61	1,1	88,5
40518 SLAŠČIČAR KONDITOR	60	1,1	95,0
60501 INŽ. ŽIVILSKE TEHNOLOGIJE	48	0,8	75,0
20524 ŽIV. DELAVEC V MESARSTVU	45	0,8	75,6
60511 INŽ. ŽIVILSTVA (VSŠ)	43	0,8	74,4
20521 MESAR KLAVNIČAR	36	0,6	83,3
20514 ŽIV. DELAVEC V SLAŠČIČARSTVU	34	0,6	85,3
20500 POMOŽNI PREDELOVALEC ŽIVIL	32	0,6	100,0
20512 IZDELOVALEC BUREKA	20	0,4	85,0
20551 KUHAR INDUSTRIJSKI PRIPRAVLJALEC JEDI	19	0,3	84,2
40531 MLEKAR	17	0,3	82,4
50504 ŽIVILSKO PREHRANSKI TEHNIK	13	0,2	69,2
50521 MESARSKI TEHNIK	12	0,2	50,0
20525 POMOČNIK MESARJA	12	0,2	41,7
20501 POMOČNIK V ŽIVILSTVU	11	0,2	100,0
90501 DIPL. INŽ. ŽIVILSTVA IN PREHRANE (UN)/1. BOL. ST/	8	0,1	100,0
50514 SLAŠČIČARSKI MOJSTER	8	0,1	37,5
60512 INŽ. ŽIVILSTVA IN PREHRANE (VSŠ)	6	0,1	83,3
80599 DR. ŽIVILSKE TEHNOLOGIJE	5	0,1	80,0
40532 SIRAR	4	0,1	50,0
50525 MESAR MOJSTER	3	0,1	100,0
50502 TEHNIK PREDELAVE ŽIV. RAST. IZVORA	3	0,1	66,7

40522 PREDELOVALEC MESA	3	0,1	66,7
40511 MLINAR	3	0,1	66,7
90504 MAG. VAR. PREHRANE	2	0,0	100,0
70599 MAG. ŽIVILSKE TEHOLOGIJE	2	0,0	50,0
50531 MLEKARSKI TEHNIK	2	0,0	100,0
50512 PEKARSKI TEHNIK	2	0,0	50,0
40544 PIVOVAR	2	0,0	50,0
20523 ČREVAR	2	0,0	50,0
70591 UNIV. DIPL. INŽ. ŽIV. TEHNOLOGIJE SPECIALIST	1	0,0	100,0
50503 ŽIVILSKI TEHNIK OPERATER	1	0,0	100,0
40517 KONDITOR	1	0,0	100,0
20545 SLADAR	1	0,0	100,0
Skupaj	5.664	100,0	82,0

Vir: ZRSZ, baza PDM

Pripravljalci in izvajalci izobraževalnih programov bodo v pričujoči publikaciji imeli veliko možnosti, da se podrobno informirajo o tem, koliko in kje trg dela prepozna in pričakuje uporabo rezultatov njihovega profesionalnega dela. V vsakem od 16 poglavij so namreč predstavljeni podatki o obsegu povpraševanja po diplomantih posameznega strokovno-izobraževalnega področja v obdobju zadnjih 4 let; temu sledi še podrobnejši pregled izobrazbenih nazivov istega strokovnega področja po dveh zaposlitvenih atributih, kakor se pojavljata v tekočem povpraševanju, in sicer po dejavnosti delodajalca in po vsebini dela/poklica.

S pomočjo celovitih in nazorno urejenih podatkovnih prikazov lahko strokovni bralci pridejo do koristnih informacij za načrtovanje in posodabljanje izobraževalnih programov zlasti glede relevantnosti izobraževalnih programov za trg dela, poklicno specifičnih in poklicno nespecifičnih, tj. poklicno prenosljivih kompetenc, in glede potreb po interdisciplinarnih znanjih in veščinah ter odprtega kurikuluma, ki ga izvajalci izobraževalnih programov načrtujejo samostojno.